

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittanut on lähihoitaja. Tutkinto antaa pätevyyden perustason terveyttä edistävään, ehkäisevään ja kuntouttavaan hoito-, huolenpito- ja kasvatustyöhön. Koulutus antaa osaamisalasta riippumatta perusvalmiudet asiakkaiden toimintakykyä tukevaan, ohjaavaan, hoitavaan ja kuntouttavaan osaamiseen. Tutkinnon suorittanut edistää asiakkaan hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta eri-ikäisten ja taustaltaan erilaisten ihmisten monenlaisissa elämäntilanteissa. Lähihoitajaksi voi erikoistua kymmenessä eri osaamisalassa.

Perusteen nimi	Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto
Määräyksen diaarinumero	79/011/2014
Muutosmääräykset	http://www.oph.fi/download/177323_Maarays_11_011_2016_YTO_16_6_2016.pdf
Koulutuskoodit	Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto (371101)
Osaamisalat	Lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen osaamisala (1509) Suun terveydenhoidon osaamisala (1512) Jalkojenhoidon osaamisala (1655) Asiakaspalvelun ja tietohallinnan osaamisala (1515) Ensihoidon osaamisala (1508) Sairaanhoidon ja huolenpidon osaamisala (1511) Kuntoutuksen osaamisala (1598) Mielenterveys- ja päihdetyön osaamisala (1510) Vanhustyön osaamisala (1514) Vammaistyön osaamisala (1513)
Tutkintonimikkeet	Lähihoitaja (10008) Lähihoitaja (10008) Lähihoitaja (10008) Lähihoitaja (10008) Lähihoitaja (10008) Lähihoitaja (10008) Lähihoitaja (10008) Lähihoitaja (10008) Lähihoitaja (10008) Lähihoitaja (10008) Lähihoitaja (10008)
Voimaantulo	01.08.2016

SISÄLTÖ

1. Tutkinnon muodostuminen.	1
2. Tutkinnon osat.	5
2.1. Asiakaspalvelu ja tietohallinta.	5
2.2. Ensihoitopalvelussa toimiminen.	16
2.3. Haavan hoito jalkojenhoidossa.	28
2.4. Hoito ja huolenpito.	38
2.5. Immobilisaatiohoidon toteuttaminen.	50
2.6. Jalkojenhoito.	60
2.7. Kasvun tukeminen ja ohjaus.	78
2.8. Kuntoutumisen tukeminen.	86
2.9. Kuntoutus.	95
2.10. Lasten ja nuorten hoito ja kasvatus.	109
2.11. Lasten ja nuorten mielenterveyden edistäminen.	124
2.12. Mielenterveys- ja päihdetyö.	133
2.13. Näytteenotto ja asiakaspalvelu lähihoitajan työssä.	143
2.14. Perioperatiivinen hoitotyö.	149
2.15. Päivystyspolikliininen hoitotyö.	157
2.16. Sairaanhoidon ja huolenpito.	167
2.17. Suun terveyden edistäminen ja suun terveydenhoidon erikoisaloilla toimiminen.	179
2.18. Suun terveydenhoito.	186
2.19. Vammaistyö.	197
2.20. Vanhusten kotihoito ja huolenpito.	208
2.21. Vanhustyö.	217
2.22. Yritystoiminnan suunnittelu.	231
3. Sosiaali- ja terveysalan perustutkintoa koskevia erityismääräyksiä.	237
3.1. Sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilönä toimiminen.	237
3.2. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset.	238
4. Ammattialan kuvaus.	239
5. Ammattialan arvoperusta.	240
6. Tutkinnon tavoitteet.	241
6.1. Asiakaspalvelun ja tietohallinnan osaamisala.	242
6.2. Ensihoidon osaamisala.	242
6.3. Jalkojenhoidon osaamisala.	242

6.4. Kuntoutuksen osaamisala.	243
6.5. Lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen osaamisala.	243
6.6. Mielensterveys- ja päihdetyön osaamisala.	243
6.7. Sairaanhoidon ja huolenpidon osaamisala.	244
6.8. Suun terveydenhoidon osaamisala.	244
6.9. Vammaistyön osaamisalan.	244
6.10. Vanhustyön osaamisala.	245
7. Elinikäisen oppimisen avaintaitojen kuvaus.	246

1. Tutkinnon muodostuminen

Näyttötutkinnot muodostuvat ammatillisista tutkinnon osista.

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto sisältää kymmenen osaamisalaa: asiakaspalvelun ja tietohallinnan osaamisalan, ensihoidon osaamisalan, jalkojenhoidon osaamisalan, kuntoutuksen osaamisalan, lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen osaamisalan, mielenterveys- ja päihdetyön osaamisalan, sairaanhoidon ja huolenpidon osaamisalan, suun terveydenhoidon osaamisalan, vammaistyön osaamisalan ja vanhustyön osaamisalan. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon tutkintonimike on lähihoitaja.

AMMATILLISET TUTKINNON OSAT
<i>Ammatillisissa tutkinnon osissa opiskelijan tulee ottaa huomioon opintojen ja tutkinnon osien suorittamisjärjestystä koskevat määräykset.</i>
Pakolliset tutkinnon osat
<i>Pakolliset tutkinnon osat tulee olla suoritettuna hyväksytysti ennen osaamisalojen tutkintotilaisuuksia..</i>
Kasvun tukeminen ja ohjaus, P
Hoito ja huolenpito, P
Kuntoutumisen tukeminen, P
Asiakaspalvelun ja tietohallinnan osaamisala 1 kpl
<i>Tutkinnon suorittajan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen) hyväksytysti ennen osaamisalan tutkintotilaisuutta.</i>
Asiakaspalvelu ja tietohallinta, P
Ensihoidon osaamisala 2 kpl
<i>Tutkinnon suorittajan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen) hyväksytysti ennen osaamisalan tutkintotilaisuutta. Pääsyedellytys Ensihoitopalvelussa toimiminen -tutkinnon osaan kuuluvien ambulanssin kuljettamisen opintojen ja valmistavan koulutuksen osalta on B-luokan ajokortin suorittaminen ennen valmistavan koulutuksen alkamista.</i>
Ensihoitopalvelussa toimiminen
Päivystyspolikliininen hoitotyö
Perioperatiivinen hoitotyö
Immobilisaatiohoidon toteuttaminen
Jalkojenhoidon osaamisala 1 kpl
<i>Tutkinnon suorittajan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen) hyväksytysti ennen osaamisalan tutkintotilaisuutta.</i>
Jalkojenhoito, P
Kuntoutuksen osaamisala 1 kpl
<i>Tutkinnon suorittajan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen) hyväksytysti ennen osaamisalan tutkintotilaisuutta.</i>
Kuntoutus, P
Lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen osaamisala 1 kpl
<i>Tutkinnon suorittajan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen) hyväksytysti ennen osaamisalan tutkintotilaisuutta.</i>
Lasten ja nuorten hoito ja kasvatus, P
Mielenterveys- ja päihdetyön osaamisala 1 kpl
<i>Tutkinnon suorittajan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen) hyväksytysti ennen osaamisalan tutkintotilaisuutta.</i>
Mielenterveys- ja päihdetyö, P

<p>Sairaanhoidon ja huolenpidon osaamisala 1 kpl</p> <p><i>Tutkinnon suorittajan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen) hyväksytysti ennen osaamisalan tutkintotilaisuutta.</i></p>
<p>Sairaanhoito ja huolenpito, P</p>
<p>Suun terveydenhoidon osaamisala 1 kpl</p> <p><i>Tutkinnon suorittajan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen) hyväksytysti ennen osaamisalan tutkintotilaisuutta.</i></p>
<p>Suun terveydenhoito, P</p>
<p>Vammaistyön osaamisala 1 kpl</p> <p><i>Tutkinnon suorittajan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen) hyväksytysti ennen osaamisalan tutkintotilaisuutta.</i></p>
<p>Vammaistyö, P</p>
<p>Vanhustyön osaamisala 1 kpl</p> <p><i>Tutkinnon suorittajan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen) hyväksytysti ennen osaamisalan tutkintotilaisuutta.</i></p>
<p>Vanhustyö, P</p>
<p>Valinnaiset tutkinnon osat 1 kpl</p>
<p>Päivystyspoliklininen hoitotyö</p> <p><i>Tutkinnon suorittajan tulee suorittaa hyväksytysti vähintään Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen -tutkinnon osat ennen tämän valinnaisen tutkinnon osan tutkintotilaisuutta.</i></p>
<p>Perioperatiivinen hoitotyö</p> <p><i>Tutkinnon suorittajan tulee suorittaa hyväksytysti vähintään Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen -tutkinnon osat ennen tämän valinnaisen tutkinnon osan tutkintotilaisuutta.</i></p>
<p>Immobilisaatiohoidon toteuttaminen</p> <p><i>Tutkinnon suorittajan tulee suorittaa hyväksytysti vähintään Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen -tutkinnon osat ennen tämän valinnaisen tutkinnon osan tutkintotilaisuutta.</i></p>
<p>Lasten ja nuorten mielenterveyden edistäminen</p> <p><i>Tutkinnon suorittajan tulee suorittaa hyväksytysti vähintään Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen -tutkinnon osat ennen tämän valinnaisen tutkinnon osan tutkintotilaisuutta.</i></p>
<p>Suun terveyden edistäminen ja suun terveydenhoidon erikoisaloilla toimiminen</p> <p><i>Tutkinnon suorittajan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen) ennen tämän valinnaisen tutkinnon osan näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen aloittamista. Suun terveydenhoidon osaamisalan valinnut tutkinnon suorittaja voi niin halutessaan valita valinnaiseksi tutkinnon osaksi myös jonkin muun tässä tutkinnon perusteessa määrätyn valinnaisen tutkinnon osan.</i></p>
<p>Haavan hoito jalkojenhoidossa</p>

Tutkinnon suorittajan tulee suorittaa tutkintotilaisuudessa hyväksytysti Hoito ja huolenpito - tutkinnon osa ennen tämän valinnaisen tutkinnon osan tutkintotilaisuutta.

Näytteenotto ja asiakaspalvelu lähihoitajan työssä

Tutkinnon suorittajan tulee suorittaa tutkintotilaisuudessa hyväksytysti vähintään Hoito ja huolenpito -tutkinnon osa ennen tämän valinnaisen tutkinnon osan tutkintotilaisuutta.

Vanhusten kotihoito ja huolenpito

Tutkinnon suorittajan tulee suorittaa hyväksytysti tutkintotilaisuudessa vähintään Hoito ja huolenpito -tutkinnon osa ennen tämän valinnaisen tutkinnon osan tutkintotilaisuutta.

Yritystoiminnan suunnittelu

Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta

Tähän perustutkintoon voidaan sisällyttää yksi ammatillinen tutkinnon osa ammatillisista perustutkinnoista, joiden tutkinnon perusteet Opetushallitus on määrännyt.

Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta

Tähän perustutkintoon voidaan sisällyttää yksi ammatillinen tutkinnon osa niistä ammattitutkinnoista tai erikoisammattitutkinnoista, joiden tutkinnon perusteet Opetushallitus on määrännyt.

2. Tutkinnon osat

2.1. Asiakaspalvelu ja tietohallinta

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- arvioida asiakkaan tai potilaan hoidon ja tuen tarpeen kiireellisyyttä ja ohjata häntä hoitoon tai palveluun hakeutumisessa ja jatkohoidossa
- tehdä ajanvarauksia, periä sosiaali- ja terveysalan palvelumaksuja ja kirjoittaa sosiaali- ja terveysalan asiakirjoja
- tukea asiakasta tai potilasta terveyden, hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistämässä ja ylläpitämässä moniammatillisessa työryhmässä
- ottaa huomioon työssään taloudellisuuden, työpaikan laatusuosituksen ja kestävän kehityksen periaatteet
- valmistella ja tehdä hoitotoimenpiteitä ja tutkimuksia sekä avustaa niissä
- käyttää työssään tieto- ja viestintätekniikkaa
- toteuttaa lääkehoitoa ja ohjata asiakasta tai potilasta lääkehoitoon liittyvissä asioissa
- noudattaa työssään keskeisiä vastaanotto- ja polikliinisen hoitotyön toimintaperiaatteita
- hyödyntää kielitaitoaan asiakaspalvelussa
- suunnitella oman osaamisensa tuotteistamista
- kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioida omaa osaamistaan
- työskennellä sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, toimintaperiaatteiden, säädösten ja ohjeiden mukaan
- ottaa huomioon työhyvinvoinnin, työturvallisuuden sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden ja toimia niiden parantamiseksi.

Arviointi

1. TYÖPROSESSIN HALLINTA

Oman työn suunnittelu ja organisointi	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee ja organisoii työnsä asiakas- tai potilaslähtöisesti ja toimintaympäristöönsä sopivaksi.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee ja organisoii työnsä asiakas- tai potilaslähtöisesti ja hahmottaa työnsä kokonaisuutena.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee ja organisoii työnsä asiakas- tai potilaslähtöisesti ottaen huomioon toimintaympäristönsä erityispiirteitä. Muuttaa sujuvasti toimintaansa.

Hoidon tai tuen tarpeen kiireellisyyden arviointi	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi hoidon tai tuen tarpeen kiireellisyyttä ja ohjaa asiakasta tai potilasta hoitoon tai palveluihin hakeutumisessa työryhmän jäsenenä. • tekee ajanvarauksia tutuissa tilanteissa käyttäen potilasta asiakashallinto-ohjelmia siten, että ottaa huomioon hoidon porrastuksen ja tuen tarpeen kiireellisyyden sekä asiakkaan tai potilaan jatkohoidon ja tuen tarpeen.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi hoidon tai tuen tarpeen kiireellisyyden ja ohjaa asiakasta tai potilasta hoitoon tai palveluihin hakeutumisessa. • tekee ajanvarauksia käyttäen potilas- ja asiakashallinto-ohjelmia siten, että ottaa huomioon hoidon porrastuksen ja tuen tarpeen kiireellisyyden sekä asiakkaan tai potilaan jatkohoidon ja tuen tarpeen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • määrittelee hoidon tai tuen tarpeen ja kiireellisyyden sekä ohjaa ja neuvoo itsenäisesti asiakasta tai potilasta ja hänen läheisiään hoitoon tai palveluihin hakeutumisessa. • tekee itsenäisesti ajanvarauksia käyttäen potilas- ja asiakashallinto-ohjelmia siten, että ottaa huomioon hoidon porrastuksen ja tuen tarpeen kiireellisyyden sekä asiakkaan tai potilaan jatkohoidon ja tuen tarpeen.

Terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen ja moniammatillinen yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • tukee terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn edistämässä ja ylläpitämässä eri-ikäisiä ja erilaisista terveydellisistä ja sosiaalisista ongelmista kärsiviä ja kulttuuritaustaltaan erilaisia asiakkaita tai potilaita. Hakee tarvittaessa apua muilta työryhmän jäseniltä. • toimii moniammatillisen työryhmän jäsenenä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • tukee terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn edistämässä ja ylläpitämässä eri-ikäisiä ja erilaisista sosiaalisista ja terveydellisistä ongelmista kärsiviä asiakkaita tai potilaita suunnitelmallisesti ja asiakaslähtöisesti. Kohtelee tasa-arvoisesti kulttuuritaustaltaan erilaisia asiakkaita tai potilaita. • toimii yhteistyökykyisesti moniammatillisen työryhmän jäsenenä ja osoittaa kiinnostusta työnsä kehittämiseen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • tukee terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn edistämässä ja ylläpitämässä eri-ikäisiä ja erilaisista sosiaalisista ja terveydellisistä ongelmista kärsiviä asiakkaita tai potilaita suunnitelmallisesti, yksilöllisesti ja asiakaslähtöisesti. Kohtelee tasa-arvoisesti ja ymmärtävästi kulttuuritaustaltaan erilaisia asiakkaita tai potilaita ja heidän läheisiään. • toimii luovasti ja innostuneesti moniammatillisen työryhmän jäsenenä ja kehittää työtään.

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii taloudellisesti, kustannustietoisesti ja työpaikan laatusuositusten mukaisesti työryhmän jäsenenä ottaen huomioon kestävä kehityksen periaatteet. • perii sosiaali- ja terveysalan palvelumaksuja sekä kirjoittaa todistuksia ja lausuntoja annettujen ohjeiden mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii taloudellisesti, kustannustietoisesti ja työpaikan laatusuositusten mukaisesti ottaen huomioon kestävä kehityksen periaatteet. • perii sosiaali- ja terveysalan palvelumaksuja ja kirjoittaa todistuksia ja lausuntoja sekä ohjaa asiakasta tai potilasta niiden käytössä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii taloudellisesti, kustannustietoisesti ja työpaikan laatusuositusten mukaisesti ottaen huomioon kestävä kehityksen periaatteet ja parantaa toimintaa tekemällä kehittämissuhteita. • perii sosiaali- ja terveysalan palvelumaksuja ja kirjoittaa todistuksia ja lausuntoja sekä ohjaa yksilöllisesti asiakasta tai potilasta niiden käytössä.

Osaamisen tuotteistamisen suunnittelu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ohjattuna osaamisen tuotteistamista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja selvittää työssään oman osaamisensa tuotteistamismahdollisuuksia.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja kehittää aktiivisesti yrittäjyysvalmiuksiaan. Arvioi realistisesti oman osaamisensa tuotteistamismahdollisuuksia.

Tutkimuksissa ja toimenpiteissä työskentely	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • valmistaa asiakkaan tai potilaan turvallisesti tavallisimpiin toimenpiteisiin sekä varaa ja huoltaa niihin tarvittavat välineet. • tarkkailee ja hoitaa asiakasta tai potilasta tutkimuksen tai toimenpiteen aikana ja sen jälkeen sekä tunnistaa asiakkaan tai potilaan tarpeita. Tallentaa havainnot ja tiedottaa asiakkaan tai potilaan tilasta työryhmälle sekä hakee tarvittaessa apua. • tukee työryhmän jäsenenä asiakasta tai potilasta ja hänen läheisiään erilaisissa hoito- ja huolenpitotilanteissa sekä kuolevan ihmisen läheisiä surutyössä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • valmistaa asiakkaan tai potilaan turvallisesti toimenpiteisiin sekä varaa ja huoltaa niihin tarvittavat välineet ja avustaa toimenpiteessä. • tarkkailee ja hoitaa asiakasta tai potilasta tutkimuksen tai toimenpiteen aikana ja sen jälkeen ja tunnistaa asiakkaan tai potilaan yksilöllisiä tarpeita. Tallentaa havainnot ja tiedottaa asiakkaan tai potilaan tilasta työryhmälle suullisesti ja kirjallisesti. • tukee asiakasta tai potilasta ja hänen läheisiään erilaisissa hoito- ja huolenpitotilanteissa. Tukee kuolevan ihmisen läheisiä surutyössä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • valmistaa asiakkaan tai potilaan turvallisesti, yksilöllisesti ja asiakaslähtöisesti toimenpiteisiin sekä varaa ja huoltaa niihin tarvittavat välineet ja avustaa toimenpiteessä. • tarkkailee ja hoitaa asiakaslähtöisesti ja yksilöllisesti asiakasta tai potilasta tutkimuksen tai toimenpiteen aikana ja sen jälkeen. Tallentaa havainnot ja tiedottaa asiakkaan tai potilaan tilasta olennaiset asiat työryhmälle suullisesti ja kirjallisesti. • vastaa asiakkaan tai potilaan ja tämän läheisten tarpeisiin erilaisissa hoito- ja huolenpitotilanteissa. Tukee kuolevan ihmisen läheisiä surutyössä.

2. TYÖMENETELMIEN, -VÄLINEIDEN JA MATERIAALIN HALLINTA

Tutkimuksissa ja toimenpiteissä työskentely	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee tavallisimpia työhönsä kuuluvia laboratoriotutkimuksia sekä ohjaa asiakasta tai potilasta niihin. • ohjaa ja auttaa asiakasta tai potilasta tavallisimpiin radiologisiin tutkimuksiin ja hoitoihin valmistautumisessa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • tekee työhönsä kuuluvat laboratoriotutkimukset ja ohjaa asiakasta tai potilasta niihin. • ohjaa ja auttaa asiakasta tai potilasta radiologisiin tutkimuksiin ja hoitoihin valmistautumisessa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • tekee työhönsä kuuluvat laboratoriotutkimukset ja ohjaa asiakaslähtöisesti ja vastuullisesti asiakasta tai potilasta niihin. • ohjaa ja auttaa asiakasta tai potilasta radiologisiin tutkimuksiin ja hoitoihin valmistautumisessa sekä toimii asiakaslähtöisesti ja vastuullisesti.

Asiakaspalvelu ja viestintä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita tai potilaita vastuullisesti vastaanottotilanteissa ja puhelimessa. • ilmaisee asiansa ymmärrettävästi erilaisissa viestintätilanteissa ja laatii kirjallisia ja sähköisiä asiakirjoja sosiaali- ja terveysalan tarpeisiin työryhmän jäsenenä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita tai potilaita yksilöllisesti ja vastuullisesti vastaanottotilanteissa ja puhelimessa. • ilmaisee asiansa selkeästi ja ymmärrettävästi sekä laatii kirjallisia ja sähköisiä asiakirjoja sosiaali- ja terveysalan tarpeisiin.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • työskentelee asiakaslähtöisesti, itsenäisesti ja vastuullisesti yksilöllisessä asiakaspalvelussa vastaanottotilanteessa ja puhelinpalvelussa. • ilmaisee asiansa erilaisissa viestintätilanteissa selkeästi ja tavoitteellisesti sekä laatii kirjallisia ja sähköisiä asiakirjoja sosiaali- ja terveysalan erilaisiin tarpeisiin.

Terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii työryhmässä asiakkaan tai potilaan lähiympäristön puhtaanapidosta, terveellisyydestä ja turvallisuudesta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii asiakkaan tai potilaan lähiympäristön puhtaanapidosta, terveellisyydestä, turvallisuudesta ja viihtyisyydestä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii asiakkaan tai potilaan lähiympäristön puhtaanapidosta, terveellisyydestä, turvallisuudesta ja viihtyisyydestä sekä ottaa huomioon esteettisyyden.

Tietohallinnan laitteiden, välineiden ja ohjelmien hyödyntäminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää viestintävälineitä ja sosiaali- ja terveysalan tietoverkkoja omaan ammattialaansa kuuluvissa tehtävissä. • käyttää työyhteisön potilas- ja asiakashallinto-ohjelmia. • käyttää kymmensormijärjestelmää tai vastaavaa ja kirjoittaa toimintaympäristönsä mukaista perusammattisanastoa. • käyttää tietokonetta, työvälineohjelmia ja oheislaitteita.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää sujuvasti viestintävälineitä ja sosiaali- ja terveysalan tietoverkkoja omaan ammattialaansa kuuluvissa tehtävissä. • käyttää sujuvasti työyhteisön potilas- ja asiakashallinto-ohjelmia. • käyttää kymmensormijärjestelmää tai vastaavaa, kirjoittaa lähes virheettömästi ja käyttää toimintaympäristönsä mukaista ammattisanastoa. • käyttää tietokonetta, työvälineohjelmia ja oheislaitteita ja auttaa muita niiden käytössä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää soveltaen viestintävälineitä ja sosiaali- ja terveysalan tietoverkkoja omaan ammattialaansa kuuluvissa tehtävissä. • käyttää soveltaen työyhteisön potilas- ja asiakashallinto-ohjelmia. • käyttää sujuvasti kymmensormijärjestelmää tai vastaavaa, kirjoittaa virheettömästi ja käyttää toimintaympäristönsä mukaista ammattisanastoa. • käyttää monipuolisesti tietokonetta, työvälineohjelmia ja oheislaitteita sekä ohjaa muita niiden käytössä ja ongelmatilanteissa.

Lääkehoito	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee, annostelee ja antaa lääkkeet oikein ja turvallisesti, ohjaa työryhmän tukemana asiakasta tai potilasta ja hänen läheisiään lääkkeiden käyttöön liittyvissä asioissa, säilyttämisessä, hävittämisessä sekä lääkemääräysten uusimisessa. • tarkkailee työryhmän tukemana lääkkeiden vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia sekä tunnistaa yleisimpiä haitta- ja sivuvaikutuksia ja väärinkäytön ilmiöitä, joista tiedottaa moniammatillisessa työryhmässä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee, annostelee ja antaa lääkkeet oikein ja turvallisesti, ohjaa asiakasta tai potilasta ja hänen läheisiään lääkkeiden käyttöön liittyvissä asioissa, säilyttämisessä, hävittämisessä sekä lääkemääräysten uusimisessa. • tarkkailee lääkkeiden vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia sekä tunnistaa yleisimpiä haitta- ja sivuvaikutuksia ja väärinkäytön ilmiöitä, joista tiedottaa moniammatillisessa työryhmässä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee, annostelee ja antaa lääkkeet oikein ja turvallisesti, ohjaa aktiivisesti asiakasta tai potilasta ja hänen läheisiään lääkkeiden käyttöön liittyvissä asioissa, säilyttämisessä, hävittämisessä sekä lääkemääräysten uusimisessa. • tarkkailee lääkkeiden vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia sekä tunnistaa yleisimmät haitta- ja sivuvaikutukset ja väärinkäytön ilmiöt. Tiedottaa itsenäisesti suullisesti ja kirjallisesti havainnoistaan moniammatillisessa työryhmässä.

3. TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Sosiaali- ja terveystieteen palvelujärjestelmää, asiakkaan ohjausta sekä tietosuojaa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu- ja maksujärjestelmää sekä käyttää tietojansa työryhmän jäsenenä asiakasohjaustilanteissa. ottaa huomioon työssään salassapitoon, julkisuuslainsäädäntöön ja hallintomenettelylakiin liittyvät näkökohdat ja noudattaa tietosuojaa. noudattaa työssään keskeisiä vastaanotto- ja polikliinisen hoitotyön toimintaperiaatteita.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu- ja maksujärjestelmää sekä käyttää tietojansa asiakasohjaustilanteissa. ottaa huomioon työssään salassapitoon, julkisuuslainsäädäntöön ja hallintomenettelylakiin liittyvät näkökohdat ja käyttää keskeisimpiä tietosuojauksen menetelmiä. noudattaa työssään keskeisiä vastaanotto- ja polikliinisen hoitotyön toimintaperiaatteita ja perustelee niillä toimintaansa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu- ja maksujärjestelmää sekä käyttää tietojansa yksilöllisesti asiakasohjaustilanteissa. ottaa huomioon työssään salassapitoon, julkisuuslainsäädäntöön ja hallintomenettelylakiin liittyvät näkökohdat ja noudattaa tietosuojaa säädösten edellyttämällä tavalla. Arvioi ja kehittää tietosuojakysymyksiä ja käytäntöjä. noudattaa työssään keskeisiä vastaanotto- ja polikliinisen hoitotyön toimintaperiaatteita ja perustelee niillä monipuolisesti toimintaansa.

Terveyttä, hyvinvointia, elimistön rakennetta ja toimintaa, elintoimintoja, sairauksia ja sosiaalisia ongelmia koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, elimistön rakenteesta ja toiminnasta, elintoiminnoista, sairauksista (ml. somaattiset, mielenterveys- ja päihdesairaudet) ja sosiaalisista ongelmista (ml. kaltoinkohtelu ja perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhka).
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa tiedoilla terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, elimistön rakenteesta ja toiminnasta, elintoiminnoista, sairauksista ja sosiaalisista ongelmista.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, elimistön rakenteesta ja toiminnasta, elintoiminnoista, sairauksista ja sosiaalisista ongelmista.

Lääkehoitoa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää lääkehoidon eri tehtävissä tietoa sairauksista, lääkeaineryhmistä, lääkemuodoista, lääkkeenantotavoista, lääkkeiden väärinkäytön ilmiöistä sekä lääkehoitoa ohjaavista säädöksistä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa lääkehoidon eri tehtävissä tiedoilla sairauksista, lääkeaineryhmistä, lääkemuodoista, lääkkeenantotavoista, lääkkeiden väärinkäytön ilmiöistä sekä lääkehoitoa ohjaavista säädöksistä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti toimintaansa lääkehoidon eri tehtävissä tiedoilla sairauksista, lääkeaineryhmistä, lääkemuodoista, lääkkeenantotavoista, lääkkeiden väärinkäytön ilmiöistä sekä lääkehoitoa ohjaavista säädöksistä.

Sosiaali- ja terveysalan muutoksia koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hankkii tietoa sosiaali- ja terveysalan muutoksista ja on tietoinen niiden vaikutuksista omaan työhönsä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> hankkii tietoa sosiaali- ja terveysalan muutoksista ja on tietoinen niiden vaikutuksista sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmään ja omaan työhönsä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hankkii laajasti tietoa sosiaali- ja terveysalan muutoksista ja on tietoinen niiden vaikutuksista sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmään ja omaan työhönsä.

Yrittäjyyttä ja osaamisen tuotteistamista koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa oman alan yrittäjyydestä, osaamisen tuotteistamisesta ja sisäisen yrittäjyyden merkityksestä, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa oman alan yrittäjyydestä ja osaamisensa tuotteistamisesta ja toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää monipuolisesti työssään tietoa oman alan yrittäjyydestä ja osaamisensa tuotteistamisesta ja toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.

Tietohallintaa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään keskeisiä tietohallintaan liittyviä asioita.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää tietohallintaa koskevaa tietoa työssään.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> soveltaa tietohallintaa koskevaa tietoa työssään.

Työehtosopimusta, työnhakuasiakirjoja ja työsopimusta koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> osoittaa työssään tietonsa lähihoitajan työhön liittyvistä työehtosopimuksen mukaisista oikeuksista ja velvollisuuksista sekä työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta suomenkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> palvelee asiakkaita ja potilaita suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> palvelee asiakkaita ja potilaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> palvelee asiakkaita tai potilaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta ruotsinkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> palvelee asiakkaita tai potilaita ruotsin kielellä, hoitaa palvelutilanteen suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta yhdellä vieraalla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> palvelee asiakkaita tai potilaita ruotsin kielellä, hoitaa palvelutilanteen joustavasti suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen yhdellä vieraalla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> palvelee asiakkaita tai potilaita ruotsin ja suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta muunkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hoitaa palvelutilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä selviytyy auttavasti palvelutilanteessa yhdellä muulla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> hoitaa palvelutilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä vieraalla kielellä ja selviytyy auttavasti toisella kotimaisella kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> palvelee asiakkaita tai potilaita suomen tai ruotsin kielellä, hoitaa palvelutilanteen joustavasti toisella kotimaisella kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.

**Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen
kielitaidon hallinta vieraskielisessä koulutuksessa**

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hoitaa palvelutilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä auttaa palvelutilanteessa asiakkaan eteenpäin yhdellä muulla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> hoitaa palvelutilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä muulla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> palvelee asiakkaita tai potilaita koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä muulla kielellä.

4. ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

Oppiminen ja ongelmanratkaisu

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan. tekee työhönsä liittyviä valintoja ja päätöksiä sekä ratkaisee ongelmia.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan. Pyytää tarvittaessa ohjausta. tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia sekä hankkii lisätietoa ratkaisuilleen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hankkii, jäsentää ja arvioi tietoa sekä soveltaa aiemmin opittua muuttuvissa työtilanteissa, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan. Antaa palautetta esittäen rakentavia ratkaisuvaihtoehtoja ja pyytää ohjausta tarvittaessa. tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia. Perustelee toimintaansa ammatillisilla tiedoilla ja hankkii tarvittaessa lisätietoa.

Vuorovaikutus ja yhteistyö

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> kohtaa asiakkaan tai potilaan asiallisesti ja toimii vastuullisesti työryhmässä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti ja edistää asiakkaan tai potilaan hyvinvointia vuorovaikutuksellisin keinoin sekä toimii vastuullisesti ja yhteistyökykyisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti ja edistää asiakkaan tai potilaan hyvinvointia oma-aloitteisesti ja yksinään vuorovaikutuksellisin keinoin. Saa työstään asiakkailta tai potilailta ja heidän läheisiltään hyvää palautetta.

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee sosiaali- ja terveysalan arvoperustan (ml. tasa-arvo ja yhdenvertaisuus), toimintaperiaatteiden ja säännösten mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, toimintaperiaatteiden ja säännösten mukaisesti ja perustelee toimintansa niillä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, toimintaperiaatteiden ja säännösten mukaisesti ja perustelee monipuolisesti toimintansa niillä.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> toimii työpaikan työhyvinvointi ja työsuojeluohjeiden sekä sähkö- ja paloturvallisuusmääräysten mukaisesti. toimii noudattaen työyhteisön turvallisuuden ja hyvinvoinnin peruseriaatteita. toimii työpaikan hygieniakäytäntöjen ja aseptisen työjärjestyksen mukaisesti ja huolehtii henkilökohtaisesta hygieniastaan. työskentelee ergonomisesti tavallisissa työtilanteissa ja ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja. antaa ensiavun ja toimii työryhmän jäsenenä elvytystilanteessa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> toimii työpaikan työhyvinvointi ja työsuojeluohjeiden sekä sähkö- ja paloturvallisuusmääräysten mukaisesti. Torjuu työn aiheuttamia terveysvaaroja ja -haittoja. toimii siten, että osallistuu työyhteisön kokonaisvaltaisen turvallisuuden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseen. toimii aseptisten periaatteiden mukaisesti eri toimintaympäristöissä. työskentelee ergonomisesti erilaisissa työtilanteissa ja ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja. antaa ensiavun ja toimii työryhmän jäsenenä elvytystilanteessa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> toimii työpaikan työhyvinvointi ja työsuojeluohjeiden sekä sähkö- ja paloturvallisuusmääräysten mukaisesti. Torjuu työn aiheuttamia terveysvaaroja ja -haittoja sekä tapaturmien uhkatekijöitä. osallistuu työyhteisön turvallisuuden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseen, arviointiin ja edistämiseen sekä tunnistaa hyvinvoinnin uhkia. soveltaa aseptisen toiminnan periaatteita eri toimintaympäristöissä ja perustelee toimintansa. työskentelee ergonomisesti oikein erilaisissa työtilanteissa hyödyntäen asiakkaan voimavaroja ja apuvälineitä ja ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja. antaa ensiavun ja toimii työryhmän jäsenenä elvytyksessä ja muissa polikliinisissa ensihoitotilanteissa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa asiakaspalvelussa ja tiedonhallinnassa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimimalla lähihoitajan työtehtävissä terveyskeskuksessa, sairaalan poliklinikalla tai osastolla, lääkäriasemalla, työterveysasemalla tai sosiaalihuollon työyksikössä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Ammattitaitovaatimukset ja Ammattitaidon osoittamistavat muokattu.

2.2. Ensihoitopalvelussa toimiminen

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- arvioida potilaan tilan, suunnitella ja toteuttaa potilaan tarvitseman perushoidon ja ensihoidon
- ohjata asiakasta ensihoitopalveluun ja ensihoitoon liittyvissä tilanteissa
- työskennellä moniammatillisessa työryhmässä, viestiä viranomaisverkostossa sekä tehdä viranomaisyhteistyötä
- toimia hälytysajossa ja kuljettaa ambulanssia
- käyttää työssään tutkimusmenetelmiä ja -välineitä sekä terveydenhuollon laitteita
- antaa lääkkeitä ja toteuttaa lääkehoidon lähihoitajan vastuualueella (STM:n Turvallinen lääke-hoito -opas 2005:32, liite 8)
- käyttää työssään ensihoitopalvelussa työskentelyn edellyttämää tietoperustaa
- hyödyntää kielitaitoaan asiakaspalvelussa
- suunnitella oman osaamisensa tuotteistamista
- ratkaista työssä esiin tulevia ongelmia
- toimia ensihoitotyötä ohjaavia arvoja sekä ammattieettisiä toimintaohjeita ja periaatteita noudattaen
- kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta sekä arvioida omaa osaamistaan
- toimia ensihoitoa koskevien työhyvinvointi- ja turvallisuussäädösten mukaan
- suojata itsensä asiakkaan tartunnoilta ja ennaltaehkäistä tartuntojen leviämistä.

Arviointi

1. TYÖPROSESSIN HALLINTA

Potilaan perushoito- ja ensihoitoprosessin toteuttaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• arvioi potilaan tilan ja päättää vastuualueensa mukaisesti potilaan turvallisesta hoidosta, hoito-ohjeen pyytamisestä, kuljetuksesta ja tilanteen vaatimasta lisäävun kutsumisesta.• suunnittelee ja toteuttaa potilaan tarvitseman perushoidon ja ensihoidon vastuualueensa rajoissa sekä toimintayksikön ohjeistuksen mukaan (mm. hengityksen, verenkierron ja tajunnan tason muutoksista ja häiriöistä kärsivän potilaan, verenvuotopotilaan, eri syistä johtuvista kivuista kärsivän potilaan, mielenterveys- ja/tai päihdepotilaan ja aggressiivisen potilaan hoito, elvytetyn potilaan hoito, mekaanisten ja ei-mekaanisten vammojen hoito ja synnytyksen hoito sairaalan ulkopuolella).• ohjaa eri-ikäisiä potilaita työryhmän jäsenenä erilaisissa ensihoidon tilanteissa.• työskentelee potilaiden ja omaisten kanssa ystävällisesti, asiallisesti ja kunnioittavasti.• huoltaa välineistön ja hoitoympäristön työryhmän jäsenenä.• kirjaa ja raportoi potilaan ensihoitoprosessin mukaisen ensihoidon ja potilaan mukana olevan omaisuuden työryhmän jäsenenä.• toimii työssään tuloksellisesti ja kustannustehokkaasti sekä ottaa huomioon käytettävissä olevat resurssit työryhmän jäsenenä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• arvioi potilaan tilan ja päättää vastuualueensa mukaisesti potilaan turvallisesta hoidosta ja tilanteen vaatimasta lisäävun kutsumisesta ja perustelee toimintaansa.• suunnittelee ja toteuttaa potilaan tarvitseman perushoidon itsenäisesti ja vastuualueensa rajoissa ensihoidon. Arvioi annetun hoidon ja tiedottaa potilaan voinnista.• ohjaa eri-ikäisiä potilaita erilaisissa ensihoidon tilanteissa ja antaa kotihoidon ohjeet tilanteissa, joissa potilaskuljetusta ei tarvita.• työskentelee potilaiden ja omaisten kanssa yksilöllisesti, aidosti, ymmärtävästi ja turvallisuudentunnetta luoden.• tarkastaa, täydentää, puhdistaa ja huoltaa itsenäisesti välineistön ja hoitoympäristön.• kirjaa ja raportoi vastuullisesti potilaan taustatiedot, tapahtumatiedot, potilaan tilan, ensihoidon ja hoidon vasteen sekä potilaan mukana olevan omaisuuden.• toimii työssään tuloksellisesti ja kustannustehokkaasti sekä ottaa huomioon käytettävissä olevat resurssit.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• suoriutuu itsenäisesti, järjestelmällisesti, tarkoituksenmukaisesti ja vastuualueensa mukaisesti potilaan tilan arvioinnista oireiden ja löydösten sekä tapahtumatietojen perusteella. Tekee perustellut johtopäätökset potilaan turvallisesta hoidosta ja lisäävun kutsumisesta tilanteen edellyttämällä tavalla.• hyödyntää potilaan perushoidossa potilaalle soveltuvia hoitokäytäntöjä sekä suunnittelee ja toteuttaa vastuualueensa rajoissa potilaan tarpeiden edellyttämän ensihoidon. Arvioi annetun hoidon ja toimii tilanteen vaatimalla tavalla tarkoituksenmukaisesti.• ohjaa joustavasti eri-ikäisiä potilaita erilaisissa ensihoidon tilanteissa, antaa kotihoidon ohjeet tilanteissa, joissa

	<p>potilaskuljetusta ei tarvita sekä ohjaa potilasta tapaturmien ja sairauksien ennaltaehkäisyssä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • työskentelee potilaiden ja omaisten kanssa yksilöllisesti, empaattisesti ja kunnioittavasti sekä turvallisuudentunnetta luoden. • huolehtii vastuullisesti ja tilanteen vaatimalla tavalla välineistön täydennyksestä, puhdistuksesta ja huollosta ja hoitoympäristöstä. Arvioi siivoustarpeen erikoistilanteiden jälkeen. • kirjaa ja raportoi vastuullisesti ja asiakaslähtöisesti potilaan taustatiedot, tapahtumatiedot, potilaan tilan, ensihoidon ja hoidon vasteen sekä potilaan mukana olevan omaisuuden selkeästi, täsmällisesti ja jäsenyntyneesti. • toimii työssään ja työympäristössään tuloksellisesti, itsenäisesti ja kustannustehokkaasti sekä ottaa huomioon käytettävissä olevat resurssit.
--	--

Osaamisen tuoteistamisen suunnittelu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ohjattuna osaamisen tuoteistamista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja selvittää työssään oman osaamisensa tuoteistamismahdollisuuksia.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja kehittää aktiivisesti yrittäjyysvalmiuksiaan. Arvioi realistisesti oman osaamisensa tuoteistamismahdollisuuksia.

2. TYÖMENETELMIEN, -VÄLINEIDEN JA MATERIAALIN HALLINTA

Viranomaisyhteistyö ja viestintä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää työryhmän jäsenenä ensihoidon potilastilanteissa ensihoidon kiireellisyysluokkia ja tehtäväkoodeja. • käyttää VIRVE -laitteistoa ja viestii hätäkeskuksen kanssa VIRVE-viranomaisverkkoa käyttäen ja ottaa vastaan ensihoidon tehtäviä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää ensihoidon potilastilanteissa ensihoidon kiireellisyysluokkia ja tehtäväkoodeja. • käyttää VIRVE -laitteistoa ja viestii hätäkeskuksen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa VIRVE-viranomaisverkkoa käyttäen ja ottaa vastaan ensihoidon tehtäviä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää sujuvasti ensihoidon potilastilanteissa ensihoidon kiireellisyysluokkia ja tehtäväkoodeja. • käyttää VIRVE -laitteistoa ja viestii hätäkeskuksen, sosiaali- ja terveystoimen sekä muiden pelastusviranomaisten kanssa VIRVEviranomaisverkkoa käyttäen ja ottaa vastaan ensihoidon tehtäviä.

Hälytysajossa toimiminen ja ambulanssin käyttö ensihoitopalvelussa	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa erityisajoneuvon hallinnasta sekä käyttää hallitusti ja turvallisesti auton teknisiä välineitä (mm. paarimekanismeja). Huolehtii ajoneuvon käyttökunnosta. Huolehtii työryhmän jäsenenä potilasturvallisuudesta ajon aikana. Kuljettaa ambulanssia vähintään harjoitusajoradalla.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa erityisajoneuvon hallinnasta sekä normaali- että erityisolosuhteissa sekä käyttää hallitusti auton teknisiä välineitä. Huolehtii ajoneuvon käyttökunnosta. Huolehtii vastuullisena työryhmän jäsenenä potilasturvallisuudesta ajon aikana. Kuljettaa ambulanssia vähintään harjoitusajoradalla.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään monipuolisesti tietoa erityisajoneuvon hallinnasta sekä normaali- että erityisolosuhteissa sekä käyttää hallitusti ja turvallisesti auton teknisiä välineitä. Huolehtii ajoneuvon käyttökunnosta. Huolehtii vastuullisena työryhmän jäsenenä potilasturvallisuudesta ajon aikana. Asennoituu ammatillisesti hälytysajoon. Kuljettaa ambulanssia vähintään harjoitusajoradalla.

**Tutkimusmenetelmien ja -välineiden, terveydenhuollon
laitteiden sekä siirtovälineiden käyttäminen**

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää turvallisesti vastuualueensa mukaisia ensihoidon tutkimusmenetelmiä ja -välineitä sekä terveydenhuollon laitteita ja siirtovälineitä (esim. haastattelu, havainnointi, tunnustelu, auskultointi, laskimoverinäytteen ottaminen, pulssioksimetri, 3-kytkentäinen EKG- valvontamonitori, 12- (13) kytkentäinen EKG-laite, verensokerimittari, kuumemittari, alkometri, verenpainemittari, hapenantovälineet, CPAPlaite, imulaite, puoliautomaattinen defibrillaattori, tukikauluri, tyhjiölastat ja -patja, potilaspaarit, kauhapaarit, kantotuoli ja pyörätuoli). Tuntee vastuualueensa. • tunnistaa monitori-EKG:n avulla normaalin sinusrytmin, rytmin taajuuden, säännöllisyyden, eteisvärinän ja ekstrasystoliat sekä raportoi niistä. • arvioi potilaan hapetuksen ja ventilaation riittävyden, avustaa potilaan hengitystä hengityspalkeella, elvytystilanteessa huolehtii potilaan hengitysteiden avoimuudesta larynxmaskin tai -tuubin avulla ja avustaa intuboinnissa. • auskultoi potilaan hengitys- ja sydänäänet ja raportoi niistä tunnistuen normaalista poikkeamat.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää tarkoituksenmukaisesti vastuualueensa mukaisia ensihoidon tutkimusmenetelmiä ja -välineitä potilastilanteissa ja ymmärtää löydösten merkityksen. Käyttää tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti terveydenhuollon laitteita ja siirtovälineitä. • tunnistaa monitori-EKG:n avulla normaalin sinusrytmin, rytmin taajuuden, säännöllisyyden, eteisvärinän ja ekstrasystoliat sekä raportoi niistä. • arvioi potilaan hapetuksen ja ventilaation riittävyden, avustaa potilaan hengitystä hengityspalkeella, elvytystilanteessa huolehtii potilaan hengitysteiden avoimuudesta larynxmaskin tai -tuubin avulla ja avustaa intuboinnissa • auskultoi potilaan hengitys- ja sydänäänet ja raportoi niistä tunnistuen normaalista poikkeamat.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää perustellen, tarkoituksenmukaisesti, turvallisesti ja vastuullisesti ensihoidon vastuualueensa mukaisia tutkimusmenetelmiä, -välineitä sekä terveydenhuollon laitteita ja siirtovälineitä. Tekee johtopäätöksiä löydöksistä ja hoidon vasteesta. • tunnistaa monitori-EKG:n avulla normaalin sinusrytmin, rytmin taajuuden, säännöllisyyden, eteisvärinän ja ekstrasystoliat sekä raportoi niistä. • arvioi potilaan hapetuksen ja ventilaation riittävyden, avustaa potilaan hengitystä hengityspalkeella, elvytystilanteessa huolehtii potilaan hengitysteiden avoimuudesta larynxmaskin tai -tuubin avulla ja avustaa intuboinnissa. • auskultoi potilaan hengitys- ja sydänäänet ja raportoi niistä tunnistuen normaalista poikkeamat.

Lääkehoito, hoidon seuranta ja arviointi	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • antaa luonnollista tietä annosteltavat vastuualueensa mukaiset ensihoidon lääkkeet (kielenalusnitro, ISDN-suihke, ASA, rektaalinen diatsepaami, lapsen kuumetta alentava lääke per rectum, lääkkeellinen happi, inhaloitavat lääkkeet, autoinjektorit ja elvytystilanteessa adrenaliini iv.) toimintayksikön ohjeistuksen mukaisesti. Hyödyntää työssään tietoa lääkkeiden indikaatioista ja kontraindikaatioista, lääkkeiden väärinkäytön ilmiöistä ja hankkii tarvittaessa lisätietoa lääkehoidosta luotettavista tietolähteistä, esim. Pharmaca Fennicasta. Tarkkailee lääkkeiden vaikutusta. Hyödyntää työssään tietoa elvytyslääkkeistä (i.v.) sekä Natrosteril-, Ringersteril- ja glukosiliuoksesta (G10) (i.v.) ja glukagonista (i.m.). Suorittaa perifeerisen laskimon kanyloinnin, nesteensiirron laskimoon lähihoitajan vastuualueella (STM:n Turvallinen lääkehoito-opas 2005:32, liite 8 Ensihoidon lääkehoidon vaatavuustasot).
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa luotettavasti vastuualueensa mukaisen lääkehoidon, tarkkailee potilasta ja tunnistaa mahdolliset sivuvaikutukset sekä toimii tilanteen vaatimalla tavalla.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa luotettavasti ja perusteellisesti vastuualueensa mukaisen lääkehoidon, tarkkailee potilasta, tekee oikeat päätelmät lääkkeiden sivuvaikutuksista ja toimii tilanteen vaatimalla tavalla. Ottaa huomioon vaikutukset, joita potilaiden yleisesti käyttämät lääkkeet aiheuttavat.

3. TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Ensihoitotyötä koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa ensihoitotyötä ohjaavista säädöksistä ja säännöksistä (ensihoitoa ohjaava lainsäädäntö ja ohjeet, ensihoitojärjestelmä ja -palvelut, hälytysajon lainsäädäntö, työyksikön toimintamalli, sairausautoluokitus, hälytysajoneuvoille sattuneiden onnettomuuksien syiden selvitykset). • tuntee jonkin laitoksen pelastussuunnitelmaa ja tunnistaa siinä oman vastuualueensa. • hyödyntää työssään tietoa ensihoitojärjestelmästä ja -palvelujen tuottamisesta. • kertoo, miten toiminta organisoidaan suuronnettomuustilanteissa. • hyödyntää tavallisimmissa ensihoidon auttamistilanteissa tietoa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, elintoiminnoista, sairauksista, päihteiden käytön ja päihderiippuvuuden ilmiöistä, erilaisista vammoista, aseptiikasta sekä ihmisen elimistön normaalista rakenteesta ja toiminnasta. • hyödyntää työssään tietoa tavallisimmista kansansairauksista (somaattiset, mielenterveys- ja päihdesairaudet) ja niiden riskitekijöistä ja hoidoista. • toimii työssään keskeisten ensihoitotyötä ohjaavien arvojen ja eettisten toimintaohjeiden mukaan (ensihoidon arvomaailma ja eettiset toimintaohjeet: ihmisarvo, turvallisuus, itsemääräämisoikeus, oikeudenmukaisuus, integriteetti ja vastuullisuus).
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa toimintayksikön ohjeita ensihoitoprosessin eri vaiheissa ja perustelee johdonmukaisesti toimintaansa ensihoitotyötä ohjaavilla säädöksillä ja säännöksillä. • tuntee jonkin laitoksen pelastussuunnitelman ja kuvaa siinä vastuualueensa mukaisen toimintansa. • hyödyntää työssään tietoa ensihoitojärjestelmästä ja -palvelujen tuottamisesta sekä käyttää työssään palvelun laatuun liittyvää peruskäsitteistöä. • kertoo kattavasti, miten toiminta organisoidaan suuronnettomuustilanteissa. • perustelee ensihoidotoimintaansa tiedolla terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, elintoiminnoista, sairauksista, päihteiden käytön ja päihderiippuvuuden ilmiöistä, erilaisista vammoista ja aseptiikasta sekä ihmisen elimistön normaalista rakenteesta ja toiminnasta. • perustelee toimintaansa tiedolla tavallisimmista kansansairauksista ja niiden riskitekijöistä ja näihin sairauksiin liittyvillä mahdollisilla akuuttitilanteilla. • perustelee toimintaansa ensihoidon eri tilanteissa ensihoitotyötä ohjaavilla arvoilla ja eettisillä toimintaohjeilla.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ensihoitoprosessin eri vaiheissa ja muuttuvissa tilanteissa itsenäisesti ja perustelee monipuolisesti ja johdonmukaisesti toimintaansa ensihoitotyötä ohjaavilla säädöksillä ja säännöksillä. Ohjaa asiakkaita ensihoidon tietoperustaa hyödyntäen. • tuntee jonkin laitoksen pelastussuunnitelman ja kuvaa siinä vastuualueensa mukaisen toimintansa. Perustelee kuvaustaan monipuolisesti asiatiedoilla. • hyödyntää työssään tietoa ensihoitojärjestelmästä ja -palvelujen tuottamisesta sekä tuntee laadun mittareita ensihoidossa.

	<ul style="list-style-type: none"> • kertoo kattavasti, miten toiminta organisoidaan ja miten viranomaisyhteistyö toteutuu suuronnettomuustilanteissa. • perustelee monipuolisesti ensihoitotoimintaansa tiedolla terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, elintoiminnoista, sairauksista, päihteiden käytön ja päihderiippuvuuden ilmiöistä, erilaisista vammoista ja aseptiikasta sekä ihmisen elimistön normaalista rakenteesta ja toiminnasta. • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla tavallisimmista kansansairauksista ja niiden riskitekijöistä ja näihin sairauksiin liittyvillä mahdollisilla akuuttitilanteilla. • perustelee toimintaansa ja analysoi erilaisia ensihoidon tilanteita eettisen arvoperustan pohjalta.
--	---

Yrittäjyyttä ja osaamisen tuotteistamista koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää ohjattuna työssään tietoa ensihoidon yrittäjyydestä, osaamisen tuotteistamisesta ja sisäisen yrittäjyyden merkityksestä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa ensihoidon yrittäjyydestä ja osaamisensa tuotteistamisesta ja toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää monipuolisesti työssään tietoa ensihoidon yrittäjyydestä ja osaamisensa tuotteistamisesta sekä toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.

Työehtosopimusta, työnhakuasiakirjoja ja työsopimusta koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • osoittaa työssään tietonsa lähihoitajan työhön liittyvistä työehtosopimuksen mukaisista oikeuksista ja velvollisuuksista sekä työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta suomenkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee ensihoidon asiakkaita suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee ensihoidon asiakkaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee ensihoidon asiakkaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta ruotsinkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee ensihoidon asiakkaita ruotsin kielellä, hoitaa palvelutilanteen suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta yhdellä vieraalla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee ensihoidon asiakkaita ruotsin kielellä, hoitaa palvelutilanteen joustavasti suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen yhdellä vieraalla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee ensihoidon asiakkaita ruotsin ja suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta muunkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa ensihoitotilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä selviytyy auttavasti palvelutilanteessa yhdellä muulla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa ensihoitotilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä vieraalla kielellä ja selviytyy auttavasti toisella kotimaisella kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee ensihoidon asiakkaita suomen tai ruotsin kielellä, hoitaa ensihoitotilanteen joustavasti toisella kotimaisella kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta vieraskielisessä koulutuksessa	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa ensihoitotilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä auttaa palvelutilanteessa asiakkaan eteenpäin yhdellä muulla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa ensihoitotilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä muulla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee ensihoidon asiakkaita koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä hoitaa ensihoitotilanteen joustavasti yhdellä muulla kielellä.

4. ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella. Arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan. tekee työhönsä liittyviä valintoja ja päätöksiä sekä ratkaisee ongelmia. toimii annettujen hoitomääräysten mukaisesti työryhmän jäsenenä ja tuntee oman vastuualueensa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella. Arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan sekä pyytää tarvittaessa ohjausta. tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia sekä hankkii lisätietoa ratkaisuilleen. hahmottaa työnsä kokonaisuutena ja toimii joustavasti päivittäin toistuvissa tilanteissa. Tunnistaa oman osaamisensa mahdollisuudet ja rajat.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hankkii, jäsentää ja arvioi tietoa sekä soveltaa aiemmin opittua muuttuvissa työtilanteissa, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämistarpeitaan. Antaa palautetta esittäen rakentavia ratkaisuvaihtoehtoja ja pyytää ohjausta tarvittaessa. tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia. Perustelee toimintaansa ammatillisilla tiedoilla ja hankkii tarvittaessa lisätietoa. hahmottaa työnsä kokonaisuutena ja toimii tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti muuttuvissa tilanteissa. Tunnistaa oman osaamisensa mahdollisuudet ja rajat.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> toimii moniammatillisen työryhmän tai tiimin jäsenenä työyhteisössä hyväksytyjen toimintaperiaatteiden mukaisesti. käyttää työyksikön tieto- ja viestintävälineistöä lähihoitajan vastuualueella työyksikön ohjeistuksen mukaisesti. Noudattaa tietosuojaa viestinnässä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> toimii aktiivisesti ja vastuullisesti moniammatillisen työryhmän tai tiimin jäsenenä sekä tuntee työryhmän jäsenten tehtäviä ja vastuualueita. käyttää työyksikön tieto- ja viestintävälineistöä lähihoitajan työn vastuualueella asiallisesti ja työyksikön ohjeistuksen mukaisesti. Noudattaa tietosuojaa viestinnässä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> toimii aktiivisesti ja vastuullisesti moniammatillisen työryhmän tai tiimin jäsenenä sekä sidosryhmien kanssa. Toimii asiallisesti ristiriitatilanteissa ja tuntee työryhmän jäsenten tehtävät ja vastuualueet. ymmärtää tieto- ja viestintävälineistön merkityksen potilaan hoidossa. Käyttää työyksikön tieto- ja viestintävälineistöä tarkoituksenmukaisesti ja ohjeiden mukaan lähihoitajan työn vastuualueella. Noudattaa tietosuojaa viestinnässä.

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• toimii sosiaali- ja terveydenhuollon eettisten periaatteiden (ml. tasa-arvo ja yhdenvertaisuus), säädösten ja määräysten mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• ottaa toiminnassaan huomioon työyhteisön arvomaailman, tavoitteet ja noudattaa sosiaali- ja terveydenhuollon eettisiä periaatteita, säädöksiä ja määräyksiä sekä toimii vastuullisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• ottaa toiminnassaan huomioon työyhteisön arvomaailman, tavoitteet ja noudattaa sosiaali- ja terveydenhuollon eettisiä periaatteita, säädöksiä ja määräyksiä. Kantaa omalta osaltaan vastuun potilaiden hyvästä hoidosta.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ensihoitoa koskevien työhyvinvointi ja työturvallisuussäädösten mukaisesti. Käyttää asianmukaista työasua ja tarvittavia työturvasuojaimia ja noudattaa työpaikan työturvallisuusohjeita (esim. kaasu-, sähkö-, säteily- ja paloturvallisuusmääräyksiä). • sammuttaa alkavan tulipalon paloviranomaisen valvonnassa. • huolehtii omasta työkyvystään, työhyvinvoinnistaan, terveydestään ja ehkäisee terveysvaaroja ja -haittoja. • ymmärtää fyysisen kunnon merkityksen osana hyvää työkykyään ja ammattitaitoaan. Suunnittelee itselleen turvallisen ja tavoitteellisen kuntoa (kestävyys, voima ja notkeus) ylläpitävän ja kehittävän harjoitusohjelman ja seuraa sen vaikutuksia. Osoittaa kuntotesteissä fyysisen kunnon kehittymisen. • antaa ensiavun ja peruselvytyksen sekä varhaisen defibrilloinnin. • käyttää ergonomisesti oikeita ja turvallisia potilassiirtotekniikoita ja siirtovälineitä. • tietää erilaiset tartuntatavat, suojautuu itse ja suojaa potilasta tartunnoilta ensihoitotilanteissa (henkilökohtainen hygienia, käsihygienia ja suojakäsineiden käyttö, aseptinen työskentely ja käytetyn hoitovälineistön käsittely). • tietää työpaikan turvaohjeet väkivaltaisen asiakkaan kohtaamistilanteessa ja tarvittaessa suojelee itseään. Tunnistaa työssään perhe- lähisuhdeväkivallan uhkan ja ohjaa avun saannissa työryhmän tukemana.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii työhyvinvointi ja työturvallisuusohjeiden mukaisesti (kaasu-, sähkö-, säteily- ja paloturvallisuusmääräykset). Käyttää asianmukaista työasua ja tarvittavia työturvasuojaimia, torjuu työn aiheuttamia terveysvaaroja ja -haittoja (fysikaaliset, kemialliset ja biologiset). Ylläpitää omalta osaltaan hyvää ilmapiiriä työpaikalla. • sammuttaa alkavan tulipalon paloviranomaisen valvonnassa. • huolehtii omasta työkyvystään ja edistää työhyvinvointiaan, terveyttään ja ehkäisee terveysvaaroja- ja haittoja. • perustelee hyvää työkykyään ja ammattitaitoaan tiedolla fyysisen kunnon merkityksestä. Suunnittelee itselleen turvallisen, monipuolisen ja tavoitteellisen kuntoa ylläpitävän ja kehittävän harjoitusohjelman ja seuraa sen vaikutuksia. Osoittaa kuntotesteissä fyysisen kunnon kehittymisen. • antaa ensiavun ja peruselvytyksen sekä varhaisen defibrilloinnin. • käyttää turvallisia potilassiirtotekniikoita ja siirtovälineitä ja työskentelee ergonomisesti oikein. • ottaa huomioon tartuntariskit ensihoitotilanteissa, suojautuu ja suojaa potilasta tartunnoilta tarkoituksenmukaisesti. • toimii perustason ensihoitokäytäntöjen mukaisesti väkivaltaisen asiakkaan kohtaamistilanteessa. Ottaa työssään huomioon perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhkan, ohjaa avun saannissa ja tiedottaa työryhmälle.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii työhyvinvointi ja työturvallisuusohjeiden mukaisesti (kaasu-, sähkö-, säteily- ja paloturvallisuusmääräykset) ja perustelee toimintansa. Käyttää asianmukaista työasua ja tarvittavia työturvasuojaimia sekä torjuu työn aiheuttamia terveysvaaroja ja -haittoja (fysikaaliset, kemialliset ja biologiset). Ylläpitää omalta osaltaan hyvää ilmapiiriä työpaikalla sekä tunnistaa siihen haitallisesti vaikuttavia tekijöitä.

- sammuttaa alkavan tulipalon paloviranomaisen valvonnassa.
- huolehtii omasta työkyvystään ja edistää työhyvinvointiaan ja terveyttään sekä perustelee niiden merkityksen, ehkäisee tapaturmia omassa toiminnassaan ja ohjaa muita tapaturmien ehkäisyssä.
- perustelee laajasti hyvää työkykyään ja ammattitaitoaan tiedolla fyysisen kunnan merkityksestä. Suunnittelee itselleen turvallisen, monipuolisen ja tavoitteellisen kuntoa ylläpitävän ja kehittävän harjoitusohjelman ja seuraa aktiivisesti sen vaikutuksia. Osoittaa kuntotesteissä fyysisen kunnan kehittymisen.
- antaa ensiavun ja peruselvytyksen sekä varhaisen defibrilloinnin.
- työskentelee ergonomisesti oikein hyödyntäen potilaan voimavaroja ja siirtovälineitä sekä toteuttaa turvallisesti, suunnitelmallisesti ja tarkoituksenmukaisesti potilassiirrot.
- suojautuu itse ja suojaa potilasta tartunnoilta tarkoituksenmukaisesti ensihoitotilanteissa, ohjaa ja perustelee suojautumisen merkityksen.
- työryhmän jäsenenä toimii ennaltaehkäisevästi uhkaavissa väkivaltatilanteissa, suojelee tarvittaessa itseään ja muita, pyytää tarvittaessa lisäapua. Ottaa työssään vastuullisesti huomioon perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhkan, ohjaa avun saannissa ja vie asiaa eteenpäin työryhmässä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ensihoitopalvelussa toimimisessa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimimalla lähihoitajan työtehtävissä perustason tai hoitotason ensihoitoyksikössä, sairaalan päivystyspoliklinikalla tai terveyskeskuksen päivystysvastaanotossa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.3. Haavan hoito jalkojenhoidossa

Ammattitaitovaatimukset

- toimia vastuualueellaan jalkahaavan hoidossa
- tehdä yhteistyötä haavan hoidon moniammatillisessa asiantuntijaverkostossa
- ohjata asiakasta tai potilasta sekä omaisia jalkahaavan omahoidon toteuttamisessa
- toimia aseptisesti ja ennaltaehkäistä tartuntojen syntymistä sekä leviämistä
- valita tarvittavat työvälineet, materiaalit ja tarvikkeet
- tutkia ja tunnistaa asiakkaan jalkahaavan
- laatia tutkimiseen perustuen kirjallisen jalkahaavan hoitosuunnitelman
- avustaa asiakasta tai potilasta hoitotilanteissa
- hoitaa jalkahaavaa annettuja hoito- ja kirjaamisohjeita noudattaen
- toteuttaa jalkahaavan ulkoista lääkehoitoa ja seurata sen vaikuttavuutta
- suunnitella ja valmistaa jalkahaavaa suojaavat kevennykset
- arvioida toteuttamansa jalkahaavan hoidon ja ohjata asiakkaan jatkohoitoon

- kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioida omaa osaamistaan sekä kehittää ammattialaansa.
- digikuvata jalkahaavan hoitoprosessin eri vaiheissa
- toimia ammattietiikkaa noudattaen.

Arviointi

1. TYÖPROSESSIN HALLINTA

Oman työn suunnittelu ja toteuttaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee työnsä asiakas- tai potilaslähtöisesti ja toimintaympäristöönsä sopivaksi. • työskentelee suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti sekä toimii annettujen ohjeiden mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee työnsä itsenäisesti asiakas- tai potilaslähtöisesti ja toimintaympäristöönsä sopivaksi sekä hahmottaa työnsä kokonaisuutena. • työskentelee suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti sekä toimii tarkoituksenmukaisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee työnsä itsenäisesti asiakas- tai potilaslähtöisesti ottaen huomioon toimintaympäristönsä erityispiirteitä ja muuttaa joustavasti toimintaansa. • työskentelee suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti sekä toimii tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti muuttuvissa tilanteissa.

Jalkahaavan hoitosuunnitelman laatiminen, toteuttaminen ja arviointi	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa asiakkaan tai potilaan jalkahaavan hoidontarpeet. Laatii asiakaslähtöisen asiakkaan tai potilaan jalkahaavan hoidon ja ohjauksen kirjallisen suunnitelman, jota toteuttaa ja arvioi.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa asiakas- ja voimavaralähtöisesti asiakkaan tai potilaan jalkahaavan hoidontarpeet. Laatii asiakaslähtöisen asiakkaan tai potilaan jalkahaavan hoidon ja ohjauksen kirjallisen suunnitelman hoitotyön toimintoluokituksen tai kunkin toimintaympäristön käytössä olevan suunnitelman mukaan. Toteuttaa ja arvioi sitä toimintaympäristön ohjeiden mukaan.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa monipuolisesti, asiakas- ja voimavaralähtöisesti asiakkaan tai potilaan jalkahaavan hoidontarpeet. Laatii asiakaslähtöisen asiakkaan tai potilaan jalkahaavan hoidon ja ohjauksen kirjallisen suunnitelman hoitotyön toimintoluokituksen tai kunkin toimintaympäristön käytössä olevan suunnitelman mukaan. Toteuttaa ja arvioi sitä monipuolisesti ja kriittisesti.

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> vastaa työryhmän tai verkoston jäsenenä jalkahaavan hoitoprosessin digikuvaamisesta ja sähköisestä dokumentoinnista sekä asiakas- tai potilasasiakirjoista niin, että haavan hoidon laatu sekä asiakkaan tai potilaan ja työntekijän oikeusturva toteutuvat. tekee jalkahaavan hoitotyötä työryhmän tai verkoston jäsenenä kustannustietoisesti noudattaen toimintaympäristön vahvistamia hoito- ja toimintaohjeita sekä laatusuosituksia.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> vastaa itsenäisesti jalkahaavan hoitoprosessin digikuvaamisesta ja sähköisestä dokumentoinnista sekä asiakas- tai potilasasiakirjoista niin, että haavan hoidon laatu sekä asiakkaan tai potilaan ja työntekijän oikeusturva toteutuvat. tekee jalkahaavan hoitotyötä itsenäisesti ja kustannustietoisesti noudattaen toimintaympäristön vahvistamia hoito- ja toimintaohjeita sekä laatusuosituksia. Arvioi jalkahaavan hoidon laatua.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> vastaa itsenäisesti ja sujuvasti jalkahaavan hoitoprosessin digikuvaamisesta ja sähköisestä dokumentoinnista sekä asiakas- tai potilasasiakirjoista niin, että haavan hoidon laatu sekä asiakkaan tai potilaan ja työntekijän oikeusturva toteutuvat. tekee jalkahaavan hoitotyötä itsenäisesti ja kustannustietoisesti noudattaen toimintaympäristön vahvistamia hoito- ja toimintaohjeita sekä laatusuosituksia. Arvioi ja kehittää jalkahaavan hoidon laatua tekemällä kehittämisehdotuksia.

2. TYÖMENETELMIEN, - VÄLINEIDEN JA MATERIAALIN HALLINTA

Terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> arvioi asiakkaan tai potilaan, jolla on jalkahaava, toimintakykyä. Työryhmän tai verkoston jäsenenä tukee häntä edistämään terveyttään ja hyvinvointiaan.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> arvioi asiakkaan tai potilaan, jolla on jalkahaava, toimintakykyä. Tukee häntä edistämään terveyttään ja hyvinvointiaan.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> arvioi asiakkaan tai potilaan, jolla on jalkahaava, toimintakykyä. Tukee häntä monipuolisesti edistämään terveyttään ja hyvinvointiaan.

Asiakaspalvelu ja viestintä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> palvelee asiakkaita tai potilaita vastuullisesti vastaanottotilanteissa ja puhelimessa. Käyttää selkokieltä sekä asiakasta kunnioittavaa puhetta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> palvelee asiakkaita tai potilaita yksilöllisesti ja vastuullisesti vastaanottotilanteissa ja puhelimessa. Käyttää kunnioittavaa puhetta ja selkokieltä luontevasti sekä hyödyntää puhetta korvaavia kommunikaatiomenetelmiä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee itsenäisesti ja vastuullisesti yksilöllisessä asiakaspalvelussa. Käyttää kunnioittavaa puhetta ja selkokieltä sujuvasti sekä hyödyntää joustavasti puhetta korvaavia kommunikaatiomenetelmiä myös haasteellisissa asiakaspalvelutilanteissa.

Jalkahaavan hoito	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • valmistelee ohjeiden mukaisesti toimivan jalkahaavan hoitotilan. • tutkii tavallisimpia menetelmiä käyttäen asiakkaan tai potilaan jalkahaavan. • tutkii tavallisimpia menetelmiä käyttäen ihon, alaraajojen verenkierron sekä asiakkaan kokeman kivun. • digikuvaa jalkahaavan ja kirjaa asiakas- tai potilastiedot ja laatii hoitosuunnitelman sekä kirjaa toteutuneen hoidon ohjeita noudattaen. Käsittelee asiakirjoja säädösten mukaan. • hoitaa vastuualueensa puitteissa turvallisesti ja asiakas- tai potilaslähtöisesti sekä määrättyjä hoito-ohjeita noudattaen jalkahaavan tavallisimmilla hoitomenetelmillä varmistaen kivun hoidon. • hoitaa jalkahaavan turvallisesti ulkoisesti käytettävillä lääkkeillä. Ottaa huomioon lääkehoidon vaikutukset ja haittavaikutukset sekä työryhmän tai verkoston jäsenenä ohjaa asiakasta tai potilasta toteuttamaan ulkoista lääkehoitoa. • käyttää terveydenhuollon ammattihenkilön määräämiä haavanhoitotuotteita jalkahaavan hoidossa ohjeiden ja tarkoituksen mukaisesti. • valitsee yksilöllisesti sopivan valmiin kevennystuotteen. Käyttää jalkahaavan hoidossa valmiita kevennystuotteita ohjeiden mukaisesti. • tunnistaa asiakkaan tai potilaan, jolla on jalkahaava, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kuntoutuksen palvelujen tarpeita ja ohjaa häntä perustason palvelujen käyttöön. • tunnistaa työryhmän jäsenenä asiakkaan tai potilaan jalkahaavan hoitoon liittyvien apuvälineiden tarpeen ja ohjaa niiden hankinnassa ja käytössä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • valmistelee toimivan jalkahaavan hoitotilan. Ottaa valmistelussa huomioon asiakkaan tai potilaan toimintakyvyn. • tutkii kattavasti erilaisia menetelmiä käyttäen asiakkaan tai potilaan jalkahaavan. • tutkii kattavasti erilaisia menetelmiä käyttäen ihon, alaraajojen verenkierron sekä asiakkaan kokeman kivun. • digikuvaa jalkahaavan ja kirjaa asianmukaisesti tutkimisen, hoitosuunnitelman ja toteutuneen hoidon sekä jatkohoitosuunnitelman. Käsittelee asiakirjoja säädösten mukaan potilasturvallisuuden huomioiden. • hoitaa vastuualueensa puitteissa itsenäisesti ja turvallisesti sekä asiakas- tai potilaslähtöisesti, määrättyjä hoito-ohjeita noudattaen jalkahaavan erilaisilla hoitomenetelmillä. Varmistaa kivun hoidon. • hoitaa jalkahaavan itsenäisesti ja turvallisesti ulkoisesti käytettävillä lääkkeillä. Ottaa huomioon lääkehoidon vaikutukset ja haittavaikutukset sekä ohjaa asiakasta tai potilasta toteuttamaan ulkoista lääkehoitoa. • käyttää terveydenhuollon ammattihenkilön määräämiä haavanhoitotuotteita jalkahaavan hoidossa itsenäisesti ja vastuualueensa puitteissa valitsee sekä käyttää jalkahaavan hoidossa tarkoituksenmukaisia hoitotuotteita itsenäisesti ja asiakas- tai potilaslähtöisesti. • valitsee jalkahaavan hoidossa käytettävät kevennysmateriaalit asiakas- tai potilaslähtöisesti. Hyödyntää valmistuotteita sekä suunnittelee ja valmistaa yksilöllisesti sopivan jalkahaavan kevennystuotteen huomioiden asiakkaan toimintakyvyn. • tunnistaa asiakkaan tai potilaan, jolla on jalkahaava, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kuntoutuksen palvelujen tarpeita ja ohjaa häntä tarpeenmukaisten palvelujen käyttöön.

	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa asiakkaan tai potilaan jalkahaavan hoitoon liittyvien apuvälineiden tarpeen ja ohjaa niiden hankinnassa ja käytössä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> valmistelee sujuvasti toimivan jalkahaavan hoitotilan. Ottaa valmistelussa huomioon asiakkaan tai potilaan tarpeet sekä toimintakyvyn. tutkii sujuvasti ja monipuolisesti erilaisia menetelmiä käyttäen asiakkaan tai potilaan jalkahaavan. tutkii sujuvasti ja monipuolisesti erilaisia menetelmiä käyttäen ihon, alaraajojen verenkierron sekä asiakkaan kokeman kivun. digikuvaa jalkahaavan ja kirjaa monipuolisesti sekä kattavasti tutkimisen, hoitosuunnitelman ja toteutuneen hoidon, mahdollistaen paranemisen seurannan, arvioinnin ja jatkohoidon. Käsittelee asiakirjoja säädösten mukaan potilasturvallisuuden huomioiden. valitsee vastuualueensa puitteissa joustavasti asiakas- tai potilaslähtöiset hoitomenetelmät perustellen valintansa. Hoitaa vastuualueensa puitteissa sujuvasti ja itsenäisesti sekä asiakastai potilaslähtöisesti jalkahaavan määrättyjä hoito-ohjeita noudattaen erilaisilla hoitomenetelmillä varmistaen turvallisuuden ja kivun hoidon hoitaa jalkahaavan itsenäisesti ja sujuvasti sekä turvallisuuden varmistaen ulkoisesti käytettävillä lääkkeillä. Ottaa huomioon monipuolisesti lääkehoidon vaikutukset ja haittavaikutukset sekä ohjaa sujuvasti asiakasta tai potilasta toteuttamaan ulkoista lääkehoitoa ja tarkkailemaan lääkkeen vaikutuksia. käyttää terveydenhuollon ammattihenkilön määräämiä haavanhoitotuotteita jalkahaavan hoidossa itsenäisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Valitsee vastuualueensa puitteissa jalkahaavan hoidossa käytettävät hoitotuotteet sujuvasti ja asiakas- tai potilaslähtöisesti sekä käyttää niitä monipuolisesti sekä tarkoituksenmukaisesti. valitsee jalkahaavan hoidossa käytettävät kevennysmateriaalit asiakas- tai potilaslähtöisesti. Hyödyntää valmistuotteita sekä suunnittelee ja valmistaa yksilöllisesti sopivan jalkahaavan kevennystuotteen sujuvasti ottaen huomioon sen toimivuuden, esteettisyyden ja asiakkaan toimintakyvyn. tunnistaa asiakkaan tai potilaan, jolla on jalkahaava, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kuntoutuksen palvelujen tarpeita ja neuvoo häntä asiakaslähtöisten, erilaisten vaihtoehtoisten palvelujen käytössä. tunnistaa asiakkaan tai potilaan jalkahaavan hoitoon liittyvien apuvälineiden tarpeen ja ohjaa niiden hankinnassa ja käytössä sekä ottaa huomioon niiden merkityksen toimintakyvyn edistämässä.

Omahoito	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ohjaa asiakkaalle tai potilaalle jalkahaavan omahoidon ja liikuntakykyä edistävän liikehoidon.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ohjaa ja motivoi asiakasta tai potilasta toteuttamaan jalkahaavan omahoitoa ja liikuntakykyä edistävää liikehoitoa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> ohjaa perustellen ja asiakaslähtöisesti sekä motivoi asiakasta tai potilasta toteuttamaan jalkahaavan omahoitoa ja liikuntakykyä edistävää liikehoitoa. Varmistaa omahoidon toteutumismahdollisuudet.

Ohjaaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • kysyy asiantuntijalta neuvoa asiakkaan tai potilaan jalkahaavan jatkohoitotarpeen arvioimiseen. • ohjaa terveydenhuollon henkilöstöä asiakkaan tai potilaan jalkahaavan hoidon toteutuksessa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • ohjaa tarvittaessa asiakkaan tai potilaan jalkahaavan hoitoon muulle terveydenhuollon asiantuntijalle. • ohjaa aktiivisesti terveydenhuollon henkilöstöä asiakkaan tai potilaan jalkahaavan hoidon toteutuksessa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi asiakkaan tai potilaan jalkahaavan jatkohoidon tarpeen ja tarvittaessa kirjoittaa lähetteen sekä ohjaa asiakkaan tai potilaan muulle terveydenhuollon asiantuntijalle. • ohjaa aktiivisesti ja monipuolisesti perustellen terveydenhuollon henkilöstöä asiakkaan tai potilaan jalkahaavan hoidon toteutuksessa.

Aseptinen työskentely	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii itsenäisesti asiakkaan tai potilaan hoitoympäristön puhtaanapidosta niin, että mikrobit tai tartunnat eivät leviä. • huolehtii omasta hygieniastaan ja suojavaatteen puhtaudesta. Käyttää suojaimia. • toteuttaa ohjeiden mukaisesti jalkahaavan hoitoa aseptista työjärjestystä noudattaen.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii aktiivisesti ja itsenäisesti asiakkaan tai potilaan hoitoympäristön puhtaanapidosta niin, että mikrobit tai tartunnat eivät leviä. • huolehtii omasta hygieniastaan ja suojavaatteen puhtaudesta sekä ottaa huomioon tartuntojen leviämisen mahdollisuuden. Käyttää suojaimia tarpeenmukaisesti. • suunnittelee ja toteuttaa jalkahaavan hoitoa aseptista työjärjestystä noudattaen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii aktiivisesti ja sujuvasti asiakkaan tai potilaan hoitoympäristön puhtaanapidosta niin, että mikrobit tai tartunnat eivät leviä. • huolehtii omasta hygieniastaan ja suojavaatteen puhtaudesta sekä ennaltaehkäisee monipuolisesti tartuntojen leviämisen käyttäen suojaimia tarpeen mukaisesti. • suunnittelee ja toteuttaa sujuvasti jalkahaavan hoitoa aseptista työjärjestystä noudattaen.

Työvälineiden ja materiaalin käyttö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää jalkahaavan hoidossa välineitä ja laitteita turvallisesti. • käyttää kertakäyttötuotteita tarkoituksenmukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee jalkahaavan hoidossa käytettävät välineet ja laitteet asiakas- tai potilaslähtöisesti ja käyttää niitä turvallisesti. • käyttää kertakäyttötuotteita tarkoituksenmukaisesti, ottaen huomioon taloudellisuuden ja kertyvän jätteen määrän niiden käytössä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee jalkahaavan hoidossa käytettävät välineet ja laitteet asiakas- tai potilaslähtöisesti, ottaen huomioon toiminnan taloudellisuuden. Käyttää niitä sujuvasti ja turvallisesti. • valitsee ja käyttää kertakäyttötuotteita tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti. Huolehtii jätteen lajittelusta asianmukaisesti.

Työn kehittäminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee yhteistyötä asiakkaan tai potilaan hoidon moniammatillisessa verkostossa. Toimii omalla vastuualueellaan. • kehittää ammattitaitoaan saamansa palautteen mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • tekee oma-aloitteisesti yhteistyötä asiakkaan tai potilaan hoidon moniammatillisessa verkostossa. Toimii omalla vastuualueellaan. • pyytää palautetta ja kehittää ammattitaitoaan palautteen mukaisesti. On kiinnostunut alasta ja hakee siihen liittyvää tietoa kehittääkseen itseään.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • tekee oma-aloitteisesti ja sujuvasti yhteistyötä asiakkaan tai potilaan hoidon moniammatillisessa verkostossa. Konsultoi muita asiantuntijoita, tiedottaa toiminnastaan ja toimii omalla vastuualueellaan. • arvioi toimintaansa, pyytää palautetta ja kehittää monipuolisesti ammattitaitoaan saamansa palautteen pohjalta. On kiinnostunut alasta ja hakee monipuolisesti siihen liittyvää tietoa kehittääkseen itseään.

3. TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Jalkahaavan hoitoa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää jalkahaavan hoidossa tietoa eri haavatyypeistä ja niiden hoitoperiaatteista. • hyödyntää työssään tietoa digikuvaamisesta ja sähköisestä dokumentoinnista. • hyödyntää työssään ja ohjauksessaan tietoa jalkahaavan hoidosta, haavanhoitotuotteista ja niiden käyttöperiaatteista. • hyödyntää työssään tietoa eri sairauksien (esim. diabetes, iho- ja reumasairaudet sekä verenkiertoelintensairaudet) vaikutuksesta jalkahaavan hoitoon. • hyödyntää jalkahaavan hoidossa tietoa ikääntymisen vaikutuksista elimistöön sekä liikunta- ja toimintakykyyn sekä erityisesti alaraajoihin. • noudattaa kestävän kehityksen ja taloudellisuuden periaatteita valitessaan jalkahaavan hoidon työvälineitä ja materiaaleja.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa jalkahaavan hoidossa tiedoilla eri haavatyypeistä ja niiden hoitoperiaatteista. • perustelee toimintaansa tiedoilla digikuvaamisesta ja sähköisestä dokumentoinnista. • perustelee jalkahaavan hoitoa ja asiakkaan tai potilaan ohjausta tiedoilla haavanhoitotuotteista ja niiden käyttöperiaatteista. • perustelee toimintaansa tiedoilla eri sairauksien (esim. diabetes, iho- ja reumasairaudet sekä verenkiertoelintensairaudet) vaikutuksesta jalkahaavan hoitoon. • perustelee toimintaansa jalkahaavan hoidossa tiedoilla ikääntymisen vaikutuksista elimistöön sekä liikunta- ja toimintakykyyn sekä erityisesti alaraajoihin. • perustelee asiakas- ja potilaslähtöisesti valitessaan jalkahaavan hoidon työvälineitä ja materiaaleja. Noudattaa kestävän kehityksen ja taloudellisuuden periaatteita.
Kiiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa jalkahaavan hoidossa tiedoilla eri haavatyypeistä ja niiden hoitoperiaatteista. • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla digikuvaamisesta ja sähköisestä dokumentoinnista. • perustelee monipuolisesti jalkahaavan hoitoa ja asiakkaan tai potilaan ohjausta tiedoilla haavanhoitotuotteista ja niiden käyttöperiaatteista. • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla eri sairauksien (esim. diabetes, iho- ja reumasairaudet sekä verenkiertoelintensairaudet) vaikutuksesta jalkahaavan hoitoon. • perustelee monipuolisesti toimintaansa jalkahaavan hoidossa tiedoilla ikääntymisen vaikutuksista elimistöön sekä liikunta- ja toimintakykyyn sekä erityisesti alaraajoihin. • perustelee monipuolisesti sekä asiakas- ja potilaslähtöisesti valitessaan jalkahaavan hoidon työvälineitä ja materiaaleja. Noudattaa kestävän kehityksen ja taloudellisuuden periaatteita.

Jalkahaavan kevennyshoitoa koskevan tiedon hallinta

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• hyödyntää jalkahaavan kevennyshoidossa tietoa jalkaterän toiminnasta.• hyödyntää työssään tietoa kevennystuotteiden materiaaleista ja niiden käsittelystä sekä soveltuvuudesta jalkahaavan kevennykseen.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• perustelee jalkahaavan kevennyshoitoa tiedoilla jalkaterän toiminnasta.• perustelee toimintaansa tiedoilla kevennystuotteiden materiaaleista ja niiden käsittelystä sekä soveltuvuudesta jalkahaavan kevennykseen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• soveltaa ja perustelee jalkahaavan kevennyshoidossa toimintaansa tiedoilla jalkaterän toiminnasta.• perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla kevennystuotteiden materiaaleista ja niiden käsittelystä sekä soveltuvuudesta jalkahaavan kevennykseen.

Lääkehoitoa koskevan tiedon hallinta

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• hyödyntää jalkahaavan hoidossa tietoa lääkehoidosta ja lääkkeiden sivu- ja haittavaikutuksista sekä vaikutuksista alaraajoihin.• hyödyntää jalkahaavan hoidossa tietoa haavan hoidossa ulkoisesti käytettävistä lääkeaineista.• hyödyntää työssään tietoa lääkehoitoa ohjaavista säädöksistä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• perustelee toimintaansa jalkahaavan hoidossa tiedoilla lääkehoidosta ja lääkkeiden sivu- ja haittavaikutuksista sekä vaikutuksista alaraajoihin.• perustelee toimintaansa jalkahaavan hoidossa tiedoilla haavan hoidossa ulkoisesti käytettävistä lääkeaineista.• perustelee toimintaansa tiedoilla lääkehoitoa ohjaavista säädöksistä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• perustelee monipuolisesti toimintaansa jalkahaavan hoidossa tiedoilla lääkehoidosta ja lääkkeiden sivu- ja haittavaikutuksista sekä vaikutuksista alaraajoihin.• perustelee monipuolisesti toimintaansa jalkahaavan hoidossa tiedoilla haavan hoidossa ulkoisesti käytettävistä lääkeaineista.• perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla lääkehoitoa ohjaavista säädöksistä.

Aseptiikkaa koskevan tiedon hallinta

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• hyödyntää jalkahaavan hoidossa tietoa mikrobiologiasta ja tartuntojen leviämisen ehkäisystä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• soveltaa jalkahaavan hoidossa tietoa mikrobiologiasta ja tartuntojen leviämisen ehkäisystä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• monipuolisesti soveltaa ja perustelee jalkahaavan hoidossa tietoa mikrobiologiasta ja tartuntojen leviämisen ehkäisystä.

4. ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

Oppiminen ja ongelman ratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan tekee työhönsä liittyviä valintoja ja päätöksiä sekä ratkaisee ongelmia.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan. Pyytää tarvittaessa ohjausta. tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia sekä hankkii lisätietoa ratkaisuilleen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hankkii, jäsentää ja arvioi tietoa sekä soveltaa aiemmin opittua muuttuvissa työtilanteissa, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan. Antaa palautetta esittäen rakentavia ratkaisuvaihtoehtoja ja pyytää ohjausta tarvittaessa tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia. Perustelee toimintaansa ammatillisilla tiedoilla ja hankkii tarvittaessa lisätietoa.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti ja toimii vastuullisesti moniammatillisessa työryhmässä ilmaisee itseään ymmärrettävästi ja asianmukaisesti sekä suullisesti että kirjallisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti ja edistää asiakkaan tai potilaan hyvinvointia vuorovaikutuksellisin keinoin sekä toimii vastuullisesti ja yhteistyökykyisesti. ilmaisee itseään ammatillisesti, asianmukaisesti ja selkeästi sekä suullisesti että kirjallisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti ja edistää asiakkaan tai potilaan hyvinvointia oma-aloitteisesti ja yksilöllisesti vuorovaikutuksellisin keinoin. Hyödyntää asiakkailta tai potilailta tai heidän läheisiltä työstään saamaansa hyvää palautetta ammatillisessa kehittämisessään. ilmaisee itseään ammatillisesti, omaaloitteisesti ja luontevasti sekä suullisesti että kirjallisesti.

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee jalkojenhoidossa sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, toimintaperiaatteiden, säädösten ja säännösten mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee jalkojenhoidossa sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, toimintaperiaatteiden, säädösten ja säännösten mukaisesti ja perustelee toimintaansa niillä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee jalkojenhoidossa sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, toimintaperiaatteiden, säädösten ja säännösten mukaisesti ja perustelee monipuolisesti niillä toimintaansa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa jalkahaavan hoidossa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimimalla lähihoitajan työtehtävissä terveyskeskuksessa, sairaalassa, kuntoutuslaitoksessa, vanhustenhuollon yksiköissä tai yksityisten hoitolaitosten jalkojenhoidon yksiköissä tai kotihoidossa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.4. Hoito ja huolenpito

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- asettaa tavoitteita omalle toiminnalleen hoito- ja huolenpitotyössä
- laatia tarve- ja voimavara- ja lähtöisen asiakkaan tai potilaan hoitoa ja huolenpitoa edistävän suunnitelman sekä toteuttaa ja arvioida sitä
- tukea asiakkaita tai potilaita selviytymään päivittäisissä toiminnoissa
- tarkkailla asiakkaan tai potilaan elintoimintoja ja toimintakykyä sekä kirjata havaintojaan ja tiedottaa niistä
- tehdä asiakas- ja potilaslähtöistä hoito- ja huolenpitotyötä hyödyntäen hoidon ja huolenpidon tietoperustaa
- toteuttaa muisti-, pitkäaikais- ja kansansairauksia (mm. sydän- ja verisuonisairaudet, diabetes, epilepsia, Parkinsonin tauti, Alzheimerin tauti, reuma, aivoverenvuoto, aivoinfarkti, mielenterveys- ja päihdesairaudet, artroosi ja osteoporoosi, aistivammat ja sairaudet) sairastavien perushoitoa sekä edistää heidän vuorovaikutustaan ja kuntoutumistaan
- edistää asiakkaan tai potilaan fyysistä ja psyykkistä terveyttä, potilas- ja asiakasturvallisuutta ja hyvinvointia
- asiakkaan tai potilaan ammatillisen kohtaamisen
- hyödyntää apuvälineiden ja teknologian mahdollisuuksia hoito- ja huolenpitotyössä
- ohjata asiakkaita tai potilaita käyttämään sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita ja toimeentuloturvan etuuksia
- toteuttaa kestävä kehityksen periaatteita toiminnassaan
- ottaa työssään huomioon laatutyön suositukset sekä omavalvonnasta annetut määräykset
- toteuttaa lääkehoidon, annostella ja antaa lääkkeitä sekä tarkkailla niiden vaikutuksia
- arvioida omaa toimintaansa ja ammatillista kehittymistään sekä hyödyntää saamaansa palautetta
- arvioida mahdollisuuksiaan toimia tulevaisuudessa yrittäjänä
- noudattaa työhyvinvointi- ja työturvallisuusohjeita ja määräyksiä
- noudattaa sosiaali- ja terveysalan säädöksiä ja eettisiä periaatteita.

Arviointi

1. TYÖPROSESSIN HALLINTA

Suunnitelmallinen työskentely	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• asettaa tavoitteita työryhmän tukemana omalle toiminnalleen. Kertoo tavoitteistaan työryhmälle ja toteuttaa suunnitelmaansa.• tunnistaa eri-ikäisten ja taustaltaan erilaisten asiakkaiden tai potilaiden fyysisiä, psyykkisiä, sosiaalisia, henkisiä ja hengellisiä tarpeita sekä voimavaroja joitakin tiedonkeruumenetelmiä käyttäen.• laatii työryhmän ohjeiden mukaan voimavaralähtöisen hoitoa ja huolenpitoa edistävän suunnitelman osana hoito- ja huolenpitotyön työprosessia.• toimii tutuissa tilanteissa suunnitelman mukaisesti yhteistyössä asiakkaan tai potilaan sekä hänen verkostonsa kanssa. Arvioi omaa toimintaansa ja suunnitelman toteutumista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• asettaa tavoitteita omalle toiminnalleen ja perustelee suunnitelmaansa työryhmälle. Toteuttaa suunnitelmaansa.• tunnistaa eri-ikäisten ja taustaltaan erilaisten asiakkaiden tai potilaiden fyysisiä, psyykkisiä, sosiaalisia, henkisiä ja hengellisiä tarpeita sekä voimavaroja monipuolisesti erilaisia tiedonkeruumenetelmiä käyttäen.• laatii hoitoa ja huolenpitoa edistävän suunnitelman osana hoito- ja huolenpitotyön työprosessia käyttäen suomalaista hoitotyön toimintoluokitusta tai kunkin toimintaympäristön käytössä olevaa asiakas- tai potilaskohtaista suunnitelmaa. Hyödyntää asiakkaan tai potilaan voimavaroja ja verkostoa.• toimii suunnitelman mukaisesti yhteistyössä asiakkaan tai potilaan sekä hänen verkostonsa kanssa. Arvioi omaa toimintaansa ja suunnitelman toteutumista.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• asettaa tavoitteet omalle toiminnalleen ja esittää työryhmälle vaihtoehtoisia ratkaisuja suunnitelmaansa, toteuttaa sitä ja arvioi omaa toimintaansa.• tunnistaa laajasti eri-ikäisten ja taustaltaan erilaisten asiakkaiden tai potilaiden fyysisiä, psyykkisiä, sosiaalisia, henkisiä ja hengellisiä tarpeita sekä voimavaroja monipuolisesti ja luovasti tiedonkeruumenetelmiä käyttäen.• laatii hoitoa ja huolenpitoa edistävän suunnitelman osana hoito- ja huolenpitotyön työprosessia käyttäen suomalaista hoitotyön toimintoluokitusta tai kunkin toimintaympäristön käytössä olevaa asiakas- tai potilaskohtaista suunnitelmaa. Hyödyntää asiakkaan tai potilaan voimavaroja ja verkostoa. Perustelee suunnitelman merkityksen kokonaisvaltaisessa asiakastyössä.• toimii joustavasti suunnitelman mukaisesti yhteistyössä asiakkaan tai potilaan sekä hänen verkostonsa kanssa. Arvioi realistisesti omaa toimintaansa ja suunnitelman toteutumista. Perustelee omaa toimintaansa.

Laadukas työskentely ja omavalvonnan huomioon ottaminen

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">työskentelee toimintaympäristön laatusuositusten mukaan ottaen huomioon omavalvonnasta annetut määräykset, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">työskentelee toimintaympäristön laatusuositusten ja omavalvonnasta annettujen määräysten mukaan.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">työskentelee toimintaympäristön laatusuositusten ja omavalvonnasta annettujen määräysten mukaan ja tekee realistisia työhönsä liittyviä kehittämissuhteita.

2. TYÖMENETELMIEN, - VÄLINEIDEN JA MATERIAALIN HALLINTA

Hoito ja huolenpitotyössä toimiminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> tukee ja auttaa asiakkaita tai potilaita selviytymään päivittäisissä toiminnoissa (puhtaus ja pukeutuminen, syöminen ja juominen, erittäminen, liikkuminen, uni ja lepo sekä asioiden hoito, kommunikointi ja vuorovaikutus), ottaa työssään huomioon asiakkaan tai potilaan seksuaali- ja lisääntymisterveyden sekä seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden), mutta tarvitsee ajoittain ohjausta ja tukea. tarkkailee asiakkaan tai potilaan elintoimintoja (verenkierto ja hengitys), aistitoimintoja ja toimintakykyä työryhmän tukemana. mittaa oikein asiakkaan tai potilaan lämmön, hengitystiheyden, pulssin, tajunnan tason, verenpaineen ja verensokerin. tarkkailee asiakkaan tai potilaan kipua sekä lievittää sitä työryhmän tukemana. kirjaa havaintojaan työryhmän tukemana asiakas- tai potilaskohtaiseen suunnitelmaan. Tiedottaa havainnoistaan suullisesti, kirjallisesti ja tietoteknisiä välineitä käyttäen. Ottaa huomioon tietosuojan. toteuttaa asiakas- tai potilaslähtöisesti työryhmän ohjeiden mukaan asiakkaiden tai potilaiden päivittäistä terveydenhoitoa, muisti-, pitkäaikais- ja kansansairauksia sairastavien perushoitoa (mm. suun hoito, ihon hoito, liikehoito sekä käsien ja jalkojen hoito) ja edistää kuntoutumista. kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti. käyttää työryhmän jäsenenä aktiivista läsnäoloa työmenetelmänä. hyödyntää työryhmän ohjeiden mukaan apuvälineiden ja teknologian mahdollisuuksia hoito- ja huolenpitotyössä. valitsee työryhmän ohjeiden mukaan luontoa säästäviä materiaaleja, välineitä ja menetelmiä sekä käyttää energiaa säästäviä työtapoja. Ottaa toiminnassaan huomioon kestävän kehityksen sosiaalisen ulottuvuuden. tunnistaa asiakkaan tai potilaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen sekä toimeentuloturvan tarpeita.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> tukee ja auttaa asiakkaita tai potilaita selviytymään päivittäisissä toiminnoissa. Ottaa työssään huomioon asiakkaan tai potilaan tarpeet. tarkkailee asiakkaan tai potilaan elintoimintoja, aistitoimintoja, toimintakykyä ja vointia. Tunnistaa muutoksia asiakkaan tai potilaan tilassa. mittaa oikein asiakkaan tai potilaan lämmön, hengitystiheyden, pulssin, tajunnan tason, verenpaineen ja verensokerin sekä tunnistaa muutoksia asiakkaan tai potilaan tilassa. tunnistaa asiakkaan tai potilaan kipua ja käyttää työryhmän tukemana erilaisia menetelmiä kivun lievittämiseksi. kirjaa havainnot asiakas- tai potilaskohtaiseen suunnitelmaan. Tiedottaa havainnoistaan suullisesti, kirjallisesti ja tietoteknisiä välineitä käyttäen. Ottaa huomioon tietosuojan. toteuttaa oma-aloitteisesti ja asiakas- ja potilaslähtöisesti asiakkaiden tai potilaiden päivittäistä terveydenhoitoa ja muisti-, pitkäaikais- ja kansansairauksia sairastavien perushoitoa. Tukee asiakkaiden tai potilaiden omatoimisuutta ja edistää kuntoutumista voimassa olevien hoitokäytäntöjen mukaisesti. kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti ja edistää asiakkaan tai potilaan hyvinvointia vuorovaikutuksellisin keinoin. käyttää aktiivista läsnäoloa työmenetelmänä.

	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää oma-aloitteisesti apuvälineiden ja teknologian mahdollisuuksia hoito- ja huolenpitotyössä. • valitsee luontoa säästävät materiaalit, välineet ja menetelmät sekä käyttää energiaa säästäviä työtapoja. Noudattaa työssään kestävän kehityksen sosiaalisia periaatteita. • tunnistaa asiakkaan tai potilaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen sekä toimeentuloturvan tarpeita ja kertoo palveluista asiakkaalle tai potilaalle.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • tukee ja auttaa itsenäisesti ja voimavaralähtöisesti asiakkaita tai potilaita selviytymään päivittäisissä toiminnoissa yksilölliset tarpeet huomioon ottaen. • tarkkailee asiakkaan tai potilaan elintoimintoja, aistitoimintoja, toimintakykyä ja vointia. Tunnistaa muutoksia asiakkaan tai potilaan tilassa ja toimii muuttuneessa tilanteessa asianmukaisesti. • mittaa oikein asiakkaan tai potilaan lämmön, hengitystiheyden, pulssin, tajunnan tason, verenpaineen ja verensokerin. Tunnistaa muutoksia asiakkaan tai potilaan tilassa ja toimii muuttuneessa tilanteessa asianmukaisesti. • tunnistaa potilaan kipua ja käyttää erilaisia menetelmiä kivun lievittämiseksi. • kirjaa havainnot itsenäisesti asiakas- tai potilaskohtaiseen suunnitelmaan. Tiedottaa havainnoistaan suullisesti, kirjallisesti ja tietoteknisiä välineitä käyttäen. Ottaa huomioon tietosuojan. • toteuttaa oma-aloitteisesti ja asiakas- tai potilaslähtöisesti asiakkaiden tai potilaiden päivittäistä terveydenhoitoa ja muisti-, pitkäaikais- ja kansansairauksia sairastavien perushoitoa. Tukee asiakkaiden tai potilaiden omatoimisuutta ja edistää kuntoutumista sekä arvioi perushoidon menetelmiä voimassa olevien hoitokäytäntöjen mukaisesti. • kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti ja edistää asiakkaan tai potilaan hyvinvointia oma-aloitteisesti ja yksilöllisesti vuorovaikutuksellisin keinoin. • käyttää aktiivista läsnäoloa työmenetelmänä myös asiakkaan tai potilaan vaativissa elämäntilanteissa. • hyödyntää monipuolisesti ja luovasti apuvälineiden ja teknologian mahdollisuuksia hoito- ja huolenpitotyössä. • kannustaa ja opastaa asiakkaita tai potilaita valitsemaan luontoa säästävät materiaalit, välineet ja menetelmät kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti, käyttää energiaa säästäviä työtapoja ja perustelee toimintaansa myös kestävän kehityksen sosiaalisilla perusteilla. • tunnistaa monipuolisesti asiakkaan tai potilaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen sekä toimeentuloturvan tarpeita. Ohjaa asiakasta tai potilasta käyttämään sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita sekä toimeentuloturvan etuuksia.

Yrittäjänä toimimisen mahdollisuuksien arviointi	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ohjattuna oman toiminnan ja työn tekemisen vahvuuksia ja kehittämisen tarpeita.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi oman toiminnan ja työn tekemisen vahvuuksia ja mahdollisuuksia toimia tulevaisuudessa yrittäjänä ammattialallaan.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi oman toiminnan ja työn tekemisen vahvuuksia ja mahdollisuuksia toimia yrittäjänä ammattialallaan ja asettaa kehittymistavoitteita yrittäjyysosaamiselleen.

Terveysten, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • edistää voimavaralähtöisesti asiakkaan tai potilaan fyysistä ja psyykkistä terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia. • ohjaa asiakkaita tai potilaita toiminnallisin menetelmin virikkeellisyyteen ja sosiaaliseen osallistumiseen. • havaitsee tuen tarpeen ja joitakin asiakkaan tai potilaan sosiaalisia ongelmia (esim. yksinäisyys, elämänhallinnan ongelmat, kaltoinkohtelu, perhe- ja lähisuhdeväkivalta ja mielenterveys- ja päihdeongelmat). • tunnistaa asiakkaan tai potilaan kansanterveydellisiä riskejä ja tapaturmien vaaran. • ohjaa asiakasta tai potilasta valitsemaan tai valitsee ravitsemussuositusten mukaisen ateriakokonaisuuden ottaen huomioon erityisruokavaliot. • huolehtii asiakkaan tai potilaan ympäristön turvallisuudesta ja puhtaanapidosta sekä vaatehuollosta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • edistää voimavaralähtöisesti ja oma-aloitteisesti asiakkaan tai potilaan terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia. • ohjaa ja kannustaa asiakkaita tai potilaita toiminnallisin menetelmin virikkeellisyyteen ja sosiaaliseen osallistumiseen, mikä tukee heidän verkostojensa säilymistä ja muodostumista. • tunnistaa asiakkaan tai potilaan kansanterveydellisiä riskejä ja tapaturmien vaaran ja ottaa ne työryhmän ohjeiden mukaan huomioon hoito- ja huolenpitotyössä. • tunnistaa asiakkaan tai potilaan kansanterveydellisiä riskejä ja ottaa ne työryhmän ohjeiden mukaan huomioon hoito- ja huolenpitotyössä. • motivoi ja ohjaa asiakasta tai potilasta valitsemaan tai valitsee ravitsemussuositusten mukaisen ateriakokonaisuuden ottaen huomioon erityisruokavaliot. • ohjaa huolehtimaan tai huolehtii itsenäisesti asiakkaan tai potilaan ympäristön turvallisuudesta, viihtyisyydestä ja puhtaanapidosta sekä vaatehuollosta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • edistää voimavaralähtöisesti, oma-aloitteisesti ja monipuolisesti asiakkaan tai potilaan terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia. • ohjaa ja kannustaa luovasti ja toiminnallisin menetelmin asiakkaita tai potilaita virikkeellisyyteen ja monipuoliseen sosiaaliseen osallistumiseen, mikä tukee heidän verkostojensa säilymistä ja muodostumista. Turvaa myös mahdollisuuden sosiaaliseen osallisuuteen. • tunnistaa asiakkaan tai potilaan sosiaalisia ongelmia ja ottaa ne työryhmän ohjeiden mukaan huomioon hoito- ja huolenpitotyössä. Keskustelee asiakkaan tai potilaan kanssa hänen tilanteestaan ja ohjaa häntä hakemaan apua. • tunnistaa asiakkaan tai potilaan kansanterveydellisiä riskejä ja ottaa ne huomioon hoito- ja huolenpitotyössä sekä keskustelee asiakkaan tai potilaan kanssa hänen tilanteestaan. • motivoi ja ohjaa perustellen asiakasta tai potilasta valitsemaan tai valitsee ravitsemussuositusten mukaisen ateriakokonaisuuden ottaen huomioon erityisruokavaliot. • ohjaa ja motivoi huolehtimaan tai huolehtii asiakkaan tai potilaan ympäristön turvallisuudesta, viihtyisyydestä ja puhtaanapidosta sekä vaatehuollosta.

Lääkehoidon toteuttaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • annostelee lääkkeet virheettömästi asiakas- tai potilaskohtaisesti annoksiin, tarkistaa annosjakelupussissa olevat lääkkeet (mikäli sellainen on käytössä) ja antaa lääkkeet luonnollista tietä (suun kautta, peräsuoleen, iholle, silmään, nenään, korvaan, emättimeen), injektiona ihon alle ja lihakseen (s.c. , i.m.) - ja hengityksen kautta (inh.) ohjeiden mukaan. Työskentelee aseptiikkaa ja työ- ja ympäristönsuojeluohjeita noudattaen. • etsii tietoja lääkkeiden vaikutuksista ja sivuvaikutuksista luotettavista tietolähteistä, kuten Pharmaca Fennicasta tai lääketietojärjestelmistä. Tarkkailee asiakkaan tai potilaan käyttämien lääkkeiden vaikutuksia ja haittavaikutuksia ja mahdollista lääkkeiden väärinkäyttöä ohjeiden mukaan sekä tiedottaa suullisesti ja kirjallisesti havainnoistaan, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta. • ohjaa asiakasta tai potilasta sähköisen reseptin (eResepti) tulkinnassa ja voimassaoloajassa. Tunnistaa asiakkaan tai potilaan lääkehoitoon vaikuttavia mahdollisia riskejä ja tiedottaa niistä työryhmässä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • annostelee lääkkeet virheettömästi asiakas- tai potilaskohtaisesti annoksiin, tarkistaa annosjakelupussissa olevat lääkkeet (mikäli sellainen on käytössä) ja antaa lääkkeet luonnollista tietä (suun kautta, peräsuoleen, iholle, silmään, nenään, korvaan, emättimeen), injektiona ihon alle ja lihakseen (s.c. , i.m.) ja hengitettynä (inh.) ohjeiden mukaan. Työskentelee aseptiikkaa ja työ- ja ympäristönsuojeluohjeita noudattaen. • käyttää luotettavia tietolähteitä, kuten Pharmaca Fennicaa tai lääketietojärjestelmiä asiakkaan tai potilaan käyttämien lääkkeiden vaikutusten ja haittavaikutusten ja mahdollisen lääkkeiden väärinkäytön tarkkailussa. Tiedottaa suullisesti ja kirjallisesti havainnoistaan. • ohjaa asiakasta tai potilasta sähköisen reseptin (eResepti) tulkinnassa ja voimassaoloajassa sekä lääkkeiden käytössä, säilyttämisessä ja hävittämisessä vastualueensa asettamissa rajoissa. Antaa tietoa päihteiden käytön vaikutuksista lääkehoitoon.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • annostelee lääkkeet virheettömästi asiakas- tai potilaskohtaisesti annoksiin, tarkistaa annosjakelupussissa olevat lääkkeet (mikäli sellainen on käytössä) ja antaa lääkkeet luonnollista tietä (suun kautta, peräsuoleen, iholle, silmään, nenään, korvaan, emättimeen), injektiona ihon alle ja lihakseen (s.c. , i.m.) ja hengitettynä (inh.) ohjeiden mukaan. Työskentelee aseptiikkaa ja työ- ja ympäristönsuojeluohjeita noudattaen. • käyttää luotettavia tietolähteitä, kuten Pharmaca Fennicaa tai lääketietojärjestelmiä ja tarkkailee lääkkeiden vaikutuksia ja haittavaikutuksia ja mahdollista lääkkeiden väärinkäyttöä osana asiakkaan tai potilaan kokonaishoitoa. Tiedottaa omaaloitteisesti suullisesti ja kirjallisesti havainnoistaan. • ohjaa ja neuvoo asiakasta tai potilasta sähköisen reseptin (eResepti) tulkinnassa ja voimassaoloajassa, ohjaa asiakasta tai potilasta eri tilanteissa lääkkeiden käytössä, säilyttämisessä ja hävittämisessä säädösten ja vastualueensa rajoissa. Antaa tietoa päihteiden käytön vaikutuksista lääkehoitoon

3. TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Perushoitoa ja huolenpitotyötä koskevien käsitteiden ja tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa: • ihmisen tarpeista, voimavaroista ja hyvinvoinnista. • terveyden ja hyvinvoinnin edellytyksistä ja päivittäisistä toiminnoista, perushoidosta (mm. suunhoito, ihon hoito, liikehoito, käsien ja jalkojen hoito, seksuaali- ja lisääntymisterveys sekä seksuaalisuuden monimuotoisuus) ja terveydenhoidosta. • elimistön normaalista rakenteesta ja toiminnasta. • kansanterveydellisistä riskeistä, tapaturmista, muisti-, kansan- ja pitkäaikaissairauksista (mm. sydän- ja verisuonisairaudet, diabetes, epilepsia, Parkinsonin tauti, Alzheimerin tauti, reuma, aivoverenvuoto, aivoinfarkti, mielenterveys- ja päihdesairaudet, artroosi ja osteoporoosi, aistisairaudet ja -vammat). • sosiaalisista ongelmista ja tuen tarpeista (esim. yksinäisyys, elämänhallinnan ongelmat, kaltoinkohtelu, perhe- ja lähisuhdeväkivalta ja mielenterveys- ja päihdeongelmat). • kuolevan potilaan hoidosta ja saattohoidosta. • tietää sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöä, peruspalveluja ja palvelujen tuottajatahoja sekä toimeentuloturvan etuuksia. Kertoo palveluista ja etuuksista tutuissa asiakastilanteissa sekä toimii säädösten mukaan. • noudattaa sosiaali- ja terveydenhuollon eettisiä periaatteita ja käyttää hoidon ja huolenpidon keskeisiä käsitteitä työssään. • tietää kestävän kehityksen käsitteen ja periaatteet ja ottaa niitä huomioon työssään. • hyödyntää työssään tietoa ravitsemushoidon perusteista, erityisruokavalioista, puhtaanapidosta ja vaatehuollon perusteista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee työhönsä liittyviä ratkaisujaan ja toimintatapojaan tiedoilla: • ihmisen tarpeista, voimavaroista ja hyvinvoinnista. • terveyden ja hyvinvoinnin edellytyksistä ja päivittäisistä toiminnoista, perushoidosta ja terveydenhoidosta. • elimistön normaalista rakenteesta ja toiminnasta. • kansanterveydellisistä riskeistä, tapaturmista, muisti-, pitkäaikaisia kansansairauksista. • sosiaalisista ongelmista ja tuen tarpeista. • kuolevan potilaan hoidosta ja saattohoidosta. • hyödyntää työssään tietoa sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännöstä, palveluista ja palvelujen tuottajatahoista sekä toimeentuloturvan etuuksista. • perustelee toimintaansa sosiaali- ja terveydenhuollon eettisillä periaatteilla ja käyttää hoidon ja huolenpidon käsitteitä työssään. • ottaa huomioon työssään kestävän kehityksen periaatteet ja perustelee niillä toimintaansa. • perustelee toimintaansa työtilanteissa tiedoilla ravitsemushoidon perusteista, erityisruokavalioiden, puhtaanapidon ja vaatehuollon perusteista.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti työhönsä liittyviä ratkaisujaan ja toimintatapojaan tiedoilla: • ihmisen tarpeista, voimavaroista ja hyvinvoinnista. • terveyden ja hyvinvoinnin edellytyksistä ja päivittäisistä toiminnoista, perushoidosta ja terveydenhoidosta. • elimistön normaalista rakenteesta ja toiminnasta.

	<ul style="list-style-type: none"> • kansanterveydellisistä riskeistä, tapaturmista, muisti-, pitkäaikais- ja kansansairauksista. • sosiaalisista ongelmista ja tuen tarpeista. • kuolevan potilaan hoidosta ja saattohoidosta. • hyödyntää työssään laajasti tietoa sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännöstä, palveluista ja palvelujen tuottajatahoista sekä toimeentuloturvan etuuksista asiakkaan tai potilaan tarpeiden mukaisesti. • perustelee monipuolisesti toimintaansa sosiaali- ja terveydenhuollon eettisillä periaatteilla ja käyttää sujuvasti hoidon ja huolenpidon käsitteitä työssään. • ottaa huomioon työssään kestävä kehityksen periaatteet ja niiden toteuttamismahdollisuudet sekä perustelee niillä monipuolisesti toimintaansa. • perustelee monipuolisesti toimintaansa työtilanteissa tiedoilla ravitsemushoidon perusteista, erityisruokavalioiden, puhtaanapidon ja vaatehuollon perusteista.
--	---

Lääkehoitoa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää tietoa lääkkeistä, yleisimmistä lääkemuoista, lääkkeiden antotavoista ja vaikutuksista sekä lääkehoitoon liittyvästä työ- ja ympäristönsuojelusta. Tietää lääkkeiden väärinkäytön ilmiöistä. Toimii lääkehoidon toteutuksessa omien oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti. • tekee virheettömästi lääkelaskennassa yksikkömuunnokset ja annoslaskut.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee ratkaisunsa ja toimintansa tiedolla lääkkeistä, yleisimmistä lääkeaineryhmistä, lääkemuoista, lääkkeiden antotavoista ja vaikutuksista sekä lääkehoitoon liittyvästä työ- ja ympäristönsuojelusta. Tietää lääkkeiden väärinkäytön ilmiöistä. Toimii lääkehoidon toteutuksessa omien oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti. • tekee virheettömästi lääkelaskennassa yksikkömuunnokset ja annoslaskut.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti ratkaisunsa ja toimintansa lääkehoidossa tiedolla ## eri lääkkeistä, lääkeaineryhmistä ## ja lääkemuoista ja lääkkeiden antotavoista, yleisimpien lääkkeiden vaikutuksista, haittavaikutuksista ja lääkkeiden väärinkäytön ilmiöistä, ## lääkehoitoa koskevista säädöksistä ja niiden asettamista rajoituksista ja vaatimuksista sekä omista oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan (lainsäädäntö, lääkevalvonta ja sairausvakuutus), ##lääkehoitoon liittyvästä työ- ja ympäristönsuojelusta. • tekee virheettömästi lääkelaskennassa yksikkömuunnokset ja annoslaskut.

Terveyttä, turvallisuutta ja toimintakykyä koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa psykososiaalisten tekijöiden, ympäristön ja esteettisyyden merkityksestä terveyden ja hyvinvoinnin sekä turvallisuuden edistämisessä. • tietää ergonomisen työskentelyn periaatteita ja ottaa niitä huomioon hoito- ja huolenpitotyössä. • tietää aseptisen työskentelyn periaatteet ja tartuntatautien torjuntatyön säädökset sekä ottaa niitä huomioon hoito- ja huolenpitotyössä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa tiedolla psykososiaalisten tekijöiden, ympäristön ja esteettisyyden merkityksestä terveyden ja hyvinvoinnin sekä turvallisuuden edistämisessä. • ottaa huomioon työssään ergonomisen työskentelyn periaatteet ja perustelee niillä toimintaansa. • ottaa huomioon työssään aseptisen työskentelyn periaatteet ja tartuntatautien torjuntatyön säädökset sekä perustelee niillä toimintaansa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla psykososiaalisten tekijöiden, ympäristön ja esteettisyyden merkityksestä terveyden ja hyvinvoinnin sekä turvallisuuden edistämisessä. • ottaa huomioon työssään ergonomisen työskentelyn periaatteet ja perustelee niillä monipuolisesti toimintaansa. • ottaa huomioon työssään aseptisen työskentelyn periaatteet ja tartuntatautien torjuntatyön säädökset sekä perustelee niillä monipuolisesti toimintaansa. Ottaa huomioon työssään yleisimmät tartuntojen aiheuttajat sekä niiden leviämistiet. Ymmärtää infektioiden taloudelliset vaikutukset.

Yrittäjyyttä koskevan tietoperustan hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hakee ohjattuna tietoa yleisistä yrittäjänä toimimisen edellytyksistä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hakee tietoa yleisistä yrittäjänä toimimisen edellytyksistä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • hakee tietoa sosiaali- ja terveysalan yrittäjänä toimimisen edellytyksistä.

4. ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämisaalueitaan sekä arvioi ammatillista kehittymistään. Muuttaa toimintaansa palautteen perusteella. hakee ohjausta hoito- ja huolenpitotyössä tekemiinsä ratkaisuihin ja toimintaansa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa ammatillisen kasvunsa ja kehitty misensä vaiheen sekä asettaa tavoitteita ammatilliselle kehitymiselleen. Arvioi toimintaansa ja muuttaa toimintaansa palautteen perusteella. perustelee hoito- ja huolenpitotyössä tekemänsä ratkaisut ja toimintansa ammatillisilla tiedoilla.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa ammatillisen kasvunsa ja kehitty misensä vaiheen sekä ottaa siitä vastuun. Arvioi toimintaansa realistisesti sekä muuttaa toimintaansa palautteen perusteella. perustelee monipuolisesti hoito- ja huolenpitotyössä tekemänsä ratkaisut ja toimintansa ammatillisilla tiedoilla ja esittää ongelmatilanteissa realistisia ja rakentavia ratkaisuvaihtoehtoja.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> toimii vastuullisesti työyhteisössä ja selviytyy tutuissa vuorovaikutustilanteissa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> toimii vastuullisesti ja yhteistyökykyisesti työryhmän jäsenenä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> toimii vastuullisesti, yhteistyökykyisesti ja joustavasti työyhteisössä.

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa toistuvissa työtilanteissa sosiaali- ja terveydenhuollon säädöksiä ja määräyksiä. Toimii tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti. Hakee eettisistä periaatteista ratkaisuja haasteellisissa tilanteissa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa muuttuvissa työtilanteissa sosiaali- ja terveydenhuollon säädöksiä ja määräyksiä. Toimii tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti tukeutuen haasteellisissa tilanteissa eettisiin periaatteisiin.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa muuttuvissa työtilanteissa sosiaali- ja terveydenhuollon säädöksiä ja määräyksiä. Toimii haasteellisissa tilanteissa tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti perustellen ratkaisujaan ja toimintaansa eettisillä periaatteilla.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työpaikan työhyvinvointi- ja työsuojeluohjeita sekä työpaikan sähkö-, säteily- ja paloturvallisuusmääräyksiä. Käyttää asianmukaista työasua ja tarvittavia suojaimia. toimii voimassa olevien hygieniakäytäntöjen ja aseptisen työjärjestyksen mukaisesti ja huolehtii henkilökohtaisesta hygieniastaan (mm. käsien pesu ja desinfiointi) niin, ettei aiheuta tartuntoja. käyttää ergonomisesti oikeita työskentelytapoja hoito- ja huolenpitotyössä sekä hyödyntää taukoliikuntaa tuki- ja liikuntaelinvammojen ennaltaehkäisyssä. tunnistaa väkivallan uhkan ja suojelee tarvittaessa itseään. Tarvitsee ohjausta työssään havaitseman kaltoinkohtelun ja perhe- ja lähisuhdeväkivallan puheeksiottamiseen ja siitä tiedottamiseen. antaa ensiavun EA1-vaatimustason mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työpaikan työhyvinvointi- ja työsuojeluohjeita sekä työpaikan sähkö-, säteily- ja paloturvallisuusmääräyksiä. Torjuu työn aiheuttamia terveysvaaroja ja -haittoja ja ylläpitää omalta osaltaan hyvää ilmapiiriä työpaikalla. toimii voimassa olevien hygieniakäytäntöjen ja aseptisen työjärjestyksen mukaisesti ja tuntee voimassa olevat säännökset. käyttää ergonomisesti oikeita työskentelytapoja ja apuvälineitä hoito- ja huolenpitotyössä sekä hyödyntää taukoliikuntaa tuki- ja liikuntaelinvammojen ennaltaehkäisyssä. kohtaa työryhmän jäsenenä haastavasti käyttäytyvän asiakkaan tai potilaan ja toimii työyhteisön toimintaohjeiden mukaan. Ottaa puheeksi työssään havaitseman kaltoinkohtelun ja perhe- ja lähisuhdeväkivallan ja tiedottaa siitä työryhmässä. antaa ensiavun EA1-vaatimustason mukaisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työpaikan työhyvinvointi ja työsuojeluohjeita ja työpaikan sähkö-, säteily- ja paloturvallisuusmääräyksiä. Torjuu työn aiheuttamia terveysvaaroja ja -haittoja. Ehkäisee ennalta työn aiheuttamia riskitekijöitä sekä ylläpitää omalta osaltaan hyvää ilmapiiriä työpaikalla. toimii voimassa olevien hygieniakäytäntöjen ja aseptisen työjärjestyksen mukaisesti ja perustelee tekemänsä ratkaisut. Ottaa työssään huomioon voimassa olevat säännökset. työskentelee hoito- ja huolenpitotyössä ergonomisesti oikein hyödyntäen asiakkaan tai potilaan voimavaroja ja apuvälineitä sekä ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja sekä hyödyntää taukoliikuntaa tuki- ja liikuntaelinvammojen ennaltaehkäisyssä. ennaltaehkäisee ja tunnistaa väkivallan uhkaa ja kohtaa haastavasti käyttäytyvän asiakkaan tai potilaan työryhmän jäsenenä. Soveltaa työyhteisön toimintaohjeita ja tarvittaessa suojelee itseään. Ottaa luontevasti puheeksi työssään havaitseman kaltoinkohtelun ja perhe- ja lähisuhdeväkivallan, ohjaa sen osapuolia avun hakemisessa ja tiedottaa asiasta työryhmässä. antaa ensiavun EA1-vaatimustason mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa hoidon ja huolenpidon osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimimalla lähihoitajan työtehtävissä akuuttihoiton yksikössä, kotihoidossa, tuetussa tai tehostetussa palveluasumisessa tai laitoshoidossa joko vanhainkodissa

tai terveyskeskuksen pitkäaikaisosastolla. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.5. Immobilisaatiohoidon toteuttaminen

Ammattitaitovaatimukset

##

- toimia vastuualueellaan immobilisaatiohoitoa tarvitsevan potilaan hoitoketjussa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida immobilisaatiohoitoa tarvitsevan potilaan hoitoprosessia moniammatillisen tiimin jäsenenä
- turvata potilaalle ja vamma-alueelle optimaalisen anatomisesti ja fysiologisesti paranemis- ja kuntoutumisprosessia tukevan asennon
- tarkkailla ja ohjata potilasta toimenpiteen eri vaiheissa
- ohjata potilasta niin, että hän saa valmiuksia omahoitoisuutta edistävään toimintaan (komplikaatioiden ehkäisy, kuntoutus, toimintakyky)
- huolehtia hoitoympäristöstä ja hoitovälineistön varaamisesta ja toimintakunnosta
- aseptisen toiminnan murtuma-alueen ihon ja haavojen hoidossa
- käsitellä potilaan hoidossa tarvittavia erilaisia sidos- ja oheismateriaaleja
- avustaa potilaan kämmenluiden sekä sormien luksaatioiden ja murtumien repositiossa ja tehdä tarvittavat immobilisaatiosidokset
- tehdä potilaan väärtinäluun tyyppimurtuman immobilisaatiosidoksen ja avustaa Smith'n murtuman ja olkavarren murtuman repositioissa
- avustaa säärimurtumapotilaan hoidossa ja murtuman repositiossa
- toteuttaa potilaan seuraavien hyväasentoisten murtumien immobilisaatiohoidon:
 - veneluun ja ranteen alueen muut murtumat
 - kyynärvarren murtumat
 - kämmenluiden murtumat
 - sormien ja peukalon murtumat
 - nilkan ja kantapään alueen murtumat
 - säären ja polven alueen murtumat
 - jalkapöydän ja varpaiden murtumat
- halkaista perinteisen kalkkikipsin hoitotilanteessa ja tehdä umpikipsiin hoitoaukon eli kipsi-ikkunan
- käyttää sekä huoltaa erilaisten kipsien poistotekniikoihin liittyviä laitteita ja instrumentteja
- valmistaa alaraajan painehaavaumapotilaan (potilaalla diabetes mellitus tai iskeeminen sairaus) immobilisaatiohoitoon kuuluvan kevennysjalkineen ja ohjata potilasta sen käytössä
- varata ja säätää potilaan liikkumista mahdollistavat apuvälineet ja ohjata potilasta niiden käytössä
- käyttää immobilisaatiohoidon yhteydessä kuvauslaitteita ja tallentaa kuvat potilastietojärjestelmään
- hyödyntää työssään tietoa ihmisen anatomiasta ja fysiologiasta, tuki- ja liikuntaelimestön vammoista, diagnostiikasta, murtumatyypeistä ja niiden hoitoperiaatteista, paranemisesta,

hoidosta ja hoitoihin liittyvistä komplikaatoriskeistä ja käyttää työssään alan käsitteistöä (tavallisimpien murtumien nimet myös latinaksi)

- hyödyntää työssään tietoa kipsaamisessa ja erilaisissa tuentatekniikoissa käytettävistä sidos-, pehmuste- ja tukimateriaaleista (ortooseista) ja lepolastoista sekä laitteista ja ohjata niiden käytössä
- toimia ammattietiikkaa noudattaen
- edistää työssään terveyttä, turvallisuutta, toimintakykyä ja työhyvinvointia
- ergonomisen toiminnan

Arviointi

1. TYÖPROSESSIN HALLINTA

Immobilisaatiohoitoa tarvitsevan potilaan hoidossa ja palvelujärjestelmässä toimiminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vastuualueensa mukaisesti ja potilaslähtöisesti potilaan hoidossa palvelujärjestelmässä, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vastuualueensa mukaisesti ja potilaslähtöisesti potilaan hoidossa palvelujärjestelmässä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vastuualueellaan aktiivisesti ja potilaslähtöisesti potilaan hoidossa moniammatillisen tiimin ja palvelujärjestelmän asiantuntemusta hyödyntäen.

Immobilisaatiohoitoon tulevan potilaan hoitoprosessin suunnittelu, toteuttaminen, arviointi ja ohjaaminen lähihoitajan vastuualueella	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee havaintoja potilaan voinnista vastaanottotilanteessa, toteaa hoidon tarpeen ja valmistelee toimenpidettä. Asettaa potilaan ja vamma-alueen optimaalisen asentoon. Kokoaa toimenpiteessä tarvittavat välineet, mutta tarvitsee siinä ajoittain ohjausta. Huolehtii turvallisesti työryhmän jäsenenä potilaan tarkkailusta, hoidosta, ohjaamisesta ja hoidon kirjaamisesta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • tekee havaintoja potilaan voinnista vastaanottotilanteessa, toteaa hoidon tarpeen ja valmistelee toimenpidettä. Asettaa potilaan ja vamma-alueen optimaalisen asentoon. Kokoaa toimenpiteessä käytettävät materiaalit ja välineet. Huolehtii turvallisesti potilaan tarkkailusta, hoidosta, ohjaamisesta ja hoidon kirjaamisesta lähihoitajan vastuualueella.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • tekee havaintoja potilaan voinnista vastaanottotilanteessa, toteaa hoidon tarpeen ja valmistelee toimenpidettä ottaen huomioon potilaan voinnin muutokset ja yksilölliset tarpeet. Asettaa potilaan ja vamma-alueen optimaalisen asentoon välttämättä lisävaurioita. Kokoaa toimenpiteessä käytettävät materiaalit ja välineet siten, että niiden käyttö on sujuvaa. Huolehtii turvallisesti potilaan tarkkailusta, hoidosta, ohjaamisesta ja hoidon kirjaamisesta lähihoitajan vastuualueella.

Tuloksellinen ja laadukas toiminta ja kestävän kehityksen huomioon ottaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa huomioon hoidon toteutuksessa tarvittavan hoitomateriaalin määrän ja laadun. Toimii kestävän kehityksen periaatteita noudattaen, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ottaa huomioon hoidon toteutuksessa potilaskohtaisesti hoitomateriaalin käyttökohteen, kestävyuden, määrän ja laadun. Toimii kestävän kehityksen periaatteita noudattaen ja on tietoinen toimenpiteen kustannusvaikutuksista ja laatukriteereistä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> ottaa huomioon hoidon toteutuksessa potilaskohtaisesti hoitomateriaalin käyttökohteen, kestävyuden, määrän ja laadun. Edistää toiminnallaan kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista ja perustelee toimintaansa. Toimii itsenäisesti laatukriteerien mukaan ja ottaa huomioon taloudelliset tekijät työskentelyssään.

2. TYÖMENETELMIEN, -VÄLINEIDEN JA MATERIAALIN HALLINTA

Ammatillinen vuorovaikutus	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> toimii vuorovaikutuksessa potilaan kanssa asiallisesti ja ystävällisesti ja ohjaa häntä toimenpiteen eri vaiheissa ja koti- ja jatkohoidossa (komplikaatioiden ehkäisy, kuntoutus, toimintakyvyn ylläpitäminen).
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> toimii vuorovaikutuksessa potilaan kanssa ja ohjaa häntä toimenpiteen eri vaiheissa asiallisesti, yksilöllisesti ja rohkaisevasti. Ohjaa potilasta omahoitoisuutta edistävään toimintaan (komplikaatioiden ehkäisy, kuntoutus, toimintakyvyn ylläpito) ja koti- ja jatkohoidossa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> toimii vuorovaikutuksessa potilaan kanssa ja ohjaa häntä toimenpiteen eri vaiheissa, asiallisesti, yksilöllisesti, rohkaisevasti ja turvallisuuden tunnetta herättävästi. Ohjaa potilasta omahoitoisuutta edistävään toimintaan (komplikaatioiden ehkäisy, kuntoutus, toimintakyvyn ylläpito). Ohjaa kotihoidossa ja varmistaa hoidon jatkuvuuden.

Työympäristön toimintavalmiuden tarkistus ja ylläpito	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> huoltaa immobilisaatiohoidossa tarvittavan välineistön ja tarkistaa hoitoympäristön, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> tarkastaa, täydentää, puhdistaa ja huoltaa immobilisaatiohoidossa tarvittavan välineistön ja tarkistaa hoitoympäristön itsenäisesti
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> huolehtii immobilisaatiohoidossa tarvittavan välineistön täydennyksestä, puhdistuksesta ja huollosta ja hoitoympäristöstä vastuullisesti ja tilanteen vaatimalla tavalla sekä arvioi siivoustarpeen erikoistilanteiden jälkeen.

Erialaisten immobilisaatiohoitojen toteuttaminen ja/ tai niissä avustaminen lähihoitajan vastuualueella	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • avustaa turvallisesti potilaan kämmenluiden sekä sormien luksaatioiden ja murtuminen repositioissa ja tekee tarvittavat immobilisaatiosidokset. Toimii työryhmän jäsenenä, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta. • tekee turvallisesti potilaan varttinäluun (radiuksen) tyypimurtuman immobilisaatiosidokset ja avustaa Smith´n murtuman ja olkavarren (humeruksen) murtuman repositioissa. Toimii työryhmän jäsenenä, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta. • avustaa turvallisesti säärimurtumapotilaan immobilisaatiohoidossa ja repositiossa, toimii työryhmän jäsenenä, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta. • toteuttaa turvallisesti seuraavien hyväasentoisten murtumien immobilisaatiohoidon: veneluun (scafoideumin) ja ranteen alueen muut murtumat, kyynärvarren (antebrachiumin) murtumat, olkavarren (humeruksen) murtumat, kämmenluiden (metacarpaali) murtumat, sormien ja peukalon murtumat, nilkan alueen murtumat, säären, polven ja kantapään alueen murtumat, jalkapöydän ja varpaiden murtumat. Toimii työryhmän jäsenenä, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta. • halkaisee turvallisesti perinteisen kalkkikipsin hoitotilanteessa ja tekee umpikipsiin hoitoaukon eli kipsi-ikkunan ja toimii haavan hoidossa aseptisesti, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta. Käyttää ja huoltaa kipsien poistossa käytettäviä välineitä, laitteita ja instrumentteja ohjeiden mukaan. • valmistaa ohjeen mukaan turvallisesti alaraajan painehaavaumapotilaan (potilaalla diabetes mellitus tai iskeeminen sairaus) immobilisaatiohoitoon kuuluvan yksilöllisen ja toiminnallisen kevennysjalkineen ja ohjaa potilasta sen käytössä, mutta tarvitsee tukea käytön ohjauksessa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • avustaa turvallisesti potilaan kämmenluiden sekä sormien luksaatioiden ja murtuminen repositioissa ja tekee tarvittavat immobilisaatiosidokset, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta. • tekee turvallisesti potilaan varttinäluun (radiuksen) tyypimurtuman immobilisaatiosidoksen ja avustaa Smith´n murtuman ja olkavarren (humeruksen) murtuman repositiossa, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta. • avustaa turvallisesti säärimurtumapotilaan immobilisaatiohoidossa ja repositiossa, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta. • toteuttaa turvallisesti seuraavien hyväasentoisten murtumien immobilisaatiohoidon: veneluun (scafoideumin) ja ranteen alueen muut murtumat, kyynärvarren (antebrachiumin) murtumat, olkavarren (humeruksen) murtumat, kämmenluiden (metacarpaali) murtumat, sormien ja peukalon murtumat, nilkan alueen murtumat, säären, polven ja kantapään alueen murtumat, jalkapöydän ja varpaiden murtumat, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta. • halkaisee turvallisesti perinteisen kalkkikipsin hoitotilanteessa ja tekee umpikipsiin hoitoaukon eli kipsi-ikkunan ja toimii haavan hoidossa aseptisesti. Käyttää ja huoltaa kipsien poistossa käytettäviä välineitä, laitteita ja instrumentteja oma-aloitteisesti ohjeiden mukaan. • valmistaa turvallisesti alaraajan painehaavaumapotilaan (potilaalla diabetes mellitus tai iskeeminen sairaus) immobilisaatiohoitoon kuuluvan yksilöllisen ja toiminnallisen kevennysjalkineen ja ohjaa potilasta sen käytössä.

Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • avustaa turvallisesti potilaan kämmenluiden sekä sormien luksaatioiden ja murtuminen repositioissa ja tekee tarvittavat immobilisaatiosidokset itsenäisesti. • tekee turvallisesti potilaan varttinäluun (radiuksen) tyyppimurtuman immobilisaatiosidoksen ja avustaa Smith´n murtuman ja olkavarren (humeruksen) murtuman repositioissa itsenäisesti. • avustaa turvallisesti säärimurtuma potilaan immobilisaatiohoidossa ja repositiossa itsenäisesti. • toteuttaa turvallisesti seuraavien hyväasentoisten murtumien immobilisaatiohoidon: veneluun (scafoideumin) ja ranteen alueen muut murtumat, kyynärvarren (antebrachiumin) murtumat, olkavarren (humeruksen) murtumat, kämmenluiden (metacarpaali) murtumat, sormien ja peukalon murtumat, nilkan alueen murtumat, säären, polven ja kantapään alueen murtumat, jalkapöydän ja varpaiden murtumat itsenäisesti. • halkaisee turvallisesti perinteisen kalkkikipsin hoitotilanteessa ja tekee umpikipsiin hoitoaukon eli kipsi-ikkunan aseptiikkaa noudattaen itsenäisesti. Käyttää ja huoltaa kipsien poistossa käytettäviä välineitä, laitteita ja instrumentteja oma-aloitteisesti, itsenäisesti ja ohjeiden mukaisesti. • valmistaa turvallisesti ja itsenäisesti alaraajan painehaavaumapotilaan (potilaalla diabetes mellitus tai iskeeminen sairaus) immobilisaatiohoitoon kuuluvan yksilöllisen ja toiminnallisen kevennysjalkineen ja ohjaa potilasta itsenäisesti sen käytössä.
---------------	--

Potilaan tarkkailu immobilisaatiohoidon jälkeen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • seuraa potilaan vointia toimenpiteen jälkeen (yleistila, raajan ääreisosan väri, lämpö, tunto, turvotus, kivun ilmeneminen, materiaalin muutokset), kirjaa havainnot potilasasiakirjoihin lähihoitajan vastuualueella ja tiedottaa työryhmälle, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta. • tarkkailee ja hoitaa lähihoitajan vastuualueella potilaan kipua. Kirjaa kivun hoidon ja seuraa hoidon vaikutusta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • seuraa potilaan vointia toimenpiteen jälkeen (yleistila, raajan ääreisosan väri, lämpö, tunto, turvotus, kivun ilmeneminen, materiaalin muutokset) ja vastaa hoidon tarpeeseen. Kirjaa havainnot potilasasiakirjoihin lähihoitajan vastuualueella ja varmistaa hoidon jatkuvuuden. • tarkkailee ja hoitaa lähihoitajan vastuualueella potilaan kipua. Kirjaa kivun hoitotoimenpiteet ja seuraa hoidon vaikutusta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • seuraa potilaan vointia toimenpiteen jälkeen (yleistila, raajan ääreisosan väri, lämpö, tunto, turvotus, kivun ilmeneminen, materiaalin muutokset) ja vastaa hoidon tarpeeseen. Kirjaa havainnot potilasasiakirjoihin itsenäisesti lähihoitajan vastuualueella ja varmistaa hoidon jatkuvuuden. • tarkkailee ja hoitaa yksilöllisesti lähihoitajan vastuualueella potilaan kipua. Kirjaa kivun hoitotoimenpiteet ja seuraa hoidon vaikutusta.

Hoitomateriaalien ja työvälineiden valinta ja käyttö immobilisaatiohoidossa Välineiden ja laitteiden huoltaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee tavallisimmat immobilisaatiohoidossa käytettävät materiaalit ja työvälineet ja osaa käyttää, käsitellä ja huoltaa niitä oikein ja turvallisesti, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta. Käyttää turvallisesti kipsisahaa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee tavallisimmat immobilisaatiohoidossa käytettävät materiaalit ottaen huomioon niiden ominaisuudet. Käyttää, käsittelee ja huoltaa työvälineet oikein ja turvallisesti. Käyttää turvallisesti kipsisahaa ja tiedostaa sahan käyttöön liittyvät riskit.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee kipsi- ja tumentekniikoissa käytettävät materiaalit ottaen huomioon niiden ominaisuudet ja vamman paranemisen kannalta soveltuvimman materiaalin. Käyttää materiaaleja oikein ja turvallisesti sekä huoltaa käyttämänsä työvälineet ja laitteet itsenäisesti. Käyttää turvallisesti kipsisahaa ja hallitsee kipsisahan määräaikaisen huoltamisen: puhdistus, terän ja pölypussin vaihtaminen.

Terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen Liikkumisen apuvälineiden varaaminen, säätäminen ja käytön ohjaus	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää työssään apuvälinepalveluita ja ohjaa potilasta niiden palveluiden pariin. • säätää potilaan kyynärsauvat oikean pituiseksi ja ohjaa potilasta niiden käytössä ottaen huomioon saapaskipsillä sallitun varaamisen.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää työssään apuvälinepalveluita ja ohjaa potilasta niiden palveluiden pariin. • säätää potilaan kyynärsauvat oikean pituiseksi ja ohjaa potilasta niiden käytössä ottaen huomioon saapaskipsillä sallitun varaamisen ja tunnistaa immobilisaatiohoitoon liittyvien muiden apuvälineiden tarpeen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää työssään apuvälinepalveluita ja ohjaa potilasta työpaikkakunnalla tarjolla oleviin kunnan, keskussairaalaan ja yksityisten palvelujen tuottajien apuvälinepalveluihin. • säätää kyynärsauvat oikean pituiseksi ja ohjaa potilasta niiden käytössä ottaen huomioon saapaskipsillä sallitun varaamisen. Tunnistaa immobilisaatiohoitoon liittyvien muiden apuvälineiden tarpeen. Ohjaa potilaan asiantuntijalle apuvälineen yksilöllistä määrittämisestä varten.

Ortoosien ja lepolastojen käyttö ja ohjaaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää työssään ja ohjaa potilasta erilaisten ortoosien ja lepolastojen käytössä, mutta tarvitsee siinä ajoittain ohjausta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää työssään ja ohjaa potilasta erilaisten ortoosien ja lepolastojen käytössä ottaen huomioon niiden käyttökohteet.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää työssään erilaisia ortooseja ja lepolastoja ottaen huomioon niiden käyttökohteet ja ominaisuudet. Motivoi ja ohjaa potilasta niiden käytössä.

Informaatioteknologian käyttäminen työssä ja kuvaaminen

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">hyödyntää työssään informaatioteknologiaa ja käyttää digitaalisia kameroita, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">hyödyntää työssään informaatioteknologiaa ja käyttää digitaalisia kameroita. Hallitsee kuvattavan kohteen valokuvaamisen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">hyödyntää työssään informaatioteknologiaa ja käyttää digitaalisia kameroita. Hallitsee kuvattavan kohteen valokuvaamisen ja käyttää sujuvasti yhtä kuvankäsittelyohjelmaa.

Kirjaaminen

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">kirjaa oikeita käsitteitä (myös latinankieliset murtumien nimet) käyttäen tiedot potilasasiapapereihin, mutta tarvitsee siinä ajoittain ohjausta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">kirjaa oikeita käsitteitä (myös latinankieliset murtumien nimet) käyttäen ja potilaan hoidon jatkuvuutta ja turvallisuutta edistäen tiedot potilasasiapapereihin.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">kirjaa itsenäisesti, oikeita käsitteitä (myös latinankieliset murtumien nimet) käyttäen ja potilaan hoidon jatkuvuutta ja turvallisuutta edistäen tiedot potilasasiapapereihin.

3. TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Ihmisen tuki- ja liikuntaelimestön rakennetta, toimintaa, diagnostiikkaa, vammoja ja murtumatyyppejä ja niiden hoitoperiaatteita, paranemista ja hoitoihin liittyviä komplikaatioita ja niiden ehkäisyä koskevan tietoperustan hallinta

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">hyödyntää työssään tietoa erilaisten vammojen tai sairauden aiheuttamista muutoksista elimistön rakenteeseen, toimintaan, paranemisprosessiin ja hoitoon. Noudattaa sovittuja hoitoperiaatteita, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">hyödyntää työssään tietoa erilaisten vammojen tai sairauden aiheuttamista muutoksista elimistön rakenteeseen, toimintaan, paranemisprosessiin ja hoitoon. Noudattaa sovittuja hoitoperiaatteita ja ottaa huomioon yksilölliset erityispiirteet.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">hyödyntää työssään tietoa erilaisten vammojen tai sairauden aiheuttamista muutoksista elimistön rakenteeseen, toimintaan, paranemisprosessiin ja hoitoon. Noudattaa sovittuja hoitoperiaatteita ja toimii tarkoituksenmukaisesti yksilölliset erityispiirteet huomioon ottaen. Hakee aktiivisesti lisätietoa.

Kipsaamisessa ja erilaisissa tuentatekniikoissa käytettäviä materiaaleja, laitteita ja niiden ominaisuuksia ja käyttöä koskevan tietoperustan hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa kipsaamisessa ja erilaisissa tuentatekniikoissa käytettävistä materiaaleista, laitteista ja niiden ominaisuuksista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa kipsaamisessa ja erilaisissa tuentatekniikoissa käytettävistä materiaaleista, laitteista ja niiden ominaisuuksista. Ottaa huomioon työskentelyssään potilaalle ja hoitajalle mahdollisesti aiheutuvat turvallisuusriskit.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään monipuolisesti tietoa kipsaamisessa ja erilaisissa tuentatekniikoissa käytettävistä materiaaleista, laitteista ja niiden ominaisuuksista. Työskentelee turvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen vaarantamatta omaa ja potilaan turvallisuutta.

4. ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella. Arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella. Arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan sekä pyytää tarvittaessa ohjausta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hankkii, jäsentää ja arvioi tietoa sekä soveltaa aiemmin opittua muuttuvissa työtilanteissa, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan. Antaa palautetta esittäen rakentavia ratkaisuvaihtoehtoja ja pyytää ohjausta tarvittaessa.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> toimii moniammatillisen työryhmän tai tiimin jäsenenä työyhteisössä hyväksytyjen toimintaperiaatteiden mukaisesti. käyttää työryhmän jäsenenä työyksikön tieto- ja viestintävälineistöä lähihoitajan vastuualueella työyksikön ohjeistuksen mukaisesti ja noudattaa tietosuojaa viestinnässä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> toimii aktiivisesti ja vastuullisesti moniammatillisen työryhmän tai tiimin jäsenenä sekä tuntee työryhmän jäsenten tehtäviä ja vastuualueita. käyttää työyksikön tieto- ja viestintävälineistöä asiallisesti lähihoitajan työn vastuualueella työyksikön ohjeistuksen mukaisesti sekä noudattaa tietosuojaa viestinnässä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> toimii aktiivisesti ja vastuullisesti moniammatillisen työryhmän tai tiimin jäsenenä sekä sidosryhmien kanssa. Toimii asiallisesti ristiriitatilanteissa ja tuntee työryhmän jäsenten tehtävät ja vastuualueet. ymmärtää tieto- ja viestintävälineistön merkityksen potilaan hoidossa. Käyttää työyksikön tieto- ja viestintävälineistöä tarkoituksenmukaisesti lähihoitajan työn vastuualueella ohjeistuksen mukaisesti sekä noudattaa tietosuojaa viestinnässä.

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">tuntee vastualueensa ja työskentelee työryhmän jäsenenä ammattieettisten ohjeiden mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">ottaa huomioon toiminnassaan työyhteisön arvomaailman, tavoitteet ja ammattieettiset toimintaohjeet sekä toimii vastuullisesti riskejä ottamatta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">ottaa toiminnassaan huomioon työyhteisön arvomaailman, tavoitteet ja ammattieettiset toimintaohjeet. Vastaa omalta osaltaan potilaiden hyvästä hoidosta ja toimii riskejä ottamatta.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii hoitoa koskevien säädösten ja määräysten mukaisesti. Käyttää asianmukaista työasua ja tarvittavia työturvasuojaimia sekä tiedostaa toimintaan liittyviä riskejä. Noudattaa työpaikan työturvallisuusohjeita (esim. kaasu-, sähkö-, säteily- ja paloturvallisuusmääräyksiä) ja muita riskitilanteisiin liittyviä ohjeita. • huolehtii omasta toimintakyvystään, turvallisuudestaan, työhyvinvoinnistaan ja terveydestään. • käyttää tutkimus- ja hoitotasoja sekä liikkumisen apuvälineitä ergonomisesti oikein. Käyttää ergonomisesti oikeita ja turvallisia työskentelytapoja, potilaan siirtotekniikoita ja -välineitä. Ottaa huomioon potilasturvallisuuden sekä ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja. • ottaa huomioon tartuntariskit hoitotilanteissa, suojautuu itse ja suojaa potilasta tartunnoilta (henkilökohtainen hygienia, käsihygienia ja suojakäsineiden käyttö, aseptinen työskentely ja käytetyn hoitovälineistön käsittely). • toimii väkivaltaisen asiakkaan kohtaamistilanteessa työyksikön turvaohjeiden mukaan ja suojelee tarvittaessa itseään.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii työturvallisuusohjeiden mukaisesti (esim. kaasu-, sähkö-, säteily- ja paloturvallisuusmääräykset). Käyttää asianmukaista työasua ja tarvittavia työturvasuojaimia sekä torjuu työn aiheuttamia terveysvaaroja ja -haittoja (fysikaaliset, kemialliset ja biologiset). • huolehtii omasta toimintakyvystään, turvallisuudestaan sekä edistää työhyvinvointiaan ja terveyttään. • käyttää turvallisesti ja ergonomisesti oikein potilaan siirtotekniikoita ja -välineitä, tutkimus- ja hoitotasoja sekä liikkumisen apuvälineitä. Soveltaa ergonomisia työskentelytapoja. Ottaa huomioon potilasturvallisuuden sekä ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja. • ottaa huomioon tartuntariskit hoitotilanteissa, suojautuu ja suojaa potilasta tartunnoilta tarkoituksenmukaisesti. • toimii väkivaltaisen asiakkaan kohtaamistilanteessa työpaikan turvaohjeiden ja työyksikön käytäntöjen mukaisesti ja suojelee tarvittaessa itseään.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii työturvallisuusohjeiden mukaisesti (esim. kaasu-, sähkö-, säteily- ja paloturvallisuusmääräykset) ja perustelee toimintansa. Käyttää asianmukaista työasua ja tarvittavia työturvasuojaimia, torjuu työn aiheuttamia terveysvaaroja ja -haittoja (fysikaaliset, kemialliset ja biologiset). • huolehtii omasta toimintakyvystään, turvallisuudestaan sekä edistää työhyvinvointiaan ja terveyttään. Perustelee niiden merkityksen. • työskentelee ergonomisesti oikein ja toteuttaa turvallisesti, suunnitelmallisesti ja tarkoituksenmukaisesti potilassiirrot. Käyttää hallitusti tutkimus- ja hoitotasoja sekä liikkumisen apuvälineitä. Ottaa huomioon potilasturvallisuuden sekä kehittää työympäristön ergonomista toimivuutta. • suojautuu itse ja suojaa potilasta tartunnoilta tarkoituksenmukaisesti. Ohjaa ja perustelee suojautumisen merkityksen. • ehkäisee työryhmän jäsenenä uhkaavien väkivaltatilanteiden syntymistä. Toimii ohjeiden mukaisesti ja suojelee tarvittaessa itseään ja muita sekä pyytää tarvittaessa lisäapua.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa immobilisaatiohoidon toteuttamisessa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimimalla lähihoitajan työtehtävissä terveyskeskuksen tai sairaalan päivystyspoliklinikalla tai erikoissairaanhoidon poliklinikalla tai leikkausosastolla tai ortopedisellä osastolla. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.6. Jalkojenhoito

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- työskennellä sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, toimintaperiaatteiden ja säännösten mukaan
- tehdä yhteistyötä sosiaali- ja terveysalan moniammatillisessa asiantuntijaverkostossa tiedostaen lähihoitajan vastuun ja rajat
- hyödyntää jalkojenhoitotyössään tutkittua tietoa ja toimintaympäristön vahvistamia hoito- ja toimintaohjeita
- toimia asiakaspalvelussa ja varmistaa tietosuojan ja tietoturvan
- hyödyntää kielitaitoaan jalkojenhoidon asiakaspalvelussa
- ohjata asiakasta tai potilasta sekä erilaisia ryhmiä terveyden ja hyvinvoinnin sekä jalkaterveyden edistämiseksi ja jalkojen omahoidon toteuttamisessa
- ennaltaehkäistä alaraajojen asentovirheiden ja rasitusvammojen syntymistä
- ottaa työssään huomioon eri-ikäisten ihmisten jalkojenhoitotarpeet
- toimia aseptisesti ja ennaltaehkäistä tartuntojen syntymistä sekä leviämistä
- valmistella jalkojenhoitotilan eri hoitoympäristöihin ja valita tarvittavat työvälineet, materiaalit sekä tarvikkeet
- tutkia ja tunnistaa asiakkaan jaloissa olevia muutoksia
- ottaa jalkojenhoitotyössä huomioon sairauksista aiheutuvat alaraajamuutokset
- laatia tutkimiseen perustuen kirjallisen jalkojenhoitosuunnitelman
- avustaa asiakasta tai potilasta jalkojenhoitotilanteissa
- tehdä asiakkaan tai potilaan jalkojenhoidon
- toteuttaa jalkojenhoidossa ulkoista lääkehoitoa ja seurata sen vaikuttavuutta
- hieroa asiakkaan tai potilaan alaraajat
- suunnitella ja toteuttaa jalkojen toimintaa ylläpitävää liikehoitoa
- suunnitella ja valmistaa jalkaterän ihoa suojaavat kevennykset
- huoltaa jalkojenhoidossa käytettävät välineet ja laitteet
- arvioida toteuttamansa jalkojenhoidon ja ohjata asiakkaan jatkohoitoon
- ohjata asiakkaita ja potilaita sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen käytössä sekä liikkumisen apuvälineiden hankkimisessa ja käytössä
- ohjata terveydenhuollon henkilöstöä sekä asiakkaan tai potilaan avustajaa jalkojenhoidon kysymyksissä
- torjua työhönsä liittyviä terveysvaaroja ja noudattaa työhyvinvointi- ja työturvallisuusohjeita
- suunnitella oman osaamisensa tuotteistamista ja mahdollista yrittäjyyttä
- kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioida omaa osaamistaan sekä kehittää ammattialaansa.

Arviointi

1. TYÖPROSESSIN HALLINTA

Oman työn suunnittelu ja toteuttaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee työnsä asiakastai potilaslähtöisesti ja toimintaympäristöönsä sopivaksi.• työskentelee suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti sekä toimii annettujen ohjeiden mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee työnsä itsenäisesti asiakas- tai potilaslähtöisesti ja toimintaympäristöönsä sopivaksi sekä hahmottaa työnsä kokonaisuutena.• työskentelee suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti sekä toimii tarkoituksenmukaisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee työnsä itsenäisesti asiakas- tai potilaslähtöisesti ottaen huomioon toimintaympäristönsä erityispiirteitä ja muuttaa toimintaansa joustavasti.• työskentelee suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti sekä toimii tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti muuttuvissa tilanteissa.

Jalkoehoitosuunnitelman laatiminen, toteuttaminen ja arviointi	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• tunnistaa asiakkaan tai potilaan jalkoehoidon tarpeet ja laatii asiakaslähtöisen asiakkaan tai potilaan ohjauksen ja jalkoehoidon kirjallisen suunnitelman, jota toteuttaa ja arvioi.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• tunnistaa asiakas- ja voimavaralähtöisesti asiakkaan tai potilaan jalkoehoidon tarpeet, laatii asiakaslähtöisen asiakkaan tai potilaan ohjauksen ja jalkoehoidon kirjallisen suunnitelman hoitotyön toimintoluokituksen tai kunkin toimintaympäristön käytössä olevan suunnitelman mukaan ja toteuttaa ja arvioi sitä toimintaympäristön ohjeiden mukaan itsenäisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• tunnistaa monipuolisesti, asiakas- ja voimavaralähtöisesti asiakkaan tai potilaan jalkoehoidon tarpeet, laatii asiakaslähtöisen asiakkaan tai potilaan ohjauksen ja jalkoehoidon kirjallisen suunnitelman hoitotyön toimintoluokituksen tai kunkin toimintaympäristön käytössä olevan suunnitelman mukaan ja toteuttaa ja arvioi sitä monipuolisesti ja kriittisesti.

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> vastaa työryhmän tai verkoston jäsenenä kirjaamisesta sekä asiakastai potilasasiakirjoista niin, että jalkojenhoidon laatu sekä asiakkaan tai potilaan ja työntekijän oikeusturva toteutuvat. tekee jalkojenhoitotyötä työryhmän tai verkoston jäsenenä kustannustietoisesti noudattaen toimintaympäristön vahvistamia hoito- ja toimintaohjeita sekä laatusuosituksia.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> vastaa itsenäisesti kirjaamisesta sekä asiakas- tai potilasasiakirjoista niin, että jalkojenhoidon laatu sekä asiakkaan tai potilaan ja työntekijän oikeusturva toteutuvat. tekee jalkojenhoitotyötä itsenäisesti ja kustannustietoisesti noudattaen toimintaympäristön vahvistamia hoito- ja toimintaohjeita sekä laatusuosituksia ja arvioi jalkojenhoidon laatua.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> vastaa itsenäisesti ja ymmärrettävästi kirjaamisesta sekä asiakas- tai potilasasiakirjoista niin, että jalkojenhoidon laatu sekä asiakkaan tai potilaan ja työntekijän oikeusturva toteutuvat. tekee jalkojenhoitotyötä itsenäisesti ja kustannustietoisesti noudattaen toimintaympäristön vahvistamia hoito- ja toimintaohjeita sekä laatusuosituksia ja arvioi ja kehittää jalkojenhoitotyön laatua tekemällä kehittämis ehdotuksia.

Osaamisen tuoteistamisen suunnittelu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ohjattuna osaamisen tuoteistamista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja selvittää työssään oman osaamisensa tuoteistamismahdollisuuksia .
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja kehittää aktiivisesti yrittäjyysvalmiuksiaan ja arvioi realistisesti oman osaamisensa tuoteistamismahdollisuuksia .

2. TYÖMENETELMIEN,- VÄLINEIDEN JA MATERIAALIN HALLINTA

Terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> arvioi työryhmän tai verkoston jäsenenä asiakkaan tai potilaan jalkaterveyttä, tukee häntä terveyden ja hyvinvoinnin sekä ravitsemuksen edistämässä ja työryhmän tai verkoston tukemana toteuttaa yksilö- ja ryhmäohjauksella eriikäisten tai erilaisissa elämäntilanteissa olevien asiakkaiden tai potilaiden jalkaterveyden edistämistä. tukee asiakasta tai potilasta selviytymään sosiaalisissa ongelmassa (esim. syrjäytyminen, yksinäisyys, kaltoinkohtelu, perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhka ja päihdeongelmat).
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> arvioi itsenäisesti asiakkaan tai potilaan jalkaterveyttä, tukee häntä terveyden ja hyvinvoinnin sekä ravitsemuksen edistämässä ja toteuttaa yksilö- ja ryhmäohjauksella eri-ikäisten tai erilaisissa elämäntilanteissa olevien asiakkaiden tai potilaiden jalkaterveyden edistämistä. tukee asiakasta tai potilasta ja hänen läheisiään selviytymään sosiaalisissa ongelmassa sekä puuttuu niihin mahdollisimman varhain.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> arvioi itsenäisesti asiakkaan tai potilaan jalkaterveyttä, tukee häntä oma-aloitteisesti ja monipuolisesti terveyden ja hyvinvoinnin sekä ravitsemuksen edistämässä ja suunnittelee ja toteuttaa sujuvasti ja motivoivasti yksilö- ja ryhmäohjauksella eri-ikäisten tai erilaisissa elämäntilanteissa olevien asiakkaiden tai potilaiden jalkaterveyden edistämistä. tukee asiakasta tai potilasta ja hänen läheisiään selviytymään sosiaalisissa ongelmassa sekä puuttuu niihin mahdollisimman varhain, pyrkii toimillaan ennaltaehkäisemään sosiaalisten ongelmien syntymistä sekä ohjaa asiakasta tai potilasta käyttämään asiantuntijaapua.

Asiakaspalvelu ja viestintä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> palvelee asiakkaita tai potilaita vastuullisesti vastaanottotilanteissa ja puhelimesta ja käyttää selkokieltä sekä asiakasta kunnioittavaa puhetta. huolehtii ohjeita apuna käyttäen jalkojenhoidon asiakaslaskutuksesta työyhteisön käytännön mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> palvelee asiakkaita tai potilaita yksilöllisesti ja vastuullisesti vastaanottotilanteissa ja puhelimesta ja käyttää luontevasti selkokieltä ja asiakasta kunnioittavaa puhetta sekä hyödyntää puhetta korvaavia kommunikaatiomenetelmiä. huolehtii itsenäisesti jalkojenhoidon asiakaslaskutuksesta työyhteisön käytännön mukaisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee itsenäisesti ja vastuullisesti yksilöllisessä asiakaspalvelussa, käyttää sujuvasti selkokieltä ja asiakasta kunnioittavaa puhetta sekä hyödyntää joustavasti puhetta korvaavia kommunikaatiomenetelmiä myös haasteellisissa asiakaspalvelutilanteissa. huolehtii itsenäisesti ja vastuullisesti jalkojenhoidon asiakaslaskutuksesta työyhteisön käytännön mukaisesti.

Jalkojenhoito	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • valmistelee ohjeiden mukaisesti toimivan jalkojenhoitotilan esim. hoitolassa, laitoshoidossa ja kodissa. • tutkii tavallisimpia menetelmiä käyttäen erikäisen asiakkaan tai potilaan jalkaterveyden. • tutkii tavallisimpia menetelmiä käyttäen erikäisen asiakkaan tai potilaan ihon ja kynsien, pehmytkudosten, alaraajojen verenkierron ja ääreishermoston tilan sekä asiakkaan kokeman kivun. • kirjaa asiakas- tai potilastiedot ja laatii jalkojenhoitosuunnitelman sekä kirjaa toteutuneen hoidon ohjeita noudattaen ja käsittelee asiakirjoja säädösten mukaan. • hoitaa turvallisesti ja asiakas- tai potilaslähtöisesti tavallisimmilla hoitomenetelmillä jalkojen ihomuutokset (esim. syylät, känsät, kovettumat, pykimät, rakot, kynsivallin tulehdukset). • hoitaa turvallisesti ja asiakas- tai potilaslähtöisesti tavallisimmilla hoitomenetelmillä varpaiden kynsimuutokset (esim. pitkät kynnet, paksut kynnet, sienikynnet, torakynnet ja sisään kasvaneet kynnet). • hoitaa jalkaterän ihon ja kynnet turvallisesti ulkoisesti käytettävillä itsehoitolääkkeillä, ottaa huomioon lääkehoidon vaikutukset ja haittavaikutukset sekä ohjaa asiakasta tai potilasta toteuttamaan ulkoista lääkehoitoa • valitsee jalkojenhoitoon yksilöllisesti sopivan valmiin kevennystuotteen, käyttää valmiita kevennystuotteita ohjeiden mukaisesti ja ohjaa niiden käytön. • ohjaa asiakkaalle tai potilaalle jalkavoimistelun sekä tekee passiivista liikehoitoa ohjeen mukaisesti. • tunnistaa työryhmän tai verkoston jäsenenä jalkojenhoitoon asiakkaan tai potilaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kuntoutuksen palvelujen tarpeita ja ohjaa häntä perustason palvelujen käyttöön. • tunnistaa työryhmän tai verkoston jäsenenä jalkojenhoitoon asiakkaan tai potilaan apuvälineiden tarpeen ja ohjaa niiden hankinnassa ja käytössä. • työskentelee työryhmän tai verkoston jäsenenä eri kulttuureista tulevien jalkojenhoitoon asiakkaiden tai potilaiden kanssa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • valmistelee toimivan jalkojenhoitotilan esim. hoitolassa, laitoshoidossa ja kodissa, ottaen valmistelussa huomioon asiakkaan tai potilaan toimintakyvyn. • tutkii kattavasti erilaisia menetelmiä käyttäen erikäisen asiakkaan tai potilaan jalkaterveyden. • tutkii kattavasti erilaisia menetelmiä käyttäen erikäisen asiakkaan tai potilaan ihon ja kynsien, pehmytkudosten, alaraajojen verenkierron ja ääreishermoston tilan sekä asiakkaan kokeman kivun. • kirjaa asianmukaisesti tutkimisen, jalkojenhoitosuunnitelman ja toteutuneen hoidon sekä jatkohoitosuunnitelman ja käsittelee asiakirjoja säädösten mukaan potilasturvallisuuden huomioiden. • hoitaa itsenäisesti ja turvallisesti sekä asiakas- tai potilaslähtöisesti erilaisilla hoitomenetelmillä jalkojen ihomuutokset (esim. syylät, känsät, kovettumat, pykimät, rakot, kynsivallin tulehdukset). • hoitaa itsenäisesti ja turvallisesti sekä asiakas- tai potilaslähtöisesti erilaisilla hoitomenetelmillä varpaiden kynsimuutokset (esim. pitkät kynnet, paksut kynnet, sienikynnet, torakynnet ja sisään kasvaneet kynnet).

	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa jalkaterän ihon ja kynnet itsenäisesti ja turvallisesti ulkoisesti käytettävillä itsehoitolääkkeillä, ottaa huomioon lääkehoidon vaikutukset ja haittavaikutukset sekä ohjaa asiakasta tai potilasta toteuttamaan ulkoista lääkehoitoa sekä seuraamaan vaikuttavuutta. • valitsee jalkojenhoidossa käytettävät kevennysmateriaalit asiakastai potilaslähtöisesti, hyödyntää valmistuotteita sekä suunnittelee ja valmistaa yksilöllisesti sopivan kevennystuotteen huomioiden asiakkaan toimintakyvyn ja ohjaa asiakasta tai potilasta kevennystuotteen käytössä ja huollossa. • ohjaa itsenäisesti asiakkaalle tai potilaalle yksilöllisesti sopivan jalkavoimistelun sekä tekee passiivista liikehoitoa. • tunnistaa jalkojenhoidon asiakkaan tai potilaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kuntoutuksen palvelujen tarpeita ja ohjaa häntä tarpeenmukaisten palvelujen käyttöön. • tunnistaa oma-aloitteisesti jalkojenhoidon asiakkaan tai potilaan apuvälineiden tarpeen ja ohjaa niiden hankinnassa ja käytössä. • ottaa työskentelyssään huomioon eri kulttuureista tulevien jalkojenhoidon asiakkaiden tai potilaiden tarpeita.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • valmistele sujuvasti toimivan jalkojenhoitotilan esim. hoitolassa, laitoshoidossa ja kodissa ottaen valmistelussa huomioon asiakkaan tai potilaan tarpeet sekä toimintakyvyn. • tutkii sujuvasti ja monipuolisesti erilaisia menetelmiä käyttäen erikäisen asiakkaan tai potilaan jalkaterveyden. • tutkii sujuvasti ja monipuolisesti erilaisia menetelmiä käyttäen erikäisen asiakkaan tai potilaan ihon ja kynsien, pehmytkudosten, alaraajojen verenkierron ja ääreishermoston tilan sekä asiakkaan kokeman kivun. • kirjaa monipuolisesti ja ymmärrettävästi tutkimisen, jalkojenhoitosuunnitelman ja toteutuneen hoidon sekä jatkohoitosuunnitelman ja käsittelee asiakirjoja säädösten mukaan potilasturvallisuuden huomioiden. • valitsee joustavasti asiakastai potilaslähtöiset hoitomenetelmät perustellen valintansa ja hoitaa sujuvasti ja itsenäisesti sekä asiakastai potilaslähtöisesti erilaisilla hoitomenetelmillä jalkojen ihomuutokset (esim. syylät, känsät, kovettumat, pykimät, rakot, kynsivallin tulehdukset) varmistaen turvallisuuden. • valitsee joustavasti asiakas- tai potilaslähtöiset hoitomenetelmät perustellen valintansa ja hoitaa sujuvasti ja itsenäisesti sekä asiakastai potilaslähtöisesti erilaisilla hoitomenetelmillä varpaiden kynsimuutokset (esim. pitkät kynnet, paksut kynnet, sienikynnet, torakynnet ja sisään kasvaneet kynnet) varmistaen turvallisuuden. • hoitaa jalkaterän ihon ja kynnet itsenäisesti ja sujuvasti sekä turvallisuuden varmistaen ulkoisesti käytettävillä itsehoitolääkkeillä, ottaa monipuolisesti huomioon lääkehoidon vaikutukset ja haittavaikutukset sekä ohjaa asiakas- tai potilaslähtöisesti ulkoisen lääkehoidon toteutuksessa sekä vaikuttavuuden seurannassa. • valitsee jalkojenhoidossa käytettävät kevennysmateriaalit asiakas- tai potilaslähtöisesti, hyödyntää valmistuotteita sekä suunnittelee ja valmistaa yksilöllisesti sopivan kevennystuotteen sujuvasti ottaen huomioon sen toimivuuden, esteettisyyden ja asiakkaan toimintakyvyn, ohjaa asiakas tai potilaslähtöisesti kevennystuotteen käytön, huollon ja seurannan sekä tarvittaessa varmista jatkohoidon. • ohjaa itsenäisesti ja aktiivisesti asiakkaalle tai potilaalle yksilöllisesti sopivan jalkavoimistelun sekä tekee monipuolisesti passiivista liikehoitoa.

	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa jalkojenhoidon asiakkaan tai potilaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kuntoutuksen palvelujen tarpeita ja neuvoo häntä asiakaslähtöisten, erilaisten vaihtoehtoisten palvelujen käytössä. tunnistaa itsenäisesti jalkojenhoidon asiakkaan tai potilaan apuvälineiden tarpeen ja ohjaa niiden hankinnassa ja käytössä sekä ottaa huomioon niiden merkityksen toimintakyvyn edistämiseksi. ottaa työskentelyssään kokonaisvaltaisesti huomioon eri kulttuureista tulevien jalkojenhoidon asiakkaiden tai potilaiden tarpeet.
--	---

Ohjaaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ohjaa asiakasta tai potilasta jalkojen omahoidossa (esim. kenkien ja sukkien valinta, ihon ja kynsien hoito, jalkahygienia, jalkavoimistelu) suositusten mukaisesti. kysyy asiantuntijalta neuvoa jalkojenhoidon asiakkaan tai potilaan jatkohoitotarpeen arvioimiseen. ohjaa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä sekä asiakkaan tai potilaan avustajaa jalkojenhoidon toteutuksessa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ohjaa asiakaslähtöisesti ja motivoi asiakasta tai potilasta jalkojen omahoidossa (esim. kenkien ja sukkien valinta, ihon ja kynsien hoito, jalkahygienia, jalkavoimistelu). ohjaa tarvittaessa jalkojenhoidon asiakkaan tai potilaan muulle terveydenhuollon asiantuntijalle. ohjaa aktiivisesti sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä sekä asiakkaan tai potilaan avustajaa jalkojenhoidon toteutuksessa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> ohjaa perustellen ja asiakaslähtöisesti sekä motivoi asiakasta tai potilasta jalkojen omahoidossa (esim. kenkien ja sukkien valinta, ihon ja kynsien hoito, jalkahygienia, jalkavoimistelu) ja varmistaa omahoidon toteutumismahdollisuudet. arvioi jalkojenhoidon asiakkaan tai potilaan jatkohoidon tarpeen ja tarvittaessa kirjoittaa lähetteen sekä ohjaa asiakkaan tai potilaan muulle terveydenhuollon asiantuntijalle. ohjaa aktiivisesti ja monipuolisesti perustellen sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä sekä asiakkaan tai potilaan avustajaa jalkojenhoidon toteutuksessa.

Aseptinen työskentely	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii itsenäisesti asiakkaan tai potilaan jalkojenhoitoympäristön puhtaanapidosta niin, että mikrobit tai tartunnat eivät leviä. • huolehtii omasta hygieniastaan ja suojavaatteen puhtaudesta ja käyttää suojaimia. • toteuttaa ohjeiden mukaisesti jalkojenhoitoa aseptista työjärjestystä noudattaen. • toimii välinehuollossa aseptiikan ohjeiden mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii itsenäisesti ja omaaloitteisesti asiakkaan tai potilaan jalkojenhoitoympäristön puhtaanapidosta niin, että mikrobit tai tartunnat eivät leviä. • huolehtii omasta hygieniastaan ja suojavaatteen puhtaudesta sekä ottaa huomioon tartuntojen leviämisen mahdollisuuden ja käyttää suojaimia tarpeenmukaisesti. • suunnittelee ja toteuttaa jalkojenhoitoa aseptista työjärjestystä noudattaen. • toimii välinehuollossa itsenäisesti ottaen huomioon aseptiikan periaatteet.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii itsenäisesti ja aktiivisesti asiakkaan tai potilaan jalkojenhoitoympäristön puhtaanapidosta niin, että mikrobit tai tartunnat eivät leviä, varmistaa monipuolisesti työ- ja potilasturvallisuuden. • huolehtii omasta hygieniastaan ja suojavaatteen puhtaudesta sekä ennaltaehkäisee monipuolisesti tartuntojen leviämisen käyttäen suojaimia tarpeen mukaisesti. • suunnittelee ja toteuttaa sujuvasti jalkojenhoitoa aseptista työjärjestystä noudattaen. • toimii välinehuollossa itsenäisesti ja sujuvasti ottaen huomioon aseptiikan periaatteet ja varmistaa monipuolisesti aseptisen toiminnan laadun.

Työvälineiden ja materiaalien käyttäminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • huoltaa jalkojenhoidossa käytetyt välineet ja laitteet ohjeen mukaisesti, tekee yhteistyötä välinehuollon kanssa ja toimittaa ohjeita noudattaen epäkuntoiset välineet ja laitteet huoltoon. • käyttää jalkojenhoidossa välineitä ja laitteita turvallisesti. • käyttää kertakäyttötuotteita tarkoituksenmukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • huoltaa jalkojenhoidossa käytetyt välineet ja laitteet itsenäisesti, tekee yhteistyötä välinehuollon kanssa ja toimittaa itsenäisesti epäkuntoiset välineet ja laitteet huoltoon. • valitsee jalkojenhoidossa käytettävät välineet ja laitteet asiakas- tai potilaslähtöisesti ja käyttää niitä turvallisesti. • käyttää kertakäyttötuotteita tarkoituksenmukaisesti, ottaen huomioon taloudellisuuden ja kertyvän jätteen määrän niiden käytössä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • huoltaa jalkojenhoidossa käytetyt välineet ja laitteet itsenäisesti ja sujuvasti sekä varmistaa niiden toimintaturvallisuuden, tekee joustavasti yhteistyötä välinehuollon kanssa ja toimittaa itsenäisesti sekä oma-aloitteisesti epäkuntoiset välineet ja laitteet huoltoon. • valitsee jalkojenhoidossa käytettävät välineet ja laitteet asiakas- tai potilaslähtöisesti ottaen huomioon toiminnan taloudellisuuden ja käyttää välineitä ja laitteita sujuvasti ja turvallisesti. • valitsee ja käyttää kertakäyttötuotteita tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti ja huolehtii aktiivisesti jätteiden asianmukaisesta lajittelusta.

Työn kehittäminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee yhteistyötä jalkojenhoidon asiakkaan tai potilaan hoidon moniammatillisessa verkostossa ja toimii omalla vastuualueellaan. • kehittää jalkojenhoidon ammattitaitoaan saamansa palautteen mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • tekee oma-aloitteisesti yhteistyötä jalkojenhoidon asiakkaan tai potilaan hoidon moniammatillisessa verkostossa ja toimii omalla vastuualueellaan. • pyytää palautetta ja kehittää jalkojenhoidon ammattitaitoaan palautteen mukaisesti, on kiinnostunut alasta ja hakee siihen liittyvää tietoa kehittääkseen itseään.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • tekee aktiivisesti ja sujuvasti yhteistyötä jalkojenhoidon asiakkaan tai potilaan hoidon moniammatillisessa verkostossa, ja konsultoi muita asiantuntijoita, tiedottaa toiminnastaan ja toimii omalla vastuualueellaan. • arvioi toimintaansa, pyytää palautetta ja kehittää monipuolisesti jalkojenhoidon ammattitaitoaan saamansa palautteen pohjalta, on kiinnostunut alasta ja hakee monipuolisesti siihen liittyvää tietoa kehittääkseen itseään.

3. TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Jalkojen tutkimista koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">hyödyntää jalkojenhoitotyössään tutkittua tietoa sairauksien vaikutuksista alaraajoihin, ihmiskehon rakenteellisesta ja toiminnallisesta anatomiasta sekä fysiologiasta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">perustelee toimintaansa jalkojenhoitotyössä tutkituilla tiedoillaan sairauksien vaikutuksista alaraajoihin, ihmiskehon rakenteellisesta ja toiminnallisesta anatomiasta sekä fysiologiasta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">perustelee monipuolisesti toimintaansa jalkojenhoitotyössä tutkituilla tiedoilla sairauksien vaikutuksista alaraajoihin, ihmiskehon rakenteellisesta ja toiminnallisesta anatomiasta sekä fysiologiasta.

Jalkojenhoitoa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää jalkojenhoitotyössään tutkittua tietoa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, elimistön rakenteesta ja toiminnasta, ravitsemuksesta sekä ihmisen toimintakyvystä, liikkumisesta ja liikkumisen apuvälineistä. • hyödyntää työssään tietoa sairauksista (mm. hermostoperäiset sekä sydäntä ja verisuonistoa vaurioittavat sairaudet, mielenterveysongelmat ja muistihäiriöt) sekä niiden vaikutuksista alaraajoihin. • hyödyntää työssään perustietoa sosiaalisista ongelmista, alkoholin, huumeiden ja lääkkeiden väärinkäytön sekä tupakan vaikutuksista alaraajoihin. • hyödyntää työssään tietoa eri-ikäisten tavallisimmista alaraajojen erityisesti jalkaterien virheasunnoista ja rasitusvammoista, niiden syistä, oireista ja hoidon periaatteista. • hyödyntää jalkojenhoitotyössään tietoa tavallisimmista iho- ja kynsimuutoksista, niiden syistä, oireista ja hoidon periaatteista. • noudattaa kestävän kehityksen ja taloudellisuuden periaatteita valitessaan jalojenhoidon työvälineitä ja materiaaleja. • hyödyntää jalkojenhoitotyössään tietoa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmästä ja palvelujen tuottajista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa jalkojenhoitotyössä tutkituilla tiedoilla terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, elimistön rakenteesta ja toiminnasta, ravitsemuksesta sekä ihmisen toimintakyvystä, liikkumisesta ja liikkumisen apuvälineistä. • perustelee toimintaansa tiedoilla sairauksista (mm. hermostoperäiset sekä sydäntä ja verisuonistoa vaurioittavat sairaudet, mielenterveysongelmat ja muistihäiriöt) sekä niiden vaikutuksista alaraajoihin. • perustelee toimintaansa perustiedoilla sosiaalisista ongelmista, alkoholin, huumeiden ja lääkkeiden väärinkäytön sekä tupakan vaikutuksista alaraajoihin. • perustelee toimintaansa tiedoilla eri-ikäisten tavallisimmista alaraajojen erityisesti jalkaterien virheasunnoista ja rasitusvammoista, niiden syistä, oireista ja hoidon periaatteista. • perustelee toimintaansa jalkojenhoitotyössä tiedoilla tavallisimmista iho- ja kynsimuutoksista, niiden syistä, oireista ja hoidon periaatteista. • perustelee asiakas- tai potilaslähtöisesti valitessaan jalkojenhoitoon työvälineitä ja materiaaleja sekä noudattaa kestävän kehityksen ja taloudellisuuden periaatteita. • perustelee toimintaansa jalkojenhoitotyössä tiedoilla sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmästä ja palvelujen tuottajista.
Kiihtävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa jalkojenhoitotyössä tutkituilla tiedoilla terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, elimistön rakenteesta ja toiminnasta, ravitsemuksesta sekä ihmisen toimintakyvystä, liikkumisesta ja liikkumisen apuvälineistä. • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla sairauksista (mm. hermostoperäiset sekä sydäntä ja verisuonistoa vaurioittavat sairaudet, mielenterveysongelmat ja muistihäiriöt) sekä niiden vaikutuksista alaraajoihin. • perustelee monipuolisesti toimintaansa perustiedoilla sosiaalisista ongelmista, alkoholin, huumeiden ja lääkkeiden väärinkäytön sekä tupakan vaikutuksista alaraajoihin. • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla eriikäisten tavallisimmista alaraajojen erityisesti jalkaterien virheasunnoista

	<p>ja rasitusvammoista, niiden syistä, oireista ja hoidon periaatteista.</p> <ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa jalkojenhoitotyössä tiedoilla tavallisimmista iho- ja kynsimuutoksista, niiden syistä, oireista ja hoidon periaatteista • perustelee monipuolisesti sekä asiakas- tai potilaslähtöisesti valitessaan jalkojenhoidon työvälineitä ja materiaaleja ja noudattaa kestäväen kehityksen ja taloudellisuuden periaatteita. • perustelee monipuolisesti toimintaansa jalkojenhoitotyössä tiedoilla sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmästä ja palvelujen tuottajista.
--	--

Diabeetikon jalkojenhoitoa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää jalkojenhoitotyössään tietoa metabolisesta oireyhtymästä ja diabeteksestä sekä niiden vaikutuksista alaraajoihin ja jalkaterveyteen.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa jalkojenhoitotyössä tiedoilla metabolisesta oireyhtymästä ja diabeteksestä sekä niiden vaikutuksista alaraajoihin ja jalkaterveyteen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa jalkojenhoitotyössä tiedoilla metabolisesta oireyhtymästä ja diabeteksestä sekä niiden vaikutuksista alaraajoihin ja jalkaterveyteen.

Tuki- ja liikuntaelinsairaahan jalkojenhoitoa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää jalkojenhoitotyössään tietoa tuki- ja liikuntaelinsairauksien (esim. nivelreuma, artroosi, osteoporoosi, fibromyalgia, nivelpsoriaasi ja kihti) vaikutuksista alaraajoihin ja jalkaterveyteen.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa jalkojenhoitotyössä tiedoilla tuki- ja liikuntaelinsairauksien (esim. nivelreuma, artroosi, osteoporoosi, fibromyalgia, nivelpsoriaasi ja kihti) vaikutuksista alaraajoihin ja jalkaterveyteen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa jalkojenhoitotyössä tiedoilla tuki- ja liikuntaelinsairauksien (esim. nivelreuma, artroosi, osteoporoosi, fibromyalgia, nivelpsoriaasi ja kihti) vaikutuksista alaraajoihin ja jalkaterveyteen.

Ihosairaahan jalkojenhoitoa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää jalkojenhoitotyössään tietoa ihosairauksien (esim. psoriaasi, ekseemat) vaikutuksista alaraajoihin ja jalkaterveyteen.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa jalkojenhoitotyössä tiedoilla ihosairauksien (esim. psoriaasi, ekseemat) vaikutuksista alaraajoihin ja jalkaterveyteen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa jalkojenhoitotyössä tiedoilla ihosairauksien (esim. psoriaasi, ekseemat) vaikutuksista alaraajoihin ja jalkaterveyteen.

Ikääntyneiden jalkojenhoitoa koskevan tiedon hallinta

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">hyödyntää työssään tietoa ikääntymisen vaikutuksista elimistöön sekä liikunta- ja toimintakykyyn sekä erityisesti jalkaterveyteen.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">perustelee toimintaansa tiedoilla ikääntymisen vaikutuksista elimistöön sekä liikunta- ja toimintakykyyn sekä erityisesti jalkaterveyteen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla ikääntymisen vaikutuksista elimistöön sekä liikunta- ja toimintakykyyn sekä erityisesti jalkaterveyteen.

Kevennyshoitoa koskevan tiedon hallinta

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">hyödyntää työssään tietoa jalkaterän toiminnasta.hyödyntää työssään tietoa kevennystuotteiden materiaaleista ja niiden käsittelystä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">perustelee toimintaansa tiedoilla jalkaterän toiminnasta.perustelee toimintaansa tiedoilla kevennystuotteiden materiaaleista ja niiden käsittelystä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla jalkaterän toiminnasta.perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla kevennystuotteiden materiaaleista ja niiden käsittelystä.

Hierontaa koskevan tiedon hallinta

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">hyödyntää työssään tietoa jalkojen hieronnasta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">perustelee toimintaansa tiedoilla jalkojen hieronnasta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla jalkojen hieronnasta.

Liikehoitoa koskevan tiedon hallinta

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">hyödyntää työssään tietoa alaraajojen liikehoidosta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">perustelee toimintaansa tiedoilla alaraajojen liikehoidosta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla alaraajojen liikehoidosta.

Lääkehoitoa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa lääkehoidosta, lääkkeiden sivu- ja haittavaikutuksista ja sairauksien lääkehoidosta aiheutuvista alaraajaongelmista sekä iho- ja kynsimuutoksista • hyödyntää työssään tietoa jalkojenhoidossa ulkoisesti käytettävistä lääkeaineista. • hyödyntää työssään tietoa lääkehoitoa ohjaavista säädöksistä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa tiedoilla lääkehoidosta, lääkkeiden sivu- ja haittavaikutuksista ja sairauksien lääkehoidosta aiheutuvista alaraajaongelmista sekä iho- ja kynsimuutoksista. • perustelee toimintaansa tiedoilla jalkojenhoidossa ulkoisesti käytettävistä lääkeaineista. • perustelee toimintaansa tiedoilla lääkehoitoa ohjaavista säädöksistä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla lääkehoidosta, lääkkeiden sivu- ja haittavaikutuksista sekä sairauksien lääkehoidosta aiheutuvista alaraajaongelmista sekä iho- ja kynsimuutoksista. • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla jalkojenhoidossa ulkoisesti käytettävistä lääkeaineista. • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla lääkehoitoa ohjaavista säädöksistä.

Aseptiikkaa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa mikrobiologiasta ja tartuntojen leviämisen ehkäisystä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • soveltaa työssään tietoa mikrobiologiasta ja tartuntojen leviämisen ehkäisystä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • soveltaa ja perustelee työssään monipuolisesti tietoa mikrobiologiasta ja tartuntojen leviämisen ehkäisystä.

Ohjaamista koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa ohjauksen ja neuvonnan periaatteista ja ohjausmenetelmistä sekä jalkojenhoidosta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee ohjaustoimintaansa tiedoilla ohjauksesta, neuvonnasta ja ohjausmenetelmistä sekä jalkojenhoidosta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti ohjaustoimintaansa tiedoilla ohjauksesta, neuvonnasta ja ohjausmenetelmistä sekä jalkojenhoidosta.

Välineistöä ja laitteistoja koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa jalkojenhoidon laitteista ja välineistä sekä niiden huoltoon käytettävistä laitteista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa tiedoilla jalkojenhoidon laitteista ja välineistä sekä niiden huoltoon käytettävistä laitteista.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla jalkojenhoidon välineistä ja laitteista sekä niiden huoltoon käytettävistä laitteista.

Yrittäjyyttä ja osaamisen tuotteistamista koskevan tiedon hallinta

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">hyödyntää ohjattuna työssään tietoa hoitotyön yrittäjyydestä ja sisäisen yrittäjyyden merkityksestä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">hyödyntää työssään tietoa hoitotyön yrittäjyydestä ja osaamisensa tuotteistamisesta ja toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">hyödyntää monipuolisesti työssään tietoa hoitotyön yrittäjyydestä ja osaamisensa tuotteistamisesta ja toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.

Työehtosopimusta, työnhakuasiakirjoja ja työsopimusta koskevan tiedon hallinta

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">osoittaa työssään tietonsa lähihoitajan työhön liittyvistä työehtosopimuksen mukaisista oikeuksista ja velvollisuuksista sekä työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">perustelee toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla ja osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">perustelee monipuolisesti toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla ja osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.

Monikulttuurisuutta koskevan tiedon hallinta

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">ottaa työssään huomioon eri kulttuurien ja uskontojen vaikutukset asiakkaan tai potilaan jalkojenhoitoon.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">perustelee toimintaansa tiedolla eri kulttuurien ja uskontojen vaikutuksista asiakkaan tai potilaan jalkojenhoitoon.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla eri kulttuurien ja uskontojen vaikutuksista asiakkaan tai potilaan jalkojenhoitoon.

**Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa
Alakohtainen kielitaidon hallinta suomenkielisillä**

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">palvelee asiakkaita ja potilaita suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">palvelee asiakkaita ja potilaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">palvelee asiakkaita tai potilaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta ruotsinkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita tai potilaita ruotsin kielellä, hoitaa palvelutilanteen suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta yhdellä vieraalla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita tai potilaita ruotsin kielellä, hoitaa palvelutilanteen joustavasti suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen yhdellä vieraalla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita tai potilaita ruotsin ja suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta muunkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa palvelutilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä selviytyy auttavasti palvelutilanteesta yhdellä muulla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa palvelutilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä vieraalla kielellä ja selviytyy auttavasti toisella kotimaisella kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita tai potilaita suomen tai ruotsin kielellä, hoitaa palvelutilanteen joustavasti toisella kotimaisella kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta vieraskielisessä koulutuksessa	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa palvelutilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä auttaa palvelutilanteessa asiakkaan eteenpäin yhdellä muulla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa palvelutilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä muulla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita tai potilaita koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä muulla kielellä.

4. ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan. tekee työhönsä liittyviä valintoja ja päätöksiä sekä ratkaisee ongelmia.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan sekä pyytää tarvittaessa ohjausta. tekee oma-aloitteisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia sekä hankkii lisätietoa ratkaisuilleen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hankkii, jäsentää ja arvioi tietoa sekä soveltaa aiemmin opittua muuttuvissa työtilanteissa, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan sekä antaa palautetta esittäen rakentavia ratkaisuvaihtoehtoja ja pyytää ohjausta tarvittaessa tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia, ja perustelee toimintaansa ammatillisilla tiedoilla ja hankkii tarvittaessa lisätietoa.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti ja toimii vastuullisesti moniammatillisessa työryhmässä ilmaisee itseään ymmärrettävästi ja asianmukaisesti sekä suullisesti että kirjallisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti ja edistää asiakkaan tai potilaan hyvinvointia vuorovaikutuksellisin keinoin sekä toimii vastuullisesti ja yhteistyökykyisesti. ilmaisee itseään ammatillisesti, asianmukaisesti ja selkeästi sekä suullisesti että kirjallisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti ja edistää asiakkaan tai potilaan hyvinvointia omaaloitteisesti ja yksilöllisesti vuorovaikutuksellisin keinoin sekä hyödyntää asiakkailta tai potilailta tai heidän läheisiltä työstään saamaansa hyvää palautetta ammatillisessa kehittämisessään. ilmaisee itseään ammatillisesti, omaaloitteisesti ja luontevasti sekä suullisesti että kirjallisesti.

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee jalkojenhoidossa sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, toimintaperiaatteiden, säädösten ja säännösten mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee jalkojenhoidossa sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, toimintaperiaatteiden, säädösten ja säännösten mukaisesti ja perustelee toimintaansa niillä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee jalkojenhoidossa sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, toimintaperiaatteiden, säädösten ja säännösten mukaisesti ja perustelee monipuolisesti niillä toimintaansa.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työpaikan työhyvinvointi- ja työsuojeluohjeita sekä palo- ja sähköturvallisuusmääräyksiä sekä ehkäisee työn aiheuttamia terveysvaaroja sekä tarvittaessa suojaa asiakkaan tai potilaan sekä itsensä niiltä. työskentelee ergonomisesti oikein ja ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja. toimii työpaikan hygieniakäytäntöjen ja aseptisen työjärjestyksen mukaisesti ja huolehtii henkilökohtaisesta hygieniastaan. antaa ensiavun ja peruselvytyksen. huolehtii omasta työkyvystään, turvallisuudestaan, hyvinvoinnistaan ja terveydestään. kohtaa työryhmän jäsenenä haasteellisesti käyttäytyviä asiakkaita tai potilaita ja toimii työyhteisön toimintaperiaatteiden mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työpaikan työhyvinvointi- ja työsuojeluohjeita ja palo- ja sähköturvallisuusmääräyksiä, ehkäisee työn aiheuttamia terveysvaaroja sekä tarvittaessa suojaa asiakkaan tai potilaan sekä itsensä niiltä ja ylläpitää omalta osaltaan hyvää työilmapiiriä. käyttää ergonomisesti oikeita työskentelytapoja ja ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja. toimii aseptisten periaatteiden mukaisesti. antaa ensiavun ja peruselvytyksen. huolehtii omasta työkyvystään ja edistää työhyvinvointiaan ja terveyttään sekä ottaa huomioon yksin työskentelyyn liittyvät vaatimukset. kohtaa haasteellisesti käyttäytyviä asiakkaita tai potilaita ja soveltaa työyhteisön toimintaperiaatteita.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työpaikan työhyvinvointi- ja työsuojeluohjeita ja palo- ja sähköturvallisuusmääräyksiä, ehkäisee työn aiheuttamia terveysvaaroja sekä tarvittaessa suojaa asiakkaan tai potilaan sekä itsensä niiltä ja ylläpitää omalta osaltaan hyvää työilmapiiriä sekä tunnistaa siihen haitallisesti vaikuttavia asioita. työskentelee ergonomisesti oikein hyödyntäen asiakkaan voimavaroja ja apuvälineitä sekä kehittää työympäristön ergonomista toimivuutta. soveltaa työssään aseptisen toiminnan periaatteita ja perustelee toimintansa. antaa ensiavun ja peruselvytyksen. huolehtii omasta terveydestään ja työkyvystään sekä edistää omaa ja työyhteisön hyvinvointia sekä ottaa perustellusti huomioon yksin työskentelyyn liittyvät vaatimukset. ehkäisee haasteellisia tilanteita ja kohtaa haasteellisesti käyttäytyviä asiakkaita tai potilaita sekä soveltaa työyhteisön toimintaperiaatteita.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa jalkojenhoidossa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimimalla lähihoitajan työtehtävissä terveyskeskuksessa, sairaalassa, kuntoutuslaitoksessa, vanhusten palveluyksikössä, muussa hoitolaitoksessa tai kotihoidossa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Silta osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.7. Kasvun tukeminen ja ohjaus

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- kunnioittaa asiakkaan arvoja ja kulttuuritaustaa
- tunnistaa eri-ikäisten ja taustaltaan erilaisten asiakkaiden kasvuun ja kehitykseen liittyviä vahvuuksia ja tarpeita
- asettaa kasvua ja kehitystä tukevia tavoitteita
- toimia asiakkaan kasvua ja kehitystä tukevan suunnitelman pohjalta
- arvioida toimintaansa sekä kasvua ja kehitystä tukevan suunnitelman toteutumista
- edistää ja tukea asiakkaan kasvua ja kehitystä sekä terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia
- ohjata ja tukea asiakasta päivittäisissä toiminnoissa
- ohjata erilaisia asiakasryhmiä
- työskennellä eri asiakasryhmiä koskevien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kasvatusalan säädösten, määräysten, ohjeiden ja toimintaperiaatteiden mukaan
- ottaa vastuun oppimisestaan ja arvioida ammatillista kehittymistään
- hakea tietoa ja käyttää tietotekniikkaa ja dokumentointivälineitä
- noudattaa työryhmän sääntöjä ja toimia työyksikön työhyvinvointi- ja -turvallisuusohjeiden mukaan.

Arviointi

1.TYÖPROSESSIEN HALLINTA

Suunnitelmallinen työskentely	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">tunnistaa eri-ikäisten ja taustaltaan erilaisten asiakkaiden kasvuun ja kehitykseen liittyviä vahvuuksia ja tarpeita.asettaa asiakkaan kasvua ja kehitystä tukevia tavoitteita yhdessä asiakkaan ja työryhmän kanssa.toimii työssään perustaen toimintansa asiakkaan kasvua ja kehitystä tukevaan kirjalliseen suunnitelmaan sekä yhteistyöhön työyhteisön ja asiakkaan läheisten kanssa.arvioi omaa toimintaansa ja kirjallisen asiakaslähtöisen suunnitelman toteutumista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">tunnistaa eri-ikäisten ja taustaltaan erilaisten asiakkaiden kasvuun ja kehitykseen liittyviä vahvuuksia ja tarpeita hyödyntäen erilaisia tiedonkeruumenetelmiä.asettaa asiakkaan kasvua ja kehitystä tukevia tavoitteita yhdessä asiakkaan ja työryhmän kanssa siten, että ottaa huomioon asiakkaan iän ja kehitysvaiheen.toimii työssään tavoitteellisesti perustaen toimintansa asiakkaan kasvua ja kehitystä tukevaan kirjalliseen suunnitelmaan yhteistyössä asiakkaan läheisten ja työyhteisön jäsenten kanssa.arvioi realistisesti omaa toimintaansa ja kirjallisen asiakaslähtöisen suunnitelman toteutumista
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">tunnistaa laajasti eri-ikäisten ja taustaltaan erilaisten asiakkaiden kasvuun ja kehitykseen liittyviä vahvuuksia ja tarpeita hyödyntäen monipuolisesti erilaisia tiedonkeruumenetelmiä.asettaa asiakkaan kasvua ja kehitystä tukevia tavoitteita yhdessä asiakkaan, hänen läheisten ja työryhmän kanssa siten, että ottaa huomioon asiakkaan iän, kehitysvaiheen ja elämäntilanteen.toimii työssään tavoitteellisesti ja johdonmukaisesti perustaen toimintansa asiakkaan kasvua ja kehitystä tukevaan kirjalliseen suunnitelmaan yhteistyössä asiakkaan, hänen läheisten ja työyhteisön kanssa.arvioi realistisesti ja monipuolisesti omaa toimintaansa ja kirjallisen asiakaslähtöisen suunnitelman toteutumista.

2. TYÖMENETELMIEN, -VÄLINEIDEN JA MATERIAALIN HALLINTA

Kasvun tukeminen ja ohjaaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> kuuntelee ja havainnoi asiakasta sekä keskustelee asiakkaan kanssa hänen tarpeistaan. tarjoaa asiakkaille toimintamahdollisuuksia sekä käyttää erilaisia materiaaleja, välineitä ja tiloja toiminnassaan. käyttää joitakin toimintaympäristöön soveltuvia menetelmiä asiakkaan kasvun ja kehityksen edistämiseen ja tukemiseen. käyttää luovan toiminnan menetelmiä ja työtapoja kasvun tukemisen välineenä. ohjaa ja neuvoo asiakasta päivittäisessä toiminnassa. tukee asiakkaan hyväksyttävää toimintaa ja asettaa rajoja asiakkaan toiminnalle. ohjaa erilaisia asiakasryhmiä ja tukee asiakkaiden välistä vuorovaikutusta. ottaa huomioon asiakkaan toimintaympäristön turvallisuuden ja viihtyisyyden sekä ylläpitää ympäristön esteettisyyttä hyödyntäen toiminnassaan kestävän kehityksen periaatteita. työskentelee työryhmän tukemana asiakasryhmää koskevien toimintaperiaatteiden ja suositusten mukaisesti (esim. varhaiskasvatuksen suunnitelman ja ehkäisevän lastensuojelutyön periaatteet, ikäihmisten palvelujen laatusuosituksot, mielenterveys- ja päihdetyön kehittämissuunnitelma, liikuntasuosituksot).
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> kuuntelee ja havainnoi asiakasta sekä keskustelee asiakkaan kanssa hänen tarpeistaan. Ottaa huomioon asiakkaan elämäntilanteen. tarjoaa asiakkaille toimintamahdollisuuksia sekä käyttää tarkoituksenmukaisesti materiaaleja, välineitä ja tiloja toiminnassaan. käyttää monipuolisesti erilaisia toimintaympäristöön soveltuvia menetelmiä asiakkaan kasvun ja kehityksen edistämiseen ja tukemiseen. käyttää monipuolisesti luovan toiminnan menetelmiä ja työtapoja kasvun tukemisen välineenä. ohjaa ja neuvoo asiakasta päivittäisessä toiminnassa sekä ottaa hänet huomioon aktiivisena osallistujana. tukee asiakkaan hyväksyttävää toimintaa ja asettaa tarkoituksenmukaisesti rajoja perustellen niitä. ohjaa erilaisia asiakasryhmiä ja tukee aktiivisesti asiakkaiden välistä vuorovaikutusta. rakentaa asiakkaan toimintaympäristöä turvalliseksi ja viihtyisäksi sekä ylläpitää ympäristön esteettisyyttä. Edistää toiminnallaan kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista. työskentelee asiakasryhmää koskevien toimintaperiaatteiden ja suositusten mukaan.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> kuuntelee ja havainnoi sekä keskustelee luontevasti asiakkaan kanssa hänen tarpeistaan. Ottaa huomioon monipuolisesti asiakkaan elämäntilanteen. tarjoaa innostavasti ja motivoivasti asiakkaille toimintamahdollisuuksia sekä käyttää toiminnassaan tarkoituksenmukaisesti ja luovasti materiaaleja, välineitä ja tiloja. käyttää monipuolisesti ja luovasti toimintaympäristöön soveltuvia menetelmiä asiakkaan kasvun ja kehityksen edistämiseen ja tukemiseen.

	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää monipuolisesti ja luontevasti luovan toiminnan menetelmiä ja työtapoja kasvun tukemisen välineenä. • ohjaa ja neuvoo itsenäisesti ja vastuullisesti asiakasta päivittäisessä toiminnassa sekä ottaa hänet huomioon aktiivisena osallistujana. • tukee asiakkaan hyväksyttävää toimintaa ja asettaa tarkoituksenmukaisesti rajoja perustellen niitä sekä löytää myönteisiä ratkaisuja. • ohjaa luontevasti erilaisia asiakasryhmiä sekä tukee aktiivisesti asiakkaiden välistä vuorovaikutusta eri tilanteissa. • rakentaa yhdessä asiakkaan kanssa toimintaympäristöä turvalliseksi ja viihtyisäksi ja ylläpitää ympäristön esteettisyyttä. Ottaa huomioon oman alansa esteettiset tekijät ja edistää toiminnallaan monipuolisesti kestävä kehityksen periaatteiden toteutumista. • työskentelee asiakasryhmää koskevien toimintaperiaatteiden ja suositusten mukaan sekä perustelee niillä toimintaansa.
--	--

Terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • tukee työryhmän jäsenenä asiakkaiden terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia ohjaamalla heitä käyttämään tarvittavia palveluita. • ohjaa hyvin ruokatottumuksiin sekä valmistaa perusruokaa että leivonnaisia elintarvikehygienian vaatimusten mukaisesti. Ottaa huomioon asiakkaan tarpeet.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • tukee asiakkaiden terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia ohjaamalla heitä käyttämään tarvittavia palveluita. • suunnittelee ja valmistaa ravitsemuksellisesti täysipainoista perusruokaa ja leivonnaisia elintarvikehygienian vaatimusten mukaisesti. Ohjaa terveellisessä ravitsemuksessa ottaen huomioon asiakkaan tarpeet.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • edistää toiminnallaan asiakkaiden terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia sekä ohjaa heitä käyttämään monipuolisesti tarvittavia palveluita. • suunnittelee ja valmistaa ravitsemuksellisesti täysipainoista perusruokaa ja leivonnaisia elintarvikehygienian vaatimusten mukaisesti. Ohjaa terveellisessä ravitsemuksessa ottaen monipuolisesti huomioon asiakkaan tarpeet.

3. TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Asiakkaan kasvun ja kehityksen tukemista koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa eri-ikäisen asiakkaan psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta kehityksestä. • tietää hoito- ja kasvatustyön prosessin ja suunnitelmallisen ja tavoitteellisen toiminnan periaatteita ja ottaa ne huomioon työssään. • hyödyntää työssään tietoa asiakkaan hoidossa ja kasvatuksessa käytettävistä tiedonkeruumenetelmistä. • hyödyntää työssään tietoa asiakkaan kasvua ja kehitystä tukevista toimintamahdollisuuksista sekä kasvua ja kehitystä tukevan toimintaympäristön luomisesta. • hyödyntää työssään kasvua ja kehitystä tukevia luovan ilmaisun menetelmiä. • hyödyntää työssään tietoa ryhmien toimintaan liittyvistä lainalaisuuksista. • hyödyntää työssään tietoa kulttuurin merkityksestä ihmisen toiminnassa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa tiedolla eri-ikäisen asiakkaan psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta kehityksestä ja niihin vaikuttavista tekijöistä. • tietää hoito- ja kasvatustyön prosessin sekä perustelee toimintaansa suunnitelmallisen ja tavoitteellisen toiminnan periaatteilla. • hyödyntää työssään monipuolisesti tietoa asiakkaan hoidon ja kasvatuksen kannalta keskeisistä tiedonkeruumenetelmistä. • perustelee toimintaansa monipuolisesti tiedolla asiakkaan kasvua ja kehitystä tukevista toimintamahdollisuuksista sekä kasvua ja kehitystä tukevan toimintaympäristön luomisesta. • hyödyntää työssään perustellusti kasvua ja kehitystä tukevia luovan ilmaisun menetelmiä. • perustelee toimintaansa tiedolla ryhmien toimintaan liittyvistä lainalaisuuksista. • perustelee toimintaansa tiedolla kulttuurin merkityksestä ihmisen toiminnassa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla eriikäisen asiakkaan psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta kehityksestä ja niihin vaikuttavista tekijöistä • tietää hoito- ja kasvatustyön prosessin sekä perustelee monipuolisesti toimintaansa suunnitelmallisen ja tavoitteellisen toiminnan periaatteilla. • hyödyntää työssään monipuolisesti ja perustellen tietoa hoidon ja kasvatuksen kannalta keskeisistä tiedonkeruumenetelmistä. • perustelee toimintaansa monipuolisesti tiedolla asiakkaan kasvua ja kehitystä tukevista toimintamahdollisuuksista sekä kasvua ja kehitystä tukevan toimintaympäristön luomisesta. • hyödyntää työssään monipuolisesti ja perustellusti kasvua ja kehitystä tukevia luovan ilmaisun menetelmiä. • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla ryhmien toimintaan liittyvistä lainalaisuuksista. • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla kulttuurin merkityksestä ihmisen toiminnassa.

Terveyttä ja hyvinvointia koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa huomioon työskentelyssään asiakkaiden hyvinvointia edistäviä ja haittaavia tekijöitä. hyödyntää työssään tietoa asiakkaitaan koskevista ravitsemussuosituksista ja perusruuan valmistusperiaatteista sekä elintarvikehygienian vaatimuksista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ottaa huomioon työskentelyssään asiakkaiden hyvinvointia edistäviä ja haittaavia tekijöitä ja perustelee toimintaansa niillä. perustelee toimintaansa asiakkaitaan koskevilla ravitsemussuosituksilla ja perusruuan valmistusperiaatteilla sekä elintarvikehygienian vaatimuksilla.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> ottaa huomioon työskentelyssään asiakkaiden hyvinvointia edistäviä ja haittaavia tekijöitä ja perustelee monipuolisesti toimintaansa niillä. perustelee monipuolisesti toimintaansa asiakkaitaan koskevilla ravitsemussuosituksilla ja perusruuan valmistusperiaatteilla sekä elintarvikehygienian vaatimuksilla.

Sosiaali- ja terveysalan perustutkintoa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintajärjestelmää ja kasvatusalaa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> kertoo sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon rakenteen ja tutkinnon keskeisiä ammattitaitovaatimuksia. kertoo sosiaali- ja terveydenhuollon historiasta ja nykyisestä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen toimintajärjestelmästä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> kertoo sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon rakenteen ja ammattitaitovaatimukset. kertoo sosiaali- ja terveydenhuollon historiasta ja nykyhetkestä sekä hyödyntää työssään tietoa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen toimintajärjestelmästä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> kertoo lähihoitajan ammatin historiallista ja yhteiskunnallista taustaa, tutkinnon rakenteen ja ammattitaitovaatimukset. kertoo sosiaali- ja terveydenhuollon historiasta, nykyhetkestä ja keskeisistä tulevaisuuden visioista sekä hyödyntää toiminnassaan tietoa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen toimintajärjestelmästä.

Säädöksiä, määräyksiä, ohjeita ja toimintaperiaatteita koskevan tiedon hallinta

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• hyödyntää työssään tietoa eri asiakasryhmiä koskevista toimintaperiaatteista ja suosituksista (esim. varhaiskasvatuksen ja ehkäisevän lastensuojelutyön periaatteita, turvallisuutta koskevat periaatteet, ikäihmisten palvelujen laatusuositukset, mielenterveys- ja päihdesuunnitelma, liikuntasuositukset).• toimii työssään kasvun tukemiseen ja ohjaamiseen liittyvien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaan.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• perustelee toimintaansa tiedolla eri asiakasryhmiä koskevista toimintaperiaatteista ja suosituksista (esim. varhaiskasvatuksen ja ehkäisevän lastensuojelutyön periaatteet, turvallisuutta koskevat periaatteet, ikäihmisten palvelujen laatusuositukset, mielenterveys- ja päihdesuunnitelma, liikuntasuositukset).• toimii työssään kasvun tukemiseen ja ohjaamiseen liittyvien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaan ja perustelee toimintaansa niillä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla eri asiakasryhmiä koskevista toimintaperiaatteista ja suosituksista (esim. varhaiskasvatuksen ja ehkäisevän lastensuojelutyön periaatteet, turvallisuutta koskevat periaatteet, ikäihmisten palvelujen laatusuositukset, mielenterveys- ja päihdesuunnitelma, liikuntasuositukset).• toimii työssään kasvun tukemiseen ja ohjaamiseen liittyvien sosiaali- ja terveydenhuollon säädösten sekä varhaiskasvatuksen, säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaan ja perustelee monipuolisesti toimintaansa niillä.

Oppimaan oppimista koskevan tiedon hallinta

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• hyödyntää toiminnassaan tietoa oppimaan oppimiseen liittyvistä perusasioista.• hyödyntää toiminnassaan tietoa ammatillisen kasvun ja kehityksen vaiheista.• hyödyntää toiminnassaan joitakin tiedonhaun, kommunikoinnin ja dokumentoinnin välineitä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• perustelee toimintaansa tiedolla oppimaan oppimiseen liittyvistä perusasioista.• perustelee toimintaansa tiedolla ammatillisen kasvun ja kehityksen vaiheista.• hyödyntää toiminnassaan keskeisimpiä tiedonhaun, kommunikoinnin ja dokumentoinnin välineitä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla oppimaan oppimiseen liittyvistä perusasioista.• perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla ammatillisen kasvun ja kehityksen vaiheista.• hyödyntää toiminnassaan monipuolisesti tiedonhaun, kommunikoinnin ja dokumentoinnin välineitä.

4. ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastuuta oppimisestaan ja kartuttaa ammatillista osaamistaan. tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämisalueitaan sekä arvioi omaa ammatillista kehittymistään. Muuttaa toimintaansa palautteen perusteella. hakee annettujen ohjeiden mukaan tietoa sekä käyttää tietotekniikkaa ja dokumentointivälineitä. hakee oma-aloitteisesti ohjausta ongelmatilanteissa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastuun oppimisestaan ja kartuttaa ammatillista osaamistaan. tunnistaa oman ammatillisen kasvunsa ja kehityksensä vaiheen sekä asettaa tavoitteita ammatilliselle kehitykselleen. Arvioi toimintaansa ja muuttaa toimintaansa palautteen perusteella. hakee monipuolisesti tietoa sekä käyttää sujuvasti tietotekniikkaa ja dokumentointivälineitä. perustelee ongelmatilanteissa tekemänsä ratkaisut ammatillisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> ottaa aktiivisesti vastuun oppimisestaan ja kartuttaa monipuolisesti omaa ammatillista osaamistaan. tunnistaa oman ammatillisen kasvunsa ja kehityksensä vaiheen ja ottaa siitä vastuuta. Arvioi toimintaansa realistisesti sekä muuttaa toimintaansa palautteen perusteella. hakee monipuolisesti ja kriittisesti tietoa sekä käyttää sujuvasti työhönsä liittyvää tietotekniikkaa ja dokumentointivälineitä. perustelee ongelmatilanteissa tekemänsä ratkaisut ammatillisesti ja esittää realistisia ja rakentavia ratkaisuvaihtoehtoja.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ilmaisee itseään ymmärrettävästi sekä suullisesti että kirjallisesti. Ymmärtää asiakkaan viestejä ja vastaa niihin. toimii palveluhenkisesti ja asiakaslähtöisesti. työskentelee työryhmän jäsenenä ja noudattaa työryhmän sääntöjä ja toimintaperiaatteita.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ilmaisee itseään ymmärrettävästi ja selkeästi sekä suullisesti että kirjallisesti. Ymmärtää asiakkaan ja hänen läheisten viestejä ja vastaa niihin asiakaslähtöisesti. toimii luontevasti, palveluhenkisesti ja asiakaslähtöisesti. työskentelee luontevasti työryhmän jäsenenä ja noudattaa työryhmän sääntöjä ja toimintaperiaatteita.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> ilmaisee itseään ymmärrettävästi ja selkeästi sekä suullisesti että kirjallisesti, ymmärtää asiakkaan ja hänen läheisten viestejä ja vastaa niihin asiakaslähtöisesti ja ammatillisesti. toimii luontevasti, palveluhenkisesti ja asiakaslähtöisesti sekä tarkoituksenmukaisesti eri tilanteissa. työskentelee oma-aloitteisesti ja joustavasti työryhmän jäsenenä yhteisiä toimintaperiaatteita noudattaen.

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> kohtelee asiakkaitaan tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti, arvostaa asiakkaita ja kunnioittaa heidän arvojaan ja kulttuuritaustaansa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> kohtelee asiakkaitaan tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti, arvostaa asiakkaita sekä kunnioittaa ja ymmärtää heidän arvojaan ja kulttuuritaustaansa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> kohtelee asiakkaitaan tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti, arvostaa asiakkaita yksilöllisesti sekä kunnioittaa ja ymmärtää heidän arvojaan ja kulttuuritaustaansa.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> toimii työhyvinvointia ja -turvallisuutta koskevien säädösten ja toimintaperiaatteiden mukaisesti tutuissa tilanteissa ja työympäristöissä. huolehtii asiakkaiden turvallisuudesta annettujen ohjeiden mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> toimii työhyvinvointia ja -turvallisuutta koskevien säädösten ja toimintaperiaatteiden mukaisesti. huolehtii asiakkaiden turvallisuudesta ja ennakoi mahdollisia turvallisuusriskejä ja vaaratilanteita.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa oma-aloitteisesti työhyvinvointi- ja -turvallisuusohjeita ja säädöksiä sekä selviytyy uusista ja muuttuvista tilanteista. huolehtii asiakkaiden kokonaisvaltaisesta turvallisuudesta, ennakoi mahdolliset turvallisuusriskit ja vaaratilanteet.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa kasvun tukemisessa ja ohjauksessa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimimalla lähihoitajan työtehtävissä ensisijaisesti varhaiskasvatuksen toimintaympäristöissä, joita ovat päiväkotitai ryhmäperhepäivähoito tai kouluissa, oppilaskodeissa, koulujen ja oppilaitosten asuntolatoiminnassa tai päiväkerhoissa. Perustellusta syystä kyseeseen voi tulla jonkin muun asiakasryhmän (kuten vanhukset, vammaiset) toimintaympäristö tai alan työpaikka. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.8. Kuntoutumisen tukeminen

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- laatia, toteuttaa ja arvioida lähihoitajan vastuualueella kuntoutujalähtöisen kuntoutumista edistävän suunnitelman yhteistyössä kuntoutujan ja moniammatillisen työryhmän kanssa
- ohjata ja tukea erilaisten ja eri-ikäisten kuntoutujien kuntoutumista

- noudattaa taloudellisuutta, kestävän kehityksen periaatteita sekä toimintaympäristön laatusuosituksia
- ammatillisen vuorovaikutuksen ja viestinnän sekä käyttää selkokieltä ja hyödyntää puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä
- käyttää toimintakykyä ja kuntoutumista edistävää työtettä sekä edistää terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia
- ohjata erilaisia kuntoutujia päivittäisissä toiminnoissa
- ehkäistä terveyden ja hyvinvoinnin riskejä ja haittoja ja motivoida muutoksiin
- ohjata terveyttä edistävään liikuntaan, viriketoimintaan ja sosiaaliseen kanssakäymiseen
- ohjata apuvälineiden käytössä, huollossa ja kuntoutumista tukevan teknologian käytössä
- hyödyntää palvelujärjestelmää kuntoutustyössä ja toimia alan säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaisesti
- arvioida ammatillista kehittymistään ja hyödyntää saamaansa palautetta
- toimia moniammatillisissa työryhmissä ja verkostoissa
- noudattaa työhyvinvointi- ja työturvallisuusohjeita sekä huolehtia tapaturmien ehkäisystä, kuntoutujien ja omasta turvallisuudesta ja toimintakyvystä
- noudattaa työssään ammattieettisiä periaatteita.

Arviointi

1. TYÖPROSESSIN HALLINTA

Suunnitelmallinen työskentely	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa eri-ikäisten kuntoutujien toimintakyvyn vahvuuksia ja tuen tarpeita sekä käyttää joitakin tiedonkeruumenetelmiä. • laatii yhteistyössä kuntoutujan ja moniammatillisen työryhmän kanssa kuntoutujalähtöisen suunnitelman kuntoutujan toimintakyvyn tukemiseksi. • tukee kuntoutumista suunnitelman mukaisesti yhteistyössä kuntoutujan ja työryhmän kanssa sekä arvioi suunnitelman toteutumista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa eri-ikäisten kuntoutujien toimintakyvyn vahvuuksia ja tuen tarpeita voimavaralähtöisesti sekä käyttää erilaisia tiedonkeruumenetelmiä. • laatii yhteistyössä kuntoutujan ja moniammatillisen työryhmän kanssa kuntoutujalähtöisen suunnitelman kuntoutujan toimintakyvyn tukemiseksi hyödyntäen kuntoutujan lähi- ja viranomaisverkostoa. • tukee joustavasti kuntoutumista suunnitelman mukaisesti yhteistyössä kuntoutujan ja verkoston kanssa ja arvioi suunnitelman toteutumista.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa monipuolisesti, asiakaslähtöisesti ja voimavaralähtöisesti eri-ikäisten kuntoutujien toimintakyvyn vahvuuksia ja tuen tarpeita sekä käyttää erilaisia tiedonkeruumenetelmiä. • laatii yhteistyössä kuntoutujan ja moniammatillisen työryhmän kanssa kuntoutujalähtöisen suunnitelman kuntoutujan toimintakyvyn tukemiseksi hyödyntäen monipuolisesti kuntoutujan lähi- ja viranomaisverkostoa. • tukee joustavasti ja asiakaslähtöisesti kuntoutumista suunnitelman mukaisesti yhteistyössä kuntoutujan sekä verkoston kanssa ja arvioi suunnitelman toteutumista.

Taloudellinen ja laadukas toimiminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee työyhteisön ohjeiden mukaan kustannustietoisesti ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti sekä noudattaa työyhteisön laatukriteereitä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee kustannustietoisesti ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti sekä noudattaa työyhteisön laatukriteereitä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee kustannustietoisesti, yrittäjähenkisesti ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti sekä noudattaa työyhteisön laatukriteereitä.

2. TYÖMENETELMIEN, -VÄLINEIDEN JA MATERIAALIN HALLINTA

Ammatillinen vuorovaikutus ja viestintä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee vastuullisesti kuntoutujien kanssa ja edistää kuntoutumista ammatillisten vuorovaikutustaitojen avulla. käyttää selkokieltä ja hyödyntää yleisimpiä puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä tavallisissa asiakastilanteissa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee palveluhenkisesti ja vastuullisesti ja edistää kuntoutumista ammatillisten vuorovaikutustaitojen avulla. Ottaa huomioon yksilölliset tilanteet. käyttää selkokieltä ja hyödyntää puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä asiakastilanteissa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee palveluhenkisesti ja vastuullisesti ja edistää monipuolisesti ja luovasti kuntoutumista ammatillisten vuorovaikutustaitojen avulla. Ottaa huomioon yksilölliset tilanteet. käyttää aktiivisesti selkokieltä ja hyödyntää puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä erilaisissa asiakastilanteissa.

Toimintakykyä ja kuntoutumista edistävän työotteen käyttäminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> tukee suunnitelmallisesti kuntoutujien toimintakykyisyyttä ja käyttää kuntouttavaa työotetta. motivoi kuntoutujaa ja tukee kuntoutujan omaa halua kuntoutua sekä selvittää kuntoutujan fyysisessä ja psykososiaalisessa ympäristössä olevia kuntoutumista edistäviä tekijöitä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> tukee suunnitelmallisesti kuntoutujien toimintakykyisyyttä kuntouttavalla työotteella ja ottaa huomioon ennaltaehkäisevän näkökulman. motivoi kuntoutujaa ja tukee kuntoutujan omaa halua kuntoutua hyödyntäen psykososiaalisen ja fyysisen elinympäristön kuntoutumista ja yhteisöllisyyttä edistäviä mahdollisuuksia. Ohjaa kuntoutujia osallistumaan ympäristön tarjoamiin mahdollisuuksiin.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> tukee joustavasti, luovasti ja suunnitelmallisesti kuntoutujien toimintakykyisyyttä kuntouttavalla työotteella ja ottaa huomioon ennaltaehkäisevän näkökulman. motivoi itsenäisesti kuntoutujaa ja tukee kuntoutujan omaa halua kuntoutua hyödyntäen luovasti psykososiaalisen ja fyysisen elinympäristön kuntoutumista ja yhteisöllisyyttä edistäviä mahdollisuuksia sekä kuntoutujan omaa verkostoa. Ohjaa kuntoutujia osallistumaan ympäristön tarjoamiin mahdollisuuksiin.

Päivittäisten toimintojen ohjaaminen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

<p>Tyydyttävä T1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ohjaa kuntouttavalla työotteella kuntoutujaa selviytymään päivittäisissä toiminnoissa sekä auttaa asioissa, joihin kuntoutuja ei itse kykene. • tunnistaa koti- ja vapaaajan tapaturmien (ml. iäkkäiden kaatumistapaturmat) riskitekijöitä ja puuttuu niihin. • edistää kuntoutujien terveyttä ja hyvinvointia ohjatessaan kuntoutujia. • ohjaa kuntoutujaa hankkimaan ruokatarvikkeita ja valmistamaan perusruokaa ohjeita käyttäen. • ohjaa kuntoutujaa terveellisten elintapojen omaksumiseen ja välttämään riskikäyttäytymistä (esim. päihteitä). • käyttää työryhmän avustamana toiminnallisia menetelmiä yksilön ja ryhmän ohjauksessa. • ottaa huomioon taiteen tai kulttuurin mahdollisuuksia kuntoutujien toimintakykyisyyden tukemisessa. • ottaa huomioon esteettisyyden kuntoutumisen tukemisessa (esim. viihtyisyys, puhtaus ja kauneus). • ohjaa kuntoutujaa asiakaslähtöisesti terveyttä edistävää liikuntaan, viriketoimintaan ja sosiaaliseen kanssakäymiseen.
<p>Hyvä H2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ohjaa kuntouttavalla työotteella kuntoutujaa selviytymään päivittäisissä toiminnoissa. • tunnistaa monipuolisesti koti- ja vapaa-ajan tapaturmien riskitekijöitä ja puuttuu niihin. • edistää kuntoutujien terveyttä ja hyvinvointia ohjatessaan kuntoutujia ja toimii ennaltaehkäisevästi. • ohjaa kuntoutujaa hankkimaan ruokatarvikkeita ja valmistamaan monipuolista perusruokaa sekä ohjaa kuntoutujaa asiakaslähtöisesti huolehtimaan ravitsemuksestaan. • ohjaa ja motivoi kuntoutujaa terveellisten elintapojen omaksumiseen ja välttämään riskikäyttäytymistä. • käyttää toiminnallisia ja luovan ilmaisun menetelmiä yksilön ja ryhmän ohjauksessa. • ottaa huomioon ja hyödyntää asiakaslähtöisesti taiteen tai kulttuurin mahdollisuuksia kuntoutujien toimintakykyisyyden tukemisessa. • ottaa asiakaslähtöisesti huomioon esteettisyyden kuntoutumisen tukemisessa ja soveltaa sitä toiminnassaan. • ohjaa kuntoutujaa asiakaslähtöisesti ja monipuolisesti terveyttä edistävään liikuntaan, viriketoimintaan ja sosiaaliseen kanssakäymiseen.
<p>Kiitettävä K3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ohjaa itsenäisesti ja asiakaslähtöisesti kuntouttavalla työotteella kuntoutujaa selviytymään päivittäisissä toiminnoissa. • tunnistaa monipuolisesti koti- ja vapaa-ajan tapaturmien riskitekijöitä, puuttuu niihin sekä ottaa toiminnassaan huomioon ennaltaehkäisevän näkökulman. • edistää voimavaralähtöisesti ja motivoiden kuntoutujien terveyttä ja hyvinvointia ohjatessaan kuntoutujia ja toimii ennaltaehkäisevästi. • ohjaa kuntoutujaa hankkimaan ruokatarvikkeita ja valmistamaan ravitsemuksellisesti tasapainoista ja monipuolista perusruokaa sekä ohjaa kuntoutujaa asiakaslähtöisesti huolehtimaan ravitsemuksestaan. • ohjaa ja motivoi monipuolisesti erilaisia työmenetelmiä käyttäen kuntoutujaa terveellisten elintapojen omaksumiseen ja välttämään riskikäyttäytymistä.

	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää asiakaslähtöisesti toiminnallisia ja luovan ilmaisun menetelmiä sekä omia vahvuuksiaan yksilön ja ryhmän ohjauksessa. • ottaa huomioon ja hyödyntää asiakas- ja voimavaralähtöisesti sekä luovasti taiteen tai kulttuurin mahdollisuuksia kuntoutujien toimintakykyisyyden tukemisessa. • ottaa asiakaslähtöisesti huomioon esteettisyyden kuntoutumisen tukemisessa sekä soveltaa sitä monipuolisesti ja luovasti toiminnassaan. • ohjaa kuntoutujaa asiakaslähtöisesti, monipuolisesti ja motivoivasti terveyttä edistävään liikuntaan, viriketoimintaan ja sosiaaliseen kanssakäymiseen.
--	--

Apuvälineiden ja teknologian käytössä ohjaaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • ohjaa asiakaslähtöisesti kuntoutujia apuvälineiden käytössä ja huollossa (esim. ortoosit, siirtymiseen tai liikkumiseen, hygieniaan, pukeutumiseen, kommunikointiin, kodinhoitoon, asumiseen, ruokailuun ja vapaa-aikaan liittyvät apuvälineet). • ohjaa kuntoutujaa itsenäistä suoriutumista tukevan teknologian käyttöön sekä hyödyntää teknologiaa omassa työssään.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • ohjaa asiakas- ja voimavaralähtöisesti kuntoutujia käyttämään apuvälineitä ja ohjaa niiden käytössä ja huollossa. Tuntee apuvälineiden jakelukanavat. • ohjaa asiakaslähtöisesti kuntoutujaa itsenäistä suoriutumista tukevan teknologian käyttöön sekä hyödyntää teknologiaa omassa työssään.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • ohjaa asiakas- ja voimavaralähtöisesti kuntoutujia käyttämään apuvälineitä ja ohjaa aktiivisesti niiden käytössä ja huollossa. Tuntee apuvälineiden jakelukanavat. • ohjaa asiakaslähtöisesti kuntoutujaa itsenäistä suoriutumista tukevan teknologian käyttöön sekä hyödyntää monipuolisesti teknologiaa omassa työssään.

3. TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Verkostoitumista koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa verkostotyöstä työmenetelmänä. • hyödyntää työssään tietoa voimavaralähtöisyydestä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää verkostotyötä työmenetelmänä ja tietää sen erilaisia käyttömahdollisuuksia sekä perustelee niillä toimintaansa. • perustelee toimintaansa voimavaralähtöisyydellä ja sen merkityksellä kuntoutumisen tukemisessa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää verkostotyötä työmenetelmänä ja tietää laajasti sen erilaiset käyttömahdollisuudet sekä perustelee monipuolisesti niillä toimintaansa. • perustelee monipuolisesti toimintaansa voimavaralähtöisyydellä ja sen merkityksellä kuntoutumisen tukemisessa.

Palvelujärjestelmää koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään kuntoutusta koskevia säädöksiä, säännöksiä, ohjeita ja toimintaperiaatteita. hyödyntää työssään tietoa yleisimmistä lääkinnällisen, sosiaalisen, kasvatuksellisen ja ammatillisen kuntoutuksen palveluista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa kuntoutumisen tukemisessa kuntoutusta koskevilla keskeisillä säädöksillä, säännöksillä, ohjeilla ja toimintaperiaatteilla. hyödyntää työssään lääkinnällisen, sosiaalisen, kasvatuksellisen ja ammatillisen kuntoutuksen palveluita.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti toimintaansa kuntoutumisen tukemisessa kuntoutusta koskevilla keskeisillä säädöksillä, säännöksillä, asetuksilla, ohjeilla ja toimintaperiaatteilla. hyödyntää työssään monipuolisesti ja kuntoutujan tarpeiden mukaisesti lääkinnällisen, sosiaalisen, kasvatuksellisen ja ammatillisen kuntoutuksen palveluita.

Eri kuntoutujaryhmiä koskeva tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> käyttää työssään tietoa kehitys-, liikunta- ja aistivammaisuudesta, kehityshäiriöistä ja oppimisvaikeuksista, mielenterveyden häiriöistä ja päihteiden käytön haitoista ja päihderiippuvuuksista sekä seksuaali- ja lisääntymisterveydestä sekä seksuaalisuuden moninaisuudesta. käyttää työssään tietoa fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta ikääntymisestä sekä lasten ja ikääntyneiden kuntoutumisen tukemisesta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa tiedolla kehitys-, liikunta- ja aistivammaisuudesta, kehityshäiriöistä ja oppimisvaikeuksista sekä mielenterveyden häiriöistä ja päihteiden käytön haitoista ja päihderiippuvuuksista sekä seksuaali- ja lisääntymisterveydestä sekä seksuaalisuuden moninaisuudesta. perustelee toimintaansa tiedolla fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta ikääntymisestä sekä lasten ja ikääntyneiden kuntoutumisen tukemisesta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla kehitys-, liikunta- ja aistivammaisuudesta, kehityshäiriöistä ja oppimisvaikeuksista sekä mielenterveyden häiriöistä sekä päihteiden käytön haitoista ja päihderiippuvuuksista sekä seksuaali- ja lisääntymisterveydestä sekä seksuaalisuuden moninaisuudesta.. perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta ikääntymisestä sekä lasten ja ikääntyneiden kuntoutumisen tukemisesta.

Ohjausprosessia koskeva tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa ohjausprosessista ja ohjauksen merkityksestä yksilön ja ryhmien kuntoutumisen tukemisessa. • hyödyntää työssään tietoa päivittäisten toimintojen tukemisen menetelmistä ohjatessaan erilaisia kuntoutujia ja kuntoutujaryhmiä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa tiedolla asiakaslähtöisestä ohjausprosessista ja ohjauksen merkityksestä yksilön ja ryhmien kuntoutumisen tukemisessa. • perustelee toimintansa tiedolla päivittäisten toimintojen tukemisen menetelmistä ohjatessaan erilaisia kuntoutujia ja kuntoutujaryhmiä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla asiakaslähtöisestä ohjausprosessista ja ohjauksen merkityksestä yksilön ja ryhmien kuntoutumisen tukemisessa. • perustelee toimintaansa monipuolisesti tiedolla päivittäisten toimintojen tukemisen menetelmistä ohjatessaan erilaisia kuntoutujia sekä kuntoutujaryhmiä.

Kuntoutusta ja alan säädöksiä, määräyksiä ja toimintaperiaatteita koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa kuntoutusta koskevista säädöksistä ja toimintaperiaateista sekä kuntoutuksesta, toimintakyvystä ja kuntouttavasta työotteesta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa tiedoilla kuntoutusta koskevista säädöksistä, määräyksistä ja toimintaperiaateista sekä toimintakyvystä ja kuntouttavasta työotteesta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla kuntoutuksesta, toimintaa ohjaavista säädöksistä, määräyksistä ja toimintaperiaateista sekä toimintakyvystä ja kuntouttavasta työotteesta.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä koskeva tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään joitakin erilaisten kuntoutujaryhmien terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen keinoja ja tunnistaa ehkäisevän työn kohteita.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa tiedolla eri-ikäisten ja erilaisten kuntoutujaryhmien terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ja ehkäisevän työn keinoista.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla eri-ikäisten ja erilaisten kuntoutujaryhmien terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ja ehkäisevän työn keinoista.

4. ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINAIDOT

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämisalueitaan sekä arvioi kehittymistään. Muuttaa toimintaansa palautteen perusteella.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">tunnistaa ammatillisen kasvunsa ja kehityksensä vaiheen sekä asettaa tavoitteita ammatilliselle kehitykselleen. Arvioi toimintaansa sekä muuttaa toimintaansa palautteen perusteella.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">tunnistaa ammatillisen kasvunsa ja kehityksensä vaiheen ja ottaa siitä vastuuta. Arvioi toimintaansa realistisesti sekä muuttaa toimintaansa palautteen perusteella.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">toimii vastuullisesti moniammatillisessa tai monikulttuurisessa ryhmässä ja selviytyy tutuissa vuorovaikutustilanteissa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">on aktiivinen ja vastuullinen moniammatillisen ja monikulttuurisen työryhmän jäsen ja hyödyntää yhteisöllistä osaamista.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">on aktiivinen ja vastuullinen moniammatillisen ja monikulttuurisen työryhmän jäsen, hyödyntää yhteisöllistä osaamista ja tuo esille omia näkemyksiään työryhmän toiminnan edistämiseksi.

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">noudattaa ammattieettisiä periaatteita (esim. elämän ja ihmisarvon kunnioittaminen, salassapitovelvollisuus, jääviys, itsemääräämisoikeus, osallisuuden tukeminen, oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo ja yhdenvertaisuus) säädöksiä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">noudattaa ammattieettisiä periaatteita ja säädöksiä sekä perustelee niillä toimintaansa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">noudattaa ammattieettisiä periaatteita ja säädöksiä sekä perustelee niillä monipuolisesti toimintaansa.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">toimii tutuissa työtilanteissa työhyvinvointia ja potilas-, asiakas- ja työturvallisuutta (esim. työergonomia ja aseptiikka) koskevien säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaisesti ja huolehtii kuntoutujien sekä omasta turvallisuudesta ja toimintakyvystä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">toimii erilaisissa työtilanteissa työhyvinvointia ja potilas-, asiakas- ja työturvallisuutta koskevien säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaisesti ja huolehtii kuntoutujien sekä omasta turvallisuudesta ja toimintakyvystä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">toimii erilaisissa työtilanteissa työhyvinvointia ja potilas-, asiakas- ja työturvallisuutta koskevien säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaisesti, huolehtii kuntoutujien sekä omasta turvallisuudesta ja toimintakyvystä. Perustelee toimintaansa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa kuntoutumisen tukemisessa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimimalla lähihoitajan työtehtävissä avo- tai laitoshoidon moniammatillisissa yksiköissä, joissa on eri-ikäisiä kuntoutujia: sairaalan kuntoutusosastolla, vanhainkodissa, palvelukeskuksessa, hoitokodissa, vammaisten toimintayksikössä (asuntola, palvelutalo, perhekoti tai työkeskus), mielenterveys- tai päihdeyksikössä (kuntoutus- tai toimintakeskus, asuntola, kuntoutuskoti tai kotikuntoutus), kotihoidossa, lastensuojelun yksikössä, päiväkodissa tai koulussa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.9. Kuntoutus

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- laatia, toteuttaa ja arvioida kuntoutujan kuntoutumisen suunnitelmaa lähihoitajan vastuualueella osana moniammatillista työryhmää
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida erilaisia kuntoutujaryhmän ohjaustilanteita
- arvioida kuntoutujan toimintakykyä yhteistyössä kuntoutujan ja moniammatillisen työryhmän jäsenenä sekä soveltaa ja käyttää kuntoutusalan ammattihenkilöiden tekemiä toimintakyvyn mittauksia ja arviointeja lähihoitajan vastuualueella
- tukea ja edistää kuntoutujan terveyttä, hyvinvointia, turvallisuutta ja toimintakykyä sekä osallistua haitallisten elintapojen ehkäisyyn ja niiden haittojen vähentämiseen
- avustaa, tukea ja ohjata kuntoutujan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista suoriutumista päivittäisissä toiminnoissa kuntoutujan erilaisissa toimintaympäristöissä hyödyntäen erilaisia menetelmiä
- tukea kuntoutujaa sosiaalisissa suhteissa ymmärtäen kuntoutujan sosiaalisen verkoston ja toimintaympäristön merkityksen
- kohdata haasteellisesti käyttäytyvän kuntoutujan ja tunnistaa väkivallan uhkan
- ohjata ja tukea kuntoutujaa erilaisten apuvälineiden ja kodintekniikan ja turvajärjestelmien hankinnassa ja käytössä
- käyttää eri kommunikaatiomenetelmiä vuorovaikutuksessa ja viestinnässä
- järjestää sekä ohjata terveyttä edistävää liikuntaa
- toteuttaa lääkehoitoa
- hyödyntää kuntoutustyötä ohjaavaa lainsäädäntöä ja kuntoutuspalveluita kuntoutustyössä
- hyödyntää kielitaitoaan kuntoutustyössä
- suunnitella oman osaamisensa tuoteistamista
- kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta sekä arvioida omaa osaamistaan kuntoututyössä
- toimia moniammatillisessa kuntoutusyhteistyössä tiedostaen lähihoitajan vastuun ja rajat
- toimia kuntoutuksen arvoperustan ja eettisten periaatteiden mukaan
- huolehtia omasta työhyvinvoinnistaan sekä noudattaa työturvallisuusohjeita ja ergonomiaa.

Arviointi

1. TYÖPROSESSIN HALLINTA

Kuntoutujan kuntoutumisen suunnitelman laatiminen, toteutus ja arviointi lähihoitajan vastuualueella	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• laatii kuntoutumisen suunnitelman työryhmän jäsenenä yhteistyössä kuntoutujan kanssa lähihoitajan vastuualueella.• työskentelee kuntouttavalla työotteella kuntoutumisen suunnitelman mukaisesti yhteistyössä kuntoutujan ja moniammatillisen verkoston kanssa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• laatii kuntoutumisen suunnitelman aktiivisena työryhmän jäsenenä yhteistyössä kuntoutujan kanssa lähihoitajan vastuualueella ja tietää kuntoutussuunnitelman merkityksen kuntoutujan kuntoutumisprosessissa.• työskentelee kuntouttavalla työotteella kuntoutumisen suunnitelman mukaisesti. Tekee yhteistyötä kuntoutujan, hänen verkostonsa ja moniammatillisen verkoston kanssa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• toimii aktiivisessa roolissa työryhmässä yksilöllisen ja laaja-alaisen kuntoutumisen suunnitelman laatimisessa yhteistyössä kuntoutujan kanssa lähihoitajan vastuualueella ja tiedostaa kuntoutussuunnitelman merkityksen kuntoutujan kuntoutumisprosessissa.• työskentelee itsenäisesti kuntouttavalla työotteella kuntoutumisen suunnitelman mukaisesti ja arvioi työskentelyään. Tekee yhteistyötä kuntoutujan, hänen verkostonsa ja moniammatillisen verkoston kanssa.

Kuntoutujaa koskevien tietojen kirjaaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• vastaa omalta osaltaan työryhmän tukemana kuntoutujan tietojen kirjaamisesta kuntoutuksen toimintaympäristössä käytettävään järjestelmään niin, että kuntoutujan ja työntekijän oikeusturva toteutuvat.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• vastaa omalta osaltaan työryhmän jäsenenä kuntoutujan tietojen kirjaamisesta kuntoutuksen toimintaympäristössä käytettävään järjestelmään niin, että kuntoutujan ja työntekijän oikeusturva toteutuvat.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• vastaa omalta osaltaan kuntoutujan tietojen kirjaamisesta kuntoutuksen toimintaympäristössä käytettävään järjestelmään niin, että kuntoutujan ja työntekijän oikeusturva toteutuvat.

Kuntoutujaryhmien ohjaustilanteen suunnittelu, toteutus ja arviointi	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee kuntoutujaryhmän ohjaustilanteen hyödyntäen toiminnallisia ja luovia menetelmiä. • ohjaa kuntoutujaryhmää ja arvioi ohjaustilanteen suunnitelman mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee erilaisille kuntoutujaryhmille ohjaustilanteita hyödyntäen erilaisia toiminnallisia tai luovia menetelmiä. • ohjaa itsenäisesti kuntoutujaryhmiä ja arvioi ohjaustilanteen suunnitelmien mukaisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee erilaisille kuntoutujaryhmille kuntoutujalähtöisiä ohjaustilanteita ja ottaa huomioon luovat menetelmät. • ohjaa itsenäisesti ja luovasti kuntoutujaryhmiä ja arvioi monipuolisesti ohjaustilanteen suunnitelman mukaisesti.

Taloudellinen ja laadukas toimiminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • työskentelee työryhmässä kustannustietoisesti ja toimintaympäristön laatusuositusten mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • työskentelee kustannustietoisesti ja toimii toimintaympäristön laatusuositusten mukaisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • työskentelee kustannustietoisesti ja toimintaympäristön laatusuositusten mukaisesti sekä arvioi ja kehittää kuntoutustyön laatua tekemällä kehittämis ehdotuksia.

Osaamisen tuotteistamisen suunnittelu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ohjattuna osaamisen tuotteistamista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja selvittää työssään oman osaamisensa tuotteistamismahdollisuuksia.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja kehittää aktiivisesti yrittäjyysvalmiuksiaan. Arvioi realistisesti oman osaamisensa tuotteistamismahdollisuuksia.

2. TYÖMENETELMIEN, -VÄLINEIDEN JA MATERIAALIN HALLINTA

Kuntoutujan toimintakyvyn arviointi lähihoitajan vastuualueella	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• selvittää työryhmän tukemana kuntoutujan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä. Haastattelee kuntoutujaa itsenäisesti ja arvioi kuntoutujan toimintakykyä yhdellä arviointimittarilla.• mittaa sydämen sykkeen, puhallusarvoja, verenpaineen, hengitystiheyden ja uloshengitysvirtauksen (PEF).• raportoi ja tiedottaa ajoittain työryhmän jäsenille kuntoutujan toimintakykyyn liittyvistä tekijöistä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• selvittää kuntoutujan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä käyttäen useampaa kuin yhtä toimintakyvyn arviointimittaria. Hyödyntää havainnoimalla ja haastattelemalla saamaansa tietoa.• mittaa sydämen sykkeen, puhallusarvoja, verenpaineen, hengitystiheyden, uloshengitysvirtauksen (PEF) sekä tunnistaa muutoksia kuntoutujan tilassa.• raportoi ja tiedottaa työryhmän jäsenille kuntoutujan toimintakykyyn liittyvistä tekijöistä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• selvittää monipuolisesti kuntoutujan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä. Käyttää useita toimintakyvyn arviointimittareita sekä havainnointia ja haastattelua.• mittaa sydämen sykkeen, verenpaineen, hengitystiheyden ja uloshengitysvirtauksen (PEF). Tunnistaa muutoksia kuntoutujan tilassa ja toimii muuttuneessa tilanteessa asianmukaisesti.• raportoi ja tiedottaa työryhmän jäsenille kuntoutujan toimintakykyyn liittyvistä tekijöistä, toimintojen muutoksista ja vaikutuksista kuntoutujan selviytymiseen ja toimintakykyyn.

Kuntoutujan fyysisen toimintakyvyn tukeminen ja edistäminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • avustaa ja ohjaa työryhmän tukemana kuntoutujaa liikkumisessa ja erilaisissa asennoissa ja ergonomisessa toiminnassa (lepo- ja aktiivisissa asennoissa sekä asennosta toiseen siirtymisessä ja kävelyssä). • ohjaa ja tukee kuntoutujan itsenäistä suoriutumista päivittäisissä toiminnoissa (PADL-toiminnot) ja asioiden hoitamisessa (IADLtoiminnot). • käyttää työryhmän tukemana rentouttavia menetelmiä kuntoutujan ja kuntoutujaryhmien kuntoutuksessa. • hieroo klassisen hieronnan otteilla ja oikealla rytmillä, mutta suoritus on vielä mekaanista. • antaa ohjeiden mukaisesti turvallisesti asiakkaalle pinnallisia kylmä-, lämpöja vesihoidoja.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • avustaa ja ohjaa kuntoutujaa liikkumisessa, erilaisissa asennoissa ja ergonomisessa toiminnassa hyödyntäen erilaisia liikeharjoituksia. • ohjaa ja tukee kuntoutujan itsenäistä suoriutumista päivittäisissä perustoiminnoissa (PADL-toiminnot) ja asioiden hoitamisessa (IADL-toiminnot) sekä taitoa vaativissa päivittäisissä toiminnoissa (AADLtoiminnot). • käyttää rentouttavia menetelmiä kuntoutujan ja kuntoutujaryhmien kuntoutuksessa. • hieroo klassisen hieronnan otteilla ja tuottaa niillä kuntoutujalle hyvää oloa sekä rentouttaa lihaksia. • antaa turvallisesti pinnallisia kylmä-, lämpö- ja vesihoidoja sekä TNS-hoitoa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • avustaa, ohjaa ja aktivoi kuntoutujaa liikkumisessa, erilaisissa asennoissa ja ergonomisessa toiminnassa hyödyntäen erilaisia kuntoutujalähtöisiä liikeharjoituksia. • ohjaa ja tukee aktiivisesti kuntoutujan itsenäistä suoriutumista päivittäisissä perustoiminnoissa (PADLtoiminnot), asioiden hoitamisessa (IADL-toiminnot), taitoa vaativissa päivittäisissä toiminnoissa (AADL-toiminnot). Ottaa huomioon liikkumista mahdollistavat ja ehkäisevät tekijät. • käyttää itsenäisesti ja monipuolisesti rentouttavia menetelmiä kuntoutujan ja kuntoutujaryhmien kuntoutuksessa. • hieroo klassisen hieronnan otteilla ja tuottaa niillä kuntoutujalle hyvää oloa sekä rentouttaa lihaksia ja lievittää kipua. • käyttää kuntoutujan kipuun kylmä-, lämpö- ja vesihoidoja sekä TNS-hoitoa turvallisesti ja kuntoutujakeskeisesti.

Kuntoutujan psyykkisen toimintakyvyn tukeminen ja edistäminen

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • tukee ja edistää työryhmän tukemana kuntoutujan psyykkistä toimintakykyä (mieliala, oppimiskyky, myönteinen minäkuva ja itseluottamus) hyödyntäen erilaisia menetelmiä (aktiivinen kuuntelu, kysyminen ja tukea antavat keskustelut). • aktivoi työryhmän tukemana kuntoutujan itseilmaisua ja muistia tutuissa tilanteissa käyttäen joitakin menetelmiä (liikunta, kuvataide, musiikki ja muistelu). • tunnistaa työryhmän tukemana kuntoutujan unen, uupumuksen, vireyden ja ravitsemuksen merkityksen päivittäiseen toimintakykyyn ja tukee kuntoutujaa normaaliin päivärytmiin ja sitä tukeviin elintapoihin.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • tukee ja edistää aktiivisesti kuntoutujan psyykkistä toimintakykyä hyödyntäen erilaisia menetelmiä. • aktivoi kuntoutujan itseilmaisua ja muistia eri keinoin ja tukee toiminnallaan kuntoutujan myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta. • tunnistaa kuntoutujan unen, uupumuksen, vireyden ja ravitsemuksen merkityksen päivittäiseen toimintakykyyn ja tukee kuntoutujaa normaaliin päivärytmiin ja sitä tukeviin elintapoihin sekä ohjaa tarvittaessa asiantuntija-avun piiriin.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • tukee ja edistää luovasti ja aktiivisesti kuntoutujan psyykkistä toimintakykyä hyödyntäen erilaisia menetelmiä ja auttaa kuntoutujaa tiedostamaan ja käyttämään omia elämänhallintaa tukevia psyykkisiä voimavarojaan. • aktivoi kuntoutujan itseilmaisua, muistia ja mielikuvia eri keinoin ja tukee toiminnallaan kuntoutujan myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta monipuolisesti. • tunnistaa kuntoutujan unen, uupumuksen, vireyden ja ravitsemuksen merkityksen päivittäiseen toimintakykyyn, tukee sekä ohjaa kuntoutujaa normaaliin päivärytmiin ja sitä tukeviin elintapoihin sekä ohjaa ja motivoi kuntoutujaa tarvittaessa asiantuntija-avun piiriin.

Kuntoutujan sosiaalisen toimintakyvyn tukeminen ja edistäminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • selvittää työryhmän tukemana yhteistyössä kuntoutujan kanssa kuntoutujan sosiaalisen verkoston sekä kulttuuri- ja toimintaympäristön ja tukee kuntoutujan sosiaalista toimintakykyä yhteistyössä kuntoutujan ja verkoston kanssa (esim. ystävyysuhteet ja harrastukset). • ohjaa työryhmän jäsenenä kuntoutujaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan. • ohjaa ja tukee työryhmän tukemana kuntoutujaa elämänhallinnassa ja mielekkäässä arkielämässä (esim. päivärytmi, arjen toimivuus, päivittäisten asioiden hoitaminen, päihteiden käytön välttäminen).
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • selvittää yhteistyössä kuntoutujan kanssa kuntoutujan sosiaalisen verkoston sekä kulttuuri- ja toimintaympäristön ja tukee ja ohjaa kuntoutujaa sosiaalisessa toimintakyvyssä yhteistyössä kuntoutujan ja verkoston kanssa (esim. ystävyysuhteet ja harrastukset). • ohjaa kuntoutujaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan, tarvittaessa erilaisiin päivä- ja työtoimintoihin ja tuettuun työllistymiseen. • ohjaa ja tukee kuntoutujaa elämänhallinnassa ja mielekkäässä arkielämässä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • selvittää yhteistyössä kuntoutujan kanssa kuntoutujan sosiaalisen verkoston sekä kulttuuri- ja toimintaympäristön ja tukee ja aktivoi kuntoutujan sosiaalista toimintakykyä yhteistyössä kuntoutujan ja verkoston kanssa (esim. ystävyysuhteet ja harrastukset). • ohjaa aktiivisesti kuntoutujaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan, tarvittaessa erilaisiin päivä- ja työtoimintoihin ja tuettuun työllistymiseen. • ohjaa ja tukee aktiivisesti kuntoutujaa elämänhallinnassa ja mielekkäässä arkielämässä.

Apuvälineiden hyödyntäminen kuntoutustyössä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi työryhmän tukemana kuntoutujan apuvälineiden (esim. liikkumisen, kommunikaation, ympäristönhallinnan, aistien ja päivittäisten toimintojen sekä ergonomisen siirtymisen) tarpeita ja tiedottaa niistä työryhmän muille jäsenille. Ohjaa kuntoutujaa niiden hankinnassa ja käytössä. • hyödyntää alan asiantuntijoita huoltoverkostojen käytössä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi kuntoutujan apuvälineiden tarpeita hyödyntäen alan asiantuntijoita ja tiedottaa niistä työryhmän muille jäsenille. Ohjaa kuntoutujaa niiden hankinnassa ja käytössä. • hyödyntää alan asiantuntijoita apuvälinearvioinnissa ja apuvälineiden huoltoverkostoja. Tietää hankintaprosessin eri vaiheet.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi monipuolisesti kuntoutujan apuvälineiden tarpeita hyödyntäen alan asiantuntijoita ja tiedottaa niistä työryhmän muille jäsenille. Ohjaa kuntoutujaa niiden hankinnassa ja käytössä. • hyödyntää alan asiantuntijoita apuvälinearvioinnissa sekä apuvälineiden hankinta- ja huoltoverkostoja.

Eri kommunikaatiomenetelmien hyödyntäminen kuntoutustyössä

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • kommunikoi kuntoutujan kanssa hyödyntäen tarvittaessa jotakin vaihtoehtoisista kommunikaatiomenetelmää (esim. selkokieli, isokirjoitus, tekstipuhelin, esine-, kuva- tai elekieli ja viittomat).
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • kommunikoi asiakaslähtöisesti hyödyntäen vaihtoehtoisia kommunikaatiomenetelmiä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • kommunikoi asiakaslähtöisesti hyödyntäen monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti vaihtoehtoisia kommunikaatiomenetelmiä.

Terveyden, hyvinvoinnin, turvallisuuden ja toimintakyvyn tukeminen

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • ohjaa kuntoutujaa tutuissa tilanteissa perusturvallisuutta edistävän kodintekniikan ja turvajärjestelmään kuuluvien laitteiden käytössä (turvahälytys- ja valvontajärjestelmät sekä vaaratilanteen havaitsemisvälineet). Ennalta ehkäisee tapaturmia. • edistää kuntoutujan terveyttä ja ohjaa eri riskiryhmiin kuuluville kuntoutujille joitakin terveyttä edistävän liikunnan muotoja (sauvakävely, pelit, kotivoimistelu ja allasvoimistelu). • ohjaa kuntoutujia heille sopiviin liikuntapalveluihin ja avustaa annettujen ohjeiden mukaisesti kuntoutujaa erityisliikunnan ryhmissä. • tunnistaa kuntoutujan hyvinvoinnin ja turvallisuuden uhkatekijöitä ja tukee työryhmän jäsenenä kuntoutujaa selviytymään sosiaalisissa ongelmissa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • ohjaa kuntoutujaa perusturvallisuutta edistävän kodintekniikan ja turvajärjestelmään kuuluvien laitteiden käytössä. Ennalta ehkäisee tapaturmia. • edistää kuntoutujan terveyttä ja ohjaa eri-ikäisille ja eri riskiryhmiin kuuluville kuntoutujille joitakin terveyttä edistävän liikunnan muotoja yksilöllisesti ja ryhmissä. • tuntee erityisliikuntaa järjestäviä organisaatioita ja ohjaa kuntoutujia niiden toimintaan ja avustaa annettujen ohjeiden mukaisesti kuntoutujaa erityisliikunnan ryhmissä. • tunnistaa kuntoutujan hyvinvoinnin ja turvallisuuden uhkatekijöitä ja tukee kuntoutujaa selviytymään sosiaalisissa ongelmissa ja ohjaa tarvittaessa asiantuntija- avun piiriin.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää kodintekniikkaan kuuluvia peruslaitteita ja niiden käyttöä helpottavia lisälaitteita ja ohjaa kuntoutujalähtöisesti kuntoutujaa ja hänen läheisiään niiden käytössä. Ohjaa kuntoutujaa turvajärjestelmään kuuluvien laitteiden käytössä. Ennalta ehkäisee tapaturmia. • edistää kuntoutujan terveyttä ja ohjaa kuntoutujalähtöisesti eri-ikäisille ja eri riskiryhmiin kuuluville kuntoutujille terveyttä edistävää liikuntaa ja ohjaa yksilöllisesti ja ryhmissä. • hyödyntää erityisliikuntaa järjestäviä organisaatioita ja ohjaa kuntoutujia liikuntapalveluiden pariin. Avustaa kuntoutujalähtöisesti kuntoutujaa erityisliikunnan ryhmissä. • tunnistaa kuntoutujan hyvinvoinnin ja turvallisuuden uhkatekijöitä ja tukee aktiivisesti kuntoutujaa selviytymään sosiaalisissa ongelmissa ja ohjaa sekä motivoi tarvittaessa asiantuntija- avun piiriin.

Kuntoutujan mielenterveys - ja päihdeongelmien tunnistaminen ja hoitoonohjaus	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> arvioi kuntoutujan päihteiden käytön tasoa ja tunnistaa sen haittoja. Tunnistaa kuntoutujan mielenterveyden uhkia ja ongelmia sekä tukee häntä niissä selviytymisessä. Toimii yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> arvioi kuntoutujan päihteiden käytön tasoa ja tunnistaa sen haittoja sekä tukee häntä vähentämään niitä. Tunnistaa kuntoutujan mielenterveyden uhkia ja ongelmia sekä tukee häntä selviytymään niissä. Ohjaa kuntoutujan tarvittaessa mielenterveys-, päihde- tai kriisipalveluihin ja hyödyntää asiantuntija-apua.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> arvioi kuntoutujan päihteidenkäytön tason, tunnistaa sen haittoja sekä tukee häntä vähentämään niitä. Tunnistaa kuntoutujan mielenterveyden uhkia ja ongelmia sekä tukee häntä selviytymään niissä. Ohjaa ja motivoi kuntoutujan tarvittaessa mielenterveys-, päihde- ja kriisipalveluihin ja hyödyntää monipuolisesti asiantuntija-apua.

Lääkehoito	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> käsittelee, annostelee ja antaa lääkkeit oikein ja turvallisesti. Ohjaa työryhmän tukemana kuntoutujaa ja hänen läheisiään lääkkeiden käytössä, säilyttämisessä, hävittämisessä ja lääkemääräysten uusimisessa. tarkkailee työryhmän tukemana lääkkeiden vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia sekä tunnistaa yleisimpiä haitta- ja sivuvaikutuksia ja väärinkäyttöä, joista tiedottaa moniammatillisessa työryhmässä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> käsittelee, annostelee ja antaa lääkkeit oikein ja turvallisesti. Ohjaa kuntoutujaa ja hänen läheisiään lääkkeiden käytössä, säilyttämisessä, hävittämisessä ja lääkemääräysten uusimisessa. tarkkailee lääkkeiden vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia sekä tunnistaa yleisimpiä haitta- ja sivuvaikutuksia ja väärinkäyttöä, joista tiedottaa moniammatillisessa työryhmässä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> käsittelee, annostelee ja antaa lääkkeit oikein ja turvallisesti. Ohjaa aktiivisesti kuntoutujaa ja hänen läheisiään lääkkeiden käytössä, säilyttämisessä, hävittämisessä ja lääkemääräysten uusimisessa. tarkkailee lääkkeiden vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia sekä tunnistaa yleisimmät haitta- ja sivuvaikutukset ja väärinkäyttöä, joista tiedottaa itsenäisesti sekä suullisesti että kirjallisesti moniammatillisessa työryhmässä.

3. TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Kuntoutumisen tukemista ja edistämistä koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa kuntoutujan fyysisestä, psyykkisestä, sosiaalisesta, henkisestä ja hengellisestä toimintakyvystä. • hyödyntää työryhmän jäsenenä fyysisen toimintakyvyn tukemisessa, kuntoutujan liikkumisessa ja liikunnan ohjauksessa tietoa elimistön rakenteesta ja toiminnasta. • hyödyntää työryhmän tukemana tietoa kuntoutujan toimintakyvystä, hieronnan aiheista ja vasta-aiheista. • hyödyntää työssään työryhmän tukemana tietoa kuntoutujan psyykkisen kriisin vaiheista. • hyödyntää työssään tietoa vuorovaikutuksen sekä kommunikaation vaikutuksesta ihmisen elämänhallintaan. • hyödyntää työssään tietoa kuntoutujien asumisen muodoista ja keskustelee tutuissa tilanteissa eri vaihtoehtoista kuntoutujan kanssa. • hyödyntää työssään tietoa syrjäytymisen riskeistä ja niiden ehkäisystä. • hyödyntää työssään tietoa verkostotyön periaatteista kuntoutumisessa ja sen esteiden ehkäisemisessä (mm. ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö). • hyödyntää työssään tietoa ryhmäytymisen eri vaiheista ja ryhmän toimintaan vaikuttavista tekijöistä eri kuntoutujaryhmissä. • hyödyntää työssään tietoa eri kulttuureista ja vähemmistöryhmistä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa tiedolla toimintakyvyn eri osa-alueista. • hyödyntää fyysisen toimintakyvyn tukemisessa, kuntoutujan liikkumisessa ja liikunnan ohjauksessa tietoa elimistön rakenteesta ja toiminnasta. • hyödyntää tietoa kuntoutujan toimintakyvystä, hieronnan aiheista ja vasta-aiheista. • hyödyntää työssään tietoa psyykkisen kriisin vaiheista. • perustelee toimintaansa tiedolla vuorovaikutuksen sekä kommunikaation vaikutuksesta ihmisen elämänhallintaan. • hyödyntää työssään tietoa kuntoutujien asumisen muodoista ja ohjaa kuntoutujaa näiden palveluiden käytössä. • perustelee toimintansa tiedoilla syrjäytymisen riskeistä ja niiden ehkäisystä. • perustelee toimintaansa tiedolla verkostotyön periaatteista ja menetelmistä kuntoutumisessa ja sen esteiden ehkäisemisessä (mm. ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö). • perustelee toimintansa tiedoilla ryhmäytymisen eri vaiheista. Käyttää tietoa ryhmien toiminnasta ohjaustilanteessa ja ottaa huomioon erilaiset kuntoutujaryhmät. • perustelee toimintaansa tiedolla eri kulttuureista ja vähemmistöryhmistä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee laajasti toimintaansa tiedolla toimintakyvyn eri osa-alueista. • hyödyntää fyysisen toimintakyvyn tukemisessa, kuntoutujan liikkumisessa ja liikunnan ohjauksessa tietoa elimistön rakenteesta ja toiminnasta ja perustelee ratkaisunsa. • perustelee kuntoutujalähtöisesti toimintansa tiedolla kuntoutujan toimintakyvystä, hieronnan aiheista ja vasta-aiheista. • perustelee toimintansa tiedolla kuntoutujan psyykkisen kriisin vaiheista.

	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee kattavasti toimintaansa tiedolla vuorovaikutuksen sekä kommunikaation vaikutuksesta ihmisen elämänhallintaan. • hyödyntää työssään laajasti tietoa kuntoutujien asumisen muodoista ja ohjaa kuntoutujalähtöisesti kuntoutujaa näiden palveluiden käytössä. • perustelee kattavasti toimintansa tiedoilla syrjäytymisen riskeistä ja niiden ehkäisystä. • perustelee laajasti toimintaansa tiedolla verkostotyön periaatteista ja menetelmistä kuntoutumisessa ja sen esteiden ehkäisemisessä (mm. ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö). • perustelee toimintansa ohjaustilanteessa tiedoilla ryhmien toiminnasta ja ottaa kuntoutujakeskeisesti huomioon erilaiset kuntoutujaryhmät. • perustelee toimintaansa tiedolla eri kulttuureista ja vähemmistöryhmistä sekä soveltaa tätä tietoa monipuolisesti työssään.
--	--

Lääkehoitoa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää lääkehoidon eri tehtävissä tietoa sairauksista, lääkeaineryhmistä, lääkemuodoista, lääkkeen antotavoista sekä lääkehoitoa ohjaavista säädöksistä sekä lääkkeiden väärinkäytön ilmiöistä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa lääkehoidon eri tehtävissä tiedoilla sairauksista, lääkeaineryhmistä, lääkemuodoista, lääkkeen antotavoista sekä lääkehoitoa ohjaavista säädöksistä sekä lääkkeiden väärinkäytön ilmiöistä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee kattavasti toimintaansa lääkehoidon eri tehtävissä tiedoilla sairauksista, lääkeaineryhmistä, lääkemuodoista, lääkkeen antotavoista sekä lääkehoitoa ohjaavista säädöksistä sekä lääkkeiden väärinkäytön ilmiöistä ja niiden ehkäisystä.

Kuntoutuspalvelujen ja lainsäädännön tunteminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työryhmän tukemana työssään tietoa kuntoutustyötä ohjaavasta lainsäädännöstä, valtakunnallisista kehittämishankkeista ja kuntoutuspalveluista (esim. Kasteohjelma, terveys 2015).
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa kuntoutustyötä ohjaavasta lainsäädännöstä, valtakunnallisista kehittämishankkeista ja kuntoutuspalveluista.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa tiedoilla kuntoutustyötä ohjaavasta lainsäädännöstä, valtakunnallisista kehittämishankkeista ja kuntoutuspalveluista.

Yrittäjyyttä ja osaamisen tuotteistamista koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää ohjattuna työssään tietoa kuntoutusalan yrittäjyydestä, osaamisen tuotteistamisesta ja sisäisen yrittäjyyden merkityksestä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa kuntoutusalan yrittäjyydestä, osaamisensa tuotteistamisesta sekä toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää monipuolisesti työssään tietoa kuntoutusalan yrittäjyydestä ja osaamisensa tuotteistamisesta sekä toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.

Työehtosopimusta, työnhakuasiakirjoja ja työsopimusta koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> osoittaa työssään tietonsa lähihoitajan työhön liittyvistä työehtosopimuksen mukaisista oikeuksista ja velvollisuuksista sekä työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta suomenkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> palvelee kuntoutujia suomen kielellä ja selviytyy auttavasti kuntoutustyössä ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> palvelee kuntoutujia suomen kielellä ja hoitaa kuntoutustyön ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> palvelee kuntoutujia suomen kielellä ja hoitaa kuntoutustyön joustavasti ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta ruotsinkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> palvelee kuntoutujia ruotsin ja suomen kielellä ja selviytyy auttavasti kuntoutustyössä yhdellä vieraalla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> palvelee kuntoutujia ruotsin ja suomen kielellä sekä hoitaa kuntoutustyön yhdellä vieraalla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> palvelee kuntoutujia ruotsin ja suomen kielellä ja hoitaa kuntoutustilanteen joustavasti yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta muunkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hoitaa kuntoutustilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä selviytyy auttavasti kuntoutustilanteessa yhdellä muulla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> hoitaa kuntoutustilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä vieraalla kielellä ja selviytyy auttavasti toisella kotimaisella kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> palvelee kuntoutujia suomen tai ruotsin kielellä sekä hoitaa kuntoutustilanteen joustavasti toisella kotimaisella kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta vieraskielisessä koulutuksessa	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hoitaa kuntoutustilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä auttaa kuntoutustilanteessa asiakkaan eteenpäin yhdellä muulla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> hoitaa kuntoutustilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä muulla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> palvelee kuntoutujia koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä hoitaa kuntoutustilanteen joustavasti yhdellä muulla kielellä.

4. ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan. tekee työhönsä liittyviä valintoja ja päätöksiä sekä ratkaisee ongelmia.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan. Pyytää tarvittaessa ohjausta. tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia sekä hankkii lisätietoa ratkaisuilleen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hankkii, jäsentää ja arvioi tietoa sekä soveltaa aiemmin opittua muuttuvissa työtilanteissa, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämistarpeitaan. Antaa palautetta esittäen rakentavia ratkaisuvaihtoehtoja ja pyytää ohjausta tarvittaessa. tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia. Perustelee toimintaansa ammatillisilla tiedoilla ja hankkii tarvittaessa lisätietoa.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> tekee työryhmän tukemana moniammatillista yhteistyötä lähihoitajan vastuualueella.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> tekee moniammatillista yhteistyötä kuntoutusalan muiden toimijoiden kanssa lähihoitajan vastuualueella.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> tekee laajasti moniammatillista yhteistyötä kuntoutusalan muiden toimijoiden kanssa lähihoitajan vastuualueella.

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee kuntoutuksen arvoperustan (palveluhenkisyys, yksilöllisyys, itsenäisyys, aktiivisuus, voimavaralähtöisyys, verkostonäkökulma ja kuntoutuksen systemaattisuus ja esteettisyys) ja toimintaperiaatteiden mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee kuntoutuksen arvoperustan ja toimintaperiaatteiden mukaisesti ja perustelee toimintaansa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee kuntoutuksen arvoperustan ja toimintaperiaatteiden, lakien ja säännösten mukaisesti ja perustelee toimintaansa niillä laaja-alaisesti.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään. Noudattaa työpaikan työhyvinvointi- ja työsuojeluohjeita sekä sähkö- ja paloturvallisuusmääräyksiä ja käyttää ohjeiden mukaisesti työvälineitä ja työmenetelmiä. • noudattaa turvallisuusohjeita altaalla sekä osoittaa hengenpelastustaitonsa altaalla simuloidussa tilanteessa. • antaa ensiavun ja peruselvytyksen. • tunnistaa työssään fyysistä kuormitusta aiheuttavia tekijöitä ja toimii ergonomisesti oikein. • avustaa kuntoutujan siirtymisen ergonomisten periaatteiden mukaisesti. Ymmärtää ergonomian osana kuntouttavaa hoitotyötä. Ehkäisee kaatumistapaturmia ja huolehtii esteettömyydestä vastuualueensa mukaisesti. • osallistuu hyvän työilmapiirin ylläpitämiseen ja huolehtii omasta työhyvinvoinnistaan. • tunnistaa työssään haasteellisesti käyttäytyvän kuntoutujan sekä perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhkan. Ohjaa avun saannissa työryhmän tukemana.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • vastaa itsenäisesti toimintansa turvallisuudesta ja noudattaa työpaikan työhyvinvointi- ja työsuojeluohjeita sekä sähkö- ja paloturvallisuusmääräyksiä ja käyttää asianmukaisesti työvälineitä ja työmenetelmiä. • noudattaa turvallisuusohjeita altaalla sekä osoittaa uima- ja hengenpelastustaitonsa altaalla simuloidussa tilanteessa. • antaa ensiavun ja peruselvytyksen. • ennalta ehkäisee työn aiheuttamia liikuntaelinvaivoja ja ylläpitää omaa työkykyään vähentämällä kuormitusta ja toimimalla ergonomisesti oikein. • avustaa kuntoutujan siirtymisen ergonomisten periaatteiden mukaisesti. Ymmärtää ergonomian osana kuntouttavaa hoitotyötä ja tekee joitakin ehdotuksia työympäristön ergonomian kehittämiseksi. Ehkäisee kaatumistapaturmia. • ylläpitää omalta osaltaan hyvää työilmapiiriä työpaikalla. Käsittelee työstä johtuvia paineita ja hakee tukea itselleen. • ottaa työssään huomioon haasteellisesti käyttäytyvän kuntoutujan sekä perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhkan. Ohjaa avun saannissa ja tiedottaa työryhmälle.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • kehittää toimintansa turvallisuutta ja noudattaa työpaikan työhyvinvointi- ja työsuojeluohjeita sekä sähkö- ja paloturvallisuusmääräyksiä. Tuntee paikallisen työsuojeluorganisaation toimintatavat ja käyttää asianmukaisesti ja itsenäisesti työvälineitä ja työmenetelmiä. • noudattaa turvallisuusohjeita altaalla sekä osoittaa hyvän uima- ja hengenpelastustaitonsa altaalla simuloidussa tilanteessa. • antaa ensiavun ja peruselvytyksen. • ennalta ehkäisee työn aiheuttamia liikuntaelinvaivoja ja ylläpitää omaa työkykyään vähentämällä kuormitusta ja toimimalla ergonomisesti oikein. Perustelee toimintansa. • avustaa kuntoutujan siirtymisen ergonomisten periaatteiden mukaisesti ja tunnistaa siihen liittyvät riskit. Ymmärtää ergonomian osana kuntouttavaa hoitotyötä. Tekee kehittämis ehdotuksia työympäristön ergonomian ja esteettömyyden kehittämiseksi. Ehkäisee tavoitteellisesti kaatumistapaturmia. • ylläpitää omalta osaltaan hyvää työilmapiiriä työpaikalla sekä tunnistaa siihen haitallisesti vaikuttavia asioita (kuten työuupumuksen ja kiusaamisen). Käsittelee työstä johtuvia

paineita ja hakee tarvittaessa tukea ja ohjausta itselleen ja toiminnalleen.

- ottaa työssään vastuullisesti huomioon haasteellisesti käyttäytyvän kuntoutujan sekä perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhkan. Ohjaa avun saannissa ja vie asiaa eteenpäin työryhmässä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa kuntoutuksessa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimimalla lähihoitajan työtehtävissä kuntoutujan kotona, kotihoidossa tai tuetussa tai tehostetussa palveluasumisessa, toiminta- ja työkeskuksessa, työpajassa, palvelukeskuksessa tai kylpylässä tai terveyskeskuksen vuodeosastolla, kuntoutumisyksikössä tai kuntoutumiseen liittyvässä muussa työpaikassa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.10. Lasten ja nuorten hoito ja kasvatusta

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella, toteuttaa ja arvioida alle kouluikäisen ja kouluikäisen lapsen sekä nuoren hoitoa ja kasvatusta
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida sairaiden ja erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten hoitoa, kasvatusta ja kuntoutusta
- edistää lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia sekä tunnistaa niihin liittyviä uhkatekijöitä
- ohjata yksittäistä lasta ja nuorta sekä erilaisia ryhmiä
- ottaa työssään huomioon lapsen ja nuoren erilaiset kasvu- ja toimintaympäristöt sekä niiden merkityksen lapsen ja nuoren kasvulle ja kehitykselle
- toimia lasten ja nuorten hoito- ja kasvatustyössä voimassa olevien säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaan
- toimia lapsi- ja perhekeskeisen työn periaatteiden mukaan
- hyödyntää kielitaitoaan asiakaspalvelussa
- suunnitella oman osaamisensa tuotteistamista
- toimia ammattietiikkaa noudattaen
- kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta sekä arvioida omaa osaamistaan.

Arviointi

1. TYÖPROSESSIN HALLINTA

Hoidon ja kasvatuksen suunnittelu, toteutus ja arviointi	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• hankkii tietoa lapsen ja nuoren kehityksestä, yksilöllisistä hoidon ja kasvatuksen tarpeista ja sairaudesta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• hankkii oma-aloitteisesti erilaisia tiedonkeruumenetelmiä käyttäen tietoa lapsen ja nuoren kehityksestä, yksilöllisistä hoidon ja kasvatuksen tarpeista ja sairaudesta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• hankkii oma-aloitteisesti erilaisia tiedonkeruumenetelmiä käyttäen monipuolista tietoa lapsen ja nuoren kehityksestä, yksilöllisistä hoidon ja kasvatuksen tarpeista ja sairaudesta sekä perustelee keräämänsä tiedon merkityksen.

Suunnitelmallinen työskentely	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• asettaa lapsen ja nuoren kasvua ja kehitystä tukevia tavoitteita ja suunnittelee hoidon ja kasvatuksen keinoja.• toimii työryhmän jäsenenä hoitoa ja kasvatusta (ml. varhaiskasvatussuunnitelma) tukevan suunnitelman mukaan ja päivittää sitä tarvittaessa.• dokumentoi hoitoa ja kasvatusta tukevaa suunnitelmaa voimassa olevien ohjeiden mukaisesti.• arvioi lapsen ja nuoren hoidon ja kasvatuksen toteutumista muutamien tavoitteiden osalta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• asettaa kokonaisvaltaisesti lapsen ja nuoren kasvua ja kehitystä tukevia tavoitteita ja suunnittelee hoidon sekä kasvatuksen keinoja.• toimii työryhmän jäsenenä hoitoa ja kasvatusta (ml. varhaiskasvatussuunnitelma) tukevan suunnitelman mukaan ja päivittää sitä tarvittaessa.• dokumentoi hoitoa ja kasvatusta tukevaa suunnitelmaa ja tiedottaa siitä asianosaisille voimassa olevien ohjeiden mukaisesti.• arvioi lapsen ja nuoren hoidon ja kasvatuksen toteutumista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• asettaa kokonaisvaltaisesti lapsen ja nuoren kasvua ja kehitystä tukevia tavoitteita sekä suunnittelee monipuolisia hoidon ja kasvatuksen keinoja. Perustelee suunnitelman merkityksen hoitoja kasvatustyössä.• toimii johdonmukaisesti työryhmän jäsenenä hoitoa ja kasvatusta (ml. varhaiskasvatussuunnitelma) tukevan suunnitelman mukaan ja päivittää sitä tarvittaessa.• dokumentoi asiallisesti hoitoa ja kasvatusta tukevaa suunnitelmaa ja tiedottaa siitä asianosaisille voimassa olevien ohjeiden mukaisesti.• arvioi perustellen lapsen ja nuoren hoidon ja kasvatuksen toteutumista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Osaamisen tuotteistamisen suunnittelu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ohjattuna osaamisen tuotteistamista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja selvittää työssään oman osaamisensa tuotteistamismahdollisuuksia.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja kehittää aktiivisesti yrittäjyysvalmiuksiaan. Arvioi realistisesti oman osaamisensa tuotteistamismahdollisuuksia.

2. TYÖMENETELMIEN, -VÄLINEIDEN JA MATERIAALIN HALLINTA

Alle kouluikäisen lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hoitaa vastasyntynyttä ja auttaa perhettä vastasyntyneen hoidossa. hoitaa ja ohjaa työryhmän jäsenenä lasta päivittäisissä toiminnoissa (syöminen ja juominen, uni ja lepo, pukeutuminen, siisteyskasvatus, liikkuminen ja ulkoilu) käyttäen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen keinoja. tukee lapsen ja lapsiryhmän kasvua, kehitystä ja oppimista käyttämällä joitakin varhaiskasvatuksen toimintatapoja (leikkiminen, liikkuminen, taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen sekä tutkiminen) ja sisällöllisiä orientaatioita (matemaattinen, luonnontieteellinen, historiallisyhteiskuntatieteellinen, esteettinen, eettinen ja uskonnolliskatsomuksellinen). ohjaa lasten leikkiä hoito- ja kasvatustyössä. edistää omalla toiminnallaan lapselle suotuisaa kasvu- ja oppimisympäristöä. ohjaa yksittäistä lasta ja lapsiryhmää. tekee yhteistyötä työryhmän, työyhteisön ja perheen kanssa lapsen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi kasvatuskumppanuuden periaatteita noudattaen. toteuttaa varhaiskasvatussuunnitelmaa lähihoitajan vastualueella. toteuttaa työryhmän jäsenenä esiopetusta. hyödyntää ikäkausiin liittyviä hoitotyön menetelmiä, välineitä ja materiaaleja hoitaessaan imeväis- ja leikki-ikäistä lasta työryhmän jäsenenä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> hoitaa vastasyntynyttä sekä tukee ja ohjaa vastasyntyneen perhettä. hoitaa ja ohjaa lasta päivittäisissä toiminnoissa käyttäen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen keinoja. tukee lapsen ja lapsiryhmän kasvua, kehitystä ja oppimista käyttämällä omatoimisesti varhaiskasvatuksen toimintatapoja ja sisällöllisiä orientaatioita. ohjaa lasten leikkiä hoito- ja kasvatustyössä sekä käyttää leikin mahdollisuuksia erilaisissa tilanteissa. edistää omalla toiminnallaan lapselle suotuisaa kasvu- ja oppimisympäristöä sekä esittää joitakin kehittämideoita. ohjaa yksittäistä lasta ja lapsiryhmää siten, että tukee lasten välistä vuorovaikutusta. tekee yhteistyötä oma-aloitteisesti työyhteisön ja perheen kanssa lapsen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi kasvatuskumppanuuden periaatteita noudattaen. suunnittelee, toteuttaa ja arvioi varhaiskasvatusta lähihoitajan vastualueella. suunnittelee, toteuttaa ja arvioi esiopetusta työryhmän jäsenenä. soveltaa ikäkausiin liittyviä hoitotyön menetelmiä, välineitä ja materiaaleja hoitaessaan imeväis- ja leikki-ikäistä lasta työryhmän jäsenenä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hoitaa vastasyntynyttä sekä tukee ja ohjaa vastasyntyneen perhettä ja ottaa huomioon perheen tarpeet. hoitaa ja ohjaa lasta päivittäisissä toiminnoissa käyttäen monipuolisesti terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen keinoja. tukee lapsen ja lapsiryhmän kasvua, kehitystä ja oppimista käyttämällä monipuolisesti varhaiskasvatuksen toimintatapoja

ja sisällöllisiä orientaatioita siten, että ottaa kokonaisvaltaisesti huomioon lapsen ja lapsiryhmän tarpeet.

- ohjaa lasten leikkiä monipuolisesti hoito- ja kasvatustyössä, käyttää leikin mahdollisuuksia luovasti erilaisissa tilanteissa sekä tukee leikin kehitystä.
- edistää omalla toiminnallaan lapselle suotuisaa kasvu- ja oppimisympäristöä sekä analysoi ympäristön tarkoituksenmukaisuutta ja esittää joitakin kehittämisideoita.
- ohjaa yksittäistä lasta ja lapsiryhmää ottaen huomioon ryhmän toimintaan vaikuttavat tekijät. Tukee aktiivisesti lasten välistä vuorovaikutusta.
- tekee oma-aloitteisesti ja tavoitteellisesti yhteistyötä työyhteisön ja perheen kanssa lapsen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi kasvatuskumppanuuden periaatteita noudattaen.
- suunnittelee, toteuttaa ja arvioi varhaiskasvatusta lähihoitajan vastuualueella sekä esittää kehittämisideoita toimintaan.
- suunnittelee, toteuttaa ja arvioi esiopetusta työryhmän jäsenenä sekä esittää kehittämisideoita toimintaan.
- soveltaa monipuolisesti ikäkausiin liittyviä hoitotyön menetelmiä, välineitä ja materiaaleja hoitaessaan imeväis- ja leikki-ikäistä lasta.

Koulu- ja nuoruusikäisen kasvun ja kehityksen tukeminen

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • tukee työryhmän jäsenenä koulu- ja nuoruusikäisen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä käyttämällä hoitotyön menetelmiä, välineitä ja materiaaleja. • edistää koulu- ja nuoruusikäisen terveyttä ja hyvinvointia käyttäen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen keinoja (esim. terveyskasvatusmenetelmät) • edistää omalla toiminnallaan koulu- ja nuoruusikäiselle suotuisaa kasvu- ja oppimisympäristöä. • ohjaa ja tukee koulu- ja nuoruusikäistä itseilmaisussa, median käytössä ja luovassa toiminnassa. • ohjaa koulu- ja nuoruusikäisten ryhmiä. • tukee työryhmän jäsenenä koulu- ja nuoruusikäistä koulunkäynnissä ja siihen liittyvissä vaikeuksissa. • ottaa huomioon ikään liittyviä erityispiirteitä sekä perhetilanteen (mm. median mahdollisuudet ja uhat, perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhkan tai haitallisen pähteiden käytön.)
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • tukee oma-aloitteisesti työryhmän jäsenenä koulu- ja nuoruusikäisen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä käyttämällä hoitotyön menetelmiä, välineitä ja materiaaleja. • edistää oma-aloitteisesti koulu- ja nuoruusikäisen terveyttä ja hyvinvointia käyttäen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen keinoja. • edistää omalla toiminnallaan koulu- ja nuoruusikäiselle suotuisaa kasvu- ja oppimisympäristöä ja esittää joitakin kehittämisideoita. • ohjaa ja tukee koulu- ja nuoruusikäistä itseilmaisussa ja luovassa toiminnassa tavoitteellisesti. • ohjaa koulu- ja nuoruusikäisten ryhmiä siten, että tukee ryhmän jäsenten välistä vuorovaikutusta. • tukee oma-aloitteisesti koulu- ja nuoruusikäistä koulunkäynnissä ja siihen liittyvissä vaikeuksissa. • ottaa huomioon ikään liittyviä erityispiirteitä sekä perhetilanteen (mm. median mahdollisuudet ja uhat, perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhkan tai haitallisen pähteiden käytön). • ottaa huomioon ikään liittyviä erityispiirteitä sekä perhetilanteen (mm. median mahdollisuudet ja uhat, perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhkan tai haitallisen pähteiden käytön.).
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • tukee oma-aloitteisesti ja tavoitteellisesti työryhmän jäsenenä koulu- ja nuoruusikäisen kasvua ja fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä käyttämällä hoitotyön menetelmiä, välineitä ja materiaaleja. Ottaa huomioon ikään liittyvät erityispiirteet sekä perhetilanteen (mm. median mahdollisuudet ja uhat, perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhkan tai haitallisen pähteiden käytön). • edistää oma-aloitteisesti ja tavoitteellisesti koulu- ja nuoruusikäisen terveyttä ja hyvinvointia käyttäen monipuolisesti terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen keinoja (esim. terveyskasvatusmenetelmät). • edistää omalla toiminnallaan koulu- ja nuoruusikäiselle suotuisaa kasvu- ja oppimisympäristöä sekä esittää monipuolisesti kehittämisideoita. • ohjaa ja tukee koulu- ja nuoruusikäistä itseilmaisussa, median käytössä ja luovassa toiminnassa kokonaisvaltaisesti yksilön ja ryhmän tarpeet ja tavoitteet huomioon ottaen.

- ohjaa koulu- ja nuoruusikäisten ryhmiä siten, että ottaa huomioon ryhmän toimintaan vaikuttavat tekijät. Tukee aktiivisesti ryhmän jäsenten välistä vuorovaikutusta.
- tukee itsenäisesti koulu- ja nuoruusikäistä koulunkäynnissä ja siihen liittyvissä vaikeuksissa sekä toimii tavoitteellisesti eri yhteistyötahojen kanssa.
- ottaa huomioon ikään liittyvät erityispiirteet sekä perhetilanteen (mm. median mahdollisuudet ja uhat, perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhkan tai haitallisen päihteiden käytön).

Sairaan ja erityistä tukea tarvitsevan lapsen ja nuoren hoito, kasvatust ja kuntoutus

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa lapsen, nuoren ja perheen terveyden ja hyvinvoinnin uhkatekijöitä ja erityisen tuen tarpeita ja tukee heitä työryhmän jäsenenä. tunnistaa lapsen ja nuoren kasvuun ja kehitykseen liittyviä fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia tarpeita ja vastaa niihin osaltaan. valmistaa lapsen ja nuoren tavallisimpiin tutkimuksiin, toimenpiteisiin ja erilaisiin terapioihin sekä tukee lasta, nuorta ja perhettä niissä. tunnistaa lapsen, nuoren ja perheen sosiaalisia ongelmia (ml. perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhkan tai haitallisen päihteiden käytön) ja auttaa työryhmän jäsenenä heitä selviytymään niistä. vastaa lähihoitajan vastuualueella lapsen, nuoren ja perheen erityisen tuen tarpeisiin ja tiedottaa työryhmälle. hoitaa tavallisimpia infektiosairauksia itsenäisesti ja ehkäisee niiden leviämistä. noudattaa lääkkeen annosteluohjetta ja toteuttaa lapsen ja nuoren lääkehoitoa ohjeiden mukaisesti. Tarkkailee työryhmän jäsenenä lääkkeiden vaikutuksia ja sivuvaikutuksia, joista tiedottaa työryhmälle. käyttää kuntouttavaa työotetta lapsen, nuoren ja perheen tukemisessa. käyttää ja huoltaa apuvälineitä niissä olevien ohjeiden mukaan sekä ohjaa lasta ja nuorta niiden käytössä. hoitaa lasten ja nuorten sairauksia hyödyntäen hoitotyön prosessia ja tiedottaa vastuualueensa mukaisesti työryhmälle. Toimii sairaan lapsen ja nuoren hoidossa hoitotyön arvoperustaa noudattaen.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa lapsen, nuoren ja perheen terveyden ja hyvinvoinnin uhkatekijöitä ja erityisen tuen tarpeita sekä tukee heitä. tunnistaa lapsen ja nuoren kasvuun ja kehitykseen liittyviä fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia tarpeita. Selvittää, millaisin keinoin lasta, nuorta ja perhettä tuetaan. valmistaa itsenäisesti ja tavoitteellisesti lapsen ja nuoren tavallisimpiin tutkimuksiin, toimenpiteisiin ja erilaisiin terapioihin sekä tukee lasta, nuorta ja perhettä niissä. tunnistaa lapsen, nuoren ja perheen sosiaalisia ongelmia (ml. perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhkan tai haitallisen päihteiden käytön) sekä tukee ja auttaa heitä selviytymään niistä. Rohkaisee heitä hakemaan apua. hakee työyhteisössä ratkaisuja ja tukea lapsen, nuoren ja perheen erityisen tuen tarpeisiin. hoitaa tavallisimpia infektiosairauksia itsenäisesti ja ehkäisee niiden leviämistä sekä ohjaa tarvittaessa perhettä tarkempiin tutkimuksiin. noudattaa lääkkeen annosteluohjetta ja toteuttaa lapsen ja nuoren lääkehoitoa ohjeiden mukaisesti. Tarkkailee lääkkeiden vaikutuksia ja sivuvaikutuksia, joista tiedottaa työryhmälle. käyttää tavoitteellisesti kuntouttavaa työotetta lapsen, nuoren ja perheen tukemisessa. käyttää ja huoltaa apuvälineitä niissä olevien ohjeiden mukaan sekä ohjaa ja motivoi lasta ja nuorta niiden tarkoituksenmukaiseen käyttöön. hoitaa lasten ja nuorten sairauksia hyödyntäen työssään hoitotyön prosessia ja arvoperustaa sekä tiedottaa toiminnastaan hoitosuunnitelman ja vastuualueensa mukaisesti työryhmälle.

Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa lapsen, nuoren ja perheen terveyden ja hyvinvoinnin uhkatekijöitä ja erityisen tuen tarpeita ja tukee heitä sekä ohjaa avun hakemisessa ja tarvittaessa yhteistyötahojen piiriin. • tunnistaa lapsen ja nuoren kasvuun ja kehitykseen liittyviä fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia tarpeita. Arvioi tuen merkitystä kehitykselle ja selvittää, millaisin keinoin lasta, nuorta ja perhettä tuetaan. • valmistaa itsenäisesti ja tavoitteellisesti lapsen ja nuoren tavallisimpiin tutkimuksiin, toimenpiteisiin ja erilaisiin terapioihin sekä tukee lasta, nuorta ja perhettä niissä sekä tiedottaa toiminnastaan ja pohtii kehittämissideita. • tunnistaa monipuolisesti lapsen, nuoren ja perheen sosiaalisia ongelmia (ml. perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhkan tai haitallisen päihteiden käytön) sekä tukee ja auttaa tavoitteellisesti heitä selviytymään niistä. Rohkaisee heitä hakemaan apua. • hakee yksilöllisiä ratkaisuja ja moniammatillista tukea lapsen, nuoren ja perheen erityisen tuen tarpeisiin. • hoitaa eri infektiosairauksia itsenäisesti, ehkäisee niiden leviämistä ja ohjaa tarvittaessa perhettä tarkempiin tutkimuksiin sekä esittää parannusehdotuksia aseptisen työskentelyn kehittämiseksi. • noudattaa lääkkeen annosteluohjetta ja toteuttaa lapsen ja nuoren lääkehoitoa ohjeiden mukaisesti. Tarkkailee lääkkeiden vaikutuksia ja sivuvaikutuksia, joista tiedottaa itsenäisesti työryhmälle. • käyttää tavoitteellisesti kuntouttavaa työotetta lapsen, nuoren ja perheen tukemisessa sekä arvioi sen merkitystä kehitykselle. • käyttää ja huoltaa apuvälineitä niissä olevien ohjeiden mukaan sekä ohjaa ja motivoi lasta ja nuorta niiden tarkoituksenmukaiseen käyttöön ja ymmärtää niiden merkityksen toimintakyvyn edistämässä. • hoitaa lasten ja nuorten sairauksia hyödyntäen hoitotyön prosessia ja arvoperustaa. Tiedottaa toiminnastaan kokonaisvaltaisesti sekä hoitosuunnitelman ja vas-tuualueensa mukaisesti erilaisissa ympäristöissä.
---------------	---

Perheen tukeminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • auttaa perhettä arjessa selviytymisessä joitakin perhetyön menetelmiä käyttäen (esim. kodinhoito, ruoanvalmistus, lastenhoito ja vanhemmuuden tukeminen).
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • tukee ja auttaa perhettä arjessa selviytymisessä perhetyön menetelmiä käyttäen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • tukee ja auttaa monipuolisesti perhettä arjessa selviytymisessä perhetyön menetelmiä käyttäen.

3. TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Lapsen ja nuoren hoitoa, kasvatusta ja kehitystä koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa lapsen ja nuoren hoito- ja kasvatustyön historiasta. • hyödyntää työssään tietoa lapsen ja nuoren hoitoa ja kasvatusta koskevista säädöksistä, määräyksistä ja toimintaperiaatteista. • hyödyntää työssään tietoa lapsi- ja perhekeskeisen työn periaatteista. • hyödyntää työssään tietoa lapsen ja nuoren fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta kehityksestä ja niihin keskeisesti vaikuttavista tekijöistä. • hyödyntää työssään tietoa varhaiskasvatussuunnitelman perusteista sekä varhaiskasvatuksen toimintatavoista ja sisällöllisistä orientaatioista. • hyödyntää työssään tietoa esi- ja perusopetuksen perusteista. • hyödyntää työssään tietoa yleisempien vaihtohtopedagogiikkojen keskeisistä sisällöistä. • hyödyntää työssään tietoa kasvu- ja toimintaympäristön merkityksestä lapsen ja nuoren kasvulle ja kehitykselle. • hyödyntää työssään tietoa hoito- ja kasvatustyön prosesseista sekä hoitotyön ja huolenpidon menetelmistä, välineistä ja materiaaleista. • hyödyntää työssään moniammatillisen tiimi- ja verkostotyön periaatteita. • tietää lasta, nuorta ja perhettä koskevia palveluita ja toimeentuloturvaa. Kertoo palveluista ja etuuksista tutuissa asiakastilanteissa. • hyödyntää työssään tietoa lapsen, nuoren ja perheen sosiaalisista ongelmista ja niissä selviytymisen tukemisesta. • hyödyntää työssään lapsen ja nuoren anatomiaan, fysiologiaan ja terveystieteisiin liittyviä tietoja (esim. aivojen terveyden tukeminen). • hyödyntää työssään tietoa lapsen ja nuoren terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ja ongelmia ehkäisevän työn sisällöistä ja menetelmistä. • hyödyntää työssään tietoa aseptisen työskentelyn merkityksestä hoito- ja kasvatustyössä. • hyödyntää työssään tietoa lapsen (ml. imeväisen rintaruokinta) ja nuoren ravitsemussuosituksista ja erityisruokavaliosta. • hyödyntää työssään tietoa eri-ikäisen lapsen ja nuoren sairauksista ja niiden hoidosta. • hyödyntää työssään tietoa lapsen ja nuoren lääkehoidon erityispiirteistä. • hyödyntää työssään tietoa kuolevan lapsen ja nuoren hoitamiseen ja perheen tukemiseen liittyvistä erityispiirteistä. • hyödyntää työssään tietoa lapsen ja nuoren tavalisimmista tuen tarpeista ja erityiskasvatuksen sekä kuntoutuksen auttamiskeinoista. Tunnistaa työssään perhe- ja lähisuhdeväkivallan ilmenemisen ja ohjaa avun saannissa työryhmän tukemana. • hyödyntää työssään tietoa perhetyön toteutusmuodoista, sisällöistä ja menetelmistä. • hyödyntää työssään tietoa erilaisista kulttuureista ja monikulttuurisuudesta. • hyödyntää työssään tietoa lastensuojelun toimintaperiaatteista eri työympäristöissä.

Hyvä H2

- hyödyntää työssään tietoa lapsen ja nuoren hoito- ja kasvatustyön historiasta ja perustelee pääpiirteittäin sen merkityksen hoito- ja kasvatustyön kehityksessä.
- perustelee toimintansa lapsen ja nuoren hoitoa ja kasvatusta koskevilla säädöksillä, määräyksillä ja toimintaperiaatteilla.
- perustelee toimintansa lapsi- ja perhekeskeisen työn periaatteilla.
- perustelee toimintaansa tiedolla lapsen ja nuoren fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta kehityksestä ja niihin keskeisesti vaikuttavista tekijöistä.
- perustelee toimintansa varhaiskasvatussuunnitelman perusteilla sekä varhaiskasvatuksen toimintatavoilla ja sisällöllisillä orientaatioilla.
- perustelee toimintansa tiedolla esi- ja perusopetuksen perusteista.
- hyödyntää ja perustelee toimintaansa tiedolla yleisempien vaihtoehtopedagogiikkojen käyttömahdollisuuksista eri ympäristöissä.
- perustelee toimintansa tiedolla fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kasvuympäristön merkityksestä lapsen ja nuoren kasvulle ja kehitykselle.
- hyödyntää työssään tietoa hoito- ja kasvatustyön prosesseista sekä perustelee toimintaansa hoitotyön ja huolenpidon menetelmiin, välineisiin ja materiaaleihin liittyvillä tiedoilla ottaen huomioon lapsen ja nuoren ikään liittyvät erityispiirteet.
- perustelee toimintaansa tiimi- ja moniammatillisen verkostotyön periaatteilla.
- hyödyntää ja perustelee toimintaansa tiedolla lasta, nuorta ja perhettä koskevasta palvelujärjestelmästä ja toimeentuloturvasta.
- perustelee toimintaansa tiedolla lastensuojelun toimintaperiaatteista ja työkäytännöistä eri työympäristöissä.
- perustelee toimintaansa tiedolla lapsen, nuoren ja perheen sosiaalisista ongelmista ja niissä selviytymisen tukemisesta.
- hyödyntää työssään lapsen ja nuoren anatomiaan, fysiologiaan ja terveystieteisiin liittyviä tietoja (esim. aivojen terveyden tukeminen) perustellen niillä toimintaansa.
- perustelee toimintaansa tiedolla lapsen ja nuoren terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ja ongelmia ehkäisevän työn sisällöistä ja menetelmistä.
- perustelee työtään tiedolla aseptisen työskentelyn periaatteista ja niihin liittyvistä säännöksistä.
- perustelee toimintaansa tiedolla lapsen (ml. imeväisen rintaruokinta) ja nuoren ravitsemussuosituksista ja erityisruokavalioista.
- perustelee toimintaansa tiedolla eri-ikäisen lapsen ja nuoren sairauksista ja niiden hoidosta.
- perustelee toimintaansa tiedolla lapsen ja nuoren lääkehoidon erityispiirteistä.
- perustelee toimintaansa tiedolla kuolevan lapsen ja nuoren hoitamiseen ja perheen tukemiseen liittyvillä erityispiirteillä.
- perustelee toimintaansa tiedolla lapsen ja nuoren tavallisimmista tuen tarpeista ja erityiskasvatuksen sekä kuntoutuksen auttamiskeinoista. Ottaa työssään huomioon perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhan ja päihdeongelman, ohjaa avun saannissa ja tiedottaa niistä työryhmälle.
- perustelee toimintaansa tiedolla perhetyön toteutusmuodoista, sisällöistä ja menetelmistä.
- perustelee toimintaansa tiedolla erilaisista kulttuureista ja monikulttuurisuudesta.

Kiitettävä K3

- hyödyntää työssään tietoa lapsen ja nuoren hoito- ja kasvatustyön historiasta ja perustelee sen merkityksen hoito- ja kasvatustyön kehityksessä.
- perustelee monipuolisesti toimintansa lapsen ja nuoren hoitoa ja kasvatusta koskevilla säädöksillä, määräyksillä ja toimintaperiaatteilla.
- perustelee monipuolisesti toimintansa lapsi- ja perhekeskeisen työn periaatteilla.
- perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla lapsen ja nuoren fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta kehityksestä ja kehitykseen keskeisesti vaikuttavista tekijöistä.
- perustelee monipuolisesti toimintansa varhaiskasvatussuunnitelman perusteilla sekä varhaiskasvatuksen toimintatavoilla ja sisällöllisillä orientaatioilla.
- perustelee monipuolisesti toimintansa esi- ja perusopetuksen perusteilla.
- hyödyntää ja perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla yleisempien vaihtoehtopedagogiikkojen käyttömahdollisuuksista eri ympäristöissä.
- perustelee monipuolisesti toimintansa tiedolla fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kasvu- ja toimintaympäristön merkityksestä lapsen ja nuoren kasvulle ja kehitykselle.
- hyödyntää työssään tietoa hoito- ja kasvatustyön prosesseista sekä perustelee toimintaansa hoitotyön ja huolenpidon menetelmiin, välineisiin ja materiaaleihin liittyvillä tiedoilla ottaen huomioon lapsen ja nuoren ikään liittyvät erityispiirteet ja jakaa vastuualueensa mukaista osaamistaan työryhmässä.
- perustelee monipuolisesti toimintaansa moniammatillisen tiimi- ja verkostotyön periaatteilla.
- hyödyntää ja perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla lasta, nuorta ja perhettä koskevasta palvelujärjestelmästä ja toimeentuloturvasta.
- perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla lastensuojelun toimintaperiaatteista ja keskeisillä eri työympäristöissä sovellettavilla työkäytännöillä.
- perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla lapsen, nuoren ja perheen sosiaalisista ongelmista ja niissä selviytymisen tukemisesta.
- hyödyntää työssään lapsen ja nuoren anatomiaan, fysiologiaan ja terveystieteiden menetelmiin liittyviä tietoja (esim. aivojen terveyden tukeminen). Perustelee niillä konkreettisesti toimintaansa ja hakee aktiivisesti lisätietoa.
- perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla lapsen ja nuoren terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ja ongelmia ehkäisevän työn sisällöistä ja menetelmistä.
- perustelee toimintaansa monipuolisesti tiedolla aseptisen työskentelyn periaatteista ja niihin liittyvistä säännöksistä.
- perustelee monipuolisesti toimintaansa lapsen (ml. imeväisen rintaruokinta) ja nuoren ravitsemussuosituksista ja erityisruokavalioista.
- perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla eri-ikäisen lapsen ja nuoren sairauksista ja niiden hoidosta virallisten hoitosuosituksen pohjalta.
- perustelee toimintaansa tiedolla lapsen ja nuoren lääkehoidon erityispiirteistä ja lääkkeitä aiheuttavista erilaisista vaikutuksista ja seuraamuksista.
- perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla kuolevan lapsen ja nuoren hoitamiseen ja perheen tukemiseen liittyvillä

	<p>erityispiirteillä. Ottaa huomioon perheen yksilölliset tarpeet ja vakaumuksen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla lapsen ja nuoren tavallisimmista tuen tarpeista ja erityiskasvatuksen sekä kuntoutuksen auttamiskeinoista. Ottaa työssään huomioon perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhan ja päihdeongelman, ohjaa avun saannissa ja käsittelee asiaa työryhmän ohjeiden mukaan. • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla perhetyön keskeisistä toteutusmuodoista, sisällöistä ja menetelmistä eri työympäristöissä. • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla erilaisista kulttuureista ja monikulttuurisuudesta.
--	---

Yrittäjyyttä ja osaamisen tuotteistamista koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää ohjattuna työssään tietoa oman alan yrittäjyydestä, osaamisen tuotteistamisesta ja sisäisen yrittäjyyden merkityksestä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa oman alan yrittäjyydestä ja osaamisensa tuotteistamisesta ja toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää monipuolisesti työssään tietoa oman alan yrittäjyydestä ja osaamisensa tuotteistamisesta ja toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.

Työehtosopimusta, työnhakuasiakirjoja ja työsopimusta koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • osoittaa työssään tietonsa lähihoitajan työhön liittyvistä työehtosopimuksen mukaisista oikeuksista ja velvollisuuksista sekä työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta suomenkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta ruotsinkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita ruotsin ja suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta yhdellä vieraalla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita ruotsin ja suomen kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen yhdellä vieraalla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita ruotsin ja suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta muunkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa palvelutilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä selviytyy auttavasti palvelutilanteesta yhdellä muulla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa palvelutilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä vieraalla kielellä ja selviytyy auttavasti toisella kotimaisella kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita suomen tai ruotsin kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen joustavasti toisella kotimaisella kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta vieraskielisessä koulutuksessa	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa palvelutilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä auttaa palvelutilanteessa asiakkaan eteenpäin yhdellä muulla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa palvelutilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä muulla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä muulla kielellä.

4. ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämistarpeitaan sekä asettaa tavoitteita ammatilliselle kehitymiselleen. • ottaa vastaan palautetta ja muuttaa toimintaansa sen perusteella sekä arvioi omaa osaamistaan.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämistarpeensa sekä asettaa tavoitteita ammatilliselle kehitymiselleen. • pyytää ja ottaa vastaan palautetta ja muuttaa toimintaansa sen perusteella sekä arvioi omaa osaamistaan.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämistarpeensa sekä asettaa tavoitteita ammatilliselle kehitymiselleen monipuolisesti ja perustellusti. • pyytää ja ottaa vastaan palautetta ja muuttaa toimintaansa sen perusteella sekä arvioi omaa osaamistaan monipuolisesti ja perustellen.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> toimii työryhmän tukemana ystävällisesti, asiallisesti ja tavoitteellisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa lapsen, nuoren ja perheen sekä työryhmän kanssa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> toimii ystävällisesti, asiallisesti ja tavoitteellisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa lapsen, nuoren ja perheen sekä työryhmän kanssa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> toimii ystävällisesti, asiallisesti ja tavoitteellisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa lapsen, nuoren ja perheen sekä työryhmän kanssa ja arvioi omia vuorovaikutustaitojaan.

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> toimii sosiaali- ja terveydenhuollon sekä humanistisen ja kasvatusalan eettisten periaatteiden, säädösten ja määräysten mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintansa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä humanistisen ja kasvatusalan eettisten periaatteiden, säädösten ja määräysten pohjalta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti toimintansa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä humanistisen ja kasvatusalan eettisten periaatteiden, säädösten ja määräysten pohjalta.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee ergonomisesti oikein ja ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja. toimii asiakkaan turvallisuutta ja omaa työhyvinvointia ja työturvallisuutta koskevien säädösten, säännösten ja toimintaperiaatteiden mukaan. ennaltaehkäisee tapaturmia ja muita terveysriskejä. hallitsee lapsen ja nuoren peruselvytyksen sekä ensiavun.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> käyttää ergonomisesti oikeita työskentelytapoja ja ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja. perustelee toimintansa asiakkaan turvallisuutta, omaa työhyvinvointia ja työturvallisuutta koskevien säädösten, säännösten ja toimintaperiaatteiden pohjalta. ennaltaehkäisee tapaturmia ja muita terveysriskejä siten, että ottaa huomioon lapsen ja nuoren kehitystason. hallitsee lapsen ja nuoren peruselvytyksen sekä ensiavun myös erityistilanteissa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee ergonomisesti oikein hyödyntäen asiakkaan voimavaroja ja apuvälineitä sekä kehittää työympäristön ergonomista toimivuutta. perustelee monipuolisesti toimintansa asiakkaan turvallisuutta, omaa työhyvinvointia ja työturvallisuutta koskevien säädösten, säännösten ja toimintaperiaatteiden pohjalta. ennaltaehkäisee tapaturmia ja muita terveysriskejä siten, että ottaa huomioon lapsen ja nuoren kehitystason sekä kehittää ympäristöä turvallisemmaksi. hallitsee lapsen ja nuoren peruselvytyksen sekä ensiavun myös erityistilanteissa ja tietää, miten huolehtia ensiaputaitojen päivittämisestä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa lasten ja nuorten hoidossa ja kasvatuksessa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimimalla lähihoitajan työtehtävissä erilaisissa lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen toimintaympäristössä ja työpaikassa kuten päiväkodissa tai koulussa tai lastensuojelun yksikössä tai sairaalassa tai kotihoidossa tai perhetyössä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.11. Lasten ja nuorten mielenterveyden edistäminen

Ammattitaitovaatimukset

- hyödyntää lasten ja nuorten kanssa työskennellessään oman alansa tietoperustaa ja hankkia uutta tietoa
- toimia lasten ja nuorten ja heidän läheistensä kanssa vuorovaikutuksessa, joka tukee lapsen ja nuoren kehitystä
- työskennellä sosiaali- ja terveysalan ammattieettisten periaatteiden mukaan
- tunnistaa ja edistää lapsen ja nuoren tervettä kasvua, kehitystä, kuntoutumista ja hyvinvointia suojaavia tekijöitä ja ehkäistä vaarantavia tekijöitä
- toimia yhteistyössä erilaisten perheiden kanssa kasvatuskumppanuuden hengessä
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida tuen tarpeessa olevan lapsen tai nuoren hoitoa, kasvatusta ja kuntoutumista yhdessä työryhmän ja lapsen tai nuoren ja hänen perheensä kanssa
- käyttää työssään varhaisen tuen ja erityisen tuen työmenetelmiä
- toimia omalla vastuualueellaan työryhmän jäsenenä
- suunnitella ja toteuttaa moniammatillisen työryhmän jäsenenä lapselle tai nuorelle hyvinvointia ja toimintakykyä tukevaa toimintaa sekä noudattaa annettuja ohjeita.
- toimia yhteistyössä lasten ja nuorten verkostojen kanssa
- ohjata ja tukea lapsia ja nuoria ja heidän perheitään psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ja toimintakyvyn ylläpitämisessä ja edistämisessä ja ohjata tarvittavien palvelujen piiriin
- toimia lastensuojelun periaatteiden mukaisesti ja ottaa työssään huomioon ilmoitusvelvollisuuden merkityksen
- ratkaista yllättäviä tilanteita ja toimia ammatillisesti haasteellisissa tilanteissa
- arvioida omaa toimintaansa ja kehittää sitä saamansa palautteen pohjalta
- huolehtia omasta työhyvinvoinnistaan, ergonomiastaan ja työturvallisuudestaan ja edistää niitä.

Arviointi

TYÖPROSESSIN HALLINTA

Suunnitelmallinen työskentely	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• havainnoi eri-ikäisten ja taustaltaan erilaisten lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen vaiheita, niihin liittyviä vahvuuksia sekä erityisen tuen tarvetta• suunnittelee ohjatusti asiakaslähtöistä, tavoitteellista toimintaa oman vastuualueensa mukaisesti• toimii työryhmän jäsenenä hoitoa ja kasvatusta tukevan suunnitelman (esim. varhaiskasvatussuunnitelma tai kuntoutumisen suunnitelma) mukaan.• arvioi lapsen ja nuoren hoidon, kasvatuksen ja kuntoutumisen toteutumista muutamien keskeisten asetettujen tavoitteiden osalta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• havainnoi oma-aloitteisesti eri-ikäisten ja taustaltaan erilaisten lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen vaiheita, niihin liittyviä vahvuuksia sekä erityisen tuen tarvetta hyödyntäen erilaisia tiedonkeruumenetelmiä• suunnittelee asiakaslähtöistä, tavoitteellista toimintaa oman vastuualueensa mukaisesti• toimii työryhmän jäsenenä hoitoa ja kasvatusta tukevan suunnitelman (esim. varhaiskasvatussuunnitelma tai kuntoutumisen suunnitelma) mukaan ja päivittää sitä tarvittaessa.• arvioi lapsen ja nuoren hoidon, kasvatuksen ja kuntoutumisen toteutumista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• havainnoi oma-aloitteisesti eri-ikäisten ja taustaltaan erilaisten lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen vaiheita, niihin liittyviä vahvuuksia sekä erityisen tuen tarvetta hyödyntäen erilaisia tiedonkeruumenetelmiä ja perustelee keräämänsä tiedon merkityksen• suunnittelee monipuolista, asiakaslähtöistä ja tavoitteellista toimintaa oman vastuualueensa mukaisesti.• toimii johdonmukaisesti työryhmän jäsenenä hoitoa ja kasvatusta tukevan suunnitelman (esim. varhaiskasvatussuunnitelma tai kuntoutumisen suunnitelma) mukaan ja päivittää sitä tarvittaessa.• arvioi perustellen lapsen ja nuoren hoidon, kasvatuksen ja kuntoutumisen toteutumista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

TYÖMENETELMIEN, -VÄLINEIDEN JA MATERIAALIEN HALLINTA

Lapsen ja nuoren tuen tarpeen tunnistaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa lapsen ja nuoren tervettä kasvua, kehitystä ja hyvinvointia suojaavia ja vaarantavia tekijöitä ja tukee heitä. tunnistaa lapsen ja nuoren psyykkiseen kasvuun, kehitykseen ja hyvinvointiin liittyviä yleisimpiä riskitekijöitä ja vastaa niihin työryhmän jäsenenä. tunnistaa joitakin lasten ja nuorten erityisen tuen tarpeita ja vastaa niihin työryhmän jäsenenä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa lapsen ja nuoren tervettä kasvua, kehitystä ja hyvinvointia suojaavia ja vaarantavia tekijöitä ja tukee heitä tavoitteellisesti. tunnistaa lapsen ja nuoren psyykkiseen kasvuun, kehitykseen ja hyvinvointiin liittyviä riskitekijöitä ja vastaa niihin työryhmän jäsenenä. tunnistaa lasten ja nuorten erityisen tuen tarpeita ja vastaa niihin työryhmän jäsenenä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa monipuolisesti lapsen ja nuoren tervettä kasvua, kehitystä ja hyvinvointia suojaavia ja vaarantavia tekijöitä, tukee heitä aktiivisesti ja tavoitteellisesti ja ohjaa avun hakemisessa. tunnistaa, arvioi ja ennaltaehkäisee lapsen ja nuoren psyykkiseen kasvuun, kehitykseen ja hyvinvointiin liittyviä riskitekijöitä ja vastaa niihin työryhmän jäsenenä. tunnistaa monipuolisesti lasten ja nuorten erityisen tuen tarpeita ja vastaa niihin työryhmän jäsenenä.

Lapsen ja nuoren kasvun, kehityksen ja kuntoutumisen tukeminen ja osallisuuden vahvistaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ohjatusti ja toteuttaa työryhmän jäsenenä tuen tai erityisen tuen tarpeessa olevan lapsen ja nuoren hoitoa, kasvatusta ja kuntoutumista, mutta tarvitsee siinä ajoittain ohjausta • hoitaa ja ohjaa lasta tai lapsiryhmää tai nuorta tai nuorten ryhmää päivittäisissä toiminnoissa käyttäen joitakin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen keinoja • edistää omalla toiminnallaan lapselle ja nuorelle suotuisaa kehitysympäristöä, mutta tarvitsee ajoittain työryhmän tukea varhaisessa puuttumisessa. • käyttää työssään ohjatusti varhaisen tuen (esim. pienryhmätoiminta ja tuettu leikki) ja erityisen tuen työmenetelmiä (esim. koritehtävät, vuorovaikutusleikki ja kuvin tuettu leikki), mutta tarvitsee siinä ajoittain ohjausta • ohjaa ja tukee lasta ja nuorta itseilmaisussa, leikissä ja luovassa toiminnassa • tunnistaa ristiriita- ja kiusaamistilanteet, puuttuu niihin ja tukee lasten ja nuorten keskinäistä sosiaalista vuorovaikutusta
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työryhmän jäsenenä tuen tai erityisen tuen tarpeessa olevan lapsen ja nuoren hoitoa, kasvatusta ja kuntoutumista ja tukee heidän osallisuuttaan. • hoitaa ja ohjaa lasta tai lapsiryhmää tai nuorta tai nuorten ryhmää päivittäisissä toiminnoissa käyttäen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen keinoja. • edistää omalla toiminnallaan lapselle ja nuorelle suotuisaa kehitysympäristöä ja tuo esille omia havaintojaan varhaisessa puuttumisessa • käyttää työssään varhaisen tuen (esim. pienryhmätoiminta ja tuettu leikki) ja erityisen tuen työmenetelmiä (esim. koritehtävät, vuorovaikutusleikki ja kuvin tuettu leikki). • ohjaa ja tukee lasta ja nuorta itseilmaisussa, leikissä ja luovassa toiminnassa tavoitteellisesti • tunnistaa ristiriita- ja kiusaamistilanteet, puuttuu niihin ja edistää lasten ja nuorten keskinäistä sosiaalista vuorovaikutusta • toimii työssään ratkaisu- ja voimavarakeskeisesti
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa vastualueellaan työryhmän jäsenenä tuen tai erityisen tuen tarpeessa olevan lapsen ja nuoren hoitoa, kasvatusta ja kuntoutumista, tukee heidän osallisuuttaan sekä perustelee toimintaansa • hoitaa ja ohjaa lasta tai lapsiryhmää tai nuorta tai nuorten ryhmää päivittäisissä toiminnoissa käyttäen monipuolisesti terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen keinoja • edistää omalla toiminnallaan lapselle ja nuorelle suotuisaa kehitysympäristöä ja esittää joitakin kehittämisideoita sekä toimii rakentavasti ja asiakaslähtöisesti varhaisen puuttumisen tilanteissa • käyttää työssään monipuolisesti varhaisen tuen (esim. pienryhmätoiminta ja tuettu leikki) ja erityisen tuen työmenetelmiä (esim. koritehtävät, vuorovaikutusleikki ja kuvin tuettu leikki). • ohjaa ja tukee lasta ja nuorta itseilmaisussa, leikissä ja luovassa toiminnassa yksilön ja ryhmän tarpeet ja tavoitteet huomioon ottaen • tunnistaa monipuolisesti ristiriita- ja kiusaamistilanteet, puuttuu niihin ja edistää aktiivisesti lasten ja nuorten keskinäistä sosiaalista vuorovaikutusta.

- toimii työssään aktiivisesti ratkaisu- ja voimavarakeskeisesti.

Yhteistyö perheen kanssa ja perheen tukeminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii yhteistyössä erilaisten perheiden kanssa työryhmän jäsenenä kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti, mutta tarvitsee ajoittain työryhmän tukea huolen puheeksi ottamiseen. • tunnistaa joitakin perheiden palveluiden tarpeita ja ohjaa vanhempia palveluiden käyttöön työryhmän jäsenenä. • tunnistaa perheiden erityisen tuen tarpeita ja sosiaalisia ongelmia (esim. mielenterveys- ja päihdeongelmat, vanhemman vakava fyysinen sairaus, perheväkivalta ja taloudelliset ongelmat) ja tuo havaintojaan esille työryhmässä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii oma-aloitteisesti yhteistyössä erilaisten perheiden kanssa työryhmän jäsenenä kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti. • ottaa puheeksi havaitsemansa huolenaiheet. • tunnistaa perheiden palveluiden tarpeita ja ohjaa vanhempia palveluiden käyttöön työryhmän jäsenenä. • tunnistaa perheiden erityisen tuen tarpeita ja sosiaalisia ongelmia (esim. mielenterveys- ja päihdeongelmat, vanhemman vakava fyysinen sairaus, perheväkivalta ja taloudelliset ongelmat) ja havaitsee niiden mahdollisen vaikutuksen lapsen ja nuoren hyvinvointiin sekä tiedottaa havainnoistaan työryhmässä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii oma-aloitteisesti ja tavoitteellisesti yhteistyössä erilaisten perheiden kanssa työryhmän jäsenenä kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti. • toimii asiakaslähtöisesti haastavissakin tilanteissa ja ottaa huolen puheeksi perustellen valintojaan. • tunnistaa monipuolisesti perheiden palvelujen tarpeita ja ohjaa vanhempia palvelujen käyttöön työryhmän jäsenenä. • tunnistaa perheiden erityisen tuen tarpeita ja sosiaalisia ongelmia (esim. mielenterveys- ja päihdeongelmat, vanhemman vakava fyysinen sairaus, perheväkivalta ja taloudelliset ongelmat), tiedottaa havainnoistaan ja tukee lähihoitajan vastuualueella lasten ja nuorten hyvinvointia.

TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Lasten ja nuorten hoito- ja kasvatustyötä ja kuntoutumista koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa lasten ja nuorten kehityksestä, hoidosta, kasvatuksesta ja kuntoutumisesta. • hyödyntää työssään tietoa lapsen ja nuoren kasvua ja kehitystä tukevista yksilöllisistä suunnitelmista (esim. lapsen kasvatusta, opetus-, hoito-, kuntoutus- ja palvelusuunnitelma). • hyödyntää työssään tietoa lapsen, nuoren ja perheen varhaisen tuen ja erityisen tuen menetelmistä • hyödyntää työssään tietoa kehitysympäristön merkityksestä lapsen ja nuoren kasvulle ja kehitykselle • hyödyntää työssään tietoa kasvatuskumppanuudesta ja perheiden ammatillisesta kohtaamisesta. • hyödyntää työssään moniammatillisen tiimi- ja verkostotyön periaatteita • hyödyntää työhön perehdytyksessä ja konsultaatiossa annettuja ohjeita, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa tiedolla lasten ja nuorten kehityksestä, hoidosta, kasvatuksesta ja kuntoutumisesta • perustelee toimintaansa tiedolla lapsen ja nuoren kasvua ja kehitystä tukevista yksilöllisistä suunnitelmista (esim. lapsen kasvatusta, hoito-, opetus-, kuntoutus- ja palvelusuunnitelma). • hyödyntää työssään tietoa lapsen, nuoren ja perheen varhaisen tuen ja erityisen tuen menetelmistä ja perustelee toimintaansa niiden pohjalta. • perustelee toimintaansa tiedolla kehitysympäristön merkityksestä lapsen ja nuoren kasvulle ja kehitykselle. • perustelee toimintaansa tiedolla kasvatuskumppanuudesta ja perheiden ammatillisesta kohtaamisesta. • perustelee toimintaansa tiedolla moniammatillisen tiimi- ja verkostotyön periaatteista. • hyödyntää työhön perehdytyksessä ja konsultaatiossa annettuja ohjeita ja perustelee niillä toimintaansa sekä ymmärtää työnohjauksen merkityksen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa tiedolla lasten ja nuorten kehityksestä, hoidosta, kasvatuksesta ja kuntoutumisesta ja hakee aktiivisesti lisätietoa. • perustelee toimintaansa monipuolisella tiedolla lapsen ja nuoren kasvua ja kehitystä tukevista yksilöllisistä suunnitelmista (esim. lapsen kasvatusta, opetus-, hoito-, kuntoutus- ja palvelusuunnitelma). • hyödyntää työssään monipuolisesti tietoa lapsen, nuoren ja perheen varhaisen tuen ja erityisen tuen menetelmistä ja perustelee toimintaansa niiden pohjalta. • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla kehitysympäristön merkityksestä lapsen ja nuoren kasvulle ja kehitykselle ja soveltaa ko. tietoa toiminnassaan. • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla kasvatuskumppanuudesta ja perheiden ammatillisesta kohtaamisesta. • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla moniammatillisen tiimi- ja verkostotyön periaatteista. • hyödyntää monipuolisesti työhön perehdytyksessä ja konsultaatiossa annettuja ohjeita ja perustelee niillä toimintaansa sekä ymmärtää työnohjauksen merkityksen.

Lapsen ja nuoren psyykkisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä koskevan tiedon hallinta

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa lasten ja nuorten mielenterveystyön periaatteista ja lapsen ja nuoren psyykkistä kasvua ja kehitystä uhkaavista riskeistä ja suojaavista tekijöistä. • hyödyntää työssään tietoa lapsen ja nuoren psyykkisistä ongelmista, häiriöistä ja niiden hoidosta. • käyttää työssään tietoa lapsen, nuoren ja perheen sosiaalisista ongelmista (köyhyys, syrjäytyminen, päihdeongelmat, perheväkivalta) ja niissä selviytymisen tukemisesta. • hyödyntää työssään tietoa lastensuojelun toimintaperiaatteista ja ilmoitusvelvollisuuden merkityksestä • hyödyntää työssään tietoa lasta, nuorta ja perhettä koskevista palveluista, (esim. sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalvelut, koulutoimi, työvoimapalvelut), mutta tarvitsee ajoittain ohjausta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa tiedolla lasten ja nuorten mielenterveystyön periaatteista ja lapsen ja nuoren psyykkistä kasvua ja kehitystä uhkaavista riskeistä ja suojaavista tekijöistä • hyödyntää työssään tietoa lapsen ja nuoren psyykkisistä ongelmista, häiriöistä ja hoidosta ja perustelee toimintaansa. • perustelee toimintaansa tiedolla lapsen, nuoren ja perheen sosiaalisista ongelmista (köyhyys, syrjäytyminen, päihdeongelmat, perheväkivalta) ja niissä selviytymisen tukemisesta. • perustelee toimintaansa tiedolla lastensuojelun toimintaperiaatteista, työkäytännöistä ja ilmoitusvelvollisuuden merkityksestä. • hyödyntää työssään tietoa lasta, nuorta ja perhettä koskevista palveluista (esim. sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalvelut, koulutoimi, työvoimapalvelut) ja eri hallinnon alojen välisen yhteistyön merkityksestä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa tiedolla lasten ja nuorten mielenterveystyön periaatteista. • soveltaa työssään tietoa lapsen ja nuoren psyykkistä kasvua suojaavista tekijöistä ja pyrkii ennaltaehkäisemään kehitystä uhkaavia riskejä. • hyödyntää työssään tietoa lapsen ja nuoren psyykkisistä ongelmista, häiriöistä ja hoidosta ja perustelee ja arvioi toimintaansa. • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla lapsen, nuoren ja perheen sosiaalisista ongelmista (köyhyys, syrjäytyminen, päihdeongelmat, perheväkivalta) ja niissä selviytymisen tukemisesta. • perustelee toimintaansa tiedolla lastensuojelun toimintaperiaatteista, työkäytännöistä ja ilmoitusvelvollisuuden merkityksestä ja soveltaa niitä käytännössä. • hyödyntää monipuolisesti työssään tietoa lasta, nuorta ja perhettä koskevista palveluista (esim. sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalvelut, koulutoimi, työvoimapalvelut) ja perustelee asiakaslähtöisesti eri hallinnon alojen välisen yhteistyön merkityksen.

ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">tunnistaa realistisesti omia vahvuuksiaan ja kehittämistarpeitaan.arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan sekä pyytää ohjausta.ottaa vastaan palautetta asiallisesti sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteellatekee työryhmän jäsenenä työhönsä liittyviä valintoja ja päätöksiä sekä ratkaisee arjen ongelmia, mutta tarvitsee siinä ajoittain ohjausta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämistarpeensa.arvioi realistisesti ja oma-aloitteisesti oppimistaan ja osaamistaan sekä pyytää ohjausta.tekee työryhmän jäsenenä työhönsä liittyviä valintoja ja päätöksiä ja ratkaisee arjen ongelmia sekä hankkii lisätietoa ratkaisuilleenottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämistarpeensa sekä arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan ja pyytää tarvittaessa ohjausta.hankkii, jäsentää ja arvioi tietoa sekä soveltaa aiemmin opittua muuttuvissa työtilanteissa.ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta esittäen rakentavia ratkaisuvaihtoehtoja.tekee työryhmän jäsenenä työhönsä liittyviä valintoja ja päätöksiä ja ratkaisee ongelmia.perustelee toimintaansa ammatillisilla tiedoilla ja hankkii tarvittaessa lisätietoa.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii lapsen ja nuoren kanssa vuorovaikutuksessa heidän kehitystään tukevasti ja ammatillisesti, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta. • toimii työryhmän tukemana asiallisesti vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä lasten ja nuorten perheiden kanssa. • toimii rakentavasti yhteistyössä oman työryhmän jäsenten kanssa, mutta tarvitsee vielä työryhmän tukea moniammatillisessa yhteistyössä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii lapsen ja nuoren kanssa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa empaattisesti ja heidän kehitystään tukevasti ja ammatillisesti. • toimii työryhmän jäsenenä asiallisesti ja aktiivisesti vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä erilaisten perheiden kanssa. • toimii rakentavasti ja yhteistyössä oman työryhmän jäsenten kanssa ja moniammatillisessa yhteistyössä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii lapsen ja nuoren kanssa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa empaattisesti ja ammatillisesti heidän kehitystään tukien. • arvioi omia vuorovaikutustaitojaan. • toimii työryhmän jäsenenä asiallisesti ja aktiivisesti vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä erilaisten perheiden kanssa sekä arvioi omia vuorovaikutustaitojaan. • toimii rakentavasti ja aktiivisesti yhteistyössä oman työryhmän jäsenten ja moniammatillisen tiimin kanssa omalla vastuualueellaan.

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii sosiaali- ja terveysalan ammattieettisten periaatteiden, lakien ja säädösten mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa sosiaali- ja terveysalan ammattieettisten periaatteiden, lakien ja säädösten pohjalta • tunnistaa eettisesti ongelmallisia tilanteita.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa sosiaali- ja terveysalan ammattieettisten periaatteiden, lakien ja säädösten pohjalta. • pohtii ratkaisuja eettisesti ongelmallisiin tilanteisiin.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa lapsen ja nuoren yleisimpiä tapaturma- ja terveystilanteita ja ennaltaehkäisee niitä. toimii vaarallisissa ja uhkaavissa tilanteissa turvaohjeiden ja työyksikön käytäntöjen mukaisesti ja suojelee lasta tai nuorta, muita lapsia tai nuoria sekä itseään ja pyytää tarvittaessa lisäapua. huolehtii omasta toimintakyvystään, terveydestään ja työhyvinvoinnistaan. työskentelee ergonomisesti oikein.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa ja ennaltaehkäisee lapselle ja nuorelle turvallisuus- ja terveystilanteita aiheuttavia tilanteita. ennakoi vaarallisten ja uhkaavien tilanteiden syntymistä ja toimii niissä turvaohjeiden ja työyksikön käytäntöjen mukaisesti ja suojelee lasta tai nuorta, muita lapsia tai nuoria sekä itseään ja pyytää tarvittaessa lisäapua. huolehtii omasta toimintakyvystään ja terveydestään sekä edistää työhyvinvointiaan. työskentelee ergonomisesti oikein.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa ja ennaltaehkäisee lapselle ja nuorelle turvallisuus- ja terveystilanteita aiheuttavia tilanteita ja perustelee toimintaansa. ehkäisee työryhmän jäsenenä vaarallisten ja uhkaavien tilanteiden syntymistä. toimii turvaohjeiden mukaisesti ja suojelee lasta tai nuorta, muita lapsia tai nuoria sekä itseään ja pyytää tarvittaessa lisäapua. edistää aktiivisesti toimintakykyään, terveyttään ja työhyvinvointiaan. työskentelee ergonomisesti oikein.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa lasten ja nuorten mielenterveyden edistämiseksi ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimimalla lähihoitajan työtehtävissä päivähoitossa tai varhaiskasvatuksessa, koulussa tai oppilaitoksessa, lapsiperheiden varhaisessa tuessa, kotihoidossa, lastensuojelun yksikössä, perhe- ja asukaspuistossa tai muussa soveltuvassa lasten ja nuorten toimintayksiköissä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.12. Mielenterveys- ja päihdetyö

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- työskennellä sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, säädösten, määräysten, toimintaperiaatteiden ja hoitosuosituksen mukaan

- edistää toiminnallaan mielenterveyttä ja päihdeettömyyttä, ehkäistä osaltaan ongelmien syntymistä sekä vahvistaa mielenterveys- ja päihdeasiakkaan asemaa
- arvioida mielenterveys- ja päihdeasiakkaan toimintakykyisyyttä, päivittäisistä toiminnoista selviytymistä ja avun tarvetta
- laatia, toteuttaa ja arvioida mielenterveys- ja päihdeasiakkaan hoito-, palvelu- tai kuntoutussuunnitelman
- edistää mielenterveys- ja päihdeasiakkaan terveyttä ja elämänhallintaa sekä ehkäistä turvallisuutta uhkaavia tekijöitä
- toteuttaa eri-ikäisten mielenterveys- ja päihdetyön hoito- ja kuntoutusmenetelmiä erilaisissa toimintaympäristöissä
- toteuttaa ja ohjata mielenterveys- ja päihdeasiakkaan lääkehoitoa
- huolehtia omasta terveydestään, työturvallisuudesta ja -hyvinvoinnistaan
- ergonomisen toiminnan
- hyödyntää kielitaitoaan asiakaspalvelussa
- suunnitella oman osaamisensa tuotteistamista
- toimia ammattietiikkaa noudattaen
- kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioida omaa osaamistaan.

Arviointi

1. TYÖPROSESSIN HALLINTA

Mielenterveysasiakkaan tai -potilaan tai päihdeasiakkaan hoidon tai kuntoutuksen suunnittelu, toteutus ja arviointi	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi eri-ikäisen ja taustaltaan erilaisen mielenterveysasiakkaan tai -potilaan tai päihdeasiakkaan toimintakykyisyyttä ja päivittäisestä toiminnasta selviytymistä sekä avun tarvetta yhdessä asiakkaan tai potilaan sekä hänen läheistensä ja työryhmän kanssa. • tunnistaa asiakkaan tai potilaan hoidon, palvelun ja kuntoutuksen tarpeita sekä laatii työryhmän jäsenenä suunnitelman, jonka toteuttaa ja arvioi.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi eri-ikäisen ja taustaltaan erilaisen mielenterveysasiakkaan tai -potilaan tai päihdeasiakkaan toimintakykyisyyttä ja päivittäisestä toiminnasta selviytymistä sekä avun tarvetta yhdessä asiakkaan, hänen läheistensä ja työryhmän kanssa. Ottaa huomioon asiakkaan tai potilaan biopsykososiaalisen kokonaisuuden. • tunnistaa asiakkaan tai potilaan hoidon, palvelun ja kuntoutuksen tarpeita ja laatii työryhmän jäsenenä suunnitelman, jonka toteuttaa ja arvioi vastuullisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi monipuolisesti ja perustellen eri-ikäisen ja taustaltaan erilaisen mielenterveysasiakkaan tai -potilaan tai päihdeasiakkaan toimintakykyisyyttä ja päivittäisestä toiminnasta selviytymistä sekä avun tarvetta yhdessä asiakkaan, hänen läheistensä ja työryhmän kanssa. Ottaa huomioon asiakkaan tai potilaan biopsykososiaalisen kokonaisuuden. • tunnistaa yksilöllisesti asiakkaan tai potilaan hoidon, palvelun ja kuntoutuksen tarpeita ja laatii työryhmän jäsenenä suunnitelman, jonka toteuttaa ja arvioi vastuullisesti ja oma-aloitteisesti.

Taloudellinen ja laadukas toimiminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> vastaa omalta osaltaan työryhmän tukemana asiakas tai potilasasiakirjoista niin, että mielenterveys- ja päihdetyön laatu sekä asiakkaan tai potilaan ja työntekijän oikeusturva toteutuvat. työskentelee työryhmässä kustannustietoisesti ja toimintaympäristön laatusuositusten mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> vastaa omalta osaltaan työryhmän jäsenenä asiakas tai potilasasiakirjoista niin, että mielenterveys- ja päihdetyön laatu sekä asiakkaan tai potilaan ja työntekijän oikeusturva toteutuvat. työskentelee kustannustietoisesti ja toimii toimintaympäristön laatusuositusten mukaisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> vastaa omalta osaltaan sujuvasti asiakas- tai potilasasiakirjoista niin, että mielenterveys- ja päihdetyön laatu sekä asiakkaan tai potilaan ja työntekijän oikeusturva toteutuvat. työskentelee kustannustietoisesti ja toimintaympäristön laatusuositusten mukaisesti sekä arvioi ja kehittää hoito- ja huolenpitotyön laatua tekemällä kehittämis ehdotuksia.

Osaamisen tuotteistamisen suunnittelu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ohjattuna osaamisen tuotteistamista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja selvittää työssään oman osaamisensa tuotteistamismahdollisuuksia.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja kehittää aktiivisesti yrittäjyysvalmiuksiaan. Arvioi realistisesti oman osaamisensa tuotteistamismahdollisuuksia.

2. TYÖMENETELMIEN, -VÄLINEIDEN JA MATERIAALIN HALLINTA

Mielenterveys- ja päihdetyön hoito- ja kuntoutusmenetelmien käyttäminen erilaisissa toimintaympäristöissä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> tukee terveyttä ja hyvinvointia edistävästi asiakkaan tai potilaan elämänhallintaa ja selviytymistä päivittäisissä toiminnoissa (esim. elinympäristö, ravitseminen, hygienia, harrastukset, liikunta, lepo, median hyödyntäminen). tukee mielenterveysasiakkaan tai -potilaan tai päihdeasiakkaan turvallisuutta, sosiaalisia taitoja ja suhteita. aloittaa, ylläpitää ja lopettaa yhteistyö- tai hoitosuhteen mielenterveysasiakkaan tai -potilaan tai päihdeasiakkaan kanssa. suunnittelee ja ohjaa työryhmän tukemana hoidollisia ja kuntouttavia ryhmätoimintoja. tiedottaa ja dokumentoi havaintojaan sekä omaa toimintaansa. hyödyntää työnohjauksellisia ohjeita. käsittelee, annostelee ja antaa lääkkeet oikein ja turvallisesti, ohjaa työryhmän tukemana asiakasta tai potilasta ja hänen läheisiään lääkkeiden käytössä, säilyttämisessä, hävittämisessä ja lääkemääräysten uusimisessa. tarkkailee työryhmän tukemana lääkkeiden vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia sekä tekee yhteistyötä potilaan tai asiakkaan kanssa tunnistaakseen yleisimpiä haitta- ja sivuvaikutuksia, joista tiedottaa työryhmälle. toimii kestävän kehityksen periaatteiden suuntaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> tukee voimavaralähtöisesti ja terveyttä ja hyvinvointia edistävästi asiakkaan tai potilaan elämänhallintaa, osallisuutta ja selviytymistä päivittäisissä toiminnoissa. tukee mielenterveysasiakkaan tai -potilaan tai päihdeasiakkaan turvallisuutta, sosiaalisia taitoja ja suhteita siten, että ottaa huomioon myös lähiverkoston. aloittaa, ylläpitää ja lopettaa vastuullisesti yhteistyö- tai hoitosuhteen mielenterveysasiakkaan tai -potilaan tai päihdeasiakkaan kanssa. suunnittelee ja ohjaa hoidollisia ja kuntouttavia ryhmätoimintoja. tiedottaa ja dokumentoi aktiivisesti havaintojaan sekä omaa toimintaansa. hakeutuu työnohjauksellisiin keskusteluihin ja hyödyntää niitä työssään. käsittelee, annostelee ja antaa lääkkeet oikein ja turvallisesti, ohjaa asiakasta tai potilasta ja hänen läheisiään lääkkeiden käytössä, säilyttämisessä, hävittämisessä ja lääkemääräysten uusimisessa. tarkkailee lääkkeiden vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia sekä tekee yhteistyötä potilaan tai asiakkaan kanssa tunnistaakseen yleisimpiä haitta- ja sivuvaikutuksia ja tiedottaa havainnoistaan työryhmälle. toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> tukee voimavaralähtöisesti ja terveyttä ja hyvinvointia edistävästi asiakkaan tai potilaan elämänhallintaa ja selviytymistä päivittäisissä toiminnoissa. Työskentelee yksilöllisesti ja vastuullisesti. tukee yksilöllisesti, luovasti ja aktiivisesti mielenterveysasiakkaan tai -potilaan tai päihdeasiakkaan turvallisuutta, sosiaalisia taitoja ja suhteita siten, että ottaa huomioon myös lähiverkoston.

- toimii aktiivisesti ja vastuullisesti aloittaessaan, ylläpitäessään ja lopettaessaan yksilöllisen yhteistyö- tai hoitosuhteen mielenterveysasiakkaan tai -potilaan tai päihdeasiakkaan kanssa.
- suunnittelee ja ohjaa luovasti hoidollisia ja kuntouttavia ryhmätoimintoja.
- tiedottaa ja dokumentoi monipuolisesti ja aktiivisesti havaintojaan sekä omaa toimintaansa.
- hakeutuu aktiivisesti työnohjauksellisiin keskusteluihin ja hyödyntää niitä ammatillisen ja persoonallisen kasvunsa kehittämisessä.
- käsittelee, annostelee ja antaa lääkkeitä oikein ja turvallisesti, ohjaa vastuuntuntoisesti asiakasta tai potilasta ja hänen läheisiään lääkkeiden käytössä, säilyttämisessä, hävittämisessä ja lääkemääräysten uusimisessa.
- tarkkailee lääkkeiden vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia sekä tekee yhteistyötä potilaan tai asiakkaan kanssa tunnistukseen yleisimmät haitta- ja sivuvaikutukset ja tiedottaa itsenäisesti suullisesti ja kirjallisesti havainnoistaan työryhmälle.
- toimii itsenäisesti kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

3. TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Mielenterveys- tai päihdeasiakkaan hoitoa ja kuntoutusta koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa mielenterveys- ja päihdetyön palvelujärjestelmästä, säädöksistä, säännöksistä ja hoitosuosituksista. tunnistaa omasta yhteistyö- tai hoitosuhteestaan sen erityispiirteitä ja siihen vaikuttavia tekijöitä (empatia, transferenssi, vastatransferenssi, distanssi, vastarinta, luottamus, kuuntelu, persoonallisuuden rakenne ja toiminta). hyödyntää työssään tietoa hoidollisista ja kuntouttavista ryhmistä ja luovan toiminnan menetelmistä. hyödyntää työssään tietoa eri kulttuureista ja monikulttuurisuudesta sekä median mahdollisuuksista ja uhkista. hyödyntää työssään tietoa eri-ikäisten psyykkisistä häiriöistä, sairauksista, persoonallisuushäiriöistä, kriiseistä, sosiaalisista ongelmista (ml. syrjäytyneisyydestä, kaltoinkohtelusta, perhe- ja lähisuhdeväkivallasta) sekä päihde- ja riippuvuusongelmista. osoittaa tietonsa lääkehoidon eri tehtävissä sairauksista, lääkeaineryhmistä, lääkemuodoista, lääkkeen antotavoista ja lääkkeiden käytön erityispiirteistä mielenterveys- ja päihdetyössä sekä lääkehoitoa ohjaavista säädöksistä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa tiedolla mielenterveys- ja päihdetyön palvelujärjestelmästä, säädöksistä, säännöksistä ja hoitosuosituksista. tunnistaa keskeiset erityispiirteet yhteistyö- tai hoitosuhteestaan ja siihen vaikuttavat tekijät. perustelee toimintaansa tiedolla hoidollisista ja kuntouttavista ryhmistä, luovan toiminnan menetelmistä ja ryhmän toimintaan vaikuttavista tekijöistä. perustelee toimintaansa tiedolla erilaisista kulttuureista ja monikulttuurisuudesta. Hyödyntää työssään tietoa median mahdollisuuksista ja uhkista. perustelee toimintaansa tiedolla eri-ikäisten keskeisistä psyykkisistä häiriöistä, sairauksista, persoonallisuushäiriöistä, kriiseistä, sosiaalisista ongelmista sekä päihde- ja riippuvuusongelmista. perustelee toimintaansa lääkehoidon eri tehtävissä tiedoilla sairauksista, lääkeaineryhmistä, lääkemuodoista, lääkkeen antotavoista ja lääkkeiden käytön erityispiirteistä sekä väärinkäytön ilmiöistä mielenterveys- ja päihdetyössä sekä lääkehoitoa ohjaavista säädöksistä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla mielenterveys- ja päihdetyön palvelujärjestelmästä, säädöksistä, säännöksistä ja hoitosuosituksista. pohtii ja perustelee yhteistyö- tai hoitosuhteensa erityispiirteitä ja siihen vaikuttavia tekijöitä. perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla ryhmän toimintaan vaikuttavista tekijöistä, erilaisista hoidollisista ja kuntouttavista ryhmistä ja luovan toiminnan menetelmistä ja niiden hoidollisesta merkityksestä. perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla erilaisista kulttuureista ja monikulttuurisuudesta. Hyödyntää työssään monipuolisesti tietoa median uhkista ja mahdollisuuksista. perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla eriikäisten psyykkisistä häiriöistä, sairauksista, persoonallisuushäiriöistä,

	<p>kriiseistä, sosiaalisista ongelmista sekä päihde- ja riippuvuusongelmista.</p> <ul style="list-style-type: none"> • perustelee laajasti ja monipuolisesti toimintaansa lääkehoidon eri tehtävissä tiedoilla sairauksista, lääkeaineryhmistä, lääkemuodoista, lääkkeenantotavoista ja lääkkeiden käytön erityispiirteistä sekä väärinkäytön ilmiöistä mielenterveys- ja päihdetyössä sekä lääkehoitoa ohjaavista säädöksistä.
--	--

Yrittäjyyttä ja osaamisen tuotteistamista koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää ohjattuna työssään tietoa mielenterveys- ja päihdetyön yrittäjyydestä, osaamisen tuotteistamisesta ja sisäisen yrittäjyyden merkityksestä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa mielenterveys- ja päihdetyön yrittäjyydestä ja osaamisensa tuotteistamisesta ja toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää monipuolisesti työssään tietoa mielenterveys- ja päihdetyön yrittäjyydestä ja osaamisensa tuotteistamisesta ja toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.

Työehtosopimusta, työnhakuasiakirjoja ja työsopimusta koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • osoittaa työssään tietonsa lähihoitajan työhön liittyvistä työehtosopimuksen mukaisista oikeuksista ja velvollisuuksista sekä työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta suomenkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita ja potilaita suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita ja potilaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita ja potilaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta ruotsinkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita tai potilaita ruotsin ja suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta yhdellä vieraalla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita tai potilaita ruotsin ja suomen kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen yhdellä vieraalla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita tai potilaita ruotsin ja suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta muunkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa palvelutilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä selviytyy auttavasti palvelutilanteessa yhdellä muulla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa palvelutilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä vieraalla kielellä ja selviytyy auttavasti toisella kotimaisella kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita tai potilaita suomen tai ruotsin kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen joustavasti toisella kotimaisella kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta vieraskielisessä koulutuksessa	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa palvelutilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä auttaa palvelutilanteessa asiakkaan eteenpäin yhdellä muulla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa palvelutilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä muulla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita tai potilaita koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä muulla kielellä.

4. ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan. tekee työhönsä liittyviä valintoja ja päätöksiä sekä ratkaisee ongelmia. työskentelee suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti sekä toimii annettujen ohjeiden mukaisesti työryhmän jäsenenä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan. Pyytää tarvittaessa ohjausta. tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia sekä hankkii lisätietoa ratkaisuilleen. työskentelee suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti taitojaan soveltaen ja toimii joustavasti päivittäin toistuvissa tilanteissa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hankkii, jäsentää ja arvioi tietoa sekä soveltaa aiemmin opittua muuttuvissa työtilanteissa, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan. Antaa palautetta esittäen rakentavia ratkaisuvaihtoehtoja ja pyytää ohjausta tarvittaessa. tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia. Perustelee toimintaansa ammatillisilla tiedoilla ja hankkii tarvittaessa lisätietoa. työskentelee suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti taitojaan soveltaen ja toimii tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti muuttuvissa tilanteissa.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> kohtaa asiakkaan tai potilaan asiallisesti ja toimii vastuullisesti työryhmässä. ilmaisee itseään ymmärrettävästi ja asiallisesti sekä suullisesti että kirjallisesti. toimii moniammatillisen yhteistyöryhmän periaatteiden mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti ja edistää asiakkaan tai potilaan hyvinvointia vuorovaikutuksellisin keinoin sekä toimii vastuullisesti ja yhteistyökykyisesti. ilmaisee itseään asianmukaisesti ja selkeästi sekä suullisesti että kirjallisesti. toimii moniammatillisessa yhteistyössä muiden alansa toimijoiden kanssa ja hyödyntää työssään saamaansa palautetta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti ja edistää asiakkaan tai potilaan hyvinvointia oma-aloitteisesti ja yksinään vuorovaikutuksellisin keinoin. Saa työstään asiakkailta tai potilailta ja heidän läheisiltään hyvää palautetta. ilmaisee itseään ammatillisesti sekä suullisesti että kirjallisesti. tekee moniammatillista yhteistyötä ja toimii ratkaisukeskeisesti asiakkaan tai potilaan verkostoon kuuluvien henkilöiden kanssa hyödyntäen saamansa palautteen.

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee sosiaali- ja terveydenhuollon arvoperustan, säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> toimii sosiaali- ja terveydenhuollon arvoperustan, säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaisesti ja perustelee toimintansa niillä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> toimii sosiaali- ja terveydenhuollon arvoperustan, säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaisesti ja perustelee niillä laaja-alaisesti toimintansa.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työpaikan työhyvinvointi- ja työsuojeluohjeita ja sähkö- ja paloturvallisuusohjeita. huolehtii omasta terveydestään, työkyvystään, -turvallisuudestaan ja työhyvinvoinnistaan. kohtaa työryhmän jäsenenä haasteellisesti käyttäytyviä (ml. perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhka) potilaita tai asiakkaita ja tietää työyhteisön toimintaperiaatteet. antaa ensiavun ja peruselvytyksen.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työpaikan työhyvinvointi- ja työsuojeluohjeita ja sähkö- ja paloturvallisuusohjeita. Torjuu työn aiheuttamia terveysvaaroja ja -haittoja ja ylläpitää omalta osaltaan hyvää ilmapiiriä työpaikalla. huolehtii omasta terveydestään ja edistää omaa terveystään ja työhyvinvointiaan. kohtaa haasteellisesti käyttäytyviä (ml. perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhka) potilaita tai asiakkaita ja soveltaa työyhteisön toimintaperiaatteita. antaa ensiavun ja peruselvytyksen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työpaikan työhyvinvointi- ja työsuojeluohjeita ja sähkö- ja paloturvallisuusohjeita. Torjuu työn aiheuttamia terveysvaaroja ja -haittoja. Ehkäisee ennalta työn aiheuttamia riskitekijöitä sekä ylläpitää omalta osaltaan hyvää ilmapiiriä työpaikalla sekä tunnistaa siihen haitallisesti vaikuttavia tekijöitä. huolehtii omasta terveydestään ja edistää omaa terveystään ja työhyvinvointiaan sekä perustelee niiden merkityksen. ennaltaehkäisee haasteellisia tilanteita sekä kohtaa haasteellisesti käyttäytyviä (ml. perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhka) potilaita tai asiakkaita ja soveltaa työyhteisön toimintaperiaatteita. antaa ensiavun ja peruselvytyksen.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa mielenterveys- ja päihdetyössä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimimalla lähihoitajan työtehtävissä mielenterveys- tai päihdehuollon yksikössä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinoin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.13. Näytteenotto ja asiakaspalvelu lähihoitajan työssä

Ammattitaitovaatimukset

- työskennellä sosiaali- ja terveysalan säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaan
- toimia lähihoitajan vastuualueella laboratoriotutkimusprosessissa ja laatutyössä
- toimia asiakaslähtöisesti näytteenotossa ja kliinisessä laboratoriotyössä
- hyödyntää työssään tietoa preanalyttisten tekijöiden merkityksestä laboratoriotutkimuksiin
- työskennellä näytteiden oton, käsittelyn, säilytyksen ja kuljetuksen perusperiaatteiden mukaisesti
- käyttää lähihoitajan vastuualueella laboratoriotyössä tarvittavaa perusvälineistöä, -laitteistoa ja -menetelmiä
- toimia näytteenotossa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti
- työskennellä aseptiikkaa, työturvallisuutta ja ergonomiaa noudattaen sekä edistää työhyvinvointia
- kehittää omaa työtään, ammatillista toimintaansa ja työprosesseja osana työyhteisöä
- seurata oman alansa kehitystä ja tunnistaa työnsä ajankohtaisia haasteita
- toimia ammattietiikkaa noudattaen.

Arviointi

TYÖPROSESSIN HALLINTA

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee työtään asiakaslähtöisesti ja laboratorion laatujärjestelmää noudattaen, mutta tarvitsee uusissa tilanteissa ohjausta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee työtään asiakaslähtöisesti ja laboratorion laatujärjestelmää noudattaen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee itsenäisesti, asiakaslähtöisesti ja laboratorion laatujärjestelmän huomioon ottaen vastuullaan olevia töitä ja tehtäviä sekä toimii moniammatillisessa ryhmässä aktiivisesti.

Oman työn toteutus	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti annettujen ohjeiden mukaisesti, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta. noudattaa työohjeita, työaikoja ja sopimuksia sekä neuvottelee poikkeamista. osallistuu yhteistyöhön tilaaja-asiakkaan kanssa, mutta tarvitsee ajoittain työyhteisön tukea.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti annettujen ohjeiden mukaisesti ja muuttaa joustavasti toimintaansa päivittäisten tilanteiden mukaan. noudattaa työohjeita, työaikoja ja sopimuksia, tekee annetut tehtävät omatoimisesti ja vastaa työosuudestaan kokonaisuudessaan. osallistuu yhteistyöhön tilaaja-asiakkaan kanssa, mutta tarvitsee uusissa tilanteissa työyhteisön tukea.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee suunnitelmallisesti, tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti annettujen ohjeiden mukaisesti ja sovittaa työnsä työympäristön muuhun toimintaan sujuvasti. noudattaa työohjeita, työaikoja ja sopimuksia ja tekee omalla vastuualueellaan muitakin kuin annettuja tehtäviä. toimii yhteistyössä tilaaja-asiakkaan kanssa joustavasti ja aktiivisesti.

Oman työn arviointi ja kehittäminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> arvioi työnsä onnistumista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> arvioi työnsä onnistumista työn kuluessa ja selviytyy uusista ja muuttuvista tilanteista oma-aloitteisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> arvioi työnsä onnistumista, perustelee arviotaan sekä kehittää sen pohjalta työskentelytapojaan ja työympäristöään.

TYÖMENETELMIEN, -VÄLINEIDEN JA MATERIAALIN HALLINTA

Ammatillinen vuorovaikutus	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> toimii vuorovaikutuksessa asiakkaan tai potilaan kanssa asiallisesti ja ystävällisesti ja ohjaa häntä toimenpiteen eri vaiheissa. varmistaa hoidon jatkuvuuden, mutta tarvitsee siinä ajoittain ohjausta toimii yhteistyössä asiakasverkoston kanssa, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> toimii vuorovaikutuksessa asiakkaan tai potilaan kanssa ja ohjaa häntä toimenpiteen eri vaiheissa asiallisesti, yksilöllisesti ja rohkaisevasti varmistaa hoidon jatkuvuuden toimii yhteistyössä asiakasverkoston kanssa
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> toimii vuorovaikutuksessa asiakkaan tai potilaan kanssa ja ohjaa häntä toimenpiteen eri vaiheissa asiallisesti, yksilöllisesti, rohkaisevasti ja turvallisuuden tunnetta herättävästi varmistaa hoidon jatkuvuuden toimii yhteistyössä asiakasverkoston kanssa joustavasti

Laboratorion näytteenottotyössä toimiminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa turvallisesti keskeisimmät laboratoriotutkimukset (esim. verinäytteet, erinäytteet, EKG ja muut erikoisnäytteet), mutta tarvitsee ajoittain ohjausta näytteenoton aikana toimii näytteenotossa työpaikan hygieniakäytäntöjen ja aseptisen työjärjestyksen mukaisesti
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ottaa keskeisimmät laboratoriotutkimukset (esim. verinäytteet, erinäytteet, EKG ja muut erikoisnäytteet) itsenäisesti toimii näytteenotossa säädösten, hygieniakäytäntöjen ja aseptisen työjärjestyksen mukaisesti ja ehkäisee toiminnallaan tartuntojen leviämistä
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> ottaa taitavasti, itsenäisesti ja asiakaslähtöisesti keskeisimmät laboratoriotutkimukset (esim. verinäytteet, erinäytteet, EKG ja muut erikoisnäytteet) toimii näytteenotossa säädösten, hygieniakäytäntöjen ja aseptisen työjärjestyksen mukaisesti, ehkäisee tartuntojen leviämistä ja perustelee tekemänsä ratkaisut

Asiakkaan tai potilaan tarkkailu näytteenotossa	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> seuraa asiakkaan tai potilaan vointia ja turvallisuutta toimenpiteen yhteydessä ja varmistaa hoidon jatkuvuuden, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> seuraa asiakkaan tai potilaan vointia toimenpiteen yhteydessä ja varmistaa hoidon jatkuvuuden
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> seuraa asiakkaan tai potilaan vointia toimenpiteen yhteydessä ja toimii asiakaslähtöisesti yllättävissä tilanteissa sekä varmistaa hoidon jatkuvuuden itsenäisesti

Menetelmien ja välineiden valinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> käyttää työhönsä liittyviä keskeisimpiä työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja asiakaslähtöisesti, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta toimii kestävän kehityksen periaatteita noudattaen ja on tietoinen kustannusvaikutuksista ja laatukriteereistä, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> käyttää työhönsä liittyviä keskeisimpiä työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja asiakaslähtöisesti ja omatoimisesti työtilanteissa toimii kestävän kehityksen periaatteita noudattaen ja on tietoinen toimenpiteen kustannusvaikutuksista ja laatukriteereistä
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> valitsee itsenäisesti työhönsä sopivimmat työmenetelmät, työvälineet ja materiaalit asiakaslähtöisesti ja käyttää niitä sujuvasti vaihtelevissa työtilanteissa edistää toiminnallaan kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista, perustelee toimintaansa sekä toimii kustannustietoisesti ja laatukriteerien mukaan

Välineiden huoltaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • huoltaa näytteenotossa tarvittavan välineistön ja tarkistaa materiaalien saatavuuden, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • tarkastaa, täydentää, puhdistaa ja huoltaa näytteenotossa tarvittavan välineistön ja tarkistaa materiaalien saatavuuden itsenäisesti
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii näytteenotossa tarvittavan välineistön täydennyksestä, puhdistuksesta ja huollosta ja hoitoympäristöstä vastuullisesti ja tilanteen vaatimalla tavalla sekä arvioi puhdistustarpeen erikoistilanteiden jälkeen

Tietojärjestelmien käyttö ja kirjaaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää tietojärjestelmiä ja kirjaa näytteenottotapahtumat toimintaohjeiden mukaisesti, mutta tarvitsee siinä ajoittain ohjausta
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää tietojärjestelmiä ja kirjaa näytteenottotapahtumat toimintaohjeiden mukaisesti
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää sujuvasti tietojärjestelmiä ja kirjaa näytteenottotapahtumat toimintaohjeiden mukaisesti

TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Näytteenottotyössä tarvittavan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, elimistön rakenteesta ja toiminnasta, elintoiminnoista, sairauksista ja niiden hoidoista ja työturvallisuudesta. • hyödyntää työssään tietoa laboratoriotutkimusprosessista, laboratoriopalvelujärjestelmästä ja palvelujen tuottajista. • noudattaa kestävä kehityksen ja taloudellisuuden periaatteita työvälineiden ja materiaalien valinnassa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa tiedoillaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, elimistön rakenteesta ja toiminnasta, elintoiminnoista, sairauksista ja niiden hoidoista ja työturvallisuudesta. • perustelee toimintaansa tiedoilla laboratoriotutkimusprosessista, laboratoriopalvelujärjestelmästä ja palvelujen tuottajista. • perustelee asiakas- ja potilaslähtöisesti valitsemansa työvälineet ja materiaalit sekä noudattaa kestävä kehityksen ja taloudellisuuden periaatteita.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoillaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, elimistön rakenteesta ja toiminnasta, elintoiminnoista, sairauksista ja niiden hoidoista ja työturvallisuudesta. • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla laboratoriotutkimusprosessista, laboratoriopalvelujärjestelmästä ja palvelujen tuottajista. • perustelee monipuolisesti asiakas- ja potilaslähtöisesti valitsemansa työvälineet ja materiaalit sekä noudattaa kestävä kehityksen ja taloudellisuuden periaatteita.

ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella• arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella• arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan sekä pyytää tarvittaessa ohjausta
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• hankkii, jäsentää ja arvioi tietoa sekä soveltaa aiemmin opittua muuttuvissa työtilanteissa, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan• antaa palautetta esittäen rakentavia ratkaisuvaihtoehtoja ja pyytää ohjausta tarvittaessa

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti ja toimii moniammatillisen työryhmän jäsenenä työyhteisössä hyväksytyjen toimintaperiaatteiden mukaisesti• käyttää työryhmän jäsenenä työyksikön tieto- ja viestintävälineistöä lähihoitajan vastuualueella työyksikön ohjeistuksen mukaisesti ja noudattaa tietosuojaa viestinnässä, mutta tarvitsee ajoittain tukea
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti ja edistää hänen hyvinvointiaan vuorovaikutuksellisin keinoin• toimii aktiivisesti ja vastuullisesti moniammatillisen työryhmän jäsenenä sekä ottaa huomioon muiden työryhmän jäsenten tehtäviä ja vastuualueita• käyttää työyksikön tieto- ja viestintävälineistöä asiallisesti lähihoitajan työn vastuualueella työyksikön ohjeistuksen mukaisesti sekä noudattaa tietosuojaa viestinnässä
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti ja edistää hänen hyvinvointiaan oma-aloitteisesti ja yksilöllisesti vuorovaikutuksellisin keinoin• toimii aktiivisesti ja vastuullisesti moniammatillisen työryhmän jäsenenä sekä sidosryhmien kanssa• toimii asiallisesti ristiriitatilanteissa ja ottaa huomioon muiden työryhmän jäsenten tehtävät ja vastuualueet• hyödyntää tieto- ja viestintävälineistöä potilaan hoidossa• käyttää työyksikön tieto- ja viestintävälineistöä tarkoituksenmukaisesti lähihoitajan työn vastuualueella ohjeistuksen mukaisesti sekä noudattaa tietosuojaa viestinnässä

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee sosiaali- ja terveydenhuollon arvoperustan, säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaisesti
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee sosiaali- ja terveydenhuollon arvoperustan, säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaisesti ja perustelee toimintaansa niillä
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee sosiaali- ja terveydenhuollon arvoperustan, säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaisesti ja perustelee monipuolisesti niillä toimintaansa

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työpaikan työhyvinvointi- ja työturvallisuusohjeita, palo- ja sähköturvallisuusmääräyksiä sekä torjuu työn aiheuttamia terveysvaaroja ja tiedottaa niistä asiakkaalle ja työryhmälle käyttää asianmukaista työasua ja toimii työpaikan hygieniakäytäntöjen ja aseptisen työjärjestyksen mukaisesti työskentelee pääasiallisesti ergonomisesti oikein ja ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja kohtaa työryhmän jäsenenä haasteellisesti käyttäytyviä asiakkaita tai potilaita ja toimii työyksikön turvaohjeiden mukaan ja suojelee tarvittaessa itseään
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työpaikan työhyvinvointi- ja työturvallisuusohjeita, palo- ja sähköturvallisuusmääräyksiä sekä torjuu työn aiheuttamia terveysvaaroja ja tiedottaa niistä oma-aloitteisesti asiakkaalle ja työryhmälle käyttää asianmukaista työasua ja toimii työpaikan hygieniakäytäntöjen ja aseptisen työjärjestyksen mukaisesti sekä torjuu terveysvaaroja ja -haittoja työskentelee ergonomisesti oikein ja ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja kohtaa haasteellisesti käyttäytyviä asiakkaita tai potilaita ja toimii työyksikön turvaohjeiden mukaan ja suojelee tarvittaessa itseään
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työpaikan työhyvinvointi- ja työturvallisuusohjeita, palo- ja sähköturvallisuusmääräyksiä sekä ehkäisee työn aiheuttamia terveysvaaroja ja tiedottaa niistä aktiivisesti asiakkaalle ja työryhmälle käyttää asianmukaista työasua ja toimii työpaikan hygieniakäytäntöjen ja aseptisen työjärjestyksen mukaisesti sekä kehittää sitä omalla vastuualueellaan työskentelee ergonomisesti oikein hyödyntäen asiakkaan voimavaroja ja apuvälineitä sekä kehittää työympäristön ergonomian toimivuutta ehkäisee haasteellisia tilanteita, kohtaa haasteellisesti käyttäytyviä asiakkaita tai potilaita ja toimii työyksikön turvaohjeiden mukaan ja suojelee tarvittaessa itseään

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa näytteenotossa ja asiakaspalvelussa toimimalla lähihoitajan työtehtävissä terveyskeskuksen, yksityisen terveysaseman tai sairaalan laboratoriossa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.14. Perioperatiivinen hoitotyö

Ammattitaitovaatimukset

- toimia perioperatiivisessa hoitoprosessissa, työryhmässä ja -ympäristössä
- suunnitella ja toteuttaa potilaan perushoidon
- käyttää perioperatiivisen hoidon välineitä ja laitteita ja huoltaa ne
- ottaa huomioon leikkausasennon merkityksen potilaan turvallisessa hoidossa
- ottaa huomioon aseptiikan
- suojautua itse ja suojata asiakkaan tartunnoilta ja ennaltaehkäistä tartuntojen leviämistä.

Arviointi

1. TYÖPROSESSIN HALLINTA

Perioperatiivisessa hoitoprosessissa, työryhmässä ja -ympäristössä toimiminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">tietää lähihoitajan vastualueen moniammatillisessa perioperatiivisessa hoitoryhmässä ja toimii työryhmän ohjaamana lähihoitajan työtehtävissä.selvittää työryhmän ohjaamana leikkausdiagnooseja ja potilaalle tehtäviä toimenpiteitä.suunnittelee ja toteuttaa turvallisesti potilaan tarvitseman perushoidon vastualueensa rajoissa sekä toimintayksikön ohjeistuksen mukaan.huoltaa välineistön ja hoitoympäristön.tiedottaa tutuissa tilanteissa työryhmälle vastualueensa mukaisesti potilaan hoidosta. Kirjaa potilaan perioperatiivisen hoidon omalta vastuualueeltaan.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">toimii lähihoitajan tehtävissä perioperatiivisessa hoitoryhmässä ja tietää ryhmän jäsenten vastualueet.hyödyntää kirjoitetun leikkausohjelman tietoja työssään sekä varautuu niiden mukaisesti potilaalle suoritettavaan toimenpiteeseen ja lähihoitajalle kuuluviin tehtäviin.suunnittelee, toteuttaa ja arvioi potilaan tarvitseman perushoidon itsenäisesti, turvallisesti ja vastualueensa rajoissa. Tiedottaa potilaan voinnista.tarkastaa, täydentää, puhdistaa ja huoltaa välineistön ja hoitoympäristön itsenäisesti.tiedottaa suullisesti ja kirjallisesti työryhmälle vastualueensa mukaisesti potilaan hoidosta ja siihen liittyvästä suunnitelmasta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">toimii tarkoituksenmukaisesti lähihoitajan tehtävissä perioperatiivisessa hoitoryhmässä ja tietää ryhmän jäsenten tehtävät ja työnjaon perioperatiivisessa hoitotyössä.hyödyntää kirjoitetun leikkausohjelman tiedot työssään, ottaa työssään huomioon leikkauksen kulun ja ennakoi suoritettavasta toimenpiteestä lähihoitajalle tulevia tehtäviä.suunnittelee ja toteuttaa turvallisesti vastualueensa rajoissa potilaan tarpeiden edellyttämän perushoidon. Arvioi annetun hoidon ja toimii tilanteen vaatimalla tavalla tarkoituksenmukaisesti. Perustelee toimintaansa.huolehtii työvuoronsa aikana välineistön täydennyksestä, puhdistuksesta ja huollosta ja hoitoympäristöstä vastuullisesti tilanteen vaatimalla tavalla sekä arvioi siivoustarpeen erikoistilanteiden jälkeen.tiedottaa aktiivisesti ja tarkoituksenmukaisesti työryhmälle potilaan hoidosta ja siihen liittyvästä suunnitelmasta. Kirjaa selkeästi vastualueensa mukaisesti potilaan hoidon.

2. TYÖMENETELMIEN, -VÄLINEIDEN JA MATERIAALIN HALLINTA

Ammatillinen vuorovaikutus	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• kohtaa perioperatiivisessa hoidossa olevan potilaan ystävällisesti ja asiallisesti.• toimii vuorovaikutustilanteissa ammatillisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• kohtaa perioperatiivisessa hoidossa olevan potilaan yksilöllisesti, aidosti, ymmärtävästi ja turvallisuudentunnetta luoden.• toimii vuorovaikutustilanteissa ammatillisesti ja tunnistaa potilaan anestesiaan ja toimenpiteeseen kohdistamia erilaisia tunteita.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• kohtaa perioperatiivisessa hoidossa olevan potilaan yksilöllisesti, empaattisesti ja turvallisuudentunnetta luoden. Ohjaa ja rauhoittaa häntä.• toimii luontevasti ja ammatillisesti vuorovaikutustilanteissa. Ottaa yksilöllisesti työssään huomioon potilaan anestesiaan ja toimenpiteeseen kohdistamia erilaisia tunteita sekä tukee potilaan selviytymistä.

**Perioperatiivisten hoitomenetelmien ja -välineiden,
terveydenhuollon laitteiden sekä siirtovälineiden käyttäminen**

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää turvallisesti perioperatiivisen hoidon välineitä, terveydenhuollon laitteita ja siirtovälineitä ja tuntee vastuualueensa. Käyttää, puhdistaa ja huoltaa laitteita asianmukaisesti (leikkaustasot ja niihin liittyvät apuvälineet, pulssioksimetri, valvontamonitorit, 12- (13) -kytkentäinen EKG-laite, verenpainemittari, hapenantolaitteet, CPAP-laite, imulaite, hengityskoneet, defibrillaattori, haihduttajat, lämpö- ja viilennyspeitteet, infuusioautomaatit, ruiskupumput, diatermialaitteet, vetolaitteet, kuvantamisvälineet ja digitaalinen valokuvaus). • avustaa steriiliin toimenpideasuun pukeutumisessa. Avaa steriilin pakkauksen ja ojentaa sen kontaminoimatta tuotetta. Avustaa steriiliin ympäristön luomisessa ja työskentelee aseptisesti leikkauksen aikana. • käyttää C-kaarta säteilysuojelusta annettujen ja työpaikan ohjeiden mukaan.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • tietää perioperatiivisessa hoidossa käytettävien tavallisimpien terveydenhuollon laitteiden toimintaperiaatteet ja laittaa ne käyttövalmiuteen. Käyttää yhteistyössä perioperatiivisen työryhmän kanssa erilaisia potilaan siirto- ja nostotekniikoita sekä niihin liittyviä tarkoituksenmukaisia apuvälineitä (potilaan siirtäminen potilassängyltä leikkaustasolle ja takaisin). • avustaa steriiliin toimenpideasuun pukeutumisessa. Avaa steriilin pakkauksen ja ojentaa sen kontaminoimatta tuotetta. Avustaa steriiliin ympäristön luomisessa ja työskentelee aseptisesti leikkauksen aikana. Perustelee toimintaansa. • käyttää C-kaarta säteilysuojelusta annettujen ohjeiden ja työpaikan ohjeiden mukaan.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää perioperatiivisessa hoidossa käytettävien terveydenhuollon laitteiden toimintaperiaatteet ja laittaa ne käyttövalmiuteen. Käyttää hallitusti yhteistyössä perioperatiivisen työryhmän kanssa erilaisia potilaan siirto- ja nostotekniikoita (esim. potilassängyltä leikkaustasolle ja takaisin sekä niissä käytettävät apuvälineet). • avustaa steriiliin toimenpideasuun pukeutumisessa. Avaa steriilin pakkauksen ja ojentaa sen kontaminoimatta tuotetta. Avustaa steriiliin ympäristön luomisessa ja työskentelee aseptisesti leikkauksen aikana. Perustelee monipuolisesti toimintaansa. • käyttää C-kaarta säteilysuojelusta annettujen ohjeiden ja työpaikan ohjeiden mukaan.

Potilaan leikkausasennon suunnittelu, toteutus ja arviointi työryhmän jäsenenä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa huomioon leikkausasennon merkityksen potilaan turvallisessa hoidossa. kuljettaa potilaan turvallisesti leikkaussaliin ja asettaa hänet turvalliseen selkäasentoon yhteistyössä perioperatiivisen hoitotiimin kanssa. Avustaa ohjattuna muihin leikkausasentoihin asettamisessa ja varaa potilaan hoidon tarpeen mukaisen leikkaustason apuvälineineen. ottaa huomioon eri puhtausluokkien merkityksen työskentelyssä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> asettaa potilaan suunnitellun puudutuksen ja toimenpiteen kannalta tarkoituksenmukaiseen ja turvalliseen puudutus- ja leikkausasentoon yhteistyössä perioperatiivisen työryhmän kanssa. valmistelee yhteistyössä perioperatiivisen työryhmän kanssa potilaan hoidon tarpeen mukaisen leikkaustason apuvälineineen. Asettaa potilaan suunniteltuun leikkausasentoon anatomian ja fysiologian tietoperustaa soveltaen. ottaa huomioon eri puhtausluokkien merkityksen työskentelyssä ja perustelee niillä toimintaansa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> asettaa potilaan suunnitellun puudutuksen ja toimenpiteen kannalta tarkoituksenmukaiseen ja turvalliseen puudutus- ja leikkausasentoon yhteistyössä perioperatiivisen työryhmän kanssa. Perustelee toimintansa. ottaa huomioon eri puhtausluokkien merkityksen työskentelyssä ja perustelee niillä monipuolisesti toimintaansa. käyttää leikkaustasoa sekä asennon laittamisessa tarvittavia tukia, pehmusteita ja apuvälineitä tarkoituksenmukaisesti. Soveltaa anatomian ja fysiologian tietoperustaa torjuakseen leikkausasennon haitat hoidettavalle potilaalle.

3. TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Hoitotyötä ohjaavan tiedon hallinta perioperatiivisessa hoitotyössä ja -ympäristössä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> soveltaa tavallisimmissa hoitotilanteissa keskeisiä perioperatiivisen hoitotyön tietoja. hyödyntää työssään tietoa säteilyn vaikutuksista ja haittavaikutuksista ihmiselle ja suojaa itsensä ja potilaan.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa perioperatiivisen hoitoprosessin eri vaiheissa toimintayksikön ohjeita ja perustelee toimintaansa johdonmukaisesti hoitotyötä ohjaavilla tiedoilla. perustelee toimintaansa tiedolla säteilyn haittavaikutuksista ja suojaa itsensä ja potilaan.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> toimii perioperatiivisen hoitoprosessin eri vaiheissa ja muuttuvissa tilanteissa itsenäisesti omalla vastuualueellaan ja työryhmän jäsenenä. Hyödyntää monipuolisesti hoitotyön perustana olevaa tietoa potilaita ohjatessaan. perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla säteilyn haittavaikutuksista ja varmistaa hoitotilanteessa mukana olevien henkilöiden säteilysuojauksen.

4. ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

Oppiminen ja ongelmaratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella. Arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan. toimii annettujen hoitomääräysten mukaisesti perioperatiivisen työryhmän jäsenenä ja tuntee lähihoitajan vastuualueen.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella. Arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan sekä pyytää tarvittaessa ohjausta. hahmottaa työnsä kokonaisuutena ja toimii joustavasti päivittäin toistuvissa perioperatiivisen hoitoprosessin tilanteissa. Tunnistaa oman osaamisensa mahdollisuudet ja rajat.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hankkii, jäsentää ja arvioi tietoa sekä soveltaa aiemmin opittua muuttuvissa työtilanteissa, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan. Antaa palautetta esittäen rakentavia ratkaisuvaihtoehtoja ja pyytää ohjausta tarvittaessa. hahmottaa työnsä kokonaisuutena ja toimii tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti muuttuvissa tilanteissa perioperatiivisen hoitoprosessin eri vaiheissa. Tunnistaa oman osaamisensa mahdollisuudet ja rajat.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> käyttää työryhmän jäsenenä työyksikön tieto- ja viestintävälineistöä lähihoitajan vastuualueella työyksikön ohjeistuksen mukaisesti ja noudattaa tietosuojaa viestinnässä. toimii moniammatillisen työryhmän tai tiimin jäsenenä työyhteisössä hyväksytyjen toimintaperiaatteiden mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> käyttää työyksikön tieto- ja viestintävälineistöä asiallisesti lähihoitajan työn vastuualueella työyksikön ohjeistuksen mukaisesti sekä noudattaa tietosuojaa viestinnässä. toimii aktiivisesti ja vastuullisesti moniammatillisen työryhmän tai tiimin jäsenenä työyhteisössä hyväksytyjen toimintaperiaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> ymmärtää tieto- ja viestintävälineistön merkityksen potilaan hoidossa, käyttää työyksikön tieto- ja viestintävälineistöä tarkoituksenmukaisesti lähihoitajan työn vastuualueella työyksikön ohjeistuksen mukaisesti sekä noudattaa tietosuojaa viestinnässä. toimii aktiivisesti ja vastuullisesti moniammatillisen työryhmän tai tiimin jäsenenä sekä sidosryhmien kanssa. Toimii työyhteisössä hyväksytyjen toimintaperiaatteiden mukaisesti ja asiallisesti ristiriitatilanteissa.

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa potilaan ihmisarvon kunnioittamisen ja turvallisuuden periaatteita perioperatiivisessa hoidossa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ottaa huomioon toiminnassaan perioperatiivisen työyhteisön arvomaailman, tavoitteet ja noudattaa ammattieettisiä toimintaohjeita ja toimii riskejä ottamatta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> ottaa toiminnassaan huomioon perioperatiivisen työyhteisön arvomaailman, tavoitteet ja noudattaa ammattieettisiä toimintaohjeita sekä toimii vastuullisesti ja riskejä ottamatta.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii hoitotyötä koskevien säädösten mukaisesti ja noudattaa työpaikan työhyvinvointi- ja työturvallisuusohjeita (kaasu-, sähkö-, säteily- ja paloturvallisuusmääräyksiä). • huolehtii työssään henkilökohtaisesta hygieniasta, käyttää asianmukaista työasua ja tarvittavia työturvasuojaimia. • tietää laitteiden turvamerkinnot (CE-merkintä) ja käyttää laitteita käyttö- ja turvallisuusohjeiden mukaisesti. Toimii työryhmän jäsenenä vaaratilanteessa ja laatii ilmoituksen laiteviasta ja vaaratilanteesta. • ennaltaehkäisee laiteturvallisuuteen liittyviä vaaratilanteita. • tunnistaa kaasupullojen (O₂, typpioksiduuli ja muut erikoiskaasut) merkinnät ja käsittelee kaasupulloja turvallisesti (lääkkeellinen happi). • toimii ergonomisesti oikein potilaan siirroissa ja nostoissa sekä potilaan puudutusasennon tukemisessa yhteistyössä työryhmän jäsenten kanssa. Ottaa huomioon potilasturvallisuuden. • hyödyntää työssään tietoa erilaisista tartuntataivoista, suojautuu itse ja suojaa potilasta tartunnoilta (henkilökohtainen hygienia, käsihygieniat ja suojakäsineiden käyttö, aseptinen työskentely ja käytetyn hoitovälineistön käsittely). • antaa ensiavun ja peruselvytyksen sekä varhaisen defibrilloinnin. • huolehtii omasta työkyvystään, turvallisuudestaan, työhyvinvoinnistaan ja terveydestään.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii hoitotyötä koskevien säädösten, työhyvinvointi- ja työturvallisuusohjeiden mukaisesti (kaasu-, sähkö-, säteily- ja paloturvallisuusmääräykset) sekä perustelee toimintansa. • käyttää asianmukaista työasua ja tarvittavia työturvasuojaimia. Torjuu työn aiheuttamia terveysvaaroja ja -haittoja (fysikaaliset, kemialliset ja biologiset) ja ylläpitää omalta osaltaan hyvää ilmapiiriä työpaikalla. • tietää laitteiden turvamerkinnot (CE-merkintä) ja käyttää laitteita käyttö- ja turvallisuusohjeiden mukaisesti. Toimii asianmukaisesti vaaratilanteessa ja laatii ilmoituksen laiteviasta ja vaaratilanteesta. • ennaltaehkäisee laiteturvallisuuteen liittyviä vaaratilanteita ja perustelee toimintaansa. • tunnistaa kaasupullojen (O₂, typpioksiduuli ja muut erikoiskaasut) merkinnät ja käsittelee kaasupulloja turvallisesti (lääkkeellinen happi). • toimii perioperatiivisessa hoitoympäristössä ergonomisesti oikein ja ottaa huomioon potilasturvallisuuden. Perustelee tekemänsä ratkaisut. • ottaa huomioon tartuntariskit perioperatiivisessa hoitotyössä, suojautuu ja suojaa potilasta tartunnoilta tarkoituksenmukaisesti. • antaa ensiavun ja peruselvytyksen sekä varhaisen defibrilloinnin. • huolehtii omasta työkyvystään, turvallisuudestaan sekä edistää työhyvinvointiaan ja terveyttään.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii hoitotyötä koskevien säädösten, työhyvinvointi- ja työturvallisuusohjeiden mukaisesti (kaasu-, sähkö-, säteily- ja paloturvallisuusmääräykset) sekä perustelee kattavasti toimintansa. • käyttää asianmukaista työasua ja tarvittavia työturvasuojaimia. Torjuu työn aiheuttamia terveysvaaroja ja -haittoja (fysikaaliset, kemialliset ja biologiset). Ylläpitää omalta osaltaan hyvää

ilmapiiriä työpaikalla sekä tunnistaa siihen haitallisesti vaikuttavia tekijöitä.

- tietää laitteiden turvamerkinnot (CE-merkintä) ja käyttää laitteita käyttö- ja turvallisuusohjeiden mukaisesti. Toimii asianmukaisesti vaaratilanteessa ja laatii ilmoituksen laiteviasta ja vaaratilanteesta. Perustelee toimintansa.
- ennaltaehkäisee laiteturvallisuuteen liittyviä vaaratilanteita ja perustelee monipuolisesti toimintaansa.
- tunnistaa kaasupullojen (O₂, typpioksiduuli ja muut erikoiskaasut) merkinnät ja käsittelee kaasupulloja turvallisesti (lääkkeellinen happi).
- työskentelee perioperatiivisessa hoitoympäristössä ergonomisesti oikein hyödyntäen potilaan voimavaroja ja apuvälineitä. Ottaa huomioon muut työryhmän jäsenet ja potilasturvallisuuden sekä perustelee monipuolisesti tekemänsä ratkaisut.
- suojautuu itse ja suojaa potilasta tartunnoilta tarkoituksenmukaisesti perioperatiivisessa hoitoympäristössä. Perustelee suojautumisen merkityksen.
- antaa ensiavun ja peruselvytyksen sekä varhaisen defibrilloinnin.
- huolehtii omasta työkyvystään, turvallisuudestaan sekä edistää työhyvinvointiaan ja terveyttään sekä perustelee niiden merkityksen.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa perioperatiivisessa hoitotyössä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimimalla lähihoitajan työtehtävissä yliopistollisen sairaalan, keskussairaalan tai yksityisen sairaalan leikkausosastolla. Perustellusta syystä kyseeseen voivat tulla myös teho-osasto ja heräämö. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteista ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

##

2.15. Päivystyspolikliininen hoitotyö

Ammattitaitovaatimukset

- arvioida päivystyspotilaan tilan ja osallistua äkillisesti sairastuneen tai vammautuneen potilaan hoitoprosessiin päivystyspoliklinikoilla työryhmän jäsenenä
- hyödyntää vuorovaikutustaitojaan hoitotilanteissa ja toimia moniammatillisen tiimin ja työryhmän jäsenenä sekä tehdä yhteistyötä eri viranomaistahojen kanssa
- käyttää polikliinisen hoidon tutkimusmenetelmiä ja -välineitä sekä terveydenhuollon laitteita
- toteuttaa immobilisaatiohoidon
- käyttää työssään päivystyspotilaan hoitotyön edellyttämää tietoperustaa

- käsitellä, annostella ja antaa lääkkeitä lähihoitajan vastuualueella (STM:n Turvallinen lääkehoito -opas 2005:32, liite 8 Ensihoidon lääkehoidon vaativuustasot)
- suojata itsensä ja asiakkaan tartunnoilta ja ennaltaehkäistä tartuntojen leviämistä.

Arviointi

1. TYÖPROSESSIN HALLINTA

Polikliinisessa hoitoprosessissa ja hoitoympäristössä toimiminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">tietää lähihoitajan vastuualueen moniammatillisessa polikliinisessa hoitoryhmässä ja osallistuu työryhmän jäsenenä päivystyspoliklinikalla potilaan hoitoprosessiin.huoltaa välineistön ja hoitoympäristön työryhmän jäsenenä sekä huolehtii osaltaan työympäristön siisteydestä sekä tarvittavien materiaalien täydennyksestä.vastaanottaa työryhmän jäsenenä poliklinikalle saapuvan äkillisesti sairastuneen tai vammautuneen potilaan ja tekee potilaan tulotilanteen arvion ja ryhtyy sen edellyttämiin toimiin. Huolehtii turvallisesti työryhmän jäsenenä potilaasta hoitoprosessin ajan.tiedottaa tutuissa tilanteissa potilaasta työryhmälle.varaa tutuissa tilanteissa potilaalle ajan jatkohoitoon sekä antaa potilaalle kotihoidon ohjeet.kirjaa ja raportoi potilaan hoitoprosessin mukaisen hoidon ja potilaan mukana olevan omaisuuden työryhmän jäsenenä.kirjaa potilaan hoitotiedot sähköiseen potilastietojärjestelmään työryhmän jäsenenä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">toimii lähihoitajan tehtävissä polikliinisessa hoitoryhmässä. Tietää ryhmän jäsenten vastuualueet sekä ymmärtää potilaan hoitoprosessin kokonaisuuden.tarkastaa, täydentää, puhdistaa ja huoltaa välineistön ja hoitoympäristön itsenäisesti.vastaanottaa poliklinikalle saapuvan potilaan (tavallisimmat sairaus- ja tapaturmatilanteet) tekee hänen tilanteestaan tulovaiheen välittömän arvion ja ryhtyy sen edellyttämiin toimiin. Huolehtii turvallisesti potilaasta hoitoprosessin ajan.tiedottaa potilaan tilanteesta keskeiset asiat muulle hoitohenkilöstölle.varaa potilaalle ajan jatkohoitoon ja ohjaa potilasta kotihoidon toteuttamisessa.kirjaa ja raportoi vastuullisesti potilaan taustatiedot, tapahtumatiedot, potilaan tilan, hoidon ja hoidon vasteen sekä potilaan mukana olevan omaisuuden.kirjaa potilaan hoitoon liittyvät tiedot sähköiseen potilastietojärjestelmään.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">toimii tarkoituksenmukaisesti muuttuvissa tilanteissa lähihoitajan tehtävissä polikliinisessa hoitoryhmässä. Tietää ryhmän jäsenten tehtävät ja työnjaon polikliinisessa hoitotyössä sekä ymmärtää potilaan hoitoprosessin kokonaisuuden.huolehtii vastuullisesti hoitoympäristön toimintavalmiudesta, välineiden puhdistuksesta ja huollosta. Arvioi siivoustarpeen erikoistilanteiden jälkeen.vastaanottaa itsenäisesti poliklinikalle saapuvan potilaan, tekee hänen tilanteestaan tulovaiheen välittömän arvion ja ryhtyy sen edellyttämiin toimiin. Huolehtii potilaasta turvallisesti ja kokonaisvaltaisesti hoitoprosessin ajan.tiedottaa itsenäisesti ja kattavasti potilaan tilanteen muulle hoitohenkilöstölle.varaa potilaalle ajan jatkohoitoon ja ohjaa potilasta ja omaisia kotihoidon toteuttamisessa ja kotona selviytymisessä.kirjaa ja raportoi vastuullisesti ja asiakaslähtöisesti potilaan taustatiedot, tapahtumatiedot, potilaan tilan, hoidon ja hoidon

	<p>vasteen sekä potilaan mukana olevan omaisuuden selkeästi, täsmällisesti ja jäsentyneesti.</p> <ul style="list-style-type: none"> kirjaa itsenäisesti potilaan hoitoon liittyvät tiedot sähköiseen potilastietojärjestelmään.
--	--

2. TYÖMENETELMIEN, -VÄLINEIDEN JA MATERIAALIN HALLINTA

Ammatillinen vuorovaikutus	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> kohtaa potilaat ja omaiset vuorovaikutustilanteessa ystävällisesti ja asiallisesti. Kunnioittaa eri-ikäisiä, eri tavoilla kommunikoivia ja kulttuuritaustaltaan ja vakaumukseltaan erilaisia ihmisiä. Tekee yhteistyötä eri viranomaistahojen kanssa vastuualueensa mukaisesti. hyödyntää vuorovaikutusta hoitotilanteessa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> kohtaa potilaat ja omaiset vuorovaikutustilanteessa yksilöllisesti, aidosti, ymmärtävästi ja turvallisuudentunnetta luoden. Kunnioittaa eri-ikäisiä, eri tavoilla kommunikoivia ja kulttuuritaustaltaan ja vakaumukseltaan erilaisia ihmisiä. Toimii yhteistyössä eri viranomaistahojen kanssa vastuualueensa mukaisesti. hyödyntää vuorovaikutusta hoitotilanteessa potilaan tilaa edistävästi.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> kohtaa eri-ikäiset, eri tavoilla kommunikoivat ja kulttuuritaustaltaan ja vakaumukseltaan erilaiset potilaat ja omaiset vuorovaikutustilanteessa yksilöllisesti, empaattisesti ja kunnioittavasti sekä turvallisuudentunnetta luoden. Toimii yhteistyössä eri viranomaistahojen kanssa vastuualueensa mukaisesti. hyödyntää luontevasti vuorovaikutusta hoitotilanteessa potilaan tilaa edistävästi.

Polikliinisten hoitomenetelmien ja -välineiden, terveydenhuollon laitteiden sekä potilaan siirrossa tarvittavien välineiden käyttäminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> käyttää työryhmän jäsenenä turvallisesti tavallisimpia polikliinisen hoidon tutkimusmenetelmiä ja -välineitä sekä terveydenhuollon laitteita ja potilaan siirrossa tarvittavia välineitä. (esim. haastattelu ja havainnointi, tunnustelu, pulssioksimetri, 3-kytkentäinen EKG- valvontamonitori, 12- (13) kytkentäinen EKG-laite, verensokerimittari, laskimoverinäytteen ottaminen, kuumemittari, alkometri, verenpainemittari, hapenantolaitteet, imulaite, defibrillaattori tukikauluri, tyhjiölastat ja -patja, potilaspaarit ja pyörätuoli). Tuntee vastuualueensa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> käyttää turvallisesti polikliinisen hoidon tutkimusmenetelmiä, -välineitä ja terveydenhuollon laitteita potilastilanteissa ja ymmärtää löydösten merkityksen. Käyttää turvallisesti potilaan siirrossa tarvittavia välineitä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> käyttää turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti ja vastuullisesti polikliinisen hoidon tutkimusmenetelmiä, -välineitä ja terveydenhuollon laitteita potilastilanteissa ja perustelee löydösten merkityksen. Käyttää suunnitelmallisesti, turvallisesti ja perustellen potilaan siirrossa tarvittavia välineitä.

Asiakkaan valmistaminen tutkimuksiin ja toimenpiteessä avustaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • avustaa muuta henkilöstöä tutkimuksissa ja toimenpiteissä sekä potilaan valmistamisessa niihin. Avustaa tavallisimmissa polikliinisisissa laboratoriotutkimuksissa ja näytteenotossa. • toimii aseptisesti toimenpiteissä. • tarkkailee asiakasta tutkimuksen tai toimenpiteen aikana ja sen jälkeen.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • valmistaa potilaan vastuualueensa mukaisesti polikliinisiin tutkimuksiin ja toimenpiteisiin, tekee niitä ohjattuna tai avustaa niissä. Valmistele potilaan tavallisimpia polikliinisiä laboratoriotutkimuksia varten ja ottaa näytteet. • toimii aseptisesti toimenpiteissä ja perustelee toimintansa. • tarkkailee asiakasta tutkimuksen tai toimenpiteen aikana ja sen jälkeen, tunnistaa asiakkaan yksilöllisiä tarpeita.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • valmistaa potilaan vastuualueensa mukaisesti polikliinisiin tutkimuksiin ja toimenpiteisiin, tekee niitä itsenäisesti tai avustaa niissä. Tekee tavallisimpia polikliinisiä laboratoriotutkimuksia ja ottaa näytteitä ja hallitsee näytteenottoon liittyvän näytteiden käsittelyn, tutkimusten tilaamisen ja asiakkaan ohjauksen. • toimii aseptisesti toimenpiteissä ja perustelee monipuolisesti toimintansa. • tarkkailee asiakasta ja ottaa huomioon asiakkaan hoidon tarpeet tutkimuksen tai toimenpiteen aikana ja sen jälkeen.

Lääkehoito	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee, annostelee ja antaa lääkkeet oikein ja turvallisesti. Ohjaa asiakasta tai potilasta ja hänen läheisiään työyksikön ohjeiden mukaisesti lääkkeiden käytössä, säilyttämisessä, hävittämisessä ja lääkemääräysten uusimisessa sekä tietää tavallisimpien akuuttitilanteiden lääkehoidon. • tietää tavallisimpien lääkkeiden vaikutuksista ja yhteisvaikutuksista sekä tunnistaa yleisimpiä haitta- ja sivuvaikutuksia ja hallitsee eri lääkkeenantotavat (p.o., rect., inh., s.c. ja i.m.). Ottaa työssään huomioon ja raportoi lääkkeiden väärinkäytön ilmiöistä. • toimii lääkehoidossa lähihoitajan vastuualueella STM:n ohjeen mukaisesti (STM:n Turvallinen lääkehoito- opas 2005:32, liite 8 Ensihoidon lääkehoidon vaativuustasot).
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee, annostelee ja antaa lääkkeet oikein ja turvallisesti. Ohjaa asiakasta tai potilasta ja hänen läheisiään lääkehoidossa. • hyödyntää tietojaan tavallisimpien lääkkeiden vaikutuksista ja yhteisvaikutuksista sekä tunnistaa yleisimpiä haitta- ja sivuvaikutuksia ja hallitsee eri lääkkeenantotavat (p.o., rect., inh., s.c. ja i.m.). Toimii asianmukaisesti havaitessaan lääkkeiden väärinkäytön ilmiöitä. • toimii lääkehoidossa lähihoitajan vastuualueella STM:n ohjeen mukaisesti (STM:n Turvallinen lääkehoito- opas 2005:32, liite 8 Ensihoidon lääkehoidon vaativuustasot).
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee, annostelee ja antaa lääkkeet oikein ja turvallisesti. Ohjaa itsenäisesti asiakasta tai potilasta ja hänen läheisiään lääkehoidossa. • hyödyntää tietojaan tavallisimpien lääkkeiden vaikutuksista ja yhteisvaikutuksista sekä tarkkailee ja tunnistaa yleisimmät haittavaikutukset ja toimii tämän tiedon pohjalta eri lääkkeenantotavat halliten (p.o., rect., inh., s.c. ja i.m. Toimii asianmukaisesti havaitessaan lääkkeiden väärinkäytön ilmiöitä. • toimii lääkehoidossa lähihoitajan vastuualueella STM:n ohjeen mukaisesti (STM:n Turvallinen lääkehoito- opas 2005:32, liite 8 Ensihoidon lääkehoidon vaativuustasot).

Immobilisaatiohoito	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää immobilisaatiohoidon välineitä ja tekniikoita. • toteuttaa työryhmän jäsenenä ylä- ja alaraajojen yleisimpien vammojen immobilisaatiohoidon eri materiaaleilla sekä terveyskeskuksessa että sairaalassa. • ottaa huomioon tutuissa tilanteissa immobilisaatiohoitoon liittyviä riskejä ja komplikaatioita sekä ohjaa potilaan kotihoidon (esimerkiksi liikkumisen apuvälineiden käytön ohjaus).
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää immobilisaatiohoidon välineitä ja tekniikoita ja perustelee toimintaansa. • valmistaa potilaan repositiota varten, toteuttaa yläja alaraajojen yleisimpien vammojen immobilisaatiohoidon eri materiaaleilla sekä terveyskeskuksessa että sairaalassa. • ottaa huomioon immobilisaatiohoitoon liittyvät riskit ja komplikaatiot. Ohjaa potilasta kotihoidossa ja huolehtii hoidon jatkuvuudesta työryhmän jäsenenä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää joustavasti ja tarkoituksenmukaisesti immobilisaatiohoidon välineitä ja tekniikoita sekä perustelee toimintansa. • valmistaa potilaan repositiota varten ja toteuttaa itsenäisesti ylä- ja alaraajojen yleisimpien vammojen immobilisaatiohoidon eri materiaaleilla sekä terveyskeskuksessa että sairaalassa. • ottaa huomioon immobilisaatiohoitoon liittyvät riskit ja komplikaatiot työskentelyssään ja potilaan ohjauksessa sekä huolehtii hoidon jatkuvuudesta itsenäisesti.

3. TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Päivystyspotilaan hoitoa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää hoitotyön keskeistä tietoperustaa päivystyspotilaan hoidossa päivittäisissä hoitotilanteissa (hoitotyötä ohjaavat säädökset, säännökset ja ohjeet organisaatiosta ja toimintamallista osana sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää). • tietää terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, ihmisen elimistön rakenteesta ja toiminnasta, elintoiminnoista, sairauksista, vammoista ja aseptiikasta siten, että pystyy toiminaan tavallisimmissa hoitotyön auttamistilanteissa päivystyspoliklinikalla. • hyödyntää työssään tietoa tavallisimmista kansansairauksista (mm. mielenterveys- ja päihde-, sydän- ja verisuonisairaudet, tapaturmat, ym.) ja niiden riskitekijöistä ja hoidosta. • noudattaa työssään keskeisiä hoitotyötä ohjaavia arvoja ja eettisiä toimintaohjeita (tieto hoitotyön arvomaailmasta ja eettisistä toimintaohjeista: ihmisarvosta, turvallisuudesta, itsemääräämisoikeudesta, oikeudenmukaisuudesta, integriteetistä ja vastuullisuudesta).
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii polikliinisen hoitoprosessin eri vaiheissa lähihoitajan vastuualueella toimintayksikön ohjeita noudattaen. Perustelee toimintaansa johdonmukaisesti hoitotyötä ohjaavilla tiedoilla. • perustelee hoitotyön toimintaansa tiedoilla terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, ihmisen elimistön rakenteesta ja toiminnasta, elintoiminnoista, sairauksista, vammoista ja aseptiikasta. • hyödyntää työssään tietoa tavallisimmista kansansairauksista ja niiden riskitekijöistä ja näihin sairauksiin liittyvistä mahdollisista akuuttitilanteista. • perustelee toimintaansa hoitotyön eri tilanteissa hoitotyötä ohjaavilla arvoilla ja eettisillä toimintaohjeilla.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii polikliinisen hoitoprosessin eri vaiheissa ja muuttuvissa tilanteissa lähihoitajan vastuualueella itsenäisesti sekä hyödyntää monipuolisesti työn perustana olevaa tietoa. Ohjaa asiakkaita eri tieteenalojen tietoperustaa hyödyntäen. • perustelee monipuolisesti hoitotyön toimintaansa tiedoilla terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, ihmisen elimistön rakenteesta ja toiminnasta, elintoiminnoista, sairauksista, vammoista ja aseptiikasta. • perustelee toimintaansa tiedolla tavallisimmista kansansairauksista ja niiden riskitekijöistä ja näihin sairauksiin liittyvistä mahdollisista akuuttitilanteista. • perustelee monipuolisesti toimintaansa ja analysoi erilaisia hoitotyön tilanteita eettisen arvoperustan pohjalta.

4. ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• toimii annettujen hoitomääräysten mukaisesti työryhmän jäsenenä ja tuntee oman vastualueensa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• hahmottaa työnsä kokonaisuutena ja toimii joustavasti päivittäin toistuvissa tilanteissa. Tunnistaa oman osaamisensa mahdollisuudet ja rajat.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• hahmottaa työnsä kokonaisuutena ja toimii tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti muuttuvissa tilanteissa. Tunnistaa oman osaamisensa mahdollisuudet ja rajat.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• toimii moniammatillisen työryhmän tai tiimin jäsenenä työyhteisössä hyväksytyjen toimintaperiaatteiden mukaisesti.• käyttää työryhmän jäsenenä työyksikön tieto- ja viestintävälineistöä lähihoitajan vastualueella työyksikön ohjeistuksen mukaisesti ja noudattaa tietosuojaa viestinnässä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• toimii aktiivisesti ja vastuullisesti moniammatillisen työryhmän tai tiimin jäsenenä sekä tuntee työryhmän jäsenten tehtäviä ja vastuualueita.• käyttää työyksikön tieto- ja viestintävälineistöä asiallisesti lähihoitajan työn vastualueella työyksikön ohjeistuksen mukaisesti sekä noudattaa tietosuojaa viestinnässä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• toimii aktiivisesti ja vastuullisesti moniammatillisen työryhmän tai tiimin jäsenenä sekä sidosryhmien kanssa. Toimii asiallisesti ristiriitatilanteissa ja tuntee työryhmän jäsenten tehtävät ja vastualueet.• ymmärtää tieto- ja viestintävälineistön merkityksen potilaan hoidossa. Käyttää työyksikön tieto- ja viestintävälineistöä tarkoituksenmukaisesti ja ohjeita noudattaen lähihoitajan työn vastualueella sekä noudattaa tietosuojaa viestinnässä.

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• tuntee vastualueensa ja työskentelee työryhmän jäsenenä annettujen ohjeiden (ml. tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevat säädökset) mukaisesti
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• ottaa huomioon toiminnassaan työyhteisön arvomaailman, tavoitteet ja ammattieettiset toimintaohjeet sekä toimii vastuullisesti riskejä ottamatta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• ottaa toiminnassaan huomioon työyhteisön arvomaailman, tavoitteet ja ammattieettiset toimintaohjeet. Vastaa omalta osaltaan potilaiden hyvästä hoidosta ja toimii riskejä ottamatta.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii polikliinista hoitoa koskevien säädösten ja määräysten mukaisesti. Käyttää asianmukaista työasua ja tarvittavia työturvasuojaimia sekä tiedostaa työyksikön toimintaan liittyviä riskejä. Noudattaa työpaikan työturvallisuusohjeita (esim. kaasu-, sähkö-, säteily- ja paloturvallisuusmääräyksiä) ja muita riskitilanteisiin liittyviä ohjeita. • noudattaa yksikön turvallisuussuunnitelmaa. • noudattaa työyksikön toimintaperiaatteita ja työhyvinvointiohjelmaa. • antaa ensiavun ja peruselvytyksen sekä varhaisen defibrilloinnin. • huolehtii omasta työkyvystään, turvallisuudestaan, työhyvinvoinnistaan ja terveydestään. • käyttää tutkimus- ja hoitotasoja sekä liikkumisen apuvälineitä ja käyttää ergonomisesti oikeita työskentelytapoja. Käyttää turvallisia potilaan siirtotekniikoita ja -välineitä, tutkimus- ja hoitotasoja sekä liikkumisen apuvälineitä. Ottaa huomioon potilasturvallisuuden sekä ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja. • ottaa huomioon tartuntariskit hoitotilanteissa, suojautuu itse ja suojaa potilasta tartunnoilta (henkilökohtainen hygienia, käsihygienia ja suojakäsineiden käyttö, aseptinen työskentely ja käytetyn hoitovälineistön käsittely). • toimii väkivaltaisen asiakkaan kohtaamistilanteessa työyksikön turvaohjeiden mukaan ja suojelee tarvittaessa itseään.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii alan säädösten ja työturvallisuusohjeiden mukaisesti (esim. kaasu-, sähkö-, säteily- ja paloturvallisuusmääräykset). Käyttää asianmukaista työasua ja tarvittavia työturvasuojaimia sekä torjuu työn aiheuttamia terveysvaaroja ja -haittoja (fysikaaliset, kemialliset ja biologiset). • perustelee toimintaansa yksikön turvallisuussuunnitelmalla. • ylläpitää omalta osaltaan hyvää ilmapiiriä ja työhyvinvointia työpaikalla. • antaa ensiavun ja peruselvytyksen sekä varhaisen defibrilloinnin. • huolehtii omasta työkyvystään, turvallisuudestaan sekä edistää työhyvinvointiaan ja terveyttään. • käyttää turvallisia potilaan siirtotekniikoita ja -välineitä, tutkimus- ja hoitotasoja sekä liikkumisen apuvälineitä. Soveltaa ergonomisia työskentelytapoja. Ottaa huomioon potilasturvallisuuden sekä ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja. • ottaa huomioon tartuntariskit hoitotilanteissa, suojautuu ja suojaa potilasta tartunnoilta tarkoituksenmukaisesti. • toimii väkivaltaisen asiakkaan kohtaamistilanteessa työpaikan turvaohjeiden ja työyksikön käytäntöjen mukaisesti ja suojelee tarvittaessa itseään.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii alan säädösten ja työturvallisuusohjeiden mukaisesti (esim. kaasu-, sähkö-, säteily- ja paloturvallisuusmääräykset) ja perustelee toimintansa. Käyttää asianmukaista työasua ja tarvittavia työturvasuojaimia, torjuu työn aiheuttamia terveysvaaroja ja -haittoja (fysikaaliset, kemialliset ja biologiset). • perustelee kattavasti toimintaansa yksikön turvallisuussuunnitelmalla. • ylläpitää omalta osaltaan hyvää ilmapiiriä ja työhyvinvointia työpaikalla sekä tunnistaa siihen haitallisesti vaikuttavia tekijöitä.

- antaa ensiavun ja peruselvytyksen sekä varhaisen defibrilloinnin.
- huolehtii omasta työkyvystään, turvallisuudestaan sekä edistää työhyvinvointiaan ja terveyttään. Perustelee niiden merkityksen.
- työskentelee ergonomisesti ja toteuttaa turvallisesti, suunnitelmallisesti ja tarkoituksenmukaisesti potilassiirrot. Käyttää hallitusti tutkimus- ja hoitotasoja sekä liikkumisen apuvälineitä. Ottaa huomioon potilasturvallisuuden sekä kehittää työympäristön ergonomista toimivuutta.
- suojautuu itse ja suojaa potilasta tartunnoilta tarkoituksenmukaisesti. Ohjaa ja perustelee suojautumisen merkityksen.
- ehkäisee työryhmän jäsenenä uhkaavien väkivaltatilanteiden syntymistä. Toimii ohjeiden mukaisesti ja suojelee tarvittaessa itseään ja muita sekä pyytää tarvittaessa lisäapua.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa päivystyspoliklinisessa hoitotyössä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimimalla lähihoitajan työtehtävissä sairaalan päivystyspoliklinikalla tai terveyskeskuksen päivystysvastaanotolla. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.16. Sairaanhoido ja huolenpito

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- työskennellä sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden ja mukaan
- laatia asiakaslähtöisen asiakkaan tai potilaan sairaanhoidon ja huolenpitoa edistävän kirjallisen suunnitelman työryhmän jäsenenä
- arvioida asiakkaan tai potilaan voimavaroja hänen kanssaan ja tukea häntä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi
- tarkkailla, ylläpitää ja edistää asiakkaan tai potilaan elintoimintoja sekä hoitaa eri sairauksia sairastavia asiakkaita tai potilaita
- auttaa ja tukea asiakkaiden tai potilaiden itsenäistä selviytymistä päivittäisistä toiminnoista
- valmistella, avustaa tai tehdä hoitotoimenpiteitä ja tutkimuksia
- toteuttaa lääkehoitoa
- ohjata asiakasta tai potilasta ja hänen läheisiään lääkehoidossa ja ravitsemuksessa
- edistää asiakkaan tai potilaan psykososiaalista selviytymistä sekä tukea sosiaalisissa ongelmissa selviytymisessä
- ohjata asiakkaita ja potilaita sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen käytössä
- valita käyttämänsä työvälineet, materiaalit ja tarvikkeet, torjua työhönsä liittyviä terveysvaaroja sekä noudattaa työhyvinvointi- ja työturvallisuusohjeita
- hyödyntää kielitaitoaan asiakaspalvelussa
- suunnitella oman osaamisensa tuotteistamista
- toimia ammattietiikkaa noudattaen

- kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioida omaa osaamistaan.

Arviointi

1. TYÖPROSESSIN HALLINTA

Oman työn suunnittelu ja toteuttaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee työnsä asiakas- tai potilaslähtöisesti ja toimintaympäristönsä toimintaan sopivaksi. • työskentelee suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti sekä toimii annettujen ohjeiden mukaisesti työryhmän jäsenenä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee työnsä asiakas- tai potilaslähtöisesti ja hahmottaa työnsä kokonaisuutena. • työskentelee suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti ja toimii joustavasti päivittäin toistuvissa tilanteissa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee työnsä asiakas tai potilaslähtöisesti ottaen huomioon toimintaympäristönsä erityispiirteitä ja muuttaa joustavasti toimintaansa. • työskentelee suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti ja toimii tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti muuttuvissa tilanteissa.

Suunnitelmallinen työskentely	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa asiakkaan tai potilaan sairaanhoidon, huolenpidon, palvelun ja kuntoutuksen tarpeita. Laatii työryhmän jäsenenä asiakaslähtöisen asiakkaan tai potilaan sairaanhoitoa ja huolenpitoa edistävän kirjallisen suunnitelman, jota toteuttaa ja arvioi.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa asiakas- ja voimavaralähtöisesti asiakkaan tai potilaan sairaanhoidon, huolenpidon, palvelun ja kuntoutuksen tarpeita. Laatii työryhmän jäsenenä asiakaslähtöisen asiakkaan tai potilaan sairaanhoitoa ja huolenpitoa edistävän kirjallisen suunnitelman hoitotyön toimintoluokituksen tai kunkin toimintaympäristön käytössä olevan suunnitelman mukaan. Toteuttaa ja arvioi sitä annettujen ohjeiden mukaan.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa monipuolisesti, asiakas- ja voimavaralähtöisesti asiakkaan tai potilaan sairaanhoidon, huolenpidon, palvelun ja kuntoutuksen tarpeita. Laatii työryhmän jäsenenä asiakaslähtöisen asiakkaan tai potilaan sairaanhoitoa ja huolenpitoa edistävän kirjallisen suunnitelman hoitotyön toimintoluokituksen tai kunkin toimintaympäristön käytössä olevan suunnitelman mukaan. Toteuttaa ja arvioi sitä itsenäisesti.

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> vastaa omalta osaltaan työryhmän jäsenenä asiakas- tai potilasasiakirjoista niin, että sairaanhoidon ja huolenpidon laatu sekä asiakkaan tai potilaan ja työntekijän oikeusturva toteutuvat. työskentelee työryhmän jäsenenä kustannustietoisesti ja toimintaympäristön laatusuositusten mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> vastaa omalta osaltaan työryhmän jäsenenä asiakas- tai potilasasiakirjoista niin, että sairaanhoidon ja huolenpidon laatu sekä asiakkaan tai potilaan ja työntekijän oikeusturva toteutuvat. työskentelee kustannustietoisesti toimintaympäristön laatusuositusten mukaisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> vastaa omalta osaltaan asiakas- tai potilasasiakirjoista niin, että sairaanhoidon ja huolenpidon laatu sekä asiakkaan tai potilaan ja työntekijän oikeusturva toteutuvat. työskentelee kustannustietoisesti ja toimintaympäristön laatusuositusten mukaisesti sekä arvioi ja kehittää hoito- ja huolenpitotyön laatua tekemällä kehittämissuhteita.

Osaamisen tuoteistamisen suunnittelu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ohjattuna osaamisen tuoteistamista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja selvittää työssään oman osaamisensa tuoteistamismahdollisuuksia.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ja kehittää aktiivisesti yrittäjyysvalmiuksiaan. Arvioi realistisesti oman osaamisensa tuoteistamismahdollisuuksia.

2. TYÖMENETELMIEN, -VÄLINEIDEN JA MATERIAALIN HALLINTA

Terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> arvioi työryhmän jäsenenä asiakkaan tai potilaan voimavaroja hänen kanssaan ja tukee häntä terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämässä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> arvioi asiakkaan tai potilaan voimavaroja hänen kanssaan ja tukee häntä terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämässä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> arvioi asiakkaan tai potilaan voimavaroja hänen kanssaan ja tukee häntä oma-aloitteisesti ja monipuolisesti terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämässä.

Sairaanhoito- ja huolenpitytyössä toimiminen erilaisissa toimintaympäristöissä (elintoiminnoista huolehtiminen ja niiden tarkkailu, eri sairauksien hoitaminen ja terveyden edistäminen, lääkehoito, hoitotoimenpiteiden ja tutkimusten valmistelu, niissä avustaminen tai niiden suorittaminen, kivun lievittäminen, ravitsemuksesta huolehtiminen, apuvälineiden ja ergonomisen toiminnan huomioon ottaminen, puhtaanapidosta huolehtiminen, omahoitajana toimiminen, psykososiaalinen tukeminen, eri sosiaalisissa ongelmissa tukeminen, monikulttuurisuuden huomioon ottaminen, saattohoidon toteuttaminen, työvälineiden ja materiaalien valitseminen)

Tyydyttävä T1

- tarkkailee asiakkaan tai potilaan elintoimintoja ja tunnistaa hoidon tarpeita, joiden perusteella työryhmän tukemana osaa hoitaa asiakasta tai potilasta.
- toteuttaa työryhmän tukemana tavallisimpia sisätauti-kirurgisia, infektiio, neurologisia, syöpä- ja ihotauteja sekä muistisairauksia sairastavien asiakkaiden tai potilaiden sairaanhoitoa ja huolenpitoa.
- auttaa ja tukee työryhmän jäsenenä asiakkaan tai potilaan itsenäistä selviytymistä päivittäisissä toiminnoissa.
- käsittelee, annostelee ja antaa lääkkeitä oikein ja turvallisesti, ohjaa työryhmän tukemana asiakasta tai potilasta ja hänen läheisiään lääkkeiden käytössä, säilyttämisessä, hävittämisessä ja lääkemääräysten uusimisessa.
- tarkkailee työryhmän tukemana lääkkeiden vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia sekä tunnistaa yleisimpiä haitta- ja sivuvaikutuksia, joista tiedottaa moniammatillisessa työryhmässä.
- valmistelee, avustaa tai tekee työryhmän jäsenenä hoitotoimenpiteitä (mm. erilaiset haavahoidot, katetrointi, letkuruokinta, tehostettu suun ja jalkojen hoito, avanteet ja pienet kirurgiset toimenpiteet) ja tutkimuksia (kuten EKG:n ja suoniverinäytteen otto).
- valmistelee työryhmän jäsenenä asiakkaan tai potilaan tutkimukseen, toimenpiteeseen tai leikkaukseen ja huolehtii sen jälkeen asiakkaan tai potilaan perushoidosta.
- tarkkailee asiakkaan tai potilaan kipua sekä havaitsee ja lievittää asiakkaan tai potilaan kipua työryhmän tukemana.
- selvittää työryhmän jäsenenä asiakkaan tai potilaan ruokatottumukset (ml. alkoholin käytön tason) ja huolehtii hänen ravitsemuksestaan sekä ohjaa asiakasta tai potilasta terveelliseen ravitsemukseen.
- tunnistaa työryhmän jäsenenä erilaisten asiakkaiden tai potilaiden (esim. keliakia, diabetes ja munuaissairaudet) ravitsemuksen erityispiirteitä, arvioi ravitsemustilaa ja toimii ne huomioon ottaen.
- tunnistaa työryhmän jäsenenä asiakkaan tai potilaan apuvälineiden tarpeen ja ohjaa apuvälineiden hankinnassa ja niiden ergonomisessa käytössä.
- huolehtii työryhmässä asiakkaan tai potilaan lähiympäristön puhtaanapidosta, terveellisyydestä ja turvallisuudesta.
- toimii turvallisesti omahoitajaparina ja työryhmän tukemana yhteistyössä omaishoitajien kanssa.
- ottaa työssään huomioon asiakkaan tai potilaan psykososiaalisia voimavaroja ja sosiaalisia verkostoja sekä ohjaa häntä hyvinvoinnin edistämiseksi työryhmän jäsenenä.
- tukee asiakasta tai potilasta selviytymään sosiaalisissa ongelmissa (esim. syrjäytyminen, yksinäisyys, kaltoinkohtelu, perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhka ja päihdeongelmat) työryhmän jäsenenä.

	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa asiakkaan tai potilaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarpeita ja ohjaa häntä perustason palvelujen käyttöön. • tunnistaa työryhmän tukemana asiakkaan tai potilaan mielenterveydellisiä ongelmia tai päihteiden käytön sekä tiedottaa niistä moniammatillisessa työryhmässä. • työskentelee työryhmän jäsenenä eri kulttuureista tulevien asiakkaiden tai potilaiden kanssa. • työskentelee työryhmän tukemana turvallisesti saattohoidon periaatteiden mukaisesti ja tukee kuolevan ihmisen läheisiä surutyössä. • valitsee työryhmän jäsenenä työvälineet, materiaalit ja kulutustarvikkeet kestävän kehityksen periaatteiden ja toimintaympäristön mahdollisuuksien mukaisesti ja käyttää ohjeiden mukaan työvälineitä ja materiaaleja.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • tarkkailee asiakkaan tai potilaan elintoimintoja ja tunnistaa hoidon tarpeita, joiden perusteella osaa työryhmän jäsenenä hoitaa asiakasta tai potilasta. • toteuttaa työryhmän jäsenenä tavallisimpia sisätauti-kirurgisia, infektioita, neurologisia, syöpä- ja ihosairauksia sekä muistisairauksia sairastavien asiakkaiden tai potilaiden sairaanhoitoa ja huolenpitoa. • auttaa ja tukee asiakkaan tai potilaan elämänhallintaa ja itsenäistä selviytymistä päivittäisissä toiminnoissa kuntouttavan työtteen mukaisesti. • käsittelee, annostelee ja antaa lääkkeitä oikein ja turvallisesti, ohjaa asiakasta tai potilasta ja hänen läheisiään lääkkeiden käytössä, säilyttämisessä, hävittämisessä ja lääkemääräysten uusimisessa. • tarkkailee lääkkeiden vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia sekä tunnistaa yleisimpiä haitta- ja sivuvaikutuksia, joista tiedottaa moniammatillisessa työryhmässä. • valmistelee, avustaa tai tekee hoitotoimenpiteitä (mm. erilaiset haavahoidot, katetrointi, letkuruokinta, tehostettu suun ja jalkojen hoito, avanteet ja pienet kirurgiset toimenpiteet) ja tutkimuksia (kuten EKG:n ja suoniverinäytteen otto) ottaen huomioon asiakkaan tai potilaan erityispiirteitä. • valmistelee osittain itsenäisesti asiakkaan tai potilaan tutkimukseen, toimenpiteeseen tai leikkaukseen ja huolehtii sen jälkeen asiakkaan tai potilaan perushoidosta. • tunnistaa asiakkaan tai potilaan kipua ja käyttää erilaisia menetelmiä kivun lievittämiseksi. • selvittää asiakkaan tai potilaan ruokatottumukset (ml. alkoholin käytön tason) ja huolehtii hänen ravitsemuksestaan sekä ohjaa asiakasta tai potilasta terveelliseen ravitsemukseen. • tunnistaa erilaisten asiakkaiden tai potilaiden ravitsemuksen erityispiirteitä ja arvioi ravitsemustilaa sekä toimii ne huomioon ottaen. • tunnistaa asiakkaan tai potilaan apuvälineiden tarpeen ja ohjaa apuvälineiden hankinnassa ja niiden ergonomisessa käytössä. • huolehtii asiakkaan tai potilaan lähiympäristön puhtaanapidosta, terveellisyydestä, turvallisuudesta ja viihtyisyydestä. • ottaa vastuun työstään ja toimii omahoitajana sekä toimii yhteistyössä omaishoitajien kanssa. • ohjaa asiakasta tai potilasta hyödyntämään psykososiaalisia voimavarojaan ja sosiaalisia verkostojaan hyvinvoinnin edistämiseksi. • tukee asiakasta tai potilasta ja hänen läheisiään selviytymään sosiaalisissa ongelmissa sekä puuttuu niihin mahdollisimman varhain työryhmän jäsenenä.

	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa asiakkaan tai potilaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarpeita ja ohjaa häntä tarpeenmukaisten palvelujen käyttöön. • tunnistaa asiakkaan tai potilaan tai tämän läheisen mielenterveydellisiä ongelmia tai päihteiden käytön ja tukee heitä ehkäisemään ja vähentämään niiden haittoja sekä tiedottaa niistä moniammatillisessa työryhmässä. • ottaa työskentelyssään huomioon eri kulttuureista tulevien asiakkaiden tai potilaiden tarpeita. • työskentelee saattohoidon periaatteiden mukaisesti ja tukee kuolevan ihmisen läheisiä surutyössä. • valitsee tutuissa tilanteissa työvälineet, materiaalit ja kulutustarvikkeet kestävän kehityksen periaatteiden ja toimintaympäristön mahdollisuuksien mukaisesti ja käyttää työvälineitä ja materiaaleja huolellisesti ja taloudellisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • tarkkailee asiakkaan tai potilaan elintoimintoja ja tunnistaa hoidon tarpeita, joiden perusteella osaa hoitaa asiakasta tai potilasta kokonaisvaltaisesti. • toteuttaa tavallisimpia sisätauti- kirurgisia, infektioita, neurologisia, syöpä- ja ihosairauksia sekä muistisairauksia sairastavien asiakkaiden tai potilaiden sairaanhoitoa ja huolenpitoa. • auttaa, tukee ja ohjaa itsenäisesti asiakkaan tai potilaan elämänhallintaa ja itsenäistä selviytymistä päivittäisissä toiminnoissa kuntouttavan työtteen mukaisesti. • käsittelee, annostelee ja antaa lääkkeit oikein ja turvallisesti, ohjaa oma-aloitteisesti asiakasta tai potilasta ja hänen läheisiään lääkkeiden käytössä, säilyttämisessä, hävittämisessä ja lääkemääräysten uusimisessa. • tarkkailee lääkkeiden vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia sekä tunnistaa yleisimmät haitta- ja sivuvaikutukset, joista tiedottaa itsenäisesti suullisesti ja kirjallisesti moniammatillisessa työryhmässä. • valmistelee, avustaa tai tekee itsenäisesti hoitotoimenpiteitä (mm. erilaiset haavahoidot, katetrointi, letkuruokinta, tehostettu suun ja jalkojen hoito, avanteet ja pienet kirurgiset toimenpiteet) ja tutkimuksia (kuten EKG:n ja suoniverinäytteen otto) ottaen huomioon asiakkaan tai potilaan erityispiirteet. • valmistelee itsenäisesti asiakkaan tai potilaan tutkimukseen, toimenpiteeseen tai leikkaukseen ja huolehtii sen jälkeen asiakkaan tai potilaan perushoidosta. • tunnistaa itsenäisesti ja ennakoi asiakkaan tai potilaan kipua ja käyttää erilaisia menetelmiä kivun lievittämiseksi. • selvittää asiakkaan tai potilaan ruokatottumukset (ml. alkoholin käytön tason) ja huolehtii hänen ravitsemuksestaan kokonaisvaltaisesti sekä ohjaa asiakasta tai potilasta terveelliseen ravitsemukseen. • tunnistaa erilaisten asiakkaiden tai potilaiden ravitsemuksen erityispiirteet, arvioi ja ennakoi muuttuvaa ravitsemustilaa ja toimii ne huomioon ottaen. • tunnistaa asiakkaan tai potilaan apuvälineiden tarpeen. Ohjaa apuvälineiden hankinnassa ja niiden ergonomisessa käytössä sekä ymmärtää niiden merkityksen toimintakyvyn edistämiseksi. • huolehtii asiakkaan tai potilaan lähiympäristön puhtaanapidosta, terveellisyydestä, turvallisuudesta ja viihtyisyydestä sekä ottaa huomioon esteettisyyden. • ottaa vastuun työstään ja toimii omahoitajana sekä tukee omaishoitajia ja toimii yhteistyössä heidän kanssaan.

- ohjaa asiantuntevasti asiakasta tai potilasta hyödyntämään psykososiaalisia voimavarojaan ja sosiaalisia verkostojaan hyvinvoinnin edistämiseksi sekä tuntee perhekeskeisen työskentelyn perusteet.
- tukee asiakasta tai potilasta ja hänen läheisiään selviytymään sosiaalisissa ongelmissa sekä puuttuu niihin mahdollisimman varhain. Pyrkii toiminnallaan ennaltaehkäisemään sosiaalisten ongelmien syntymistä sekä ohjaa asiakasta tai potilasta käyttämään asiantuntija-apua.
- tunnistaa asiakkaan tai potilaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarpeita ja neuvoo häntä erilaisten vaihtoehtoisten palvelujen käytössä.
- tunnistaa asiakkaan tai potilaan tai tämän läheisen mielenterveydellisiä ongelmia tai päihteiden käytön ja tukee heitä ehkäisemään ja vähentämään niiden haittoja sekä tarvittaessa ohjaa heitä hakemaan apua.
- ottaa työskentelyssään kokonaisvaltaisesti huomioon eri kulttuureista tulevien asiakkaiden tai potilaiden tarpeet.
- työskentelee saattohoidon periaatteiden mukaisesti ja tukee ammatillisesti kuolevan ihmisen läheisiä surutyössä.
- valitsee työvälineet, materiaalit ja kulutustarvikkeet kestävän kehityksen periaatteiden ja toimintaympäristön mahdollisuuksien mukaisesti ja käyttää työvälineitä ja materiaaleja huolellisesti ja taloudellisesti.

3. TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Sairaanhoidon ja huolenpityötä koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, elimistön rakenteesta ja toiminnasta, elintoiminnoista, sairauksista, sosiaaliteknologiasta ja sosiaalisista ongelmista. • hyödyntää työssään tietoa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmästä ja palvelujen tuottajista sekä toimeentuloturvan etuuksista. • noudattaa kestävän kehityksen ja taloudellisuuden periaatteita työvälineiden ja materiaalien valinnassa. • ottaa työssään huomioon erityisruokavaliot.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa tiedoilla terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, elimistön rakenteesta ja toiminnasta, elintoiminnoista, sairauksista, sosiaaliteknologiasta ja sosiaalisista ongelmista. • perustelee toimintaansa tiedoilla sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmästä ja palvelujen tuottajista sekä toimeentuloturvasta. • perustelee asiakas- ja potilaslähtöisesti valitsemansa työvälineet ja materiaalit sekä noudattaa kestävän kehityksen ja taloudellisuuden periaatteita. • perustelee toimintaansa tiedoilla erityisruokavalioista.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, elimistön rakenteesta ja toiminnasta, elintoiminnoista, sairauksista, sosiaaliteknologiasta ja sosiaalisista ongelmista sekä hankkii aktiivisesti lisätietoa. • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmästä ja palvelujen tuottajista sekä toimeentuloturvasta. • perustelee monipuolisesti sekä asiakas- ja potilaslähtöisesti valitsemansa työvälineet ja materiaalit. Noudattaa kestävän kehityksen ja taloudellisuuden periaatteita. • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla erityisruokavalioista.

Lääkehoitoa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • osoittaa lääkehoidon eri tehtävissä tietonsa sairauksista, lääkeaineryhmistä, lääkemuodoista, lääkkeenantotavoista, lääkkeiden väärinkäytöstä sekä lääkehoitoa ohjaavista säädöksistä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa lääkehoidon eri tehtävissä tiedolla sairauksista, lääkeaineryhmistä, lääkemuodoista, lääkkeenantotavoista, lääkkeiden väärinkäytöstä sekä lääkehoitoa ohjaavista säädöksistä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa lääkehoidon eri tehtävissä tiedolla sairauksista, lääkeaineryhmistä, lääkemuodoista, lääkkeenantotavoista, lääkkeiden väärinkäytöstä sekä lääkehoitoa ohjaavista säädöksistä.

Monikulttuurisuutta koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa työssään huomioon eri kulttuurien ja uskontojen vaikutukset asiakkaan tai potilaan sairaanhoitoon ja huolenpitoon.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa tiedolla eri kulttuurien ja uskontojen vaikutuksista asiakkaan tai potilaan sairaanhoitoon ja huolenpitoon.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla eri kulttuurien ja uskontojen vaikutuksista asiakkaan tai potilaan sairaanhoitoon ja huolenpitoon.

Saattohoitoa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa työssään huomioon saattohoidon periaatteet.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa tiedolla saattohoidon periaatteista.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla saattohoidon periaatteista.

Työehtosopimusta, työnhakuasiakirjoja ja työsopimusta koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> osoittaa työssään tietonsa lähihoitajan työhön liittyvistä työehtosopimuksen mukaisista oikeuksista ja velvollisuuksista sekä työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.

Yrittäjyyttä ja osaamisen tuotteistamista koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää ohjattuna työssään tietoa hoiva- ja hoitoalan yrittäjyydestä, osaamisen tuotteistamisesta ja sisäisen yrittäjyyden merkityksestä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa hoiva- ja hoitoalan yrittäjyydestä, osaamisensa tuotteistamisesta ja toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää monipuolisesti työssään tietoa hoiva- ja hoitoalan yrittäjyydestä ja osaamisensa tuotteistamisesta ja toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta suomenkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita tai potilaita suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita tai potilaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita tai potilaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta ruotsinkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita tai potilaita ruotsin ja suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta yhdellä vieraalla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita tai potilaita ruotsin ja suomen kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen yhdellä vieraalla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita tai potilaita ruotsin ja suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta muunkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa palvelutilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä selviytyy auttavasti palvelutilanteessa yhdellä muulla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa palvelutilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä vieraalla kielellä ja selviytyy auttavasti toisella kotimaisella kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita tai potilaita suomen tai ruotsin kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen joustavasti toisella kotimaisella kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta vieraskielisessä koulutuksessa	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa palvelutilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä auttaa palvelutilanteessa asiakkaan eteenpäin yhdellä muulla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa palvelutilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä muulla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä muulla kielellä.

4. ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan. tekee työhönsä liittyviä valintoja ja päätöksiä sekä ratkaisee ongelmia.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan. Pyytää tarvittaessa ohjausta. tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia sekä hankkii lisätietoa ratkaisuilleen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hankkii, jäsentää ja arvioi tietoa sekä soveltaa aiemmin opittua muuttuvissa työtilanteissa, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan. Antaa palautetta esittäen rakentavia ratkaisuvaihtoehtoja ja pyytää ohjausta tarvittaessa. tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia. Perustelee toimintaansa ammatillisilla tiedoilla ja hankkii tarvittaessa lisätietoa.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti ja toimii vastuullisesti moniammatillisessa työryhmässä. Käyttää aktiivista läsnäoloa työmenetelmänä. viestii ymmärrettävästi kirjallisesti ja suullisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti ja edistää asiakkaan tai potilaan hyvinvointia vuorovaikutuksellisin keinoin sekä toimii vastuullisesti ja yhteistyökykyisesti. Käyttää aktiivista läsnäoloa työmenetelmänä. viestii asiallisesti sekä kirjallisesti että suullisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> kohtaa asiakkaan tai potilaan ammatillisesti ja edistää asiakkaan tai potilaan hyvinvointia oma-aloitteisesti ja yksilöllisesti vuorovaikutuksellisin keinoin käyttäen mm. aktiivista läsnäoloa työmenetelmänä. Hyödyntää asiakkailta, potilailta tai heidän läheisiltä työstään saamaansa hyvää palautetta ammatillisessa kehittämisessään. viestii oma-aloitteisesti ja luontevasti sekä kirjallisesti että suullisesti.

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaisesti ja perustelee toimintaansa niillä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaisesti ja perustelee monipuolisesti niillä toimintaansa.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työpaikan työhyvinvointi- ja työsuojeluohjeita sekä palo- ja sähköturvallisuusmääräyksiä sekä torjuu työn aiheuttamia terveysvaaroja. käyttää työssään turvallisesti kuntouttavaa työtettä ja ergonomisesti oikeita työtapoja sekä ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja. toimii työpaikan hygieniakäytäntöjen ja aseptisen työjärjestyksen mukaisesti ja huolehtii henkilökohtaisesta hygieniastaan. antaa ensiavun ja peruselvytyksen sekä varhaisen defibrilloinnin sairaanhoidon ja huolenpidon toimintaympäristöissä. huolehtii omasta työkyvystään, -turvallisuudestaan, -hyvinvoinnistaan ja terveydestään. kohtaa työryhmän jäsenenä haasteellisesti käyttäytyviä asiakkaita tai potilaita ja tietää työyhteisön toimintaperiaatteet.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työpaikan työhyvinvointi- ja työsuojeluohjeita ja palo- ja sähköturvallisuusmääräyksiä sekä torjuu työn aiheuttamia terveysvaaroja. Ylläpitää omalta osaltaan hyvää työilmapiiriä. työskentelee kuntouttavaa työtettä ja ergonomisesti oikeita työtapoja käyttäen. Huolehtii potilas- ja asiakasturvallisuudesta ja ehkäisee ennalta työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja. toimii aseptisten periaatteiden mukaisesti. antaa ensiavun ja peruselvytyksen sekä varhaisen defibrilloinnin sairaanhoidon ja huolenpidon toimintaympäristöissä. huolehtii omasta työkyvystään ja edistää työhyvinvointiaan ja terveyttään. kohtaa haasteellisesti käyttäytyviä asiakkaita tai potilaita ja soveltaa työyhteisön toimintaperiaatteita.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työpaikan työhyvinvointi- ja työsuojeluohjeita ja palo- ja sähköturvallisuusmääräyksiä sekä torjuu työn aiheuttamia terveysvaaroja. Ylläpitää omalta osaltaan hyvää työilmapiiriä sekä tunnistaa siihen haitallisesti vaikuttavia asioita. työskentelee kuntouttavaa työtettä, ergonomisesti oikeita työtapoja ja asiakkaan voimavaroja ja apuvälineitä hyödyntäen. Varmistaa potilas- ja asiakasturvallisuuden sekä kehittää työympäristön ergonomista toimivuutta. soveltaa työssään aseptisen toiminnan periaatteita ja perustelee toimintansa. antaa ensiavun ja peruselvytyksen sekä varhaisen defibrilloinnin sairaanhoidon ja huolenpidon toimintaympäristöissä. huolehtii omasta terveydestään ja työkyvystään sekä edistää omaa ja työyhteisön hyvinvointia. ehkäisee haasteellisia tilanteita ja kohtaa haasteellisesti käyttäytyviä asiakkaita tai potilaita sekä soveltaa työyhteisön toimintaperiaatteita.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa sairaanhoidossa ja huolenpidossa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimimalla lähihoitajan työtehtävissä terveyskeskuksessa, sairaalassa, kotihoidossa, tuetussa palveluasumisessa, tehostetussa palveluasumisessa tai laitoshoidossa joko vanhainkodissa tai terveyskeskuksen pitkäaikaisosastolla. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa

kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.17. Suun terveyden edistäminen ja suun terveydenhoidon erikoisaloilla toimiminen

Ammattitaitovaatimukset

- työskennellä vastuualueellaan suun terveyden edistämässä
- noudattaa alansa säädöksiä, määräyksiä ja toimintaperiaatteita
- osallistua vastuualueellaan eri-ikäisten potilaiden ja asiakkaiden suun terveyden edistämiseen
- arvioida eri-ikäisten asiakkaiden suun terveydentilaa ja suunhoitotottumuksia
- suunnitella ja toteuttaa yhdessä asiakkaan kanssa yksilöllisen suun terveyden edistämisen suunnitelman
- toimia suun terveydenhoidon hoitotiimin jäsenenä oikomishoidon, suukirurgian, protetiikan ja purentafysiologian työtehtävissä
- toteuttaa työhönsä kuuluvaa lääkehoitoa
- käyttää alansa perustyövälineitä, työmenetelmiä ja materiaaleja
- toimia aseptiikkaa ja työturvallisuutta noudattaen ja torjua työhönsä liittyviä terveyshaittoja
- hyödyntää työssään oman alansa tietoperustaa
- kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioida omaa osaamistaan
- seurata oman alansa kehitystä ja tunnistaa työnsä ajankohtaisia haasteita
- toimia ammattietiikkaa noudattaen.

Arviointi

1. TYÖPROSESSIN HALLINTA

Suunnitelmallinen työskentely ja työn kokonaisuuden huomioon ottaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee työnsä moniammatillisen hoitotiimin tukemana asiakaslähtöisesti noudattaen työpaikan toimintatapaa ja ottaa huomioon toimi- ja vastuualueensa.• noudattaa työssään suun terveydenhoitoa ohjaavia säädöksiä, määräyksiä ja toimintaperiaatteita• työskentelee kustannustietoisesti, mutta tarvitsee ajoittain hoitotiimin tukea.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee työnsä asiakaslähtöisesti hoitosuunnitelman mukaisesti ja ottaa huomioon toimi- ja vastuualueensa sekä työpaikkansa erityispiirteet.• perustelee toimintaansa suun terveydenhoitoa ohjaavilla säädöksillä, määräyksillä ja toimintaperiaatteilla• arvioi toimintaansa ja selviytyy muuttuvissa tilanteissa• työskentelee kustannustietoisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee työnsä asiakaslähtöisesti hoitosuunnitelman mukaisesti, ottaa huomioon toimi- ja vastuualueensa ja työpaikkansa erityispiirteet sekä hahmottaa työn kokonaisuutena.• perustelee monipuolisesti ja kattavasti toimintaansa suun terveydenhoitoa ohjaavilla säädöksillä, määräyksillä ja toimintaperiaatteilla• arvioi ja perustelee omaa toimintaansa ja muuttaa sujuvasti toimintaansa• työskentelee kustannustietoisesti• ottaa työssään huomioon ajankohtaiset haasteet ja tekee realistisia kehittämissuhteita.

2. TYÖMENETELMIEN, -VÄLINEIDEN JA MATERIAALIN HALLINTA

Suun terveyden edistäminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> osallistuu eri-ikäisten asiakkaiden suun hoitotottumusten ja suun terveydentilan arviointiin. osallistuu suun terveyden edistämisen suunnitelman laatimiseen. osallistuu suun terveyden edistämisen suunnitelman toteuttamiseen. ohjaa asiakasta omahoitoon. käyttää suun hoidon aineita ja välineitä oikein ja turvallisesti sekä ohjaa asiakasta niiden käytössä. toteuttaa vastuualueellaan turvallisesti lääkehoitoa ja ohjaa asiakasta lääkehoidossa, mutta tarvitsee siinä ajoittain ohjausta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> arvioi vastuualueensa mukaan eri-ikäisten asiakkaiden suun hoitotottumuksia ja suun terveydentilaa. laatii yhdessä asiakkaan kanssa realistisen suun terveyden edistämisen suunnitelman. toteuttaa suun terveyden edistämisen suunnitelman yhdessä asiakkaan kanssa. motivoi ja ohjaa asiakasta omahoitoon asiakkaan yksilöllisten tarpeiden ja toimintakyvyn mukaan. valitsee ja käyttää suun hoidon aineita ja välineitä oikein ja turvallisesti sekä ohjaa itsenäisesti asiakasta niiden käytössä. toteuttaa vastuualueellaan turvallisesti ja itsenäisesti lääkehoitoa ja ohjaa asiakasta lääkehoidossa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> arvioi itsenäisesti vastuualueensa mukaan eriikäisten asiakkaiden suun hoitotottumuksia ja suun terveydentilaa. laatii yhdessä asiakkaan kanssa yksilöllisen ja realistisen suun terveyden edistämisen suunnitelman. toteuttaa suun terveyden edistämisen suunnitelman käyttäen luontevasti ammatillisia vuorovaikutustaitojaan. motivoi ja ohjaa asiakasta aktiivisesti omahoitoon. löytää vaihtoehtoisia toimintatapoja asiakkaan yksilöllisten tarpeiden ja toimintakyvyn mukaan. valitsee yhdessä asiakkaan kanssa sopivimmat suun hoidon aineet ja välineet ja käyttää niitä oikein ja turvallisesti sekä ohjaa itsenäisesti asiakasta niiden käytössä. toteuttaa vastuualueellaan turvallisesti ja itsenäisesti lääkehoitoa, ohjaa asiakasta asiakaslähtöisesti ja perustelee ratkaisujaan.

Oikomishoidossa, suukirurgiassa, proteettisissa ja purentafysiologisissa hoidoissa toimiminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii hoitoympäristön toimintavalmiudesta, aseptisuudesta ja osallistuu oikomishoitoon, suukirurgiseen hoitoon ja proteettiseen ja purentafysiologiseen hoitoon. • ohjaa asiakasta hoitojen yhteydessä. • käyttää turvallisesti oikomishoidon, suukirurgian ja protetiikan välineitä ja materiaaleja.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii itsenäisesti hoitoympäristön toimintavalmiudesta, aseptisuudesta ja esteettisyydestä ja osallistuu oikomishoitoon, suukirurgiseen hoitoon ja proteettiseen ja purentafysiologiseen hoitoon ja työskentelee sujuvasti. • ohjaa yksilöllisesti asiakasta hoitojen yhteydessä oman vastuualueensa mukaisesti. • käyttää oikomishoidon, suukirurgian ja protetiikan välineitä ja materiaaleja turvallisesti ja itsenäisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii itsenäisesti hoitoympäristön toimintavalmiudesta, aseptisuudesta ja esteettisyydestä ja osallistuu oikomishoitoon, suukirurgiseen hoitoon ja proteettiseen ja purentafysiologiseen hoitoon ja työskentelee sujuvasti myös muuttuvissa tilanteissa. • ohjaa aktiivisesti ja yksilöllisesti asiakasta hoitojen yhteydessä oman vastuualueensa mukaisesti. • käyttää oikomishoidon, suukirurgian ja protetiikan tai purentafysiologian välineitä ja materiaaleja sujuvasti ja turvallisesti muuttuvissa työtilanteissa.

3. TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Suun terveyden edistämistä koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa eri-ikäisten asiakkaiden suun terveydentilan arvioinnista ja suun hoitotottumusten kartoittamisesta, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta. hyödyntää työssään tietoa yksilöllisen suun terveyden edistämisen suunnitelman laatimisesta ja yksilöllisen hoitovälin määrittämisestä, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta. hyödyntää työssään tietoa asiakkaan motivoinnista ja ohjaamisesta omahoitoon. hyödyntää työssään tietoa suun hoidon aineiden, välineiden ja lääkkeiden vaikuttavuudesta ja turvallisesta käytöstä, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> käyttää työssään tietoa eri-ikäisten asiakkaiden suun terveydentilan arvioinnista ja suun hoitotottumusten kartoittamisesta. käyttää työssään tietoa yksilöllisen suun terveyden edistämisen suunnitelman laatimisesta ja yksilöllisen hoitovälin määrittämisestä. hyödyntää työssään tietoa asiakkaan motivoinnista ja ohjaamisesta omahoitoon sekä terveyden edistämisen eri käytänteistä ja toimintamalleista. hyödyntää työssään tietoa valitsemiensa suun hoidon aineiden, välineiden ja lääkkeiden vaikuttavuudesta ja turvallisesta käytöstä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla eri-ikäisten asiakkaiden suun terveydentilan arvioinnista ja suun hoitotottumusten kartoittamisesta. perustelee toimintaansa tiedolla yksilöllisen suun terveyden edistämisen suunnitelman laatimisesta ja yksilöllisen hoitovälin määrittämisestä. hyödyntää työssään tietoa yksilöllisestä asiakkaan motivoinnista ja ohjaamisesta omahoitoon. perustelee toimintaansa tiedolla terveyden edistämisen eri käytänteistä ja toimintamalleista. hyödyntää työssään kriittisesti tietoa valitsemiensa suun hoidon aineiden, välineiden ja lääkkeiden vaikuttavuudesta ja turvallisesta käytöstä.

Oikomishoitoa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> käyttää työssään tietoa oikomishoidon menetelmistä, vaiheista, laitteista, välineistä ja materiaaleista sekä asiakkaalle annettavista ohjeista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa tiedolla oikomishoidon menetelmistä ja vaiheista sekä laitteista, välineistä ja materiaaleista. perustelee asiakkaalle annettavat ohjeet.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla oikomishoidon menetelmistä ja vaiheista sekä laitteista, välineistä ja materiaaleista. perustelee monipuolisesti ja yksilöllisesti asiakkaalle annettavat ohjeet.

Suukirurgiaa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää työssään tietoa kirurgisen aseptiikan periaatteista, suukirurgisista hoitotoimenpiteistä, materiaaleista ja välineistä sekä asiakkaan ohjaamisesta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa tiedolla kirurgisen aseptiikan periaatteista • osoittaa työssään ohjaamisesta. tietonsa suukirurgisista hoitotoimenpiteistä, materiaaleista ja välineistä sekä asiakkaan ohjaamisesta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla kirurgisen aseptiikan periaatteista sekä asiakkaan osoittaa työssään ohjaamisesta. • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla suukirurgisista hoitotoimenpiteistä, niiden vaiheista ja suukirurgiassa käytettävistä laitteista, materiaaleista ja välineistä.

Protetiikkaa ja purentafysiologiaa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää työssään tietoa hammasproteettisista ratkaisuksista, materiaaleista ja välineistä sekä kotihoito-ohjeista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa tiedolla hammasproteettisista ratkaisuksista, materiaaleista ja välineistä sekä proteettisen hoidon vaiheista ja kotihoito-ohjeista.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla hammasproteettisista ja purentafysiologisista menetelmistä, laitteista, välineistä ja materiaaleista sekä proteettisen ja purentafysiologisen hoidon vaiheista. • perustelee monipuolisesti ja yksilöllisesti asiakkaalle annettavat ohjeet.

4. ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• ottaa vastaan asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.• arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan.• tekee työhönsä liittyviä valintoja ja päätöksiä sekä ratkaisee ongelmia, mutta tarvitsee siinä ajoittain ohjausta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• ottaa vastaan asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.• arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan sekä pyytää tarvittaessa ohjausta.• seuraa oman alansa kehitystä.• tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia sekä hankkii lisätietoa ratkaisuilleen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• hankkii, jäsentää ja arvioi tietoa sekä soveltaa aiemmin opittua muuttuvissa työtilanteissa.• tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämistarpeitaan ja pyytää tarvittaessa palautetta.• seuraa oman alansa kehitystä ja tunnistaa ajankohtaisia haasteita.• tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia sekä hankkii aktiivisesti lisätietoa.• perustelee toimintaansa ammatillisilla tiedoilla ja hankkii aktiivisesti lisätietoa.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• kohtaa asiakkaan ammatillisesti ja toimii vastuullisesti moniammatillisessa työryhmässä.• toimii moniammatillisen työryhmän jäsenenä ystävällisesti ja asiallisesti
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• kohtaa asiakkaan ammatillisesti ja edistää asiakkaan hyvinvointia vuorovaikutuksellisin keinoin sekä toimii vastuullisesti ja yhteistyökykyisesti.• toimii luontevasti ja yhteistyökykyisesti moniammatillisessa työryhmässä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• kohtaa asiakkaan ammatillisesti ja edistää asiakkaan hyvinvointia oma-aloitteisesti ja yksilöllisesti vuorovaikutuksellisin keinoin.• hyödyntää saamaansa palautetta ammatillisessa kehittämisessään• toimii oma-aloitteisesti ja yhteistyökykyisesti moniammatillisessa työryhmässä.

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työssään sosiaali- ja terveysalan eettisiä ohjeita. toimii eettisesti ja tunnistaa eettisesti ongelmallisia tilanteita suun terveydenhoidossa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työssään sosiaali- ja terveysalan eettisiä ohjeita. toimii eettisesti sekä tunnistaa ja pohtii eettisesti ongelmallisia tilanteita suun terveydenhoidossa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työssään sosiaali- ja terveysalan eettisiä ohjeita. toimii eettisesti ja löytää ratkaisuja eettisesti ongelmallisiin tilanteisiin suun terveydenhoidossa.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa työssään huomioon asiakasturvallisuuden sekä työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden (ml. säteilyturvallisuus). tunnistaa työympäristönsä turvallisuuteen ja ergonomiaan liittyvät riskit.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ottaa työssään huomioon asiakasturvallisuuden sekä työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden (ml. säteilyturvallisuus). ehkäisee osaltaan turvallisuusriskien syntymistä työympäristössä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> ottaa työssään huomioon asiakasturvallisuuden sekä työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden (ml. säteilyturvallisuus). arvioi ja kehittää työympäristön turvallisuutta ja ergonomista toimivuutta.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa suun terveyden edistämiseksi ja suun terveydenhoidon erikoisaloilla toimimisessa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimimalla lähihoitajan työtehtävissä hoitotiimin jäsenenä suun terveydenhuollon yksikössä joko julkisella tai yksityisellä sektorilla. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.18. Suun terveydenhoito

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- toimia suun terveydenhuollon palvelujärjestelmässä moniammatillisen hoitotiimin jäsenenä ja tietää eri henkilöstöryhmien tehtävät ja työnjaon
- ohjata asiakkaita tai potilaita suun terveydenhuollon palvelujen käytössä

- asiakaslähtöisen, taloudellisen ja vastuullisen työskentelyn noudattaen alansa säädöksiä, määräyksiä ja toimintaperiaatteita
- huolehtia aseptisen toimintatavan mukaan hoitoympäristön toimintavalmiudesta sekä välineiden huollosta
- toimia hoitotiimin jäsenenä suun tutkimuksessa, paikkaus- ja juurenhoidossa, hampaanpoistossa ja iensairauksien hoidossa
- toimia oikomishoidon, suukirurgian, protetiikan ja parentafysiologian työtehtävissä hoitotiimin tukemana
- arvioida asiakkaiden tai potilaiden suun terveydentilaa ja ohjata asiakkaita tai potilaita suun terveyden edistämiseksi
- oman alansa lääkehoidon
- käyttää alansa perustyövälineitä, työmenetelmiä ja materiaaleja sekä torjua työhönsä liittyvät terveyshaitat
- hyödyntää kielitaitoaan asiakaspalvelussa
- suunnitella oman osaamisensa tuotteistamista
- toimia ammattietiikkaa noudattaen
- kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioida omaa osaamistaan.

Arviointi

1. TYÖPROSESSIN HALLINTA

Oman työn suunnittelu ja työn kokonaisuuden huomioon ottaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee työnsä moniammatillisen hoitotiimin tukemana asiakaslähtöisesti noudattaen työympäristön toimintatapaa ja ottaa huomioon toimi- ja vastuualueensa suun terveydenhuollon yksikössä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee työnsä asiakaslähtöisesti hoitosuunnitelman mukaisesti, ottaa huomioon toimi- ja vastuualueensa suun terveydenhuollossa sekä työpaikkansa erityispiirteet ja selviytyy muuttuvissa tilanteissa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee työnsä asiakaslähtöisesti hoitosuunnitelman mukaisesti, ottaa huomioon toimi- ja vastuualueensa suun terveydenhuollossa ja työpaikkansa erityispiirteet sekä hahmottaa työn kokonaisuutena. Muuttaa sujuvasti toimintaansa.

Asiakaslähtöinen toiminta suun terveydenhuollon palvelujärjestelmässä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • ottaa huomioon asiakkaan tai potilaan yksilöllisyyden (esim. ikä, kulttuuritausta, haasteelliset asiakkaat, mm. mielenterveys- ja päihdeasiakkaat) ja tarpeet hoitoprosessin eri vaiheissa. • arvioi hoitotiimin tukemana asiakkaan tai potilaan hoidon tarvetta ja ohjaa häntä suun terveydenhuollon palvelujärjestelmässä eri palvelujen käytössä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • ottaa huomioon asiakkaan tai potilaan yksilöllisyyden ja tarpeet ja tukee asiakasta hoitoprosessin eri vaiheissa. • arvioi asiakkaan tai potilaan hoidon tarvetta ja ohjaa häntä suun terveydenhuollon palvelujärjestelmässä eri palvelujen käytössä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • ottaa huomioon asiakkaan tai potilaan yksilöllisyyden ja tarpeet hoitoprosessin eri vaiheissa sekä luo turvallista ilmapiiriä ja huolehtii hoitoympäristön toimivuudesta ja estetiikasta. • arvioi asiakkaan tai potilaan hoidon tarvetta ja ohjaa itsenäisesti häntä suun terveydenhuollon palvelujärjestelmässä eri palvelujen käytössä.

Osaamisen tuoteistamisen suunnittelu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ohjattuna osaamisen tuoteistamista. • työskentelee kustannustietoisesti hoitotiimin tukemana.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja selvittää työssään oman osaamisensa tuoteistamismahdollisuuksia. • työskentelee kustannustietoisesti ja ottaa huomioon laadulliset tekijät suun terveydenhuollossa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja kehittää aktiivisesti yrittäjyysvalmiuksiaan. Arvioi realistisesti oman osaamisensa tuoteistamismahdollisuuksia. • työskentelee kustannustietoisesti ja ottaa huomioon laadulliset tekijät suun terveydenhuollossa sekä tekee kehittämissuunnitelmia.

2. TYÖMENETELMIEN, -VÄLINEIDEN JA MATERIAALIN HALLINTA

Suun terveyden edistäminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi asiakkaan tai potilaan suun terveydentilaa ja toteuttaa suun terveyden edistämistä yksilö- tai ryhmäohjauksessa hoitotiimin tukemana.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi asiakkaan tai potilaan suun terveydentilaa ja toteuttaa eri-ikäisten tai erilaisissa elämäntilanteissa olevien asiakkaiden tai potilaiden suun terveyden edistämistä yksilö- tai ryhmäohjauksessa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi asiakkaan tai potilaan suun terveydentilaa ja toteuttaa luovasti eri-ikäisten ja erilaisissa elämäntilanteissa olevien asiakkaiden tai potilaiden suun terveyden edistämistä yksilö- tai ryhmäohjauksessa. Osallistuu suun terveyttä edistävän tapahtuman suunnitteluun.

Aseptinen työskentely	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii päivittäin käytettävien välineiden huollosta (koko huoltoprosessi) sekä hoitoympäristön ja laitteiden puhtaudesta aseptisen toimintatavan mukaisesti noudattaen hygieniaohjeita.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii päivittäin käytettävien välineiden huollosta (koko huoltoprosessi) sekä hoitoympäristön ja laitteiden puhtaudesta aseptisen toimintatavan mukaisesti noudattaen hygieniaohjeita. Työskentelee itsenäisesti ja sujuvasti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii päivittäin käytettävien välineiden huollosta (koko huoltoprosessi ja instrumenttien teroitus) sekä hoitoympäristön ja laitteiden puhtaudesta aseptisen toimintatavan mukaisesti noudattaen hygieniaohjeita. Työskentelee itsenäisesti ja sujuvasti sekä löytää erilaisia toimintamalleja.

Hoitotyössä toimiminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • kirjaa tavallisimmat potilastiedot ja käsittelee potilasasiakirjoja säännösten mukaan. • huolehtii hoitoympäristön toimintavalmiudesta (varaa välineet ja materiaalit) ja osallistuu turvallisesti suun tutkimukseen, paikkaus- ja juurenhoitoon, hampaanpoistoon sekä iensairauksien hoitoon. Huolehtii säteilyturvallisuudesta vastuualueensa mukaisesti. • käsittelee lääkkeitä hoitotiimin tukemana oikein ja turvallisesti. • valmistaa hoitoympäristön (varaa materiaalit ja välineet) ja osallistuu oikomis-, suukirurgiseen, proteettiseen ja purentafysiologiseen hoitoon tavallisimmissa työtilanteissa hoitotiimin tukemana. • käyttää hammaslääketieteellistä ammattisanastoa. • osallistuu hoitotiimin tukemana asiakkaan tai potilaan ohjaamiseen.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • kirjaa ja käsittelee potilasasiakirjoja säännösten mukaan. • huolehtii itsenäisesti hoitoympäristön toimintavalmiudesta (varaa välineet ja materiaalit) ja osallistuu suun tutkimukseen, paikkaus- ja juurenhoitoon, hampaanpoistoon sekä iensairauksien hoitoon. Työskentelee sujuvasti. • käsittelee lääkkeitä oikein ja turvallisesti sekä ohjaa asiakasta tai potilasta lääkkeiden käytössä. • valmistaa hoitoympäristön ja osallistuu oikomis-, suukirurgiseen, proteettiseen ja purentafysiologiseen hoitoon tavallisimmissa työtilanteissa. • käyttää työtilanteisiin sopivaa hammaslääketieteellistä ammattisanastoa. • ohjaa asiakasta tai potilasta hoitojen yhteydessä oman vastuualueensa mukaisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • kirjaa ja käsittelee potilasasiakirjoja säännösten mukaan. Toimii itsenäisesti. • huolehtii itsenäisesti hoitoympäristön toimintavalmiudesta (varaa välineet ja materiaalit) ja osallistuu suun tutkimukseen, paikkaus- ja juurenhoitoon, hampaanpoistoon sekä iensairauksien hoitoon. Huolehtii säteilyturvallisuudesta vastuualueensa mukaisesti. Työskentelee itsenäisesti ja sujuvasti myös muuttuvissa tilanteissa. • käsittelee lääkkeitä oikein ja turvallisesti sekä ohjaa itsenäisesti asiakasta tai potilasta lääkkeiden käytössä oman vastuualueensa mukaisesti. • valmistaa hoitoympäristön ja osallistuu oikomis-, suukirurgiseen, proteettiseen ja purentafysiologiseen hoitoon. Työskentelee sujuvasti tavallisimmissa työtilanteissa. • käyttää sujuvasti hammaslääketieteellistä ammattisanastoa. • ohjaa itsenäisesti asiakasta tai potilasta hoitojen yhteydessä oman vastuualueensa mukaisesti.

Työvälineiden ja materiaalien käyttäminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää ja huoltaa tavallisimpia suun terveydenhuollon välineitä, laitteita ja koneita hoitotiimin tukemana. • varastoi ja säilyttää työssään käytettäviä materiaaleja ja lääkkeitä säännöksiä noudattaen hoitotiimin tukemana. • käsittelee ja lajittelee jättemateriaalit sekä riski- ja ongelmajätteet hoitotiimin tukemana.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää ja huoltaa tavallisimpia suun terveydenhuollon välineitä, laitteita ja koneita ohjeiden mukaan. • varastoi ja säilyttää työssään käytettäviä materiaaleja ja lääkkeitä säännöksiä noudattaen. • käsittelee ja lajittelee jättemateriaalit sekä riski- ja ongelmajätteet säännösten mukaan.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää ja huoltaa itsenäisesti tavallisimpia suun terveydenhuollon välineitä, laitteita ja koneita ohjeiden mukaan. • varastoi ja säilyttää työssään käytettäviä materiaaleja ja lääkkeitä itsenäisesti säännöksiä noudattaen sekä tutustuu työvälineiden ja materiaalien hankintaan. • käsittelee ja lajittelee jättemateriaalit sekä riski- ja ongelmajätteet säännösten mukaan itsenäisesti ja esittää tarvittaessa kehittämiskohteita.

3. TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Suun terveydenhuollon palvelujärjestelmää ja hoitotietojen dokumentoinnin säännöksiä koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • osoittaa työssään tietonsa suun terveydenhuollon palvelujärjestelmästä ja potilasasiakirjoja ohjaavista säännöksistä sekä käyttää työssään keskeistä hammaslääketieteellistä sanastoa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa tiedolla palvelujärjestelmää ja potilasasiakirjoja ohjaavista säännöksistä sekä käyttää työssään keskeistä hammaslääketieteellistä sanastoa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla palvelujärjestelmää ja potilasasiakirjoja ohjaavista säännöksistä sekä käyttää sujuvasti työssään keskeistä hammaslääketieteellistä sanastoa. Tietää suun terveydenhuollon kehityksen.

Suun terveyden edistämistä koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • osoittaa työssään tietonsa hampaiston kehitysvaiheista, tavallisimmista kehityshäiriöistä, terveen suun tunnusmerkeistä ja syljen merkityksestä suun terveydelle. Tietää suun yleisimmistä sairauksista ja niiden syntymekanismista. • osoittaa työssään tietonsa suuhygienian, ravinnon, päihteiden käytön, ksylitolin ja fluorin merkityksestä ja tavallisimpien yleissairauksien yhteydestä suun terveydelle.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa tiedolla hampaan ja hampaiston kehityksestä ja kehityshäiriöistä, terveen suun tunnusmerkeistä, syljen merkityksestä suun terveydelle sekä kuivan suun hoito-ohjeista. Tuntee suun yleisimmät sairaudet ja niiden syntymekanismien. • perustelee toimintaansa tiedolla suuhygienian, ravinnon, päihteiden käytön, ksylitolin ja fluorin merkityksestä ja tavallisimpien yleissairauksien yhteydestä suun terveydelle. Ottaa huomioon työssään eri-ikäisten ja erilaisissa elämäntilanteissa olevien asiakkaiden tai potilaiden suun hoidon erityispiirteitä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa tiedolla hampaan ja hampaiston kehityksestä ja kehityshäiriöistä. Tunnistaa terveen suun ja suun yleisimmät sairaudet ja tuntee niiden syntymekanismien, perustelee syljen merkityksen suun terveydelle sekä kuivan suun hoito-ohjeet. • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla suuhygienian, ravinnon, päihteiden käytön, ksylitolin ja fluorin merkityksestä ja tavallisimpien yleissairauksien yhteydestä suun terveydelle. Ottaa huomioon työssään eri-ikäisten ja erilaisissa elämäntilanteissa olevien asiakkaiden tai potilaiden suun hoidon erityispiirteet.

Suun terveydenhuollon hygieniakäytäntöjä koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • osoittaa työssään tietonsa suun terveydenhuollon hygieniakäytännöistä ja säännöksistä sekä välineiden huoltoprosessin valvonnasta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee toimintaansa tiedolla suun terveydenhuollon hygieniakäytännöistä ja säännöksistä sekä tietää välineiden huoltoprosessin valvonnan eri menetelmiä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla suun terveydenhuollon hygieniakäytännöistä ja säännöksistä sekä tuntee välineiden huoltoprosessin valvonnan osana laadukasta hoitotyötä.

Suun tutkimusta, paikkaushoitoa, juurenhoitoa, hampaanpoistoa ja iensairauksien hoitoa sekä lääkehoitoa koskevan tiedon hallinta

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• osoittaa työssään tietonsa suun alueen tutkimus- ja hoitomenetelmistä ja -vaiheista sekä niihin liittyvästä välineistöstä ja materiaalista sekä hoidoissa käytettävistä tavallisimmista lääkkeistä ja niiden käyttöohjeista sekä lääkkeiden väärinkäytöstä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• perustelee toimintaansa tiedolla tutkimus- ja hoitomenetelmistä ja -vaiheista sekä niihin liittyvästä välineistöstä ja materiaaleista. Tietää hoidoissa käytettävät tavallisimmat lääkkeet, niiden käyttöalueet ja -ohjeet sekä lääkkeiden väärinkäytön ilmiöitä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla tutkimus- ja hoitomenetelmistä ja -vaiheista sekä niihin liittyvästä välineistöstä ja materiaaleista. Esittää vaihtoehtoisia toimintamalleja sekä tietää hoidoissa käytettävät lääkkeet, niiden käyttöalueet, vaikutuksen ja käyttöohjeet sekä lääkkeiden väärinkäytön ilmiöitä.

Oikomishoitoa, suukirurgiaa, protetiikkaa ja purentafysiologiaa koskevan tiedon hallinta

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• osoittaa työssään tietonsa normaalipurennasta ja yleisimmistä purentavirheistä sekä oikomishoidon tavallisimmista menetelmistä, laitteista ja välineistä sekä kotihoito-ohjeista.• osoittaa työssään tietonsa kirurgisen aseptiikan periaatteista, tavallisimmista suukirurgisista hoitotoimenpiteistä, materiaaleista ja välineistä sekä potilaan tai asiakkaan ohjaamisesta.• osoittaa työssään tietonsa tavallisimmista hammasproteettisista ratkaisuista, materiaaleista ja välineistä sekä kotihoito-ohjeista.• osoittaa työssään tietonsa purentaelimistön rakenteesta ja toiminnasta sekä toimintahäiriöistä ja hoitoperiaatteista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• osoittaa työssään tietonsa normaalipurennasta ja yleisimmistä purentavirheistä sekä oikomishoidon tavallisimmista menetelmistä, laitteista ja välineistä sekä perustelee kotihoito-ohjeet.• perustelee toimintaansa tiedolla kirurgisen aseptiikan periaatteista, osoittaa työssään tietonsa tavallisimmista suukirurgisista hoitotoimenpiteistä, materiaaleista ja välineistä sekä potilaan tai asiakkaan ohjaamisesta.• osoittaa työssään tietonsa tavallisimmista hammasproteettisista ratkaisuista, materiaaleista ja välineistä sekä proteettisen hoidon vaiheista ja kotihoito-ohjeista.• osoittaa työssään tietonsa purentaelimistön rakenteesta ja toiminnasta sekä toimintahäiriöistä ja hoitoperiaatteista.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• osoittaa työssään tietonsa tunnistamalla normaalipurennan ja yleisimmät purentavirheet sekä osoittaa tietonsa oikomishoidon tavallisimmista menetelmistä, laitteista ja välineistä sekä perustelee kotihoito-ohjeet.• perustelee toimintaansa tiedolla kirurgisen aseptiikan periaatteista sekä potilaan tai asiakkaan ohjaamisesta sekä osoittaa työssään tietonsa tavallisimmista suukirurgisista hoitotoimenpiteistä, materiaaleista ja välineistä.• osoittaa työssään tietonsa tavallisimmista hammasproteettisista ratkaisuista, materiaaleista ja välineistä sekä proteettisen hoidon vaiheista. Perustelee kotihoito-ohjeet.• osoittaa työssään tietonsa purentaelimistön rakenteesta ja toiminnasta sekä toimintahäiriöistä. Tietää toimintahäiriöiden etiologiasta ja hoitoperiaatteista.

Työehtosopimusta, työnhakuasiakirjoja ja työsopimusta koskevan tiedon hallinta

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• osoittaa työssään tietonsa lähihoitajan työhön liittyvistä työehtosopimuksen mukaisista oikeuksista ja velvollisuuksista sekä työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• perustelee toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• perustelee monipuolisesti toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.

Yrittäjyyttä ja osaamisen tuotteistamista koskevan tiedon hallinta

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">hyödyntää ohjattuna työssään tietoa hoitotyön yrittäjyydestä ja sisäisen yrittäjyyden merkityksestä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">hyödyntää työssään tietoa hoitotyön yrittäjyydestä ja osaamisensa tuotteistamisesta ja toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">hyödyntää monipuolisesti työssään tietoa hoitotyön yrittäjyydestä ja osaamisensa tuotteistamisesta ja toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.

**Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa
Alakohtainen kielitaidon hallinta suomenkielisillä**

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">palvelee suun terveydenhuollon asiakkaita suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">palvelee suun terveydenhuollon asiakkaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">palvelee suun terveydenhuollon asiakkaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.

**Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa
Alakohtainen kielitaidon hallinta ruotsinkielisillä**

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">palvelee suun terveydenhuollon asiakkaita ruotsin ja suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta yhdellä vieraalla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">palvelee suun terveydenhuollon asiakkaita ruotsin ja suomen kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen yhdellä vieraalla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">palvelee suun terveydenhuollon asiakkaita ruotsin ja suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä vieraalla kielellä.

**Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa
Alakohtainen kielitaidon hallinta muunkielisillä**

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">hoitaa suun terveydenhuollon asiakastilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä selviytyy auttavasti palvelutilanteessa yhdellä muulla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">hoitaa suun terveydenhuollon asiakastilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä vieraalla kielellä ja selviytyy auttavasti toisella kotimaisella kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">palvelee suun terveydenhuollon asiakkaita suomen tai ruotsin kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen joustavasti toisella kotimaisella kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta vieraskielisessä koulutuksessa	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hoitaa suun terveydenhuollon asiakastilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä auttaa palvelutilanteessa asiakkaan eteenpäin yhdellä muulla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> hoitaa suun terveydenhuollon asiakastilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä muulla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> palvelee suun terveydenhuollon asiakkaita koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä muulla kielellä.

4. ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä muuttaa toimintaansa saamansa palautteen perusteella. Arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan. tekee työhönsä liittyviä valintoja ja päätöksiä sekä ratkaisee ongelmia.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä muuttaa toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämistarpeitaan. Pyytää ohjausta tarvittaessa. tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia sekä hankkii lisätietoa ratkaisuilleen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hankkii, jäsentää ja arvioi tietoa sekä soveltaa aiemmin opittua muuttuvissa työtilanteissa, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämistarpeitaan. Antaa palautetta esittäen rakentavia ratkaisuvaihtoehtoja ja pyytää ohjausta tarvittaessa. tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia. Perustelee toimintaansa ammatillisilla tiedoilla ja hankkii tarvittaessa lisätietoa.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> kohtaa asiakkaan tai potilaan sekä toimii moniammatillisen työryhmän jäsenenä ystävällisesti ja asiallisesti. viestii ymmärrettävästi sekä suullisesti että kirjallisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> kohtaa asiakkaan tai potilaan ystävällisesti ja asiallisesti sekä toimii yhteistyökykyisesti moniammatillisen työryhmän jäsenenä. viestii ammatillisesti sekä suullisesti että kirjallisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> kohtaa asiakkaan tai potilaan ystävällisesti ja asiallisesti sekä toimii oma-aloitteisesti ja yhteistyökykyisesti luontevana osana moniammatillista työryhmää. viestii luontevasti ja ammatillisesti sekä suullisesti että kirjallisesti.

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> toimii sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaisesti ja perustelee toimintaansa niillä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> toimii sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaisesti ja perustelee monipuolisesti toimintaansa niillä.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa huomioon työssään oman ammattialan työhyvinvointi- ja työsuojeluohjeet, työhön liittyvät turvallisuusriskit (biologiset, kemialliset, fysikaaliset, fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset) ja liikunnan merkityksen työhyvinvoinnin edistäjänä. Työskentelee ergonomisesti oikein. antaa ensiavun sekä peruselvytyksen ja esittää oman yksikön turvallisuussuunnitelman.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa tiedolla omaan ammattialaan liittyvistä terveysvaaroista ja -haitoista. Ottaa huomioon työssään työhyvinvointi- ja työsuojeluohjeet ja liikunnan merkityksen työhyvinvoinnin edistäjänä. Työskentelee ergonomisesti oikein ja arvioi ergonomian toteutumista työssään. antaa ensiavun sekä peruselvytyksen ja esittää oman yksikön turvallisuussuunnitelman ja tuntee oman vastuualueensa siinä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla omaan ammattialaan liittyvistä terveysvaaroista ja -haitoista. Ottaa huomioon työssään työhyvinvointi- ja työsuojeluohjeet ja liikunnan merkityksen työhyvinvoinnin edistäjänä. Työskentelee ergonomisesti oikein ja arvioi ergonomian toteutumista työssään. Esittää tarvittaessa kehittämiskohteita. antaa ensiavun sekä peruselvytyksen ja esittää perustellen oman yksikön turvallisuussuunnitelman ja tuntee oman vastuualueensa siinä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa suun terveydenhoidossa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimimalla lähihoitajan työtehtävissä hoitotiimin jäsenenä suun terveydenhuollon yksikössä joko julkisella tai yksityisellä sektorilla. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Amattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.19. Vammaistyö

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- arvioida eri-ikäisten eri tavalla vammaisten asiakkaiden toimintakykyä ja avuntarvetta
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida eri tavalla vammaisen asiakkaan yksilöllistä hoitoa, kasvatusta ja kuntoutusta asiakkaan kanssa moniammatillisen työryhmän jäsenenä
- suunnitella yhdessä asiakkaan kanssa vammaiselle asiakkaalle asuin- ja elinympäristö
- toimia kestävän kehityksen periaatteiden mukaan
- toimia ammatillisissa vuorovaikutustilanteissa kunnioittaen asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja tukea vammaisen asiakkaan osallisuutta
- käyttää tarvittaessa puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä
- ohjata ja tukea vammaista asiakasta päivittäisissä toiminnoissa ottaen huomioon hänen voimavaransa
- käyttää apuvälineitä ja ohjata asiakkaita niiden käytössä
- tukea ja ohjata vammaista asiakasta terveyden edistämisessä sekä terveyden ja hyvinvoinnin riskien ja haittojen ehkäisemisessä ja niissä selviytymisessä
- tukea vammaisen asiakkaan mielenterveyttä ja kohdata haastavasti käyttäytyviä ja päihderiippuvaisia asiakkaita
- huolehtia vammaisten asiakkaiden lääkehoidosta
- hyödyntää kielitaitoaan asiakaspalvelussa
- suunnitella oman osaamisensa tuotteistamista
- kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta sekä arvioida omaa osaamistaan
- toimia vammaistyötä ohjaavan arvoperustan sekä säädösten, määräysten ja eettisten periaatteiden mukaan
- huolehtia omasta työhyvinvoinnistaan ja noudattaa työturvallisuusohjeita.

Arviointi

1. TYÖPROSESSIN HALLINTA

Vammaisen asiakkaan hoidon, kasvatuksen ja kuntoutuksen suunnittelu, toteutus ja arviointi	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• arvioi asiakkaan toimintatarpeita ja -kykyä, päivittäistä selviytymistä sekä avun tarvetta käyttäen joitakin arviointimenetelmiä.• suunnittelee ja toteuttaa asiakkaan kanssa ja työryhmän jäsenenä asiakkaalle yksilöllisen hoidon, tuen ja ohjauksen sekä ymmärtää suunnitelmien merkityksen. Arvioi suunnitelman toteutumista.• toimii moniammatillisen työryhmän jäsenenä vammaistyön hoito- ja palvelujärjestelmässä ja tuntee sen erilaisia järjestäjiä.• tietää yhteistyöverkostoja ja toimii verkostotyössä.• tunnistaa asiakkaan elinympäristön turvallisuuteen vaikuttavat tekijät.• ohjaa työryhmän jäsenenä asiakasta yksilöllisessä (itsenäisessä tai ryhmämuotoisessa) asumisessa.• ohjaa työryhmän jäsenenä asiakasta yhteiskunnan tarjoaman tuen saannissa.• tukee työryhmän jäsenenä asiakasta kasvussa, kehityksessä ja oppimisessa sekä ammatillisessa koulutuksessa ja itsenäisessä, tuetussa ja ohjatussa työssä.• toimii työryhmän jäsenenä kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• arvioi asiakkaan toimintatarpeita ja -kykyä, päivittäistä selviytymistä sekä avun tarvetta käyttäen monipuolisesti arviointimenetelmiä.• suunnittelee ja toteuttaa asiakkaalle yksilöllisen hoidon, tuen ja ohjauksen yhteistyössä asiakkaan itsensä ja muun työryhmän kanssa sekä mahdollisesti omaisten tai läheisten kanssa. Arvioi suunnitelman toteutumista.• toimii vammaistyön hoitoja palvelujärjestelmässä ja tuntee erilaiset palvelujen järjestäjät ja ohjaa asiakkaita palvelujen piiriin.• tietää yhteistyöverkostot ja eri vammaisjärjestöjen toimintaa sekä toimii erilaisissa verkostoissa.• suunnittelee yhdessä asiakkaan kanssa asiakkaalle viihtyisän ja turvallisen elinympäristön.• ohjaa ja tukee asiakasta yksilöllisessä (itsenäisessä tai ryhmämuotoisessa) asumisessa.• ohjaa asiakasta yhteiskunnan tarjoaman tuen saannissa.• tukee asiakasta kasvussa, kehityksessä ja oppimisessa sekä ammatillisessa koulutuksessa ja itsenäisessä, tuetussa ja ohjatussa työssä.• toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• arvioi käyttäen monipuolisesti arviointimenetelmiä sekä havainnointia ja haastattelua. Perustelee toimintaansa asiakkaan toimintatarpeilla ja -kyvyllä, päivittäisellä selviytymisellä sekä avun tarpeella.• suunnittelee, toteuttaa asiakkaalle yksilöllisen hoidon, tuen ja ohjauksen yhteistyössä vammaisen asiakkaan ja muun työryhmän sekä mahdollisesti omaisten ja läheisten kanssa sekä työskentelee itsenäisesti arvioiden ja kehittämien toimintaa.• toimii vammaistyön hoitoja palvelujärjestelmässä ja tuntee erilaiset palvelujen järjestäjät sekä ohjaa asiakkaat

	<p>tarkoituksenmukaisen palvelun ja tuen piiriin palveluohjausta hyödyntäen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee yhteistyötä erilaisten verkostojen ja vammaisjärjestöjen kanssa. • suunnittelee ja toteuttaa yhdessä asiakkaan kanssa asiakkaalle viihtyisän, turvallisen ja asiakkaan toimintakykyä edistävän elinympäristön. • tukee asiakkaan valmiuksia itsenäiseen, ohjattuun, tuettuun ja autettuun asumiseen. Tukee asiakasta hänen elämänhallintaansa edistävien muutosten aikaansaamiseksi. • ohjaa asiakasta ja hänen perhettään ja lähiyhteisöään yhteiskunnan tarjoaman tuen saannissa ja varmistaa osaltaan palveluketjun katkeamattomuuden. • tukee, ohjaa ja motivoi asiakasta kasvussa, kehityksessä ja oppimisessa sekä ammatillisessa koulutuksessa ja itsenäisessä, tuetussa ja ohjatussa työssä. • toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti ja ohjaa asiakkaita niiden mukaiseen toimintaan.
--	---

Osaamisen tuotteistamisen suunnittelu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ohjattuna osaamisen tuotteistamista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja selvittää työssään oman osaamisensa tuotteistamismahdollisuuksia.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja kehittää aktiivisesti yrittäjyysvalmiuksiaan. Arvioi realistisesti oman osaamisensa tuotteistamismahdollisuuksia.

2. TYÖMENETELMIEN, -VÄLINEIDEN JA MATERIAALIN HALLINTA

Ammatillinen vuorovaikutus	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii yksilöllisesti ammatillisissa vuorovaikutustilanteissa asiakkaiden kanssa. • käyttää joitakin puhetta tukevia ja korvaavia viestintämenetelmiä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii yksilöllisesti ammatillisissa vuorovaikutustilanteissa asiakkaiden kanssa ja perustelee toimintaansa vammaisten asiakkaiden tarpeista lähtien. • käyttää puhetta tukevia ja korvaavia viestintämenetelmiä sekä ohjaa asiakasta ilmaisemaan itseään.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii yksilöllisesti ammatillisissa vuorovaikutustilanteissa asiakkaiden kanssa ja perustelee monipuolisesti toimintaansa vammaisten asiakkaiden tarpeista lähtien. • käyttää monipuolisesti puhetta tukevia ja korvaavia viestintämenetelmiä sekä ohjaa ja kannustaa asiakasta käyttämään niitä tiedonvälityksessä ja tiedonsaannissa ja kehittää asiakkaan kommunikaatioympäristöä.

Vammaisen asiakkaan tukeminen ja ohjaaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • kunnioittaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta. • tukee työryhmän jäsenenä eri-ikäisiä ja eri tavalla vammaisia asiakkaita ja heidän läheisiään ensitiedon saamisessa. • tukee ja ohjaa työryhmän jäsenenä asiakasta päivittäisissä perustoiminnoissa ottaen huomioon hänen voimavaransa. • toteuttaa työryhmän jäsenenä asiakkaan asento- ja liikehoitoa annettujen ohjeiden mukaan ja käyttää tarvittaessa apuvälineitä (esim. liikkumisen, siirtojen, kommunikaation, ympäristönhallinnan, aistien ja päivittäisten toimintojen apuvälineet) sekä ohjaa asiakasta niiden käytössä. • tukee ja ohjaa asiakasta elämänhallinnassa ja mielekkään ja virikkeellisen arjen suunnittelussa. • tukee asiakasta sosiaalisten taitojen ylläpitämisessä. • ottaa työssään huomioon musiikin, liikunnan ja kädentaitojen merkityksen asiakkaalle ja työryhmän jäsenenä ohjaa toiminnallisia ryhmiä hyödyntäen joitakin luovia ja terapeuttisia menetelmiä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • kunnioittaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja mahdollistaa toiminnallaan asiakkaalle päivittäiseen elämään liittyvien valintojen teon. • tukee asiakkaita ja heidän läheisiään ensitiedon saamisessa. • tukee ja ohjaa asiakasta yksilöllisesti päivittäisissä perustoiminnoissa ottaen huomioon hänen voimavaransa. • toteuttaa asiakkaan asento- ja liikehoitoa ja ohjaa tarvittaessa vammaista asiakasta apuvälineiden hankinnassa ja käytössä yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. • tukee asiakasta elämänhallinnassa sekä tukee ja ohjaa asiakasta ja hänen lähiverkostoaan suunnittelemaan ja toteuttamaan mielekäästä ja virikkeellistä arkea. • tukee asiakasta sosiaalisten taitojen vahvistumisessa ja kannustaa ja motivoi asiakasta osallistumaan ympäröivän yhteiskunnan toimintaan. • ottaa työssään huomioon musiikin, liikunnan ja kädentaitojen merkityksen asiakkaalle ja ohjaa toiminnallisia ryhmiä hyödyntäen joitakin luovia ja terapeuttisia menetelmiä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • kunnioittaa ja tukee asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja osallisuutta sekä kehittää asiakkaan mahdollisuuksia päivittäiseen elämään liittyvien valintojen tekoon. • tukee ja ohjaa luontevasti asiakkaita ja heidän läheisiään ensitiedon saamisessa tilanteen vaatimalla tavalla. • tukee ja ohjaa itsenäisesti ja yksilöllisesti asiakasta päivittäisissä perustoiminnoissa sekä kannustaa ja rohkaisee häntä omien voimavarojen käyttöön. • toteuttaa asiakkaan asentoja liikehoitoa ja havaitsee tarvittaessa asiakkaan apuvälineiden tarpeen ja ohjaa niiden hankinnassa ja käytössä sekä ymmärtää niiden merkityksen asiakkaan toimintakyvyn edistämässä. • tukee asiakasta elämänhallinnassa ja tukee, ohjaa ja motivoi häntä ja hänen lähiverkostoaan suunnittelemaan ja toteuttamaan mielekäästä ja virikkeellistä arkea. • tukee monipuolisesti asiakasta sosiaalisten taitojen vahvistumisessa ja kannustaa ja motivoi asiakasta osallistumaan ympäröivän yhteiskunnan toimintaan. • ohjaa ja kehittää luovasti ja persoonallisesti toiminnallisia ryhmiä (kuvallinen ilmaisu, kädentaidot, musiikki ja liikunta) sekä hyödyntää luovia ja terapeuttisia menetelmiä.

Terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> tukee ja ohjaa työryhmän jäsenenä asiakasta terveyden edistämässä ja sekä terveyden ja hyvinvoinnin riskien ja haittojen (yksinäisyys, syrjäytyneisyys, kaltoinkohtelu, perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhka ja mielenterveys- ja päihdeongelmat) ehkäisemisessä ja niissä selviytymisessä. Toimii yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. kohtaa työryhmän jäsenenä haastavasti käyttäytyviä asiakkaita, tunnistaa oman vallankäyttönsä rajat ja noudattaa työyhteisön toimintaperiaatteita. tunnistaa seksuaalisuuden osaksi asiakkaan identiteettiä ja persoonallisuutta. tarkkailee asiakkaan nestetasapainoa tavallisissa tilanteissa ja tiedottaa havainnoistaan. tarkkailee ja havainnoi asiakkaan ravitsemustilaa ja tiedottaa havainnoistaan ja hoitaa työryhmän jäsenenä ravitsemuksen erityistilanteita (letkuruokinta ja gastrostooma). tunnistaa asiakkaan suunhoidon erityistarpeet ja motivoi asiakasta suunhoidossa. käsittelee, annostelee ja antaa asiakkaalle lääkkeitä määräysten mukaan turvallisesti (p.o., s.c., rect., inh., i.m.) sekä seuraa lääkkeiden vaikutusta ja tiedottaa havainnoistaan työryhmälle. tunnistaa asiakkaan jalkojenhoidon erityistarpeet.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> tukee ja ohjaa voimavaralähtöisesti asiakasta terveyden edistämässä ja sekä terveyden ja hyvinvoinnin riskien ja haittojen ehkäisemisessä ja niissä selviytymisessä. Ohjaa asiakkaan tilanteen mukaan esimerkiksi mielenterveys-, päihde- tai kriisipalveluihin ja hyödyntää asiantuntija-apua. kohtaa haastavasti käyttäytyviä asiakkaita, tunnistaa oman vallankäyttönsä rajat ja soveltaa työyhteisön toimintaperiaatteita. tukee asiakkaan seksuaalisuutta osana tämän identiteettiä ja persoonallisuutta. tarkkailee asiakkaan nestetasapainoa ja sen häiriöitä ja tiedottaa havainnoistaan kirjallisesti ja suullisesti. tarkkailee asiakkaan ravitsemustilaa ja tunnistaa ja hoitaa siinä esiintyviä häiriöitä sekä ravitsemuksen erityistilanteita. havainnoi ja arvioi asiakkaan suun terveydentilaa sekä hoitaa siihen liittyviä ongelmia ja motivoi asiakasta suunhoidossa. havainnoi ja arvioi asiakkaan jalkojen terveydentilaa sekä hoitaa siihen liittyviä ongelmia. käsittelee, annostelee ja antaa asiakkaalle lääkkeitä määräysten mukaan turvallisesti (p.o., s.c., rect., inh., i.m.), seuraa lääkkeiden vaikutusta sekä niiden haitta- ja sivuvaikutuksia sekä tiedottaa havainnoistaan työryhmälle.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> tukee ja ohjaa voimavaralähtöisesti ja itsenäisesti asiakasta terveyden edistämässä ja sekä terveyden ja hyvinvoinnin riskien ja haittojen ehkäisemisessä ja niissä selviytymisessä. Ohjaa ja motivoi asiakkaan tilanteen mukaan esimerkiksi mielenterveys-, päihde- tai kriisipalveluihin ja hyödyntää monipuolisesti asiantuntija-apua. ennaltaehkäisee haastavia tilanteita sekä kohtaa haastavasti käyttäytyviä asiakkaita tunnistuen oman vallankäyttönsä rajat ja soveltaa työyhteisön toimintaperiaatteita. tukee asiakkaan seksuaalisuutta osana identiteettiä ja persoonallisuutta sekä antaa tarvittaessa työryhmän jäsenenä turvataitokasvatusta.

	<ul style="list-style-type: none"> tarkkailee asiakkaan nestetasapainoa ja sen häiriöitä ja toimii tilanteen vaatimalla tavalla sekä tiedottaa havainnoistaan kirjallisesti ja suullisesti. tarkkailee, havainnoi ja hoitaa itsenäisesti asiakkaan ravitsemuksen erityistilanteita. havainnoi ja arvioi asiakkaan suun terveydentilaa ja hoitaa ja ennaltaehkäisee siihen liittyviä ongelmia sekä motivoi asiakasta suunhoidossa. havainnoi ja arvioi asiakkaan jalkojen terveydentilaa sekä hoitaa ja ennaltaehkäisee siihen liittyviä ongelmia. käsittelee, annostelee ja antaa asiakkaalle lääkkeitä määräysten mukaan turvallisesti (p.o., s.c., rect., inh., i.m.) ja tarkkailee lääkkeiden vaikutuksia ja niiden haitta- ja sivuvaikutuksia ja vammaisen henkilön lääkkeiden käyttöä ja tiedottaa havainnoistaan työryhmälle. Ohjaa ja motivoi vammaista asiakasta ja hänen omaisiaan tarpeellisessa lääkkeiden käytössä.
--	--

3. TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Vammaisuuden muotoja, syitä sekä vammaisen asiakkaan terveyden ja hyvinvoinnin uhkia koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa tavallisimmista vammaisuuden muodoista ja niiden taustalla olevista syistä (kehitysvammaisuus, aistivammaisuus, puhevammaisuus, liikuntavammaisuus, autismin kirjo sekä erilaisia oireyhtymiä). hyödyntää työssään tietoa hermoston kehityksestä, rakenteesta, toiminnasta ja niissä esiintyvistä häiriöistä sekä pitkäaikaissairauksista. hyödyntää työssään tietoa vammaisen asiakkaan mielenterveys- ja päihdeongelmista sekä riippuvuuksista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee pääsääntöisesti toimintaansa tiedoilla asiakkaiden vammaisuuden muodoista ja syistä sekä vammaisuuteen liittyvistä lisävammoista ja sairauksista. perustelee pääsääntöisesti toimintaansa tiedoilla hermoston kehityksestä, rakenteesta, toiminnasta, häiriöistä sekä pitkäaikaissairauksista. perustelee toimintaansa tiedolla vammaisen asiakkaan mielenterveys- ja päihdeongelmista sekä riippuvuuksista.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla asiakkaiden vammaisuuden muodoista, syistä, lisävammoista ja sairauksista. perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedoilla hermoston kehityksestä, rakenteesta, toiminnasta, häiriöistä sekä pitkäaikaissairauksista. perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla vammaisen asiakkaan mielenterveys- ja päihdeongelmista sekä riippuvuuksista.

Vammaisen asiakkaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa vammaisen asiakkaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa tiedolla vammaisen asiakkaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla vammaisen asiakkaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä ja hankkii aktiivisesti lisätietoa.

Hoito-, kasvat- ja kuntoutusmenetelmiä koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa hoitoon, kasvatukseen ja kuntoutukseen liittyvistä menetelmistä. hyödyntää työssään kuntouttavan työotteen periaatteita ja tavallisimpia kuntoutusmenetelmiä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa hoitoon, kasvatukseen ja kuntoutukseen liittyvällä tiedolla. perustelee toimintaansa kuntouttavaan työotteeseen ja tavallisimpiin kuntoutusmenetelmiin liittyvällä tiedolla.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti toimintaansa hoitoon, kasvatukseen ja kuntoutukseen liittyvällä tiedolla. perustelee toimintaansa kuntouttavaan työotteeseen ja kuntoutusmenetelmiin ja eri vamma-ryhmiin liittyvällä tiedolla.

Lääkehoitoa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa tavallisimmista vammaistyössä käytettävistä lääkkeistä ja niiden vaikutuksista ja väärinkäytöstä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa tiedolla vammaistyössä käytettävistä lääkkeistä, niiden vaikutuksista sekä haitta- ja sivuvaikutuksista sekä lääkkeiden väärinkäytön ilmiöistä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla vammaistyössä käytettävistä lääkkeistä, niiden vaikutuksista sekä haitta- ja sivuvaikutuksista sekä lääkkeiden väärinkäytön ilmiöistä.

Normalisaation, integraation ja inklusion ja valtaistumisen periaatteita koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työssään normalisaation, integraation, inklusion ja valtaistumisen periaatteita.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa normalisaation, integraation, inklusion ja valtaistumisen periaatteilla.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti toimintaansa normalisaation, integraation, inklusion ja valtaistumisen periaatteilla.

Yhteiskunnallisia, taloudellisia ja kulttuurisia tekijöitä koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa vammaistyön historiasta ja ajankohtaisista vammaistyön kysymyksistä. ottaa huomioon työssään yhteiskunnan taloudellisten tekijöiden vaikutuksia vammaisen asiakkaan elinoloihin. hyödyntää tutuissa työtilanteissa tietoa eri kulttuurien ja vähemmistöryhmien suhtautumisesta vammaisiin asiakkaisiin.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa vammaistyön historiasta ja ajankohtaisista vammaistyön kysymyksistä ja ymmärtää niiden merkityksen työssään. ottaa huomioon työssään yhteiskunnan taloudellisten ja poliittisten tekijöiden vaikutukset vammaisen asiakkaan elinoloihin. hyödyntää työssään tietoa eri kulttuurien ja vähemmistöryhmien suhtautumisesta vammaisiin asiakkaisiin.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa vammaistyön historiasta, ajankohtaisista vammaistyön kysymyksistä ja tulevaisuuden haasteista ja ymmärtää niiden merkityksen työssään. ottaa huomioon työssään yhteiskunnan taloudellisten, poliittisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutukset vammaisen asiakkaan ja hänen perheensä ja lähiyhteisönsä elinoloihin. hyödyntää monipuolisesti työssään tietoa eri kulttuurien ja vähemmistöryhmien suhtautumisesta vammaisiin asiakkaisiin.

Yrittäjyyttä ja osaamisen tuotteistamista koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää ohjattuna työssään tietoa vammaistyön yrittäjyydestä, osaamisen tuotteistamisesta ja sisäisen yrittäjyyden merkityksestä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa vammaistyön yrittäjyydestä, osaamisensa tuotteistamisesta sekä toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää monipuolisesti työssään tietoa vammaistyön yrittäjyydestä ja osaamisensa tuotteistamisesta ja toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.

Työehtosopimusta, työnhakuasiakirjoja ja työsopimusta koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> osoittaa työssään tietonsa lähihoitajan työhön liittyvistä työehtosopimuksen mukaisista oikeuksista ja velvollisuuksista sekä työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta suomenkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta ruotsinkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita ruotsin ja suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta yhdellä vieraalla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita ruotsin ja suomen kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen yhdellä vieraalla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita ruotsin ja suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta muunkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa palvelutilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä selviytyy auttavasti palvelutilanteessa yhdellä muulla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa palvelutilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä vieraalla kielellä ja selviytyy auttavasti toisella kotimaisella kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita suomen tai ruotsin kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen joustavasti toisella kotimaisella kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta vieraskielisessä koulutuksessa	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa palvelutilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä auttaa palvelutilanteessa asiakkaan eteenpäin yhdellä muulla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hoitaa palvelutilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä muulla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee asiakkaita koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä muulla kielellä.

4. ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

Oppiminen ja ongelmaratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan. Pyytää tarvittaessa ohjausta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hankkii, jäsentää ja arvioi tietoa sekä soveltaa aiemmin opittua muuttuvissa työtilanteissa, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämistarpeitaan. Antaa palautetta esittäen rakentavia ratkaisuvaihtoehtoja ja pyytää ohjausta tarvittaessa.

Oppiminen ja ongelmaratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> tekee työhönsä liittyviä valintoja ja päätöksiä sekä ratkaisee ongelmia.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia sekä hankkii lisätietoa ratkaisuilleen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia. Perustelee toimintaansa ammatillisilla tiedoilla ja hankkii tarvittaessa lisätietoa.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> toimii ammatillisesti vuorovaikutustilanteissa vammaisen, hänen perheensä ja erilaisten ihmisten kanssa ja työryhmän jäsenenä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> toimii ammatillisesti ja yhteistyökykyisesti vuorovaikutustilanteissa vammaisen, hänen perheensä ja erilaisten ihmisten kanssa sekä ilmaisee näkökantojaan selkeästi
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> toimii ammatillisesti, yhteistyökykyisesti ja tilanteen vaatimalla tavalla vuorovaikutustilanteissa vammaisen, hänen perheensä ja erilaisten ihmisten kanssa sekä ilmaisee näkökantojaan selkeästi ja rakentavasti

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee vammaistyön arvoperustan, ammattieettisten periaatteiden ja toimintaperiaatteiden, säädösten ja säännösten mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee vammaistyön arvoperustan, ammattieettisten periaatteiden ja toimintaperiaatteiden, säädösten ja säännösten mukaisesti sekä perustelee toimintaansa niillä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee vammaistyön arvoperustan, ammattieettisten periaatteiden ja toimintaperiaatteiden, säädösten ja säännösten mukaisesti ja perustelee monipuolisesti toimintaansa niillä.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii omasta työkyvystään, turvallisuudestaan, työhyvinvoinnistaan ja terveydestään. • asennoituu myönteisesti työturvallisuuteen sekä noudattaa turvallisuutta koskevia ohjeita. Välttää työympäristöön liittyviä vaaratilanteita ja terveyshaittoja sekä ennaltaehkäisee kaatumistapaturmia. asennoituu myönteisesti työturvallisuuteen sekä noudattaa turvallisuutta koskevia ohjeita. • toimii työpaikan hygieniakäytäntöjen ja aseptisen työjärjestyksen mukaisesti ja huolehtii henkilökohtaisesta hygieniastaan. • työskentelee ergonomisesti oikein ja ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja. • antaa ensiavun ja peruselvytyksen.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii omasta työkyvystään sekä edistää sitä ja terveyttään. • havainnoi ja ennakoii työympäristössä esiintyviä vaaroja ja terveyshaittoja sekä huolehtii omasta ja asiakkaan turvallisuudesta. Ennaltaehkäisee kaatumistapaturmia. • toimii aseptisten periaatteiden mukaisesti eri toimintaympäristöissä. • käyttää ergonomisesti oikeita työskentelytapoja ja ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja. • antaa ensiavun ja peruselvytyksen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii omasta terveydestään ja työkyvystään sekä edistää omaa ja työyhteisön hyvinvointia. • havainnoi ja ennakoii työympäristössä esiintyviä vaaratilanteita ja terveyshaittoja. Kehittää työturvallisuutta poistamalla omia, asiakkaan ja työyhteisön turvallisuuteen liittyviä riskejä sekä ennaltaehkäisee kaatumistapaturmia. • soveltaa aseptisen toiminnan periaatteita eri toimintaympäristöissä ja perustelee toimintansa. • työskentelee ergonomisesti oikein hyödyntäen asiakkaan voimavaroja ja apuvälineitä sekä kehittää työympäristön ergonomista toimivuutta. • antaa ensiavun ja peruselvytyksen.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa vammaistyössä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimimalla lähihoitajan työtehtävissä toimintaympäristöissä, joissa vammaiset ihmiset asuvat, opiskelevat, tekevät työtä tai ovat hoidon, huolenpidon, kuntoutuksen tai palvelujen käyttäjiä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.20. Vanhusten kotihoito ja huolenpito

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- kunnioittaa kotona asuvan asiakkaan yksityisyyttä, tapoja, tottumuksia ja omaisuutta
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida kotona asuvan asiakkaan hoitoa ja palvelua ottaen huomioon asiakkaan voimavarat ja osallisuuden
- toimia kotona asuvan asiakkaan omaishoitajan, läheisten ja verkoston kanssa yhteistyössä
- käyttää kotona asuvan asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa työskennellessään ammatillisia vuorovaikutustaitoja
- tukea ja ohjata kotona asuvaa asiakasta päivittäisissä toiminnoissa hänen voimavarojensa huomioiden
- havainnoida kotona asuvan asiakkaan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ja toimintakyvyn muutoksia ja ehkäistä niitä heikentäviä tekijöitä
- ohjata ja tukea kotona asuvaa asiakasta ja hänen läheisiään fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ja toimintakyvyn ylläpitämisessä ja edistämässä
- ohjata ja tukea kotona asuvaa asiakasta ja hänen läheisiään erilaisten etuuksien ja palvelujen hakemisessa ja käytössä
- ohjata ja tukea kotona asuvaa asiakasta hoitopolun (esim. laitos- ja kotihoidon nivelvaihe, muisti- ja päihdeongelmat) eri vaiheissa
- toteuttaa kotona asuvan asiakkaan lääkehoitoa
- käyttää asiakkaan kotona oman työnsä työvälineitä sekä turvallisuuteen, sosiaaliseen kanssakäymiseen, tiedonkulkuun ja tilastointiin liittyvää teknologiaa sekä ohjata asiakkaita ja omaisia niiden käytössä
- auttaa asiakasta huolehtimaan ja/tai huolehtia asiakkaan ruokahuollosta ja ravitsemuksesta
- auttaa asiakasta huolehtimaan ja/tai huolehtia asiakkaan kodin päivittäisestä siisteydestä ja/tai ylläpitosiivouksesta ja vaatehuollosta
- hoitaa asiakkaan puolesta asioita kodin ulkopuolella ja/tai avustaa asiakasta asioimisessa
- toimia vastuualueellaan kotihoidon työryhmän jäsenenä
- hyödyntää kotihoidossa työskennellessään oman alansa tietoperustaa
- kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta sekä arvioida omaa osaamistaan
- ratkaista kotona asuvan asiakkaan arjen ongelmia ja toimia yllättävissä tilanteissa asiakkaan kotona
- työskennellä sosiaali- ja terveysalan eettisten periaatteiden mukaan asiakkaan kodissa
- edistää omaa työhyvinvointiaan ja työturvallisuuttaan työskennellessään kotihoidossa
- työskennellä kestävä kehityksen periaatteen mukaan asiakkaan kodissa.

Arviointi

TYÖPROSESSIN HALLINTA

Suunnitelmallinen työskentely	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• päivittää työryhmän tukemana yhdessä asiakkaan ja hänen läheisensä kanssa hoito- ja palvelusuunnitelman, jota toteuttaa ja arvioi työryhmän tukemana• suunnittelee asiakaskäyntinsä työryhmän tukemana asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti huomioiden asiakkaan toiveita.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• päivittää työryhmän jäsenenä yhdessä asiakkaan ja hänen läheisensä kanssa hoito- ja palvelusuunnitelman, jota toteuttaa ja arvioi.• suunnittelee asiakaskäyntinsä asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti huomioiden asiakkaan tavat, tottumukset ja yksityisyyden. Toimii joustavasti ja arvioi omaa toimintaansa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• laatii tai päivittää työryhmän jäsenenä yhdessä asiakkaan ja hänen läheisensä kanssa hoito- ja palvelusuunnitelman, jota toteuttaa ja arvioi monipuolisesti.• suunnittelee asiakaskäyntinsä asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti huomioiden kattavasti asiakkaan tavat, tottumukset ja yksityisyyden tarpeen. Toimii joustavasti ja asiakaslähtöisesti poikkeustilanteissa ja arvioi ja perustelee omaa toimintaansa.

TYÖMENETELMIEN, -VÄLINEIDEN JA MATERIAALIN HALLINTA

Ammatillinen vuorovaikutus kotihoidossa	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• toimii ammatillisesti vuorovaikutustilanteissa asiakkaiden kanssa• ottaa työssään huomioon asiakkaan ja hänen läheiset sekä toimii yhteistyössä heidän kanssaan.• tukee työryhmän ohjauksessa omaishoitajaa hänen työssään.• tiedottaa ja dokumentoi havaintojaan sekä omaa toimintaansa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• käyttää luontevasti ammatillisia vuorovaikutustaitojaan toimiessaan asiakkaan kanssa.• toimii aktiivisesti yhteistyössä asiakkaan ja hänen läheisten kanssa ymmärtäen heidän merkityksensä asiakkaan ja oman työskentelynsä voimavarana.• tukee itsenäisesti ja omatoimisesti omaishoitajaa hänen työssään.• tiedottaa ja dokumentoi aktiivisesti havaintojaan ja omaa toimintaansa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• käyttää luontevasti ammatillisia vuorovaikutustaitojaan toimiessaan asiakkaan kanssa myös haastavissa tilanteissa.• toimii aktiivisesti ja voimavaralähtöisesti yhteistyössä asiakkaan ja hänen läheisten kanssa. Löytää myönteisiä ratkaisuja myös haastavissa tilanteissa.• tukee aktiivisesti ja monipuolisesti omaishoitajaa hänen työssään.• tiedottaa monipuolisesti ja aktiivisesti havaintojaan ja omaa toimintaansa.

Kotihoito- ja huolenpitotyössä toimiminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii asiakkaan päivittäistä ruokahuollosta tai auttaa asiakasta huolehtimaan riittävästä ja iän mukaisesta ravinnon saannista. Ohjaa ja tukee asiakasta ravitsemukseen liittyvissä asioissa hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta kotihoidon työryhmän jäseniltä. • ohjaa ja auttaa asiakasta henkilökohtaisen hygienian hoidossa ja pukeutumisessa sekä huomioi asiakkaan erityisongelmia. • havainnoi asiakkaan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin muutoksia ja tuen tarpeita ja hakee niihin ratkaisuja työryhmän jäsenenä. • ohjaa asiakasta itsehoitoon ja toimintakyvyn edistämiseen (esim. lepo, uni, liikunta, viriketoiminta, ravitsemus, sairaudenhoito, erilaisten apuvälineiden käyttö) huomioiden asiakkaan mahdollisuudet, voimavarat ja toimintakyvyn. Käyttää työssään kuntouttavaa työtettä. • tunnistaa joitain asiakkaan palvelujen tarpeita ja ohjaa asiakasta palveluiden käyttöön työryhmän jäsenenä. • ohjaa työryhmän tukemana kotona asuvaa asiakasta hoitopolun (esim. laitos- ja kotihoidon nivelvaihe, muisti- ja päihdeongelmat) eri vaiheissa. • tunnistaa asiakkaan voimavaroja ja mielenkiinnon kohteita.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii asiakkaan päivittäisestä ruokahuollosta tai auttaa asiakasta huolehtimaan tasapainoisesta ja iän huomioon ottavasta ravinnon saannista hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti. Tekee havaintoja sekä ohjaa ja tukee asiakasta yksilöllisesti ravitsemukseen liittyvissä asioissa. • ohjaa ja auttaa asiakasta voimavaralähtöisesti henkilökohtaisen hygienian hoidossa ja pukeutumisessa sekä tunnistaa asiakkaan erityisongelmia. • havainnoi ja tunnistaa asiakkaan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin muutoksia ja tuen tarpeita ja hakee niihin ratkaisuja yhdessä asiakkaan ja hänen läheisten kanssa. Poistaa osaltaan asiakkaan hyvinvointia vähentäviä tekijöitä. • ohjaa ja motivoi oma-aloitteisesti asiakasta itsehoitoon ja toimintakyvyn edistämiseen huomioiden asiakkaan mahdollisuudet, voimavarat ja toimintakyvyn. Käyttää työssään kuntouttavaa työtettä. • kartoittaa asiakkaan sosiaalietuuksien, palveluiden, apuvälineiden ja asunnon muutostyötarpeita. Ohjaa asiakasta ja hänen läheisiään etuuksien hakemisessa sekä palveluiden ja apuvälineiden käytössä. Käyttää tarvittaessa työryhmän apua. • ohjaa ja tukee kotona asuvaa asiakasta hoitopolun eri vaiheissa. • ohjaa asiakasta löytämään omat voimavaransa ja mielenkiinnon kohteensa sekä tukee asiakasta yhteisöllisyyteen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii asiakkaan päivittäisestä ruokahuollosta tai auttaa asiakasta huolehtimaan tasapainoisesta ja iän huomioon ottavasta ravinnon saannista hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti. Tekee havaintoja sekä ohjaa ja tukee asiakasta yksilöllisesti ravitsemukseen liittyvissä asioissa. Toimii yhteistyössä asiakkaan, hänen läheisten ja kotihoidon työryhmän kanssa ongelmatilanteissa. • ohjaa ja auttaa asiakasta yksilöllisesti ja monipuolisesti ottaen huomioon asiakkaan voimavarat henkilökohtaisen hygienian hoidossa ja pukeutumisessa sekä tunnistaa erityisongelmat. • havainnoi ja tunnistaa monipuolisesti ja ennakoiden asiakkaan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin muutoksia

	<p>ja tuen tarpeita ja hakee niihin ratkaisuja moniammatillisessa kotihoidon työryhmässä yhdessä asiakkaan ja hänen läheisten kanssa. Ehkäisee toiminnallaan asiakkaan hyvinvointia vähentäviä tekijöitä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • motivoi ja ohjaa aktiivisesti asiakasta itsehoitoon ja toimintakyvyn edistämiseen löytäen vaihtoehtoja asiakkaan yksilöllisten tarpeiden ja toimintakyvyn mukaan. Toteuttaa työssään kuntouttavaa työtettä. • kartoittaa monipuolisesti asiakkaan sosiaalietuuksien, palveluiden, apuvälineiden ja asunnon muutostyötarpeita. Ohjaa asiakasta ja hänen läheisiään etuuksien hakemisessa sekä palveluiden ja apuvälineiden käytössä tehden yhteistyötä alan asiantuntijoiden kanssa. • ohjaa ja tukee kotona asuvaa asiakasta yksilölliset tarpeet huomioiden hoitopolun eri vaiheissa. • ohjaa yksilöllisesti asiakasta löytämään omat voimavaransa ja mielenkiinnon kohteensa ja kannustaa aktiiviseen toimijuuteen ja osallisuuteen.
--	---

Lääkehoito kotihoidossa	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee, annostelee ja antaa lääkkeit oikein ja turvallisesti asiakkaalle. Ohjaa työryhmän tukemana asiakasta ja hänen läheisiään lääkkeiden käytössä, säilyttämisessä, hävittämisessä ja lääkemääräysten uusimisessa. (STM:n Turvallinen lääkehoito-opas, 2005:32). • tarkkailee työryhmän tukemana lääkkeiden vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia sekä tunnistaa yleisimpiä haitta- ja sivuvaikutuksia sekä lääkkeiden väärinkäytön ilmiöitä. (STM:n Turvallinen lääkehoito-opas. 2005:32).
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee, annostelee ja antaa lääkkeit oikein ja turvallisesti asiakkaalle. Ohjaa asiakasta ja hänen läheisiään lääkkeiden käytössä, säilyttämisessä, hävittämisessä ja lääkemääräysten uusimisessa. • tarkkailee lääkkeiden vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia sekä tunnistaa yleisimpiä haitta- ja sivuvaikutuksia sekä lääkkeiden väärinkäytön ilmiöitä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee, annostelee ja antaa lääkkeit oikein ja turvallisesti asiakkaalle. Ohjaa aktiivisesti asiakasta ja hänen läheisiään lääkkeiden käytössä, säilyttämisessä, hävittämisessä ja lääkemääräysten uusimisessa. • tarkkailee aktiivisesti lääkkeiden vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia sekä tunnistaa yleisimpiä haitta- ja sivuvaikutuksia sekä lääkkeiden väärinkäytön ilmiöitä.

Kodinhoito ja asioiminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii asiakkaan kodin päivittäisestä siisteydestä ja/tai ylläpitosiivouksesta toimien kestävän kehityksen periaatteiden mukaan. • huolehtii asiakkaan vaatehuollosta toimien kestävän kehityksen periaatteiden mukaan. • avustaa asiakasta asioimisessa ja/tai hoitaa asiakkaan puolesta joitakin asioita kodin ulkopuolella.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • auttaa asiakasta huolehtimaan tai huolehtii asiakkaan kodin päivittäisestä siisteydestä ja/tai ylläpitosiivouksesta toimien kestävän kehityksen periaatteiden mukaan • auttaa asiakasta huolehtimaan tai huolehtii asiakkaan vaatehuollosta toimien kestävän kehityksen periaatteiden mukaan. • avustaa asiakasta asioimisessa ja/tai hoitaa asiakkaan puolesta asioita kodin ulkopuolella ottaen huomioon asioiden hoitamisen edellyttämät vaatimukset.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • auttaa asiakasta huolehtimaan tai huolehtii asiakkaan kodin päivittäisestä siisteydestä ja/tai ylläpitosiivouksesta yksilöllisten tarpeiden mukaan asiakkaan toiveita kunnioittaen. Toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaan. • auttaa asiakasta huolehtimaan tai huolehtii asiakkaan vaatehuollosta yksilöllisten tarpeiden mukaan asiakkaan toiveita kunnioittaen. Toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaan. • avustaa ja motivoi asiakasta asioimisessa ja/tai hoitaa asiakkaan puolesta asioita kodin ulkopuolella ottaen huomioon asioiden hoitamisen edellyttämät vaatimukset.

Oman työn työvälineiden ja -menetelmien sekä teknologian hyödyntäminen kotihoidossa	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää asiakkaan kotona oman työnsä työvälineitä ja -menetelmiä sekä turvallisuuteen, sosiaaliseen kanssakäymiseen, tiedonkulkuun ja tilastointiin liittyvää teknologiaa työryhmän tukemana. • ohjaa asiakkaita ja omaisia turvallisuuteen, sosiaaliseen kanssakäymiseen ja tiedonkulkuun liittyvässä teknologiassa työryhmän tukemana.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää asiakkaan kotona oman työnsä työvälineitä ja -menetelmiä sekä turvallisuuteen, sosiaaliseen kanssakäymiseen, tiedonkulkuun ja tilastointiin liittyvää teknologiaa. • ohjaa asiakkaita ja omaisia turvallisuuteen, sosiaaliseen kanssakäymiseen ja tiedonkulkuun liittyvässä teknologiassa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää aktiivisesti asiakkaan kotona oman työnsä työvälineitä ja -menetelmiä sekä turvallisuuteen, sosiaaliseen kanssakäymiseen, tiedonkulkuun ja tilastointiin liittyvää teknologiaa. • ohjaa aktiivisesti asiakkaita ja omaisia turvallisuuteen, sosiaaliseen kanssakäymiseen ja tiedonkulkuun liittyvässä teknologiassa.

TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Hoito- ja huolenpitotyötä koskeva tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa hoito- ja huolenpitotyön perusteista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa tiedolla hoito- ja huolenpitotyön perusteista
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa tiedolla hoito- ja huolenpitotyön perusteista. Hakee aktiivisesti lisätietoa.

Ravitsemusta koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa asiakkaan iän mukaisesta tasapainoisesta ravinnosta ja ruokahuollon palveluista, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta kotihoidon työryhmältä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa asiakkaan iän mukaisesta tasapainoisesta ravinnosta ja ruokahuollon palveluista. Jakaa tietoa asiakkaalle ja hänen läheisilleen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa asiakkaan iän mukaisesta tasapainoisesta ravinnosta ja ruokahuollon palveluista ja toimii joustavasti ja asiakkaan tilanteen mukaisesti. Jakaa ja soveltaa yksilöllisesti tietoa asiakkaalle ja hänen läheisilleen.

Fyysisiä ja psyykkisiä vanhenemismuutoksia ja sairauksia koskeva tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa fyysisistä ja psyykkisistä vanhenemismuutoksista ja aistivammoista sekä yleisimmistä kotihoidon asiakkaan fyysisistä ja psyykkisistä sairauksista ja niiden hoidosta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee ratkaisunsa ja toimintatapansa tiedolla fyysisistä ja psyykkisistä vanhenemismuutoksista ja aistivammoista sekä yleisimmistä kotihoidon asiakkaan fyysisistä ja psyykkisistä sairauksista ja niiden hoidosta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee ratkaisunsa ja toimintansa asiakaslähtöisesti ja kattavasti tiedolla fyysisistä ja psyykkisistä vanhenemismuutoksista ja aistivammoista sekä yleisimmistä kotihoidon asiakkaan fyysisistä ja psyykkisistä sairauksista ja niiden hoidosta.

Sosiaalisia vanhenemis- ja hyvinvoinninmuutoksia koskeva tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa sosiaalisista vanhenemismuutoksista ja yleisimmistä kotihoidon asiakkaan sosiaalisen hyvinvoinnin muutoksista ja tuen tarpeista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee ratkaisunsa ja toimintatapansa tiedolla sosiaalisista vanhenemismuutoksista ja yleisimmistä kotihoidon asiakkaan sosiaalisen hyvinvoinnin muutoksista ja tuen tarpeista.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee ratkaisunsa ja toimintatapansa tiedolla sosiaalisista vanhenemismuutoksista ja yleisimmistä kotihoidon asiakkaan sosiaalisen hyvinvoinnin muutoksista asiakaslähtöisesti ja kattavasti.

Sosiaalipalveluita ja palvelujen tarjontaa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa kotihoidon asiakkaan ja omaishoitajan palveluista ja sosiaalietuuksista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa tiedolla kotihoidon asiakkaan ja omaishoitajan palveluista ja sosiaalietuuksista.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee kattavasti toimintaansa tiedolla kotihoidon asiakkaan ja omaishoitajan palveluista ja sosiaalietuuksista.

Itsehoitoon liittyvä tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> tietää itsehoitokäsitteen ja periaatteet ja ottaa niitä huomioon työssään.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee työtilanteisiin liittyvää toimintaansa tiedolla itsehoidonperiaatteista.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti ja kattavasti työtilanteisiin liittyvää toimintaansa tiedolla itsehoidon periaatteista.

Asiakkaan lääkehoitoon liittyvä tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa kotihoidossa olevan asiakkaan lääkehoidosta ja sen erityiskysymyksistä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee ratkaisunsa ja toimintatapansa tiedolla kotihoidossa olevan asiakkaan lääkehoidosta ja sen erityiskysymyksistä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti ratkaisunsa ja toimintaansa tiedolla kotihoidossa olevan asiakkaan lääkehoidosta ja sen erityiskysymyksistä.

Kodinhoitoon liittyvä tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään kodinhoitoon (puhtaanapito, vaatehuolto) liittyvää tietoa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa asiakkaan kodissa tapahtuvissa työtilanteissa tiedoilla puhtaanapidon ja vaatehuollon perusteista.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti toimintaansa asiakkaan kodissa tapahtuvissa työtilanteissa tiedoilla puhtaanapidon ja vaatehuollon perusteista.

Kotihoidossa käytettäviin työvälineisiin ja -menetelmiin sekä teknologiaan liittyvä tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa työvälineistä ja -menetelmistä sekä turvallisuuteen, sosiaaliseen kanssakäymiseen, tiedonkulkuun ja tilastointiin liittyvästä teknologiasta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee toimintaansa tiedolla työvälineistä ja -menetelmistä sekä turvallisuuteen, sosiaaliseen kanssakäymiseen, tiedonkulkuun ja tilastointiin liittyvästä teknologiasta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee kattavasti toimintaansa tiedolla työvälineistä ja -menetelmistä sekä turvallisuuteen, sosiaaliseen kanssakäymiseen, tiedonkulkuun ja tilastointiin liittyvästä teknologiasta.

ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella. Arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan.• tekee kotihoitotyössään työhönsä liittyviä valintoja ja päätöksiä sekä ratkaisee arjen ongelmia, mutta tarvitsee siinä ajoittain ohjausta
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella. Arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan sekä pyytää tarvittaessa ohjausta.• tekee kotihoitossa itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia sekä hankkii lisätietoa ratkaisuilleen
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• hankkii, jäsentää ja arvioi tietoa sekä soveltaa aiemmin opittua muuttuvissa työtilanteissa, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämistarpeitaan. Antaa palautetta esittäen rakentavia ratkaisuvaihtoehtoja ja pyytää ohjausta tarvittaessa.• tekee kotihoitossa itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia. Perustelee toimintaansa ammatillisilla tiedoilla ja hankkii tarvittaessa lisätietoa.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• toimii yhteistyössä oman työryhmän jäsenten kanssa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• toimii yhteistyössä oman työryhmän jäsenten ja muiden palvelujen tarjoajien kanssa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• toimii aktiivisesti yhteistyössä oman työryhmän jäsenten ja muiden palvelujen tarjoajien kanssa.

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• noudattaa työssään sosiaali- ja terveysalan säädöksiä, määräyksiä ja eettisiä periaatteita. Tunnistaa eettisesti ongelmallisia tilanteita kotihoitossa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• noudattaa työssään sosiaali- ja terveysalan säädöksiä ja määräyksiä. Toimii eettisesti sekä tunnistaa ja pohtii eettisesti ongelmallisia tilanteita kotihoitossa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• noudattaa työssään sosiaali- ja terveysalan säädöksiä ja määräyksiä. Toimii eettisesti ja löytää perusteltuja ratkaisuja eettisesti ongelmallisiin tilanteisiin kotihoitossa.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii omasta toimintakyvystään, työhyvinvoinnistaan, turvallisuudestaan ja terveydestään. • huolehtii osaltaan kotihoidossa sähkö- ja paloturvallisuudesta ja tunnistaa turvallisuutta vaarantavia tilanteita, tiedottaa niistä asiakkaalle ja työryhmälle. • käyttää ergonomisesti oikeita työskentelytapoja. Käyttää turvallisia siirtotekniikoita ja -välineitä. Ottaa huomioon asiakasturvallisuuden sekä ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja • ottaa huomioon tartuntariskit hoitotilanteissa, suojautuu itse ja suojaa asiakasta tartunnoilta (henkilökohtainen hygienia, käsihygienia ja suojakäsineiden käyttö, aseptinen työskentely ja käytetyn hoitovälineistön käsittely). • toimii väkivaltaisen asiakkaan kohtaamistilanteessa turvaohjeiden mukaan ja suojelee tarvittaessa itseään. • antaa ensiavun ja peruselvytyksen.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii omasta toimintakyvystään sekä edistää työhyvinvointiaan, turvallisuuttaan ja terveyttään. • huolehtii osaltaan kotihoidossa sähkö- ja paloturvallisuudesta ja ehkäisee muita turvallisuutta vaarantavia tilanteita. Tiedottaa oma-aloitteisesti turvallisuusriskeistä asiakkaalle ja hänen läheisille. • käyttää turvallisia siirtotekniikoita ja -välineitä. Soveltaa ergonomisesti oikeita työskentelytapoja. Ottaa huomioon asiakasturvallisuuden sekä ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja • ottaa huomioon tartuntariskit hoitotilanteissa, suojautuu ja suojaa asiakasta tartunnoilta tarkoituksenmukaisesti. • toimii väkivaltaisen asiakkaan kohtaamistilanteessa turvaohjeiden ja työyksikön käytäntöjen mukaisesti ja suojelee tarvittaessa itseään. • antaa ensiavun ja peruselvytyksen
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii omasta toimintakyvystään sekä edistää työhyvinvointiaan, turvallisuuttaan ja terveyttään. Perustelee niiden merkityksen. • huolehtii osaltaan kotihoidossa sähkö- ja paloturvallisuudesta ja edistää turvallisuutta omalla toiminnallaan. Tiedottaa aktiivisesti turvallisuusriskeistä asiakkaalle ja hänen läheisille ja kotihoidon työryhmälle. • käyttää turvallisia siirtotekniikoita ja -välineitä. Soveltaa ergonomisesti oikeita työskentelytapoja haastavissakin tilanteissa. Ottaa työssään huomioon asiakasturvallisuuden, oman työturvallisuuden sekä kehittää työympäristön ergonomista toimivuutta • suojautuu itse ja suojaa asiakasta tartunnoilta tarkoituksenmukaisesti. Ohjaa ja perustelee suojautumisen merkityksen. • ehkäisee työryhmän jäsenenä uhkaavien väkivaltatilanteiden syntymistä. Toimii ohjeiden mukaisesti ja suojelee tarvittaessa itseään ja muita sekä pyytää tarvittaessa lisäapua. • antaa ensiavun ja peruselvytyksen.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa vanhusten kotihoidossa ja huolenpidossa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimimalla lähihoitajan työtehtävissä kotihoidossa tai tuetussa tai tehostetussa palveluasumisessa tai muistisairaiden hoitokodissa.

Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus voidaan varmistaa.

Silta osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.21. Vanhustyö

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- työskennellä vanhustyön eettisten periaatteiden ja ikääntyneiden palveluiden laatusuosituksen mukaisesti sekä kehittää vanhustyötä
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida vanhusten hoitoa ja palvelua ottaen huomioon asiakkaan voimavarat ja osallisuuden
- käyttää ammatillisia vuorovaikutustaitojaan työskennellessään vanhusten ja heidän läheistensä kanssa
- tukea ja ohjata vanhuksia päivittäisissä toiminnoissa kuntouttavaa työtettä käyttäen
- motivoida ja ohjata vanhuksia liikuntaan ja lihaskunnan ylläpitämiseen
- edistää vanhuksen elämänlaatua ottaen huomioon hänen ainutlaatuisen elämäntilanteensa ja elämänhistoriansa
- ohjata toimintakyvyiltään erilaisia vanhusryhmiä
- ohjata vanhuksia ja heidän läheisiään terveyden edistämässä (terveellisen elämän mahdollistaminen, haittojen ja sairauksien ehkäisy, hoito sekä kuntoutus), sosiaalisissa ja psyykkisissä ongelmissa sekä erilaisten palvelujen hakemisessa ja käytössä
- toteuttaa lääkehoitoa
- hyödyntää oman alansa tietoperustaa
- hyödyntää kielitaitoaan asiakaspalvelussa
- suunnitella oman osaamisensa tuotteistamista
- kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta sekä arvioida omaa osaamistaan
- työskennellä yhteistyössä muiden toimijoiden ja verkostojen kanssa
- edistää omaa työhyvinvointia ja työturvallisuuttaan.

Arviointi

1. TYÖPROSESSIN HALLINTA

Suunnitelmallinen työskentely	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee työnsä vanhustyön eettisiä periaatteita noudattaen työyksikön toimintaan sopivaksi. Ottaa toiminnassaan huomioon esteettömyyden.• kartoittaa asiakkaan toimintakykyä, tapoja, tottumuksia ja elämänhistoriaa, osallisuutta, mahdollisia sosiaalisia ongelmia sekä hoidon ja palvelun tarpeita työryhmän tukemana.• laatii tai päivittää työryhmän tukemana yhdessä asiakkaan ja hänen edustajansa kanssa suunnitelman, jota toteuttaa ja arvioi työryhmän tukemana.• vastaa omalta osaltaan työryhmän tukemana suullisesta tiedottamisesta ja asiakastietojen kirjaamisesta niin, että vanhustyön laatu sekä asiakkaan ja työntekijän oikeusturva toteutuvat.• työskentelee työryhmän tukemana kestäväen kehityksen ja työyksikön laatusuositusten mukaisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee työnsä vanhustyön eettisiä periaatteita noudattaen ja hahmottaa työnsä kokonaisuutena työyksikön toimintaan sopivaksi. Ottaa toiminnassaan huomioon esteettömyyden.• kartoittaa voimavaralähtöisesti asiakkaan toimintakykyä, tapoja, tottumuksia ja elämänhistoriaa, osallisuutta, mahdollisia sosiaalisia ongelmia sekä hoidon ja palvelun tarpeita toimintakykymittareita hyödyntäen.• laatii tai päivittää työryhmän jäsenenä yhdessä asiakkaan ja hänen edustajansa kanssa asiakkaan osallisuutta tukevan suunnitelman, jota toteuttaa ja arvioi.• vastaa omalta osaltaan työryhmän jäsenenä suullisesta tiedottamisesta ja asiakastietojen kirjaamisesta niin, että vanhustyön laatu sekä asiakkaan ja työntekijän oikeusturva toteutuvat.• työskentelee kestäväen kehityksen ja työyksikön laatusuositusten mukaisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee työnsä vanhustyön eettisiä periaatteita noudattaen, ottaa huomioon asiakkaan erityispiirteitä sekä esteettömyyden ja muuttaa tarvittaessa joustavasti toimintaansa.• kartoittaa voimavaralähtöisesti asiakkaan toimintakykyä, tapoja, tottumuksia ja elämänhistoriaa, osallisuutta, mahdollisia sosiaalisia ongelmia sekä hoidon ja palvelun tarpeita toimintakykymittareita hyödyntäen myös vaativissa asiakastilanteissa.• laatii tai päivittää työryhmän jäsenenä yhdessä asiakkaan ja hänen edustajansa kanssa asiakkaan osallisuutta tukevan suunnitelman, jota toteuttaa ja arvioi kriittisesti.• vastaa omalta osaltaan suullisesta tiedottamisesta ja asiakastietojen kirjaamisesta niin, että vanhustyön laatu sekä asiakkaan ja työntekijän oikeusturva toteutuvat.• työskentelee kestäväen kehityksen ja työyksikön laatusuositusten mukaisesti sekä arvioi ja kehittää osaltaan työyksikön vanhustyön laatua.

Osaamisen tuoteistamisen suunnittelu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ohjattuna osaamisen tuoteistamista. • työskentelee tunnollisesti ja taloudellisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja selvittää työssään oman osaamisensa tuoteistamismahdollisuuksia. • työskentelee aloitteellisesti, tunnollisesti, taloudellisesti ja tuloksellisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja kehittää aktiivisesti yrittäjyysvalmiuksiaan. Arvioi realistisesti oman osaamisensa tuoteistamismahdollisuuksia. • työskentelee aloitteellisesti, tunnollisesti ja sisäisen yrittäjyyden periaatteita noudattaen.

2. TYÖMENETELMIEN, -VÄLINEIDEN JA MATERIAALIN HALLINTA

Ammatillinen vuorovaikutus	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ammatillisesti vuorovaikutustilanteissa asiakkaiden kanssa. • ottaa työssään huomioon asiakkaan perheen ja lähiyhteisön ja toimii yhteistyössä heidän kanssaan sekä tukee omaishoitajaa hänen työssään. • työskentelee monikulttuurisissa työyhteisöissä ja eri kulttuureista tulevien asiakkaiden kanssa työryhmän tukemana. • toimii työryhmän tukemana asiakkaan omahoitajana.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää luontevasti ammatillisia vuorovaikutustaitojaan toimiessaan asiakkaan kanssa. • toimii aktiivisesti yhteistyössä asiakkaan perheen ja lähiyhteisön kanssa nähden heidän merkityksensä asiakkaan ja oman työskentelynsä voimavarana. Tukee aktiivisesti omaishoitajaa hänen työssään. • työskentelee monikulttuurisissa työyhteisöissä ja eri kulttuureista tulevien asiakkaiden kanssa ja kehittää kulttuuritietoisuuttaan. • toimii vastuullisesti asiakkaan omahoitajana yhteistyössä työryhmän kanssa.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää luontevasti ammatillisia vuorovaikutustaitojaan toimiessaan asiakkaan kanssa myös haastavissa tilanteissa. • toimii aktiivisesti ja voimavaralähtöisesti yhteistyössä asiakkaan perheen ja lähiyhteisön kanssa. Tukee omaishoitajaa hänen työssään. Löytää myönteisiä ratkaisuja myös haastavissa tilanteissa. • työskentelee monikulttuurisissa työyhteisöissä ja eri kulttuureista tulevien asiakkaiden kanssa ja kehittää aktiivisesti kulttuuritietoisuuttaan ja herkkyyttään havaita kulttuurisia eroja. • toimii aktiivisesti ja vastuullisesti asiakkaan omahoitajana hyödyntäen moniammatillisen työryhmän ja verkostojen osaamista ja tukea.

Vanhusten ja/ tai muistisairaiden ihmisten toimintakyvyn tukeminen

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • tukee asiakkaan toimintakykyisyyttä ja käyttää kuntouttavaa työotetta työryhmän tukemana. • motivoi ja ohjaa asiakasta liikkumaan ja lihaskunnan vahvistamiseen tai ylläpitämiseen työryhmän tukemana. Tutkii jalkojen toimintakunnon ja ennaltaehkäisee kaatumistapaturmien syntymistä. • hyödyntää työryhmän tukemana fyysistä ja psykososiaalista ympäristöä sekä geroteknologiaa asiakkaan toimintakyvyn ja turvallisuuden edistäjänä. • ohjaa asiakasta apuvälineiden ja geroteknologian käytössä sekä suorituu työryhmän tukemana niiden hankinnasta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää kuntouttavaa työotetta arjen toiminnoissa asiakkaan toimintakyvyn ylläpitämiseksi. • motivoi ja ohjaa asiakasta liikkumaan ja lihaskunnan vahvistamiseen tai ylläpitämiseen. Tutkii jalkojen toimintakunnon ja ennaltaehkäisee kaatumistapaturmien syntymistä. • hyödyntää fyysistä ja psykososiaalista ympäristöä sekä geroteknologiaa asiakkaan toimintakyvyn, arjen mielekkyyden ja turvallisuuden edistäjänä. • ohjaa ja motivoi asiakasta apuvälineiden ja geroteknologian hankinnassa ja käytössä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • ohjaa ja motivoi asiakasta apuvälineiden ja geroteknologian hankinnassa ja käytössä sekä esittelee erilaisia vaihtoehtoja asiakkaan yksilöllisten tarpeiden mukaan. • käyttää kuntouttavaa työotetta joustavasti ja monipuolisesti erilaisissa arjen toiminnoissa asiakkaan toimintakyvyn ylläpitämiseksi. • motivoi ja ohjaa asiakasta liikkumaan ja lihaskunnan vahvistamiseen ja ylläpitämiseen löytäen erilaisia vaihtoehtoja asiakkaan yksilöllisten tarpeiden mukaan. Tutkii jalkojen toimintakunnon sekä ennaltaehkäisee kaatumistapaturmien syntymistä. • hyödyntää kokonaisvaltaisesti fyysistä ja psykososiaalista ympäristöä sekä geroteknologiaa asiakkaan toimintakyvyn, turvallisuuden ja arjen mielekkyyden edistäjänä.

Vanhusten ja/tai muistisairaiden ihmisten arjen mielekkyyden edistäminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää joitakin mahdollisuuksia arjen mielekkyyden edistämiseksi ja ympäristön viihtyisyyden ja esteettisyyden luomiseksi (esim. musiikki, tanssi, pelit, ulkoilu, muistelu, kirjallisuus, kädentaidot, kasvienhoito, leipominen ja arkiaskareet). • ohjaa toiminnallisia eri-ikäisten ja toimintakyvyltään erilaisten asiakkaiden ryhmiä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • edistää arjen mielekkyyttä ja ympäristön viihtyisyyttä ja esteettisyyttä luontevana osana asiakkaan päivittäistä hoito- ja huolenpitotyötä. • ohjaa toiminnallisia eri-ikäisten ja toimintakyvyltään erilaisten asiakkaiden ryhmiä edistäen ryhmän jäsenten välistä vuorovaikutusta ja osallistumista.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää idearikkaasti erilaisia mahdollisuuksia sisällön tuomiseksi asiakkaan elämään luontevana osana päivittäistä hoito- ja huolenpitotyötä. • ohjaa toiminnallisia eri-ikäisten ja toimintakyvyltään erilaisten asiakkaiden ryhmiä edistäen luontevasti ja monipuolisesti ryhmän jäsenten vuorovaikutusta ja osallistumista myös haastavissa tilanteissa.

Vanhusten ja/ tai muistisairaiden ihmisten terveyden edistäminen

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • seuraa asiakkaan ravitsemustilaan ja nestetasapainoon liittyviä asioita sekä päihteiden käyttöä sekä auttaa ja ohjaa asiakasta ruokailussa tai ruuan valmistamisessa ja erityisruokavalioiden huomioonottamisessa. • auttaa ja ohjaa asiakasta henkilökohtaisen hygienian hoidossa ja pukeutumisessa (suun terveydenhoito, jalkojen hoito ja ihon hoito) ja huomioi erityisongelmia. • tukee asiakkaan kontinenssia, auttaa ja ohjaa inkontinenssiongelmissa työryhmän tukemana (lantiolihasharjoittelu, ohjattu wc:ssä käynti, inkontinenssisuojat sekä kerta- ja kestopatentoit).) • edistää ja tarkkailee asiakkaan elintoimintoja sekä uni- ja valverytimiä työryhmän tukemana. • toteuttaa asiakkaan kivunhoitoa työryhmän tukemana.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi asiakkaan ravitsemustilaa ja nestetasapainoa sekä päihteiden käyttöä sekä ohjaa ja auttaa asiakasta ruokailussa tai ruuan valmistamisessa ja ruokailutottumuksissa ottaen huomioon erityisruokavaliot. • auttaa ja ohjaa asiakasta henkilökohtaisen hygienian hoidossa ja pukeutumisessa ja tunnistaa erityisongelmat. • tukee asiakkaan kontinenssia, auttaa ja ohjaa inkontinenssiongelmissa. • edistää ja tarkkailee itsenäisesti asiakkaan elintoimintoja sekä uni- ja valverytimiä. Puuttuu mahdollisimman varhain terveydentilan ja toimintakyvyn heikkenemiseen. • toteuttaa asiakkaan kivunhoitoa itsenäisesti ja työryhmän jäsenenä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi asiakkaan ravitsemustilaa ja nestetasapainoa sekä päihteiden käyttöä sekä ohjaa ja auttaa asiakasta ruokailussa tai ruuan valmistamisessa ja ruokailutottumuksissa erityisruokavaliot huomioon ottaen. Löytää ratkaisuja myös haastavissa tilanteissa. • auttaa ja ohjaa asiakasta henkilökohtaisen hygienian hoidossa ja pukeutumisessa ja tunnistaa erityisongelmat. Löytää ratkaisuja myös haastavissa tilanteissa. • tukee asiakkaan kontinenssia, auttaa ja ohjaa inkontinenssiongelmissa. Löytää erilaisia ratkaisuja myös haastavissa tilanteissa. • edistää ja tarkkailee itsenäisesti ja aktiivisesti asiakkaan elintoimintoja sekä uni- ja valverytimiä. Puuttuu mahdollisimman varhain terveydentilan ja toimintakyvyn heikkenemiseen. • toteuttaa asiakkaan kivunhoitoa itsenäisesti ja työryhmän jäsenenä käyttäen monipuolisesti erilaisia kivunhoidon menetelmiä.

Vanhusten ja/ tai muistisairaiden ihmisten lääkehoidon toteuttaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee, annostelee ja antaa lääkkeet oikein ja turvallisesti asiakkaalle. Ohjaa työryhmän tukemana asiakasta ja hänen läheisiään lääkkeiden käytössä, säilyttämisessä, hävittämisessä ja lääkemääräysten uusimisessa. • tarkkailee työryhmän tukemana lääkkeiden vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia sekä tunnistaa yleisimpiä haitta- ja sivuvaikutuksia sekä lääkkeiden väärinkäytön ilmiöitä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee, annostelee ja antaa lääkkeet oikein ja turvallisesti asiakkaalle. Ohjaa asiakasta ja hänen läheisiään lääkkeiden käytössä, säilyttämisessä, hävittämisessä ja lääkemääräysten uusimisessa. • tarkkailee lääkkeiden vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia sekä tunnistaa yleisimpiä haitta- ja sivuvaikutuksia sekä lääkkeiden väärinkäytön ilmiöitä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee, annostelee ja antaa lääkkeet oikein ja turvallisesti asiakkaalle. Ohjaa aktiivisesti asiakasta ja hänen läheisiään lääkkeiden käytössä, säilyttämisessä, hävittämisessä ja lääkemääräysten uusimisessa. • tarkkailee aktiivisesti lääkkeiden vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia sekä tunnistaa yleisimpiä haitta- ja sivuvaikutuksia sekä lääkkeiden väärinkäytön ilmiöitä.

Vanhusten ja/ tai muistisairaiden ihmisten sosiaalisissa ongelmassa tukeminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • tukee asiakasta selviytymään sosiaalisissa ongelmassa (yksinäisyys, syrjäytyneisyys, kaltoinkohtelu, perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhka ja päihdeongelmat) työryhmän jäsenenä. Toimii yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • tukee asiakasta ja hänen läheisiään selviytymään erilaisissa sosiaalisissa ongelmassa sekä puuttuu niihin mahdollisimman varhain työryhmän jäsenenä. Ohjaa asiakkaan hakemaan tarvittavaa asiantuntija-apua esimerkiksi päihde- tai kriisipalveluihin.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • tukee asiakasta ja hänen läheisiään selviytymään erilaisissa sosiaalisissa ongelmassa ja puuttuu niihin mahdollisimman varhain. Ennalta ehkäisee toiminnallaan sosiaalisten ongelmien syntymistä sekä ohjaa asiakkaan käyttämään eri asiantuntijoiden palveluja. Ohjaa ja motivoi asiakasta esimerkiksi päihde- ja kriisipalveluihin hakeutumisessa ja hyödyntää työssään monipuolisesti asiantuntijoita.

Kuoleman kohtaaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyväksyy kuoleman osana elämää ja keskustelee kuolemaan liittyvistä asioista vanhuksen ja hänen läheistensä kanssa työryhmän tukemana. osallistuu turvallisesti kuolemaa lähestyvän vanhuksen hoitoon työryhmän tukemana.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> hyväksyy kuoleman osana elämää ja keskustelee kuolemaan liittyvistä asioista vanhuksen ja hänen läheistensä kanssa. osallistuu kuolemaa lähestyvän vanhuksen hoitoon työryhmän jäsenenä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hyväksyy kuoleman osana elämää ja keskustelee luontevasti kuolemaan liittyvistä asioista vanhuksen ja hänen läheistensä kanssa. hoitaa kokonaisvaltaisesti kuolemaa lähestyvää vanhusta työryhmän jäsenenä.

3. TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Vanhuskäsitystä ja elämänhistoriaa koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> käyttää työssään tietoa erilaisista vanhuskäsityksistä ja niiden sidonnaisuudesta kulttuuriin sekä pohtii omia vanhenemiseen liittyviä käsityksiään, asenteitaan ja arvojaan. ottaa huomioon työssään elämänhistorian merkityksen asiakkaan nykyisessä elämäntilanteessa. hyödyntää työssään tietoa eri kulttuureista ja monikulttuurisuudesta. hyödyntää työssään tietoa Suomen historiasta ja vanhustyön kehittämisestä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ottaa työssään huomioon ja pohtii erilaisten vanhuskäsitysten merkitystä vanhustyössä sekä omia vanhenemiseen liittyviä käsityksiään, asenteitaan ja arvojaan. perustelee ratkaisunsa ja toimintansa tiedoilla elämänhistorian merkityksestä asiakkaan nykyisessä elämäntilanteessa. perustelee työtilanteisiin liittyvän toimintansa tiedoilla erilaisista kulttuureista ja monikulttuurisuudesta. ottaa työssään huomioon Suomen historian yhteyden vanhuksen elämänhistoriaan, vanhustyön kehitykseen ja vanhuskäsityksiin.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> ottaa työssään huomioon ja pohtii omaa vanhuskäsitystään ja arvomaailmaansa sekä perustelee toimintaansa niiden pohjalta. perustelee kattavasti ja monipuolisesti ratkaisunsa ja toimintansa tiedolla elämänhistorian merkityksestä asiakkaan nykyisessä elämäntilanteessa. perustelee monipuolisesti työtilanteisiin liittyvän toimintansa tiedoilla erilaisista kulttuureista ja monikulttuurisuudesta. osoittaa aktiivisesti kiinnostustaan Suomen historiaan ja ottaa työssään huomioon sen yhteyden vanhuksen elämänhistoriaan, vanhustyön kehitykseen ja vanhuskäsityksiin.

Fyysisiä ja psykososiaalisia vanhenemismuutoksia koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen vanhenemisen ja vanhenemismuutosten vaikutuksista vanhuksen elämään.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee ratkaisunsa ja toimintatapansa tiedoilla fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen vanhenemisen ja vanhenemismuutosten vaikutuksista vanhuksen elämään.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti ratkaisunsa ja toimintansa tiedoilla fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen vanhenemisen ja vanhenemismuutosten vaikutuksista vanhuksen elämään.

Vanhusten ja/ tai muistisairaiden ihmisten arjen mielekkyyttä koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää työssään tietoa ryhmien ohjaamiseen liittyvistä periaatteista sekä menetelmistä, joilla edistetään arjen mielekkyyttä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> perustelee työtilanteisiin liittyvää toimintaansa tiedolla erilaisista mahdollisuuksista arjen mielekkyyden edistämiseksi. Perustelee ratkaisunsa ja toimintatapansa tiedolla ryhmien ohjaamiseen liittyvistä periaatteista.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> perustelee monipuolisesti ja kattavasti työtilanteisiin liittyvää toimintaansa tiedolla erilaisista mahdollisuuksista arjen mielekkyyden edistämiseksi. Perustelee monipuolisesti ja kattavasti ratkaisunsa ja toimintatapansa tiedolla erilaisten ryhmien ohjaamiseen liittyvistä periaatteista.

Vanhusten ja/ tai muistisairaiden ihmisten terveyden edistämistä koskevan tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa suun, ihon ja jalkojen hoidon perusteista. • hyödyntää työssään tietoa liikunnan sekä fysio- ja toimintaterapian menetelmistä asiakkaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. • hyödyntää työssään tietoa fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön merkityksestä arjen mielekkyyteen, turvallisuuteen ja toimintakyvyn ylläpitoon. • hyödyntää työssään tietoa perinteisistä ruokailutottumuksista ja ravitsemuksen erityiskysymyksistä (ravitsemussuositukset, virheravitsemus, diabetes, syöpäsairaudet ja ruuansulatuskanavan sairaudet sekä päihteiden käytön vaikutukset). • hyödyntää työssään tietoa yleisimmistä vanhusten fyysisistä ja psyykkisistä sairauksista ja niiden hoidosta sekä kivunhoidon ja kuolemaa lähestyvän vanhuksen hoidon periaatteista. • hyödyntää työssään tietoa muistisairauksista ja muistisairaahan ihmisen hoidon periaatteita. • hyödyntää työssään tietoa vanhusten tapaturmariskeistä (ml. kotitapaturmat ja kaatumiset) ja ensiaputilanteissa toimimisesta. • hyödyntää työssään tietoa vanhusten lääkehoidon perusteista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee ratkaisunsa ja toimintatapansa tiedolla suun, ihon ja jalkojen hoidon perusteista ja erityisongelmista. • perustelee työtilanteisiin liittyvä toimintaansa tiedolla liikunnasta sekä fysio- ja toimintaterapiasta asiakkaan hyvinvoinnin ja terveyden edistäjänä. • perustelee työtilanteisiin liittyvää toimintaansa tiedolla fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön merkityksestä arjen mielekkyyteen, turvallisuuteen ja toimintakyvyn ylläpitoon. • perustelee työtilanteisiin liittyvää toimintaansa tiedolla perinteisistä ruokailutottumuksista ja ravitsemuksen erityiskysymyksistä. • perustelee ratkaisunsa ja toimintatapansa tiedolla yleisimmistä vanhusten fyysisistä ja psyykkisistä sairauksista ja niiden hoidosta sekä kivunhoidosta ja kuolemaa lähestyvän vanhuksen hoidosta. • perustelee ratkaisunsa ja toimintatapansa tiedolla muistisairauksista ja muistisairaahan ihmisen hoidosta. • perustelee toimintaansa työtilanteissa tiedolla vanhusten tapaturmariskeistä ja ensiaputilanteissa toimimisesta. • perustelee ratkaisunsa ja toimintatapansa tiedolla vanhusten lääkehoidon perusteista.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee ratkaisunsa ja toimintansa kattavasti tiedolla suun, ihon ja jalkojen hoidon perusteista ja erityisongelmista. • perustelee monipuolisesti ja kattavasti työtilanteisiin liittyvää toimintaansa tiedolla liikunnasta sekä fysio- ja toimintaterapiasta asiakkaan hyvinvoinnin ja terveyden edistäjänä. • perustelee monipuolisesti ja kattavasti työtilanteisiin liittyvää toimintaansa tiedolla fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön merkityksestä arjen mielekkyyteen, turvallisuuteen ja toimintakyvyn ylläpitoon. • perustelee monipuolisesti ja kattavasti työtilanteisiin liittyvää toimintaansa tiedolla perinteisistä ruokailutottumuksista ja ravitsemuksen erityiskysymyksistä.

	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee ratkaisunsa ja toimintansa asiakaslähtöisesti ja kattavasti tiedolla yleisimmistä vanhusten fyysisistä ja psyykkisistä sairauksista ja niiden hoidosta sekä kivunhoidosta ja kuolemaa lähestyvän vanhuksen hoidosta. • perustelee ratkaisunsa ja toimintaansa monipuolisesti ja kattavasti tiedolla muistisairauksista ja muistisairaana ihmisen hoidosta. • perustelee ratkaisunsa ja toimintaansa työtilanteissa tiedolla vanhusten tapaturmariskeistä ja ensiaputilanteissa toimimisesta muuttuvissa työtilanteissa. • perustelee monipuolisesti ratkaisunsa ja toimintaansa tiedolla vanhusten lääkehoidon perusteista.
--	---

Vanhusten ja/ tai muistisairaiden ihmisten asemaa ja oikeuksia koskevan yhteiskunnallisen tiedon hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää työssään tietoa sosiaalisista ongelmista (yksinäisyys, syrjäytyneisyys, kaltoinkohtelu, perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhka ja päihdeongelmat) ja niiden ratkaisukeinoista. • hyödyntää työssään tietoa vanhusten ja/tai muistisairaiden ihmisten osallisuudesta sekä käytettävissä olevista palveluista ja sosiaalietuuksista. • hyödyntää työssään tietoa vanhuuteen ja muistisairauksiin liittyvistä oikeudellisista erityiskysymyksistä (liittyen esim. edunvalvojan järjestämiseen, kuolemaan ja hautaukseen). • noudattaa työssään vanhustyötä ohjaavia säädöksiä (ml. vanhuspalvelulaki), määräyksiä, suosituksia ja eettisiä periaatteita. • hyödyntää työssään tietoa laatutyön perusteista ja ikääntyneiden palveluiden laatusuosituksista.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee ratkaisunsa ja toimintatapansa tiedolla sosiaalisista ongelmista ja niiden ratkaisukeinoista. • perustelee toimintaansa tiedolla vanhusten ja/tai muistisairaiden ihmisten osallisuudesta sekä käytettävissä olevista palveluista ja sosiaalietuuksista. • perustelee toimintaansa tiedolla vanhuuteen ja muistisairauksiin liittyvistä oikeudellisista erityiskysymyksistä. • perustelee toimintaansa tiedolla vanhustyötä ohjaavista säädöksistä, määräyksistä, suosituksista ja eettisistä periaatteista. • perustelee työtilanteisiin liittyvää toimintaansa tiedolla laatutyön perusteista ja ikääntyneiden palveluiden laatusuosituksista.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee kattavasti ratkaisunsa ja toimintaansa tiedolla sosiaalisista ongelmista, niiden ratkaisukeinoista ja ennaltaehkäisystä. • perustelee kattavasti toimintaansa tiedolla vanhusten ja/tai muistisairaiden ihmisten osallisuudesta sekä käytettävissä olevista palveluista ja sosiaalietuuksista. • perustelee kattavasti toimintaansa tiedolla vanhuuteen ja muistisairauksiin liittyvistä oikeudellisista erityiskysymyksistä. • perustelee monipuolisesti ja kattavasti toimintaansa tiedolla vanhustyötä ohjaavista säädöksistä, määräyksistä, suosituksista ja eettisistä periaatteista. • perustelee kattavasti ja monipuolisesti työtilanteisiin liittyvää toimintaansa tiedolla laatutyön perusteista ja ikääntyneiden palveluiden laatusuosituksista.

Työehtosopimusta, työnhakuasiakirjoja ja työsopimusta koskevan tiedon hallinta

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">osoittaa työssään tietonsa lähihoitajan työhön liittyvistä työehtosopimuksen mukaisista oikeuksista ja velvollisuuksista sekä työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">perustelee toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">perustelee monipuolisesti toimintaansa lähihoitajan työtä määrittelevillä työehtosopimuksen oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Osoittaa työssään tietonsa työnhakuasiakirjojen ja työsopimuksen laadinnasta.

Yrittäjyyttä ja osaamisen tuotteistamista koskevan tiedon hallinta

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">hyödyntää ohjattuna työssään tietoa vanhustyön yrittäjyydestä, osaamisen tuotteistamisesta ja sisäisen yrittäjyyden merkityksestä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">hyödyntää työssään tietoa vanhustyön yrittäjyydestä ja osaamisensa tuotteistamisesta ja toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">hyödyntää monipuolisesti työssään tietoa vanhustyön yrittäjyydestä ja osaamisensa tuotteistamisesta ja toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteiden mukaan.

**Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa
Alakohtainen kielitaidon hallinta suomenkielisillä**

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">palvelee asiakkaita suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">palvelee asiakkaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">palvelee asiakkaita suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti ruotsin kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.

**Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa
Alakohtainen kielitaidon hallinta ruotsinkielisillä**

Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none">palvelee asiakkaita ruotsin ja suomen kielellä ja selviytyy auttavasti palvelutilanteesta yhdellä vieraalla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none">palvelee asiakkaita ruotsin ja suomen kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen yhdellä vieraalla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none">palvelee asiakkaita ruotsin ja suomen kielellä ja hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta muunkielisillä	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hoitaa palvelutilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä selviytyy auttavasti palvelutilanteessa yhdellä muulla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> hoitaa palvelutilanteen suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä vieraalla kielellä ja selviytyy auttavasti toisella kotimaisella kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> palvelee asiakkaita suomen tai ruotsin kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen joustavasti toisella kotimaisella kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä.

Kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa Alakohtainen kielitaidon hallinta vieraskielisessä koulutuksessa	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> hoitaa palvelutilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä auttaa palvelutilanteessa asiakkaan eteenpäin yhdellä muulla kielellä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> hoitaa palvelutilanteen koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä muulla kielellä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> palvelee asiakkaita koulutuskielen lisäksi suomen tai ruotsin kielellä sekä hoitaa palvelutilanteen joustavasti yhdellä muulla kielellä.

4. ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella. Arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan. tekee työhönsä liittyviä valintoja ja päätöksiä sekä ratkaisee ongelmia.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastaan ja antaa asiallisesti palautetta sekä kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella. Arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan sekä pyytää tarvittaessa ohjausta. tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia sekä hankkii lisätietoa ratkaisuilleen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> hankkii, jäsentää ja arvioi tietoa sekä soveltaa aiemmin opittua muuttuvissa työtilanteissa, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämistarpeitaan. Antaa palautetta esittäen rakentavia ratkaisuvaihtoehtoja ja pyytää ohjausta tarvittaessa. tekee itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia. Perustelee toimintaansa ammatillisilla tiedoilla ja hankkii tarvittaessa lisätietoa.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii yhteistyössä toisten työntekijöiden ja palvelujen tarjoajien kanssa. • ilmaisee itseään ymmärrettävästi ja asianmukaisesti sekä suullisesti että kirjallisesti.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii aktiivisesti yhteistyössä toisten työntekijöiden ja palvelujen tarjoajien kanssa. • ilmaisee itseään ammatillisesti, asianmukaisesti ja selkeästi sekä suullisesti että kirjallisesti.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii aktiivisesti siten, että hyödyntää moniammatillisia yhdessä tekemisen mahdollisuuksia toisten työntekijöiden ja palvelujen tarjoajien kanssa. • ilmaisee itseään ammatillisesti, oma-aloitteisesti ja luontevasti sekä suullisesti että kirjallisesti.

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vanhustyön eettisiä ohjeita ja tunnistaa eettisesti ongelmallisia tilanteita vanhustyössä.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vanhustyön eettisiä ohjeita noudattaen sekä tunnistaa ja pohtii eettisesti ongelmallisia tilanteita vanhustyössä.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vanhustyön eettisiä ohjeita noudattaen ja löytää ratkaisuja eettisesti ongelmallisiin tilanteisiin.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastuun omasta työhyvinvoinnistaan, työturvallisuudesta ja työkyvystään. työskentelee aseptisesti oikein ja ehkäisee omalla toiminnallaan tartuntojen leviämistä. huolehtii toimintaympäristön sähkö- ja paloturvallisuudesta ja pystyy tarvittaessa puolustamaan itseään. työskentelee ergonomisesti oikein sekä omalta kohdaltaan ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja. antaa ensiavun ja peruselvytyksen.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastuun omasta työhyvinvoinnistaan ja työkyvystään sekä työyhteisön hyvinvoinnista ja on halukas edistämään niitä työryhmän avulla. toimii aseptisten periaatteiden mukaisesti käyttäen oikeita työskentelytapoja sekä ennaltaehkäisee tartuntojen leviämistä. huolehtii toimintaympäristön sähkö- ja paloturvallisuudesta ja ennakoii vaaratilanteita sekä pystyy tarvittaessa puolustamaan itseään. käyttää ergonomisesti oikeita työskentelytapoja sekä ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja. antaa ensiavun ja peruselvytyksen.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> ottaa vastuun omasta työhyvinvoinnistaan ja työkyvystään sekä työyhteisön hyvinvoinnista ja on halukas edistämään niitä. toimii myös haastavissa toimintaympäristöissä aseptisten periaatteiden mukaisesti oikein sekä ennaltaehkäisee tartuntojen leviämistä. huolehtii toimintaympäristön sähkö- ja paloturvallisuudesta ja edistää sitä toiminnallaan sekä pystyy tarvittaessa puolustamaan itseään. toimii myös haastavissa toimintaympäristöissä ergonomisesti oikein sekä ennaltaehkäisee työn aiheuttamia tapaturmia ja vammoja. antaa ensiavun ja peruselvytyksen.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisessa vanhustyössä vanhuksen ja muistisairaana hoidossa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimimalla lähihoitajan työtehtävissä kotihoidossa, päivätoiminnassa, palvelutalossa tai -keskuksessa, muistisairaiden yksikössä, laitoshoidossa joko vanhainkodissa tai sairaalassa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydenetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.22. Yritystoiminnan suunnittelu

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- arvioida oman osaamisensa tuotteistamista tai markkinoilla olevaa liiketoimintamahdollisuutta
- selvittää perustettavan yrityksen liiketoimintaympäristöä ja kilpailutilannetta
- esittää liikeidean ja yritysmuodon
- laatia yritykselle liiketoimintasuunnitelman
- laatia yrityksen perustamiseen liittyvät asiakirjat.

Arviointi

TYÖPROSESSIEN HALLINTA

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • kartoittaa opastettuna yritystoiminnan suunnittelun ja toteutuksen eri vaiheet
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • kartoittaa yritystoiminnan suunnittelun ja toteutuksen eri vaiheet ja toimii oma-aloitteisesti ja vastuullisesti
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • kartoittaa yritystoiminnan suunnittelun ja toteutuksen eri vaiheet innovatiivisesti ja toimii oma-aloitteisesti ja vastuullisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • etenee opastettuna työssään järjestelmällisesti
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • etenee työssään järjestelmällisesti
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • etenee työssään järjestelmällisesti ja sujuvasti

Laadukas toiminta	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii työilleen asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja muuttaa omaa toimintaansa annetun palautteen perusteella
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja arvioi omaa toimintaansa niiden saavuttamisessa
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa niiden saavuttamiseksi.

TYÖMENETELMIEN, -VÄLINEIDEN JA MATERIAALIN HALLINTA

Tieto- ja viestintätekniiikan käyttäminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää ohjeistettuna suunnittelussaan tieto- ja viestintätekniiikkaa toimien tietoturvan periaatteiden mukaisesti
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää suunnittelussaan tieto- ja viestintätekniiikkaa toimien tietoturvan periaatteiden mukaisesti
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää suunnittelussaan itsenäisesti ja sujuvasti tieto- ja viestintätekniiikkaa toimien tietoturvan periaatteiden mukaisesti

Liiketoimintaympäristön selvittäminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi miten omaa osaamista voidaan tuotteistaa tai millaisia liiketoimintamahdollisuuksia markkinoilta on löydettävissä, tarviton ajoittain tukea ja ohjausta • kartoittaa alalla toimivia yrityksiä ja asiakkaita tarviton ajoittain ohjausta • arvioi kartoituksen pohjalta oman suunnitelmansa toteutusmahdollisuuksia ottaen huomioon toimialan lainsäädännön ja kilpailulain pääsisällön tarviton ajoittain ohjausta • esittää suunnittelemaalleen asiakasryhmälle tuotteen tai palvelun kuvaamalla sen tuottamia asiakashyötyjä tarviton ajoittain ohjausta
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi miten omaa osaamista voidaan tuotteistaa tai millaisia liiketoimintamahdollisuuksia markkinoilta on löydettävissä • kartoittaa alalla toimivia yrityksiä ja asiakkaita • arvioi kartoituksen pohjalta oman suunnitelmansa toteutusmahdollisuuksia ottaen huomioon toimialan lainsäädännön ja kilpailulain pääsisällön • esittää tuotteen tai palvelun suunnittelemaalleen asiakasryhmälle kuvaamalla sen tuottamia asiakashyötyjä
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi itsenäisesti miten omaa osaamista voidaan tuotteistaa tai millaisia innovatiivisia liiketoimintamahdollisuuksia markkinoilta on löydettävissä • kartoittaa itsenäisesti ja laaja-alaisesti alalla toimivia yrityksiä • arvioi kriittisesti kartoituksen pohjalta oman suunnitelmansa toteutusmahdollisuuksia ottaen huomioon toimialan lainsäädännön ja kilpailulain pääsisällön • esittää tuotteen tai palvelun suunnittelemaalleen asiakasryhmälle kuvaamalla kattavasti sen tuottamia asiakashyötyjä

Yrityksen perustaminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee ohjeistettuna yritykselle yritysmuodon • laatii yrityksen perustamisasiakirjat tarviton jonkin verran ohjausta
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee yritykselle yritysmuodon • laatii yrityksen perustamisasiakirjat
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee itsenäisesti ja perustellen yritykselle yritysmuodon • laatii itsenäisesti yrityksen perustamisasiakirjat

Liiketoimintasuunnitelman laatiminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • selvittää markkinoiden ja kilpailutilanteen kehitysnäkymiä tarviton jonkin verran ohjausta • esittää suunnitelman eri toimintojen (kuten myynti, markkinointi, tuotanto, ostot, logistiikka, teknologiset ratkaisut sisältäen tieto- ja viestintäteknologian, kirjanpito) hallinnoinnista ja resursoinnista tarviton jonkin verran ohjausta • laatii budjetin ja rahoitussuunnitelman tarviton ajoittain ohjausta • tekee yrityksen riskienhallinta-analyysin ja turvallisuussuunnitelman tarviton jonkin verran ohjausta
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • selvittää markkinoiden ja kilpailutilanteen kehitysnäkymiä • esittää suunnitelman eri toimintojen (kuten myynti, markkinointi, tuotanto, ostot, logistiikka, teknologiset ratkaisut sisältäen tieto- ja viestintäteknologian, kirjanpito) hallinnoinnista ja resursoinnista • laatii budjetin ja rahoitussuunnitelman tiedostaen yrittäjän vastuun • tekee yrityksen riskienhallinta-analyysin ja turvallisuussuunnitelman
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • selvittää itsenäisesti ja laaja-alaisesti markkinoiden ja kilpailutilanteen kehitysnäkymiä • esittää realistisen ja perustellun suunnitelman eri toimintojen (kuten myynti, markkinointi, tuotanto, ostot, logistiikka, teknologiset ratkaisut sisältäen tieto- ja viestintäteknologian, kirjanpito) hallinnoinnista ja resursoinnista • laatii budjetin ja rahoitussuunnitelman itsenäisesti tiedostaen yrittäjän vastuun • tekee itsenäisesti yrityksen riskienhallinta-analyysin ja turvallisuussuunnitelman.

TYÖN PERUSTANA OLEVAN TIEDON HALLINTA

Yritysmuodon valinta sekä tiedon hankinta liittyen yrityksen perustamiseen ja lopettamiseen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hakee ohjattuna tietoa yrityksen perustamiseen ja lopettamiseen sekä valitulla toimialalla toimimiseen liittyvistä säädöksistä ja asiakirjoista
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hakee tietoa yrityksen perustamiseen ja lopettamiseen sekä valitulla toimialalla toimimiseen liittyvistä säädöksistä ja asiakirjoista
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • hakee itsenäisesti ja laaja-alaisesti tietoa yrityksen perustamiseen ja lopettamiseen sekä valitulla toimialalla toimimiseen liittyvistä säädöksistä ja asiakirjoista

Liiketoimintasuunnitelman laatiminen	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • hankkii ohjattuna yrityksensä liiketoiminnan eri osa-alueiden suunnittelussa tarvittavaa tietoa • hankkii ohjattuna tietoa yrityksensä perustamista ja toimintaa tukevista palveluista mm. tilitoimiston palvelut.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • hankkii yrityksensä liiketoiminnan eri osa-alueiden suunnittelussa tarvittavaa tietoa • hankkii tietoa yrityksensä perustamista ja toimintaa tukevista palveluista mm. tilitoimiston palvelut.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • hankkii itsenäisesti ja laaja-alaisesti yrityksensä liiketoiminnan eri osa-alueiden suunnittelussa tarvittavaa tietoa • hankkii laaja-alaisesti tietoa yrityksensä perustamista ja toimintaa tukevista palveluista mm. tilitoimiston palvelut.

ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINAIDOT

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee ohjattuna päätöksiä • arvioi opastettuna omaa toimintaansa ja työnsä etenemistä
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • tekee valintoja ja päätöksiä • arvioi omaa toimintaansa ja työnsä etenemistä
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • tekee perusteltuja ehdotuksia, valintoja ja päätöksiä yrityksen toiminnan kehittämiseksi • arvioi oma-aloitteisesti omaa toimintaansa ja työnsä sekä yritystoiminnan etenemistä

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • neuvottelee opastettuna yhteistyöstä sidosryhmien kanssa
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • neuvottelee yhteistyöstä sidosryhmien kanssa
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • neuvottelee innovatiivisesti yhteistyöstä sidosryhmien kanssa

Ammattietiikka	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa ohjattuna yritystoiminnan suunnittelussa kaikkia kestävän kehityksen osa-alueiden arvoja
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa yritystoiminnan suunnittelussa kaikkia kestävän kehityksen osa-alueiden arvoja
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa yritystoiminnan suunnittelussa kaikkia kestävän kehityksen osa-alueiden arvoja ja perustelee niiden merkityksen yritystoiminnalle

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä T1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää pääsääntöisesti turvallisia, sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian.
Hyvä H2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää turvallisia, sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian.
Kiitettävä K3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää turvallisia, sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian. Toimii oma-aloitteisesti työturvallisuuden ja ergonomian parantamiseksi omassa työpisteessään.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa suunnittelemalla yrityksen perustamiseen ja toimintaan liittyvät tehtävät. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

3. Sosiaali- ja terveysalan perustutkintoa koskevia erityismääräyksiä

1.2.1 Sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilönä toimiminen

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittanut lähihoitaja on terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen mukaan nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilö. Koulutuksen ja tutkinnon järjestäjän tulee sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa ottaa huomioon terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain tarkoitus edistää potilasturvallisuutta sekä terveydenhuollon palveluiden laatua varmistamalla, että lähihoitajalla on ammattitoiminnan edellyttämä koulutus, muu riittävä ammatillinen pätevyys ja ammattitoiminnan edellyttämät muut valmiudet. Vastaavasti koulutuksen ja tutkinnon järjestäjän tulee ottaa huomioon sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista sekä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain tarkoitus edistää asiakaslähtöisyyttä, asiakassuhteen luottamuksellisuutta sekä asiakkaan oikeutta hyvään palveluun ja kohteluun sosiaalihuollossa.

Edellä todettujen lähihoitajan ammatin harjoittamiseen liittyvien säädösten toteutuminen on otettu huomioon sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon ammatillisten pakollisten ja keskeisten ammatillisten valinnaisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksissa ja arvioinnissa. Jotta tutkinnon suorittanut voi toimia sosiaali- ja terveysalalla ammattihenkilönä, on varmistettava riittävän pätevyyden ja ammattitoiminnan edellyttämien valmiuksien saavuttaminen tutkintoa suoritettaessa siten, että toimitaan laajasti ja monipuolisesti aidoissa asiakas- ja potilastilanteissa.

1.2.3 Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon tutkintokohtaisista terveydentilavaatimuksista määrätään Opetushallituksen määräyksessä "Opiskelijan terveydentilaa koskevat vaatimukset ammatillisessa peruskoulutuksessa ja näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa ammatillisissa perustutkinnoissa" (91/011/2014).

3.1. Sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilönä toimiminen

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittanut lähihoitaja on terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen mukaan nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilö. Koulutuksen ja tutkinnon järjestäjän tulee sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa ottaa huomioon terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain tarkoitus edistää potilasturvallisuutta sekä terveydenhuollon palveluiden laatua varmistamalla, että lähihoitajalla on ammattitoiminnan edellyttämä koulutus, muu riittävä ammatillinen pätevyys ja ammattitoiminnan edellyttämät muut valmiudet. Vastaavasti koulutuksen ja tutkinnon järjestäjän tulee ottaa huomioon sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista sekä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain tarkoitus edistää asiakaslähtöisyyttä, asiakassuhteen luottamuksellisuutta sekä asiakkaan oikeutta hyvään palveluun ja kohteluun sosiaalihuollossa.

Edellä todettujen lähihoitajan ammatin harjoittamiseen liittyvien säädösten toteutuminen on otettu huomioon sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon ammatillisten pakollisten ja keskeisten ammatillisten valinnaisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksissa ja arvioinnissa. Jotta tutkinnon suorittanut voi toimia sosiaali- ja terveysalalla ammattihenkilönä, on varmistettava riittävän pätevyyden ja ammattitoiminnan edellyttämien valmiuksien saavuttaminen tutkintoa suoritettaessa siten, että toimitaan laajasti ja monipuolisesti aidoissa asiakas- ja potilastilanteissa.

3.2. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon tutkintokohtaisista terveydentilavaatimuksista määrätään Opetushallituksen määräyksessä ”Opiskelijan terveydentilaa koskevat vaatimukset ammatillisissa perustutkinnoissa” (27/011/2015).

4. Ammattialan kuvaus

Sosiaali- ja terveysalalla työskennellään ihmisten kanssa ja heitä varten. Alalla tarvitaan laaja-alaista osaamista ja erikoisosaamista. Asiakasryhmät ovat erilaisia ja heidän kanssaan tehdään työtä monenlaisissa toimintaympäristöissä. Asiakkaiden kulttuuritaidot ovat myös hyvin erilaiset. Työssä korostuvat ammatilliset, eettiset sekä ihmissuhde- ja vuorovaikutustaidot sekä alan tietotekniikan ja teknologian hallinta. Sosiaali- ja terveysalan työ vaatii työntekijältä joustavuutta ja kykyä sopeutua muuttuviin tilanteisiin sekä valmiutta omaksua uusia tietoja ja taitoja.

Sosiaali- ja terveysalalla palvelujen tuottajia ovat julkinen, yksityinen ja kolmas sektori. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittanut lähihoitaja työskentelee moniammatillisissa työryhmissä erilaisissa toimintaympäristöissä tai itsenäisenä yrittäjänä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluissa lähihoitaja tekee terveyttä edistävää, ehkäisevää ja kuntouttavaa kasvatus-, hoito- ja huolenpityötä. Mahdollisia sosiaalihuollon työympäristöjä ovat mm. varhaiskasvatuspalvelujen ja lastensuojelun yksiköt sekä lapsiperheet, vammais-, mielenterveys- ja päihdetyön yksiköt, kotihoito sekä vanhusten erilaiset avohuollon ja laitoshoidon yksiköt. Perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa lähihoitajat työskentelevät esimerkiksi terveyskeskusten vuodeosastoilla ja poliklinikoilla, suun terveydenhuollon yksiköissä, päivystyksessä, perioperatiivisissa yksiköissä, ensihoidossa ja kotisairaalassa.

Sosiaali- ja terveysalan toiminnan tavoitteena on asiakkaiden toimintakyvyn ylläpitäminen sekä osallisuuden, hyvinvoinnin ja terveyden kokonaisvaltainen edistäminen. Tulevaisuudessa sosiaali- ja terveysalan palvelujen tarvetta lisää väestön ikääntyminen, lapsiperheiden tuen tarve, päihde- ja mielenterveysongelmat sekä muut kansansairaudet. Työ sisältää yhä enemmän varhaista puuttumista sosiaalisiin ongelmiin ja kansanterveydellisiin riskeihin, yhteisöllisiä toimintatapoja sekä kumppanuusyhteistyötä verkostojen kanssa. Lähihoitaja työskentelee eri kulttuureista tulevien asiakkaiden, potilaiden ja työntekijöiden kanssa. Kodeissa tapahtuva hoito, huolenpito, kuntoutus, kasvatus ja vanhemmuuden tukeminen lisääntyvät ja monipuolistuvat. Uusia palvelumuotoja kehitetään tukemaan kaikkien väestöryhmien kotona asumista ja itsenäistä selviytymistä.

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittaneella on hyvät vuorovaikutus-, ihmissuhde- ja neuvottelutaidot sekä kyky toimia moniammatillisissa työryhmissä, projekteissa ja yrittäjänä. Hän osaa toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä ja on kielitaitoinen. Hänellä on vahva osaaminen sosiaali- ja terveysalan hoito-, huolenpito-, kuntoutus- ja kasvatus- ja ohjaustehtävissä. Hän hyödyntää työssään kuntouttavaa työotetta ja edistää asiakkaiden hyvinvointia. Lähihoitaja hallitsee ihmiseen, hänen sosiaaliseen ja fyysiseen ympäristöönsä ja yhteiskuntaan liittyvän ammatillisen tietoperustan ja ottaa sen huomioon työssään. Hän noudattaa työssään tietosuojaa, työturvallisuutta ja ergonomiaa. Työ edellyttää lähihoitajalta hyvää fyysistä ja psyykkistä terveyttä sekä halua huolehtia oman osaamisensa jatkuvasta kehittämisestä, työkyvyn ylläpidosta ja työhyvinvoinnista.

Lähihoitaja kohtaa työssään asiakkaan kokonaisvaltaisesti, inhimillisesti ja suvaitsevaisesti. Työn tekemisessä korostuu voimavaralähtöinen ajattelu. Lähihoitaja kunnioittaa asiakkaiden ja potilaiden vakaumusta, arvoja ja kokemuksia. Lähihoitajan ammattitaitoa ja persoonallista osaamista on myös hiljainen osaaminen: tasapaino omien tunteiden, arvojen ja asenteiden kanssa, oman persoonan luova käyttö, oma elämänhallinta ja usko omiin kykyihin. Lähihoitaja toimii työssään sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön ja säännösten mukaan, jotta potilas- ja asiakasturvallisuus ja potilaan ja asiakkaan oikeudet toteutuvat.

5. Ammattialan arvoperusta

Lähihoitajan työtä ohjaavat keskeiset arvot ovat elämän ja ihmisarvon kunnioittaminen, itsemääräämisoikeus, oikeudenmukaisuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Ammattieettisten ohjeiden mukaan lähihoitaja on vastuussa tekemästään työstä ensisijaisesti asiakkaalle ja myös yhteiskunnalle. Tämä vastuu edellyttää lähihoitajalta jatkuvaa alansa seuraamista, tietojen päivittämistä sekä lisä- ja täydennyskoulutusta ammatillisen osaamisen syventämiseksi. Arvoperusta muodostuu

- ammattieettisestä osaamisesta (eettisten ongelmien tunnistaminen, käsittely ja ratkaisu, vastuullinen ja oikeudenmukainen toiminta ja ammattietiikan noudattaminen)
- tiedollisesta osaamisesta (ammatin tietoperustan hallinta, elinikäinen oppiminen, kyky hankkia ja soveltaa uutta tietoa ja perustella tekemiään ratkaisuja ja yrittäjämäinen ajattelu)
- taidollisesta osaamisesta (vuorovaikutus- ja viestintätaidot, sosiaaliset taidot ja ammatilliset taidot) osaamisesta
- esteettisestä osaamisesta (työ- ja elinympäristön esteettisyyden huomioon ottaminen, positiivisen ilmapiirin luominen ja toisten huomioon ottaminen).

6. Tutkinnon tavoitteet

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittanut lähihoitaja työskentelee ihmisten kanssa ja heitä varten. Lähihoitaja osaa kohdata eri elämäntilanteissa olevat asiakkaat ja potilaat yksilöinä ja edistää toiminnallaan heidän terveyttään ja hyvinvointiaan. Lähihoitaja työskentelee sosiaali- ja terveysalan hoito-, huolenpito-, kasvatusta- ja kuntoutustehtävissä. Hän osaa avustaa ja ohjata asiakasta ja potilasta voimavaroiltaan, yksilöllisesti ja tasavertaisesti arjen tilanteissa. Hän osaa ohjata asiakasta ja potilasta toimintakyvyn ylläpitämisessä sekä terveellisissä elintavoissa, kuten ravitsemuksessa ja liikunnassa sekä elämäntilanteissa. Hän osaa ohjata ja tukea asiakkaita ja potilaita erilaisten hyvinvointipalvelujen hakemisessa ja käytössä sekä tarvittaessa erilaisten vertaistukea antavien yhteisöjen pariin.

Lähihoitaja osaa hyödyntää työssään tutkintoon kuuluvaa laaja-alaista sosiaali- ja terveysalan osaamista erilaisissa toimintaympäristöissä ja työskennellessään eri kulttuuritaustaisten asiakkaiden ja potilaiden ja heidän läheisten kanssa. Lähihoitajan laaja-alainen sosiaali- ja terveysalan osaaminen mahdollistaa tarvittaessa joustavan siirtymisen alan erilaisiin työtehtäviin. Lähihoitaja hyödyntää työssään valitsemansa osaamisalan tuottamaa erikoistuneempaa osaamista. Lähihoitaja osaa työskennellä suunnitelmallisesti ja joustavasti muuttuvissa tilanteissa sekä tehdä valintoja ja päätöksiä luovasti.

Lähihoitaja osaa toimia työssään sosiaali- ja terveysalan arvoperustan mukaisesti. Hän osaa tunnistaa, käsitellä ja ratkaista työssä esiin tulevia eettisiä ongelmia ja noudattaa alansa ammattietiikkaa. Lähihoitaja osaa työskennellä vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti sekä toimia oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti. Lähihoitaja vastaa tekemästään työstä ensisijaisesti asiakkaalle ja potilaalle mutta myös yhteiskunnalle. Lähihoitaja osaa ylläpitää ammattitaitoaan seuraamalla alansa kehitystä, päivittämällä tietojaan sekä syventämällä ammatillista osaamistaan lisä- ja täydennyskoulutuksella tai hakeutumalla jatko-opintoihin. Lähihoitaja osaa huolehtia omasta työ- ja toimintakyvystään, työhyvinvoinnistaan ja ammattitaitonsa jatkuvasta kehittämisestä.

Lähihoitaja osaa toimia työssään kokonaisvaltaisesti, inhimillisesti ja suvaitsevaisesti. Lähihoitaja kunnioittaa asiakkaiden ja potilaiden vakaumusta, arvoja ja kokemuksia. Työssä korostuu asiakkaan terveyden edistäminen sekä hyvinvointia ja kokonaiskuntoutumista tukeva työote. Hän osaa ottaa työskentelyssään huomioon asiakas- ja potilasturvallisuuden, ennaltaehkäistä tapaturmien syntymistä sekä toimia turvallisesti ja ergonomisesti. Hän osaa tunnistaa väkivallan uhkan ja sen erilaiset ilmenemismuodot (mm. perhe- ja lähisuhdeväkivallan) ja osallistua väkivaltaa ja syrjäytymistä ehkäisevään työhön. Hän osaa toimia asiakaslähtöisesti vammaisten (ml. henkilöt, joilla on näön ja/tai kuulon heikkous) asiakkaiden tai potilaiden kanssa, edistää heidän toimintakykyään ja ohjata heitä apuvälineiden käytössä ja sosiaali- ja terveydenhuollon ja kuntoutuksen palvelujärjestelmässä. Lähihoitaja osallistuu terveyden edistämiseen ja ehkäisevään mielenterveys- ja päihdetyöhön, hän tukee potilaan tai asiakkaan seksuaali- ja lisääntymisterveyttä sekä seksuaalisuuden yksilöllistä ilmenemistä. Hän osallistuu eri kansansairauksien ehkäisyyn niin yksilöiden kuin yhteisöjenkin kohdalla.

Lähihoitaja osaa työskennellä moniammatillisissa ja -kulttuurisissa työryhmissä ja projekteissa. Hän osaa toimia rakentavasti yhteistyössä eri ammattiryhmien kesken ja kommunikoida asianmukaisesti erilaisissa tilanteissa. Hän osaa käyttää työssään ammatillisia, vuorovaikutus-, ihmissuhde- ja neuvottelutaitoja sekä kielitaitoa. Hän osaa hyödyntää työssään asiakas- ja potilasryhmien ja työyhteisön jäsenten välistä vertaistukea. Lähihoitaja osaa ottaa työssään huomioon työ- ja elinympäristön esteettisyyden hyvinvoinnin edistäjänä.

Lähihoitaja hallitsee ammattinsa keskeisen tietoperustan, joka käsittelee ihmisen ja hänen psykososiaalisen ja fyysisen ympäristönsä sekä yhteiskunnan välisiä yhteyksiä. Hän osaa ottaa työssään huomioon omavalvonnasta annetut määräykset sekä hyödyntää tietotekniikkaa ja alan teknologiaa. Hänellä on valmiudet yrittäjyyteen sekä työskentelyyn moniammatillisissa verkostoissa ja monikulttuurisessa toimintaympäristössä. Hän osaa ottaa työssään huomioon ympäristö- ja kustannusvaikutukset ja toimia taloudellisesti, laadukkaasti ja tuloksellisesti. Hän osaa noudattaa työssään ympäristöä säästäviä kestävä kehityksen toimintaperiaatteita. Hänellä

on elinikäisen oppimisen valmiudet, ja hän osaa hakea ja soveltaa työssään uutta tietoa ja perustella tekemänsä ratkaisut.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot sisältyvät ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksiin ja yhteisten tutkinnon osien osaamistavoitteisiin sekä niiden arviointikriteereihin. Avaintaitojen tavoitteena on tukea sellaisen osaamisen kehittymistä, jota tarvitaan jatkuvassa oppimisessa, tulevaisuuden ja uusien tilanteiden haltuunotossa sekä työelämän muuttuvissa tilanteissa selviytymisessä.

6.1. Asiakaspalvelun ja tietohallinnan osaamisala

Asiakaspalvelun ja tietohallinnan osaamisalan suorittanut lähihoitaja osaa työskennellä sosiaali- ja terveysalalla vastuullisesti moniammatillisessa työryhmässä. Hän osaa tukea potilasta ja asiakasta yksilöllisesti ja asiakaslähtöisesti terveyden ja toimintakyvyn edistämässä ja ylläpitämisessä. Työ edellyttää lähihoitajalta hoidon tarpeen määrittelyä sekä itsenäistä päätöksentekokykyä. Hän osaa tehdä ajanvarauksia, kirjoittaa asiakirjoja ja huolehtia potilasasiakirjoihin liittyvistä tehtävistä. Hän osaa käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa monipuolisesti sekä työskennellä vastaanottotyössä ja polikliinisessa hoitotyössä. Asiakaspalvelun ja tietohallinnan osaamisalan suorittanut lähihoitaja osaa valmistella ja tehdä hoitotoimenpiteitä ja tutkimuksia tai avustaa niissä. Hän osaa ohjata potilasta tai asiakasta tutkimuksissa ja toimenpiteissä sekä toteuttaa jälkitarkkailua. Hän hyödyntää työssään asiakaspalveluun ja tietohallintaan liittyvää tietoperustaa. Tyypillisiä tämän osaamisalan suorittaneen lähihoitajan työpaikkoja ovat terveyskeskukset, sairaaloiden poliklinikat ja osastot, lääkäri- ja työterveysasemat sekä sosiaalihuollon työyksiköt.

6.2. Ensihoidon osaamisala

Ensihoidon osaamisalan suorittanut lähihoitaja osaa toimia turvallisesti ensihoitopalvelussa erilaisissa ympäristöissä ja hoitaa ensihoidon potilasta ambulanssissa ja päivystysvastaanotoilla. Hän osaa työskennellä potilaan hoitoprosessissa poliklinikoilla ja perioperatiivisissa hoitoyksiköissä. Lähihoitaja osaa käyttää työssään ensihoitopalvelun, päivystyspotilaan hoitotyön ja perioperatiivisen hoitotyön edellyttämää tietoperustaa sekä tehdä moniammatillista viranomaisyhteistyötä. Hän osaa ottaa huomioon erilaisten sairauksien ja vammojen vaikutukset ihmisen elintoimintoihin ja käyttäytymiseen. Lähihoitaja osaa järjestää ensihoitopotilaalle ja hänen läheisilleen ja muille tapahtumassa mukana olleille psykososiaalista tukea. Hän osaa käyttää työssään hoitovälineitä ja terveydenhuollon laitteita sekä huolehtia niiden sekä ambulanssin päivittäisestä huollosta ja käyttökunnosta. Hän osaa kuljettaa ambulanssia. Hän osaa erilaisia immobilisaatiohoitoon kuuluvia potilaan repositio- ja tuentahoitoja ja yleisimpien ylä- ja alaraajavammojen kipsauksen sekä niihin liittyvän potilaan ohjauksen. Tyypillisiä tämän osaamisalan suorittaneen lähihoitajan työpaikkoja ovat sairaankuljetusyritykset tai pelastuslaitosten ensihoitopalveluyksiköt, sairaaloiden päivystyspoliklinikat tai terveyskeskusten päivystysvastaanotot sekä yliopistollisten sairaaloiden tai keskussairaaloiden leikkausosastot.

6.3. Jalkojenhoidon osaamisala

Jalkojenhoidon osaamisalan suorittanut lähihoitaja osaa työskennellä jalkojenhoidossa sosiaali- ja terveysalalla ja tehdä yhteistyötä moniammatillisessa asiantuntijaverkostossa tiedostaen lähihoitajan vastuun ja rajat. Hän osaa hyödyntää jalkojenhoitotyössään tutkittua tietoa ja vahvistettuja hoito- ja toimintaohjeita. Hän osaa ohjata asiakasta tai potilasta sekä erilaisia ryhmiä terveyden ja hyvinvoinnin sekä jalkaterveyden edistämässä ja jalkojen omahoidon toteuttamisessa. Hän osaa valmistella jalkojenhoitotilan erilaisiin ympäristöihin ja toimia aseptisesti. Lähihoitaja osaa ennaltaehkäistä alaraajojen asentovirheiden ja rasitusvammojen syntymistä ja ottaa työssään huomioon eri-ikäisten jalkojenhoitotarpeet, tutkia ja tunnistaa asiakkaan jaloissa olevia muutoksia, laatia jalkojenhoitosuunnitelman ja tehdä jalkojenhoidon. Hän osaa lääkehoidon ja liikehoidon sekä suunnitella ja toteuttaa kevennykset ja hieroa

asiakkaan tai potilaan jalat. Hän osaa huoltaa käyttämänsä välineet ja laitteet ja arvioida toteuttamaansa jalkojenhoitoa ja ohjata asiakkaan jatkohoitoon. Lähihoitaja osaa ohjata asiakasta tai potilasta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Hän osaa ohjata liikkumisen apuvälineiden hankinnassa ja käytössä. Hän osaa torjua työhönsä liittyviä terveysvaaroja ja edistää omaa ja työyhteisön työhyvinvointia. Jalkojenhoidon osaamisalan suorittanut lähihoitaja voi työskennellä terveyskeskuksissa, sairaaloissa, kuntoutuskeskuksissa sekä vanhustenhuollon laitoksissa julkisella ja yksityisellä sektorilla.

6.4. Kuntoutuksen osaamisala

Kuntoutuksen osaamisalan suorittanut lähihoitaja osaa ohjata ja tukea voimavaralähtöisesti erilaisten ja eri-ikäisten kuntoutujien kuntoutumista sekä edistää kuntoutujan toimintakykyä, terveyttä ja hyvinvointia kuntouttavalla työotteella moniammatillisen työryhmän jäsenenä. Hän hyödyntää työskentelyssään kuntoutukseen liittyvää tietoperustaa. Lähihoitaja ohjaa kuntoutujaa päivittäisissä toiminnoissa ja hyödyntää erilaisia kommunikaatiomenetelmiä vuorovaikutuksessa ja viestinnässä. Kuntoutuksen osaamisalan suorittanut lähihoitaja osaa ohjata kuntoutujalle terveyttä edistävää liikuntaa. Hän osaa soveltaa kuntoutusalan ammattihenkilöiden tekemiä toimintakyvyn mittauksia, tehdä toimintakyky- ja suorituskykytestejä lähihoitajan vastuualueella sekä ohjata kuntoutujaa tarpeellisten liikkumisvälineiden ja PT- apuvälineiden käytössä ja hankinnassa. Hän osaa hyödyntää kuntoutujan sosiaalista verkostoa ja käyttää verkostotyön menetelmiä sekä tukea kuntoutujaa osallistumaan kodin ulkopuoliseen toimintaan kuten esim. työ-, harrastus- ja vapaa-ajan toimintaan. Tyypillisiä tämän osaamisalan suorittaneen lähihoitajan työpaikkoja ovat kuntoutujan kotiympäristö, kotihoidon ja välimuotoisen asumisen ympäristöt, toiminta- ja työkeskukset, työpajat, palvelukeskukset, kylpylät, terveyskeskusten vuodeosastot ja kuntoutumisyksiköt sekä erilaiset kuntoutumiseen liittyvät kolmannen sektorin työpaikat.

6.5. Lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen osaamisala

Lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen osaamisalan suorittanut lähihoitaja osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida eri-ikäisten lasten ja nuorten hoitoa ja kasvatusta moniammatillisessa yhteistyössä erilaisissa työympäristöissä. Lähihoitaja osaa myös sairaiden ja erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten hoitoa ja kasvatusta. Hän osaa ohjata yksittäistä lasta ja nuorta sekä erilaisia ryhmiä sekä tukea lasten ja nuorten välistä vuorovaikutusta. Hän osaa toimia vastuullisesti, lapsilähtöisesti ja perhekeskeisesti. Lähihoitaja hyödyntää työssään lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen tietoperustaa. Lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen osaamisalan suorittanut lähihoitaja osaa ohjata perheitä yhteiskunnan tarjoamien palveluiden ja tukitoimien hyödyntämisessä. Hän osaa edistää lapsen ja nuoren terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta sekä tunnistaa näihin liittyviä uhkatekijöitä sekä ehkäistä niiden syntymistä. Tyypillisiä lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen osaamisalan suorittaneiden työympäristöjä ovat erilaiset varhaiskasvatuksen toimintaympäristöt esim. päiväkodit, koulut, lastensuojelun yksiköt, lasten ja nuorten sairaalat sekä perhetyö.

6.6. Mielensterveys- ja päihdetyön osaamisala

Mielensterveys- ja päihdetyön osaamisalan suorittanut lähihoitaja osaa edistää työssään mielensterveyttä ja päihdeettömyyttä, osallistua mielensterveys- ja päihdeongelmien ehkäisyyn sekä vahvistaa mielensterveys- ja päihdeasiakkaan asemaa. Hän osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida eri-ikäisen mielensterveys- ja päihdeasiakkaan ja -potilaan hoito- ja kuntoutusprosessia. Lähihoitaja osaa arvioida mielensterveys- ja päihdeasiakkaan toimintakykyisyyttä, päivittäisistä toiminnoista selviytymistä sekä turvallisuuden ja avun tarvetta. Lähihoitaja hyödyntää mielensterveys- ja päihdetyön tietoperustaa sekä mielensterveys- ja päihdetyön hoito- ja kuntoutusmenetelmiä erilaisissa toimintaympäristöissä. Mielensterveys- ja päihdetyön osaamisalan suorittaneen lähihoitajan työ on ihmissuhdetyötä, jota tehdään yhdessä asiakkaan ja

potilaan, hänen perheensä sekä moniammatillisen työryhmän ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Työ vaatii oman persoonallisuuden käyttöä, jatkuvaa itsensä ja itsetuntemuksensa kehittämistä sekä kykyä huolehtia omasta työhyvinvoinnista. Tyypillisiä tämän osaamisalan suorittaneiden työpaikkoja ovat mielenterveys- ja päihdehuollon yksiköt joko julkisella tai yksityisellä sektorilla.

6.7. Sairaanhoidon ja huolenpidon osaamisala

Sairaanhoidon ja huolenpidon osaamisalan suorittanut lähihoitaja osaa moniammatillisen työryhmän jäsenenä sekä itsenäisesti suunnitella, toteuttaa ja arvioida asiakkaan ja potilaan sairaanhoitoa, huolenpitoa ja kuntoutumista erilaisissa toimintaympäristöissä. Hän hyödyntää työssään sairaanhoidon ja huolenpidon monitieteistä tietoperustaa. Työssä korostuvat asiakkaan ja potilaan terveyden, toimintakyvyn, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä niitä uhkaavien tekijöiden ehkäisy ja torjuminen. Sairaanhoidon ja huolenpidon osaamisalan suorittanut lähihoitaja osaa ohjata potilasta tai asiakasta ravitsemuksessa, terveissä elintavoissa ja toimintakykyä edistävässä liikunnassa sekä toteuttaa lääkehoitoa. Lähihoitaja osaa edistää asiakkaan tai potilaan vuorovaikutusta ympäristönsä kanssa, päivittäisistä toimista selviytymistä sekä ohjata ja antaa tukea erilaisten sosiaalisten ongelmien selvittämisessä. Sairaanhoito ja huolenpito edellyttävät lähihoitajalta itsenäistä päätöksentekoa ja jatkuvaa ammattitaidon ylläpitämistä. Tyypillisiä tämän osaamisalan suorittaneen lähihoitajan työpaikkoja ovat terveyskeskukset, sairaalat, yksityinen terveydenhuolto, vanhainkodit, palvelukeskukset tai asiakkaan koti.

6.8. Suun terveydenhoidon osaamisala

Suun terveydenhoidon osaamisalan suorittanut lähihoitaja osaa toimia suun terveydenhuollon palvelujärjestelmässä moniammatillisen hoitotiimin jäsenenä sekä ohjata asiakkaita ja potilaita palvelujen käytössä. Hän osaa huolehtia aseptisen toimintaperiaatteiden mukaan hoitoympäristön toimintavalmiudesta sekä välineiden huollosta. Suun terveydenhoidon osaamisalan suorittanut lähihoitaja osaa arvioida eri-ikäisten asiakkaiden tai potilaiden suun terveydentilaa ja ohjata asiakkaita tai potilaita suun terveyden edistämässä. Lähihoitaja osallistuu suun tutkimukseen, paikkaus- ja juurenhoitoon, hampaanpoistoon ja iensairauksien hoitoon moniammatillisen hoitotiimin jäsenenä. Lisäksi hän osaa oman alansa lääkehoidon. Hän osaa käyttää alansa perustyövälineitä, työmenetelmiä ja materiaaleja, toimia ergonomisesti sekä tunnistaa työhönsä liittyvät terveyshaitat. Hän osallistuu myös oikomishoidon, sukirurgian, protetiikan ja purentafysiologian hoitotoimenpiteisiin hoitotiimin tukemana. Hän hyödyntää työssään suun terveydenhoidon tietoperustaa. Työympäristöjä ovat julkiset ja yksityiset suun terveydenhuollon yksiköt.

6.9. Vammaistyön osaamisalan

Vammaistyön osaamisalan suorittaneella lähihoitajalla on valmiudet suunnitella, toteuttaa ja arvioida asiakaslähtöisesti eri-ikäisten, eri tavalla vammaisten ja eri kulttuureista tulevien asiakkaiden hoitoa, kasvatusta ja kuntoutusta moniammatillisen työryhmän jäsenenä. Hän hyödyntää työssään vammaistyön tietoperustaa. Hän kunnioittaa vammaisen asiakkaan itsemääräämisoikeutta, osaa tukea hänen osallisuuttaan ja tunnistaa oman vallankäyttötapsansa. Lähihoitaja osaa kommunikoida erilaisten asiakkaiden kanssa ja käyttää tarvittaessa puhetta tukevia tai korvaavia kommunikaatiomenetelmiä. Hän osaa käyttää vammaistyön apuvälineitä ja ohjata asiakasta niiden turvallisessa käytössä. Hän osaa tukea ja ohjata vammaista asiakasta terveyden edistämässä sekä kohdata haastavasti käyttäytyviä asiakkaita. Vammaistyön osaamisalan suorittanut lähihoitaja osaa suunnitella yhdessä asiakkaan kanssa vammaiselle asiakkaalle viihtyisän ja turvallisen asuin- ja elinympäristön. Työ on ihmissuhdetyötä, jota tehdään yhteistyössä vammaisen itsensä, hänen läheistensä sekä moniammatillisen työryhmän kanssa. Työ vaatii luovaa ongelmanratkaisutaitoa sekä jatkuvaa oman työn kehittämistä. Tyypillisiä tämän osaamisalan suorittaneen lähihoitajan työpaikkoja ovat erilaiset vammaistyön toimintaympäristöt.

6.10. Vanhustyön osaamisala

Vanhustyön osaamisalan suorittanut lähihoitaja osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida vanhuksen tai muistisairaahan ihmisen toimintakykyä ylläpitävää ja kuntoutumista edistävää hoitoa ja palvelua ja sosiaalista vuorovaikutusta erilaisissa toimintaympäristöissä. Hän osaa ohjata ja tukea vanhusta tai muistisairasta ihmistä päivittäisissä toiminnoissa ja omaa elämää koskevassa päätöksenteossa sekä tukea hänen osallisuuttaan yhdessä läheisten ja yhteistyöverkoston kanssa. Toiminnassaan hän osaa ottaa huomioon asiakkaan elämänhistorian, voimavarat ja yksilöllisen elämäntilanteen. Hän osaa toiminnallaan edistää asiakkaan hyvää, mielekästä ja turvallista elämää. Vanhustyön osaamisalan suorittanut lähihoitaja osaa ohjata vanhuksia ja heidän läheisiään fyysisen ja psyykkisen terveyden edistämiseksi, terveiden elintapojen omaksumisessa, käyttää kuntouttavia ja toimintakykyä edistäviä työmenetelmiä ja ottaa huomioon työturvallisuuden. Hän osaa kehittää ammattitaitoaan ja vanhustyötä sekä hyödyntää oman alansa moniammatillista tietoperustaa. Tyypillisiä vanhustyön osaamisalan työpaikkoja julkisella, yksityisellä ja kolmannella sektorilla ovat kotihoito, päivätoiminta, palvelutalot ja -keskukset, dementiayksiköt, vanhainkodit ja sairaalat.

7. Elinikäisen oppimisen avaintaitojen kuvaus

Elinikäisen oppimisen avaintaidot sisältyvät ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksiin ja yhteisten tutkinnon osien osaamistavoitteisiin sekä niiden arviointikriteereihin. Avaintaitojen tavoitteena on tukea sellaisen osaamisen kehittymistä, jota tarvitaan jatkuvassa oppimisessa, tulevaisuuden ja uusien tilanteiden haltuunotossa sekä työelämän muuttuvissa tilanteissa selviytymisessä.

Oppiminen ja ongelmanratkaisu

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja suunnittelee toimintaansa sekä kehittää itseään ja työtään. Hän arvioi omaa osaamistaan. Hän ratkaisee työssään ongelmia sekä tekee valintoja ja päätöksiä. Hän toimii työssään joustavasti, innovatiivisesti ja uutta luovasti. Hän hankkii tietoa, jäsentää, arvioi ja soveltaa sitä.

Vuorovaikutus ja yhteistyö

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja toimii tilanteen vaatimalla tavalla erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä ilmaisee erilaisia näkökantoja selkeästi, rakentavasti ja luottamusta herättäen. Hän toimii yhteistyökykyisesti erilaisten ihmisten kanssa ja työryhmän jäsenenä sekä kohtelee erilaisia ihmisiä tasavertaisesti. Hän noudattaa yleisesti hyväksytyjä käyttäytymissääntöjä ja toimintatapoja. Hän hyödyntää saamaansa palautetta toiminnassaan.

Ammattietiikka

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja toimii työssään ammatin arvoperustan mukaisesti. Hän sitoutuu työhönsä ja toimii vastuullisesti noudattaen tehtyjä sopimuksia ja ammattiinsa kuuluvaa etiikkaa.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja toimii turvallisesti ja vastuullisesti työ- ja vapaa-aikana sekä liikenteessä ja ylläpitää terveellisiä elintapoja sekä toiminta- ja työkykyään. Hän työskentelee ergonomisesti ja hyödyntää alallaan tarvittavan terveystieteiden sekä ehkäisee työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja ja terveyshaittoja.

Aloitekyky ja yrittäjäyys

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja edistää toiminnallaan tavoitteiden saavuttamista. Hän toimii aloitteellisesti ja asiakaslähtöisesti työntekijänä ja/tai yrittäjänä. Hän suunnittelee toimintaansa ja työskentelee tavoitteiden saavuttamiseksi. Hän toimii taloudellisesti ja tuloksellisesti ja johtaa itseään. Hän mitoittaa oman työnsä tavoitteiden mukaan.

Kestävä kehitys

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja toimii ammattinsa kestävä kehityksen ekologisten, taloudellisten, sosiaalisten sekä kulttuuristen periaatteiden mukaisesti. Hän noudattaa alan työtehtävissä keskeisiä kestävä kehityksen säädöksiä, määräyksiä ja sopimuksia.

Estetiikka

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja ottaa toiminnassaan huomioon oman alansa esteettiset tekijät. Hän edistää tai ylläpitää työympäristönsä viihtyisyyttä ja muuta esteettisyyttä.

Viestintä ja mediaosaaminen

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja viestii monimuotoisesti ja vuorovaikutteisesti tilanteeseen sopivalla tavalla hyödyntäen kielitaitoaan. Hän havainnoi, tulkitsee sekä arvioi kriittisesti erilaisia mediatuotteita, käyttää mediaa ja viestintäteknologiaa sekä tuottaa media-aineistoja.

Matematiikka ja luonnontieteet

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja käyttää peruslaskutoimituksia työssä vaadittavien ja arkipäivän laskutehtävien ratkaisemisessa. Hän käyttää esim. kaavoja, kuvaajia, kuvioita ja tilastoja ammattitehtävien ja -ongelmien ratkaisemisessa ja hän soveltaa fysiikan ja kemian lainalaisuuksiin perustuvia menetelmiä ja toimintatapoja työssään.

Teknologia ja tietotekniikka

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja hyödyntää ammatissa käytettäviä teknologioita monipuolisesti. Hän ottaa työssään huomioon tekniikan hyödyt, rajoitukset ja riskit. Hän käyttää tietotekniikkaa monipuolisesti ammatissaan ja kansalaisena.

Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja käyttää hyödykseen tietoa yhteiskunnan perusrakenteista ja toimintavoista sekä osallistuu rakentavalla tavalla yhteisön toimintaan ja päätöksentekoon. Hän toimii oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti sekä työssä että arkielämässä. Hän pyrkii aktiivisella toiminnalla vaikuttamaan epäkohtien poistamiseen. Hän noudattaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakeja. Hän toimii asiallisesti ja työelämän vaatimusten mukaisesti eri kulttuuritaustan omaavien ihmisten kanssa kotimaassa ja kansainvälisissä toiminnoissa.